HRVATSKA

1

KNJIŽEVNA

REVIJA

MARULIĆ

2010.

ISSN 0350-4220

MARULIĆ

hrvatska književna revija
Izdavač i osnivač: Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima
Zagreb, Trg kralja Tomislava 21
Izdavača zastupa: Slavko Pauk
Uređuje redakcijski kolegij:
Jerko Grgec, Petar Grgec ml.,
Mladen Jurčić i Tvrtko Klarić
Godina izdavanja i tiskanja 2009.
Copyright:
HKD sv. Jeronima, Zagreb
Omot: Ante Starčević
Revija izlazi šest puta godišnje
(veljača, travanj, lipanj, kolovoz, listopad, prosinac)
Rukopisi se ne vraćaju.
Uredništvo i uprava:
Zagreb, Trg kralja Tomislava 21
Telefoni: (01) 48 29 375; tel./fax: 49 22 300
E-pošta: hkd.marulic@zg.t-com.hr
Internetske stranice: www.hkd-sv-jeronima.hr
Stranke se primaju svakog dana osim subote, od 11 do 13 sati.
Godišnja pretplata 210 KUNA.
Žiro-račun kod Zagrebačke banke

2360000 - 1101396418

Cijena ovoga broja: 35 KUNA
Godišnja pretplata za inozemstvo: 100 USA dolara (500 kn).
Inozemstvo Europa 65 Eura (420 kn)
Uplaćuje se na devizni račun kod Zagrebačke banke Zagreb:

2500-3207374-SWIFT ZABA HR 2X

Tisak: DENONA d.o.o. Zagreb

Mati Marčinku na spomen

(Hrastovica, 13. II. 1925. – Zagreb, 31. I. 2010.)

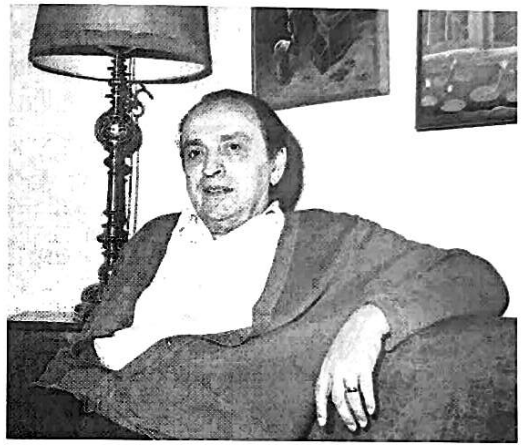

Mato Marčinko bio je veliki prijatelj i dobročinitelj Hrvatskoga književnog društva svetog Jeronima, i to prijateljstvo, pa i dobročiniteljstvo, bili su uzajamni. Nisam baš siguran jesam li ja najpogodnija osoba u času kada i na ovome mjestu neizostavno treba kazati nekoliko oproštajnih riječi (o) dragom pokojniku, jer ne mogu se pohvaliti da sam Matu Marčinka dobro poznavao, a otkako radim u Jeronimskome društvu, i njegovi su kontakti s tim društvom bivali, zbog bolesti, sve rjeđi. Ipak, i ono malo mojih susreta s njime, kao i ono što znam o njemu posredstvom i njegove pisane riječi, a i pisane i usmene riječi drugih ljudi, prvenstveno svojega oca, dovoljno je da i mene ispuni iskrenom naklonošću i zahvalnošću.

Rodio se 1925. u Hrastovici, gdje je završio pučku školu, a potom je u Zagrebu pohađao klasičnu gimnaziju. Maturirao je 1944. u Hrvatskim Karlovcima. Ujesen iste godine obnovljena ga je, nekoliko godina ranije preboljena upala pluća prikovala za bolnički krevet, odakle u svibnju 1945. odlazi na put koji će postati u Križni. Došavši do Dravograda, odatle se preko Maribora, te logora u Zagrebu i Bjelovara vraća kući smrtno bolestan, no smrt, koja nas ne zaobilazi, ovaj put ga je zaobišla, iako su mu liječnici predviđali najviše još tri mjeseca života. Vrijeme koje mu je ta franciskanska sestrica time poklonila nije mu bilo baš milostivo, te ne samo da ga nisu mimoišle bolnice, nego ni zatvor, 1972., u Staroj Gradiški, zbog pjesme pod naslovom *Hrvatska molitva*, objavljene 1971.

S HKD-om sv. Jeronima povezao se preko Tona Smerdela još 1968., i otada je bio vjeran i revan suradnik u jeronimskim publikacijama, a pomagao je Jeronimskom društvu – besplatno, naravno – i kao pravnik (diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu 1952.). Pjesmama i prozom svjedočio je u obranu ljudskoga dostojanstva i u obranu dostojanstva ponižene mu domovine. Prikazujući u jeronimskim prostorijama prije dvije-tri godine njegovu knjigu *Mučenička Hrvatska*, Nevenka Nekić između ostaloga je kazala:

Hvala mu za sve one dane koje smo provodili na književnim sastancima u ovoj sobi koju smo zvali Marulić, *kad se beznađe činilo bezmjernim. Svi koji su tada dolazili ovamo, pisali u tom disidentskom krugu i objavljivali u časopisu istoga imena, osnaživao je Mato Marčinko svojom vjerom, nadom u uskrsnuće hrvatske države, nadom u slobodu koja će ipak doći. Radovao se svakom novom članu, zajedno s pokojnim Radovanom Grgecom. U trenucima kad se crvena čizma nalazila na licu Hrvatske, Mato Marčinko se odupirao snagom riječi i duha, jer samo nas to i Bog naš Spasitelj mogu prenijeti po uzburkanu moru ovoga zemnoga života.*

Rekoh na početku da Matu Marčinka nisam baš najbolje poznavao. Ipak, u sjećanju mi je ostala jedna zgoda kao uspomena na njegovu dobrotu i velikodušnost. Prije desetak godina posjetio sam njega i njegovu životnu suputnicu i supatnicu, gospođu Mariju, u njihovu zagrebačkom stanu u Šubićevoj ulici, ne znam više radi čega, ali se dobro sjećam kako sam se vratio sav sretan – obdaren, ni kriv ni dužan, hrpom knjiga, samo zato što sam prilikom posjeta s popriličnim zanimanjem u njih zavirio. Među njima bila je i, sva ispodcrtavana, knjiga Radoslava Katičića *Litterarum studia*, u kojoj se autor na dva-tri mjesta osvrnuo i na Matu Marčinka iliti, pseudonimom, Tomislava Heresa, tj. na njegove znanstvene okušaje u rasvjetljivanju podrijetla Hrvatâ. Ja za te okušaje, moram priznati, nisam imao baš previše razumijevanja, iako sam se radovao kada bih naišao na njih umjetnički transponirane u ponekoj od Marčinkovih novela. No ta zatravljenost iranskim prapodrijetlom postajala mi je ipak jasnija u svjetlu činjenice da je iranski udio u procesu formiranja hrvatskoga naroda bio državotvoran i imenodavan. Zatirači hrvatske državnosti i hrvatskoga imena, sa svojim manihejskim shvaćanjem povijesti, dobrim su dijelom odgovorni – krivi ili zaslužni, kako se uzme – za toliko Marčinkovo inzistiranje, pa i nauštrb ostalih komponenata, na staroiranskoj sastojnici hrvatske etnogeneze. Uostalom, bili su kadri osuđivati na smrt zastupnike onih teorija o podrijetlu Hrvatâ koje se nisu uklapale u ideologiju jugoslavenskoga bratstva i jedinstva.

S ovu stranu dobra i zla (kako se zove i jedna od njegovih knjiga u izdanju HKD-a sv. Jeronima), kao svojevrsni vjernik "krivovirna pravca", Mato Marčinko je u svom dugom i mukotrpnom životu neumorno radio na preobražaju svoje mučeničke zemlje, koja je u njemu uskrsavala. Posljednjih desetak i više godina iskreno se čudio što ga smrt svejednako zaobilazi. Škripavih koljena, nogu već odavno klecavih, vratnih žila kucavica ovapnjelih, ušiju zaglušenih, kako je napisao u jednoj pjesmi, pomalo obeshrabren bivao je slušajući gdje mu na sve to još pjesnik *Devinskih elegija* podsmješljivo šapuće o predstojećem samotnom usponu u brda prabola.*

Ja vjerujem da se, ne samo svojom snagom, uspeo do vrha, do prébola. I, ma koliko to možda, u skladu s njegovim pseudonimom, zvučalo heretički, usuđujem se vjerovati da je, kao što je bila s njime kud god je išao, Hrvatska s njime i ondje kamo je otišao. Vjerujem da su mu se obistinile riječi najdražega mu hrvatskog pjesnika, Silvija Strahimira Kranjčevića:

Tek kad mi jednom s dušom po svemiru se krene,
zaorit ću ko grom:
O, gledajte ju divnu, vi zvijezde udivljene,
to moj je, moj je dom!

Dragi Mato Marčinko, uvijek ćemo te se sa zahvalnošću i dubokim poštovanjem sjećati i ja i ostali članovi HKD-a sv. Jeronima. Sve do onoga sretnog trenutka kada ćemo, poput jednoga drugog dragog ti pjesnika, začuđeno primijetiti: Gle, *pa tog sam čovjeka, u davna doba, baš tu sreo...*

Perica Grgec

*Preminuo je u domu za starije i nemoćne osobe na Iblerovu trgu u Zagrebu, nakon gotovo četveromjesečnih teških patnji u tamošnjem stacionaru, kojima je prisustvovala i s njime ih, koliko je to moguće, proživljavala njegova supruga Marija. Sprovodni obred u krematoriju na Mirogoju 4. II. 2010. vodio je biskup sisački, nekadašnji župnik hrastovički, Vlado Košić, nakon čijih su toplih oproštajnih riječi govorili o pokojniku i Alfred Obranić, predsjednik Hrvatskoga društva političkih zatvorenika, te Stjepan Sučić, potpredsjednik Matice hrvatske. Misu zadušnicu, odmah nakon sprovoda, služio je u crkvi Krista Kralja na Mirogoju Adalbert Rebić.

Jednom ćete doći

Mati Marčinku

Jednom ćete doći kroz sjećanje drago,
kô svjetiljka srca što bdije u noći
radosno, bez sjete
i sjesti kraj mene, smireno i blago,
da zajedno opet pod orahom nekim
pišemo sonete.

Reći ću Vam tada da je svijet moj stao
kad nad Vašim tijelom u beskraju nijemom
sklopila se raka.
No i to je prošlo. Mir Vam Bog je dao
nakon burna puta, ljubljena je zemlja
duši Vašoj laka.

Potom ćete poći s onu stranu vjere
(gdje prestaje sumnja) i kô stražar stati
na rub moje svijesti,
javljat' se kad razum strepi preko mjere
kô nebeski glasnik koji braći nosi
utjehu i vijesti.

Karmel u pitanjima
III. dio

Obilježja karmelske zajednice

- Što je duhovnost, odnosno karizma samoga Karmela?

- Svaka redovnička zajednica živi po nekom pravilu koje je sukus njene duhovnosti. Tako i Karmelski red, u temeljima, ima svoje *Pravilo*. Nakon što su pustinjaci na gori Karmelu jedno vrijeme živjeli bez propisanih pravila, shvatili su da bi svoj način života trebali ozakoniti, jer to bi potvrđivalo da je njihov put dobar te da ga i drugi mogu slijediti. Karmelsko je *Pravilo* napisao, ili samo potvrdio, jeruzalemski patrijarh Albert između 1206. i 1214. godine. Osim ilijanskoga duha, karmelićane je osobito obilježavala velika pobožnost prema Djevici Mariji. Njoj u čast podigli su kapelicu, u kojoj su se svakodnevno skupljali na molitvu i slavili Euharistiju. Nazvali su se Braća Blažene Djevice Marije od gore Karmela. *Pravilo* je kratko, a trećina teksta sastoji se od navoda iz *Sv. Pisma*.

Karmelski je red eremitsko-cenobitski (pustinjačko-zajedničarski). Svaki je pustinjak imao odijeljenu ćeliju (sobu) gdje je *dan i noć razmatrao zakon Gospodnji, bdijući u molitvi*. Ta rečenica iz Pravila zapravo je karizma Reda: trajno u srcu prebirati riječ Božju, razmišljati o njoj i po njoj živjeti, a kao sredstva za postizanje toga *Prvotno Pravilo Reda* preporučuje osamu, samoću i šutnju. Zato živimo u klauzuri u koju drugi ne mogu zalaziti, a kad netko dođe, pred njega izlazi poglavar i tako zajednicu tišinu i samoću zajednice, kako bi pripadnici mogli živjeti svoj "motrilački", kontemplativni poziv. Dakle, naš život je pustinjački i zajednički; život molitve (oko sedam sati dnevno), šutnje i osame s jedne strane, a s druge je rad – trebali bismo svojim rukama zaraditi svakodnevni kruh. Život nam je isprepleten molitvom i radom.

- U koga je karmelićanka zagledana u molitvi?

- Kako nas upućuje naša Utemeljiteljica, karmelićanka bi morala biti zagledana u Isusa Krista, jer u Njemu pronalazi *ključ, središte, svrhu* (GS,10) vlastitog života. U Karmelu, prema nauku sv. Terezije, gleda se uvijek i jedino Isusa Krista, pravoga Boga i pravoga čovjeka. Posebna pozornost stavlja se na

njegovo čovještvo, jer se on i utjelovio da bi ušao u odnos sa svakim čovjekom i da bi mu, preko svoga čovještva, dao otkupljenje. Isus je jedini put po kojem se ide Ocu. S njim molitva počinje, s njim se nastavlja sve do najviših stupnjeva kontemplacije. U Njemu karmelićanka nalazi uzor na putu do savršenstva, prijatelja s kojim dijeli svoj cjelokupni molitveni život. Isus je zaručnik, po kojemu smo sudionice bogatstava Njegova kraljevstva mira, svjetla i ljubavi. U Karmelu, pobožnost glede Isusova čovještva oslikava i posebna pozornost koja se pridaje otajstvu utjelovljenja i muke. Odatle, primjerice, ljubav prema Djetetu Isusu, tako naglašena kod sv. Male Terezije, a i kod drugih sinova i kćeri Karmela.

- Kad se kaže da je život karmelićanke molitva, što to znači u svakodnevici?

- Svakodnevni život provodimo u molitvi i radu, a sve je prožeto šutnjom. Bitno je pri tome naglasiti da molitvene čine obavljamo zajedno, u nutarnjoj samostanskoj kapeli: liturgiju časova (*Jutarnju, Večernju, Treći, Šesti* i *Deveti čas, Povečerje* i *Službu čitanja*), dva sata mislene molitve. Izvor i vrhunac našega života svakodnevno je slavljenje Euharistije. Oko sat vremena posvećujemo duhovnom čitanju.

Naše Konstitucije o tome kažu: *Zajednički život propisan Pravilom, koje je obnovila sv. Terezija, nasljeduje primjer prve Crkve. Taj život zahtijeva da se sestre, pozvane i sabrane u žmali Kristov kolegij', međusobno pomažu na putu svetosti. Vrhovni zakon mora im biti ljubav...* Molitva se pretače u svakodnevne čine sestrinske ljubavi, kao i u marljivi rad.

- Spomenuli ste da svaki dan dva sata misleno molite. Možete li nam reći nešto o tome?

- Kako bi cjelokupni život karmelićanke bio molitva, mora biti povlaštenih trenutaka, kad se isključivo i potpuno posvećujemo razmatranju. Sat razmatranja, ili mislene molitve, imamo ujutro i navečer. Sve zajedno, u koru, u šutnji, a ipak pojedinačno, svaka na svoj način, pravimo *društvo Gospodinu*: razmatrajući, osluškujući, s ljubavlju ga gledajući i razmatrajući. Osoba koja je započela ulaziti u *dvorac duše*, u vlastito srce i uvidjela da je ondje čeka živi, pravi Bog, zna da taj Bog za svoje prijatelje čuva neistraživa bogatstva. Nikad se neće završiti sve dublje razmatranje u ponorima Božjih otajstava. On želi da ga upoznamo, pa kad nađe otvorene duše, postaje im prisan prijatelj.

- Koliko se puta dnevno okupljate na zajedničku molitvu?

- Na molitvu se sabiremo sedam puta dnevno, jer sedam je broj punine. Zajednička molitva, liturgija i duhovno čitanje na prvom su mjestu u životu karmelske zajednice. Trudimo se da nam svaki trenutak bude prožet molitvom.

Sv. Ivan od Križa izrekao je divnu misao: *Žalite za svakim trenutkom koji ste izgubili, koji je prošao a da niste u njemu ljubili Boga.*

- Za koje nakane sestre mole?

- U Karmelu se, kao Stepinčeva baština, još uvijek njeguju molitvene nakane koje je on, za svaki dan u tjednu, povjerio prvom hrvatskom Karmelu, u Brezovici. To su nakane za svećenike i bogoslove, za redovnice i redovnike, za obitelji, mladež, za biskupe; misije i misionare, za materijalne i duhovne potrebe Karmela te za izgradnju crkava i župnih zajednica po našoj domovini.

- Živite u klauzuri. Objasnite nam taj pojam.

- Naš čisto kontemplativni način života koji je posvećen prvenstveno molitvi, zahtijeva tišinu i povučenost, a to nam omogućuje klauzura. Mnogima se u današnjem svijetu život u klauzuri čini suvišnim. Ipak, Crkva, kao Majka i Učiteljica, cijeni redovnice koje žive u klauzuri, pa o tome jasno kaže: *Birajući ograđeni prostor kao mjesto života, klauzurne redovnice sudjeluju u Kristovu poništenju, po radikalnom siromaštvu koje se izražava u odricanju ne samo od svih stvari, nego i od "prostora", kontakata, od mnogih stvorenih dobara. One se s Isusom žrtvuju za spasenje svijeta. Njihov prinos, osim vida žrtve i ispaštanja, poprima i vid zahvaljivanja Ocu, sudjelovanjem u zahvaljivanju ljubljenom Sinu. Tako ukorijenjena, klauzura nije samo asketsko sredstvo, nego i jedan od načina življenja Kristove Pashe. (...)*

Klauzura budi ćeliju srca u kojoj je svatko pozvan da živi sjedinjenje s Gospodinom. Prihvaćena kao dar i izabrana kao odgovor ljubavi, ona je mjesto duhovnog zajedništva s Bogom te s braćom i sestrama. (usp. *Vita Consecrata*, br. 59)

Dakle, klauzura je omeđeni prostor , koji sadrži stambene i radne prostorije, vrt i voćnjak, sve što je sestrama potrebno za život. Odijeljene su od svijeta kako bi što više bile s Gospodinom. Tu stvarnu i duhovnu odvojenost simboliziraju ograda oko samostana i rešetke u klauzuri.

- Rekli ste da se sestre, osim molitve, posvećuju radu. Što to sestre rade?

- Iako je prvotno zalaganje karmelićanki molitva (dnevno oko 6 sati zajedničke molitve), s jakim osjećajem odgovornosti živi se i obveza rada: siromasi moraju raditi da si zasluže potrebno za život. Svakako treba spriječiti da užurbani rad naruši ozračje sabranosti u samostanu, no ipak se treba vrlo ozbiljno zalagati oko svakidašnjeg rada, i to uglavnom ručnog. To umu i srcu pomaže da nastave vježbu ljubavi prema Gospodinu. Svaki samostan ima posebnu vrst posla, a odabir se vrši prema prilikama vremena i mjesta (keramički

radovi, prehrambeni proizvodi, uzgoj peradi...). Tu su i kućni poslovi, kao i razne usluge glede pripomoći vodstvu samostana.

U radno vrijeme bavimo se onim što svaka domaćica obavlja u svojoj obitelji: kuhamo, peremo rublje, šivamo, obrađujemo povrtnjak, uređujemo voćnjak i okoliš, čistimo samostan itd. Prema želji sv. Majke Terezije trebale bismo radom svojih ruku priskrbiti za uzdržavanje, ali to je u današnjim uvjetima vrlo teško, pa uza sav trud, živimo ponajprije od Božje Providnosti, od darova dobrih ljudi. Izrađujemo čestitke (u raznim tehnikama), slike od prešanoga cvijeća, škapulare, relikvije svetaca, osobito bl. kardinala Alojzija Stepinca; Krunice, pozivnice i zahvalnice za vjenčanja; šivamo krsne haljinice i drugo. U župskom glasilu *Milosti puna,* koje sad izlazi dva do tri puta godišnje, pišemo članke, u obliku kronika, o događajima vezanim uz Karmel, a surađivale smo i kod tiskanja knjiga. Dnevni kućni poslovi ostavljaju dovoljno prilika za radosno služenje zajednici, a sve se uglavnom odvija u tišini i šutnji.

- Imate li tijekom dana prilike za odmor i opuštanje? Imaju li sestre hobije i čime se bave u slobodno vrijeme?

- Poslije ručka i večere (oko sat i pol dnevno) sastajemo se u zajedničkoj rekreaciji, pa međusobno komuniciramo, nasmijemo se i zapjevamo, a ruke se marljivo prihvaćaju ručnih radova. Svaka nedjelja i svetkovina dan je odmora, kad se sestre mogu posvetiti svojim hobijima.

U slobodno vrijeme bavimo se ručnim radovima, slikamo, pravimo čestitke od prešanoga cvijeća i slame, ili pak slobodne trenutke možemo ispuniti šetnjom i molitvom u okviru samostanskog dvorišta. Ručnim radom sestre razvijaju kreativnost, a ono što naprave dolazi do izražaja kad svoja djela poklanjaju prilikom obilježavanja godišnjica redovničkih zavjeta, kao i za imendane i rođendane.

(Nastavlja se)

Malkica DUGEČ

Kišne stranputice

Pada... pada...
Stud u tijelu.
Pada, pada...
Čak i nada
Poslije kiše što ostane
S kose, lica
Na tlo kane.
Na tlo kišnih stranputica.

Pada... pada
U sve dane,
U sve noći.
Kad prestane,
Kroza srce mora proći
Pa se vrati
Da se snova
Glasom riječi, zvukom slova
U šum krvi sunovrati.

Pada, pada...
Do krika je napadala.
Kad bi mogla, kad bi znala,
I da hoće,
Suzom bola i njemoće
Već bi davno proplakala.

12. 8. 2009.

Mladen JURČIĆ

Znakovi prolaska
(nastavak iz prošlog broja)

(Kratki sadržaj prošloga nastavka: Emil Och, urednik u maloj izdavačkoj kući, istražuje tajanstveni nestanak književnika Božidara Lovrenčića, osobenjaka, koji se povukao u samoću, pa je u vikend-kućici svog poznanika, na rubu šume, radio na novom romanu fantastične tematike, ali je odatle netragom nestao. Lovrenčićev roman govorio je o čovjeku koji u stvarnosti vidi vrlo neobične pojave, kao što je, primjerice, svjetleći portal u drugu, tajanstvenu dimenziju. Tijekom istrage, urednik Och također boravi u vikend-kućici i sam, u šetnji obližnjom šumom, ugleda takav portal, koji poslije nestaje. Kasnije od Lovrenčićeva rođaka doznaje da je književnik imao i suprotne, manje ugodne vizije od zlatnoga, svjetlećega portala, jer viđao je i nevjerojatne „rupe" u stvarnosti, raspukline praznine koje bi povremeno izbrisale, „razderale" nama poznati prostor i prijetile da progutaju promatrača.)

5.

Nedugo zatim ponovno sam otišao do kućice u šumi, a ovaj put meteorolozi su obećavali poduže razdoblje lijepa vremena, pa mi ovaj boravak u tom nadahnjujućem, evokativnom ozračju ne bi smjelo pokvariti nepredvidivo divljanje elemenata.

Sjeo sam u dvorište, u sjenu nabujale krošnje, s podebljim fasciklom Lovrenčićevih rukopisa i bilješki, jer vrlo je zatoplilo, pa je bilo zagušljivo u kući, koju nije imao tko redovito zračiti. Među rukopisima sam našao nabačene ideje za nastavak romana, ulomke budućih poglavlja, a i nacrte za pripovijetke koje je Lovrenčić kanio napisati. Entuzijastički je nabacivao ideje, na jednom mjestu izrazio je žarku nadu da će uspjeti izvršiti barem dio onoga što je zamislio, pa sve to nije ukazivalo da je nakanio izvršiti samoubojstvo. Istina, nekoliko nedovršenih priča, kao i dio njegovih prijašnjih radova, moglo se smjestiti u okvire žanra strave i užasa, a vrlo su se dojmljivo bavile osjećajima tjeskobe, beznađa i mračnim, tragičnim stranama psihe, ali kroz sve su se provlačila oštroumna i duhovito ironična zapažanja o složenim životnim pitanjima i komentari o situacijama u kojima su se našli protagonisti, pa se sve to nikako nije

doimalo kao rezultat patološke depresije, nego baš naprotiv, Lovrenčić je, poput svakog nadarenog autora, tragičnu, depresivnu stranu postojanja nadilazio svojom duhovitošću i lucidnim promišljanjem.

I u tim rukopisima bila je razvidna za njega karakteristična dihotomija, oprečnost gledanja na svijet i na ljudsko postojanje, koju su odražavala dva suprotstavljena viđenja: Na jednoj strani, u mračnim, fantastičnim pričama osjećao sam odjeke duboko tjeskobnih pukotina, „rupa" posvemašnje praznine, o kakvima je rođaku pričao da su mu se najednom doslovno, vidljivo razjapile pred očima i počele proždirati nesigurne slike okolne „stvarnosti", dok je s druge strane sjala (također pomalo zastrašujuća, iako na posve drugi način, s nagovještajem nekog dubokog strahopoštovanja) otajstvenost onoga svijetloga, kružnoga „ulaza" u nepoznatu (iskupljujuću?) dimenziju, na koju je njegov protagonist (po mnogim značajkama „drugo ja" samoga autora) iznenada naišao u šetnji šumom.

Našao sam dva fascikla koja je, u skladu s takvim svojim gledištima, Lovrenčić obilježio natpisom: „Važno!". U jednom su bili pohranjeni novinski izresci, slike i bilješke koji su oslikavali „mračnu stranu stvarnosti", patološko nasilje, besmislene tragedije, višestruka manijakalna ubojstva i prizore besmislenih razaranja, dok je sadržaj drugoga fascikla govorio o dijametralno suprotnim temama, pa su se izresci, tekstovi i slike tu bavili „svijetlom stranom Mjeseca", primjerima duboke ljudske osjećajnosti i sućuti, začudnom mističnošću velikih svetaca, njihovim djelima ljubavi i milosrđa, kao i stvarnim primjerima nesebičnih podviga nepoznatih, „običnih" ljudi. „Ali kako se sve to *preklapa?*" pitao se na jednom mjestu autor. „Kako se i zašto nerazmrsivo isprepliće, gdje je sjecište i koje je značenje toga?" A drugi tekst počinjao je ulomkom:

„Završavaju li sveci i ubojice, najdojmljivije požrtvovni i nesebično sućutni pothvati kao i najkrvavija, najmučnija zlodjela, u zajedničkoj, golemoj kosturnici tiranskoga vremena i ravnodušnoga, ledeno izbalansiranoga svemira, velikoga poravnatelja grobova svega postojećega. Jesu li vrijeme i prostor dva vrhovna vladara, koji sve dovode u konačnu ravnotežu s obzirom na osovinu uništavila? Stvarnost i postojanje isprazni su nam, beznačajni, tako tanko tkanje lako se istroši, razdere, pa nastanu rupe praznine i pustoši koja nas proždire i usisava kao perca."

U „mračnom" fasciklu naišao sam na papir formata A4, na kojemu je Lovrenčić velikim slovima, zaokruženima crvenim flomasterom, ispisao samo: „Disk B", možda kao neki podsjetnik, dok je u „svijetlomu" fasciklu natpis na identičnom papiru, ali zaokružen plavom bojom, ukazivao na „Disk A". Je li

bila riječ o diskovima na kojima je Lovrenčić pohranio nešto što je smatrao vrlo važnim? U notes sam zapisao da Balda Marinovića svakako moram pitati je li policija među Lovrenčićevim stvarima pronašla tim slovima obilježene diskove.

Odnio sam rukopise u kućicu, a onda zaključao vrata i pošao u šetnju šumom. Razlistalo, mirisno ozračje modro zelenoga poslijepodneva dvojako je djelovalo na mene. S jedne strane me je opuštalo i nadahnjujuće blažilo, no osjećao sam se turobno, izdvojen iz općega blagoglasja. Tmurno raspoloženje nije bilo samo posljedica zadubljivanja u Lovrenčićeve rukopise u kojima je precizno i nesmiljeno raščlanjivao lažnost i površnost velikoga dijela našega postojanja, a i opora pitanja koja su ga zaokupljala, nego me je još duboko tištao nedavni razvod, poslije petnaest godina braka, a k tome je mala izdavačka kuća u kojoj sam radio zapala u teško rješive poteškoće, unatoč tome (ili možda upravo zato) što smo pazili da djela koja objelodanjujemo imaju stvarnu, trajniju vrijednost i da nešto kažu onima koji znaju i žele misliti, no takvih je čitatelja očito bilo sve manje.

K tome, možda je upravo ta pitoma šuma bila mjesto Lovrenčićeva nestanka, možda se baš negdje ovdje, u blizini, odigrala neka tajanstvena tragedija, jer njegov mi je rođak rekao da književnik nikad prije nije tako dugo izbivao. Premda je bio pustolovna duha, u tvarnomu svijetu kretanje mu je bilo ustaljeno i predvidljivo, imao je ukorijenjene navike, pa je za njega bilo vrlo neobično da tako iščezne.

Usred boja i naglih proplamsaja kristalnoga ptičjega pjeva u šumoru lišća, u sveopćoj bujnosti koja se razlijevala unaokolo kao da izvire iz modroga blistanja, osjećao sam se nepripadno, kao da me uzalud nastoji preplaviti i raspložiti neka spektakularna, lepršavo razigrana predstava koju nesabrano i samo napola pratim. Sjetio sam se Lovrenčićeva pitanja nije li sav taj ushit, osjećaj povezanosti s mističnim disanjem prirode samo zabluda zahtjevne, pretjerano razvijene osjetljivosti, koja je zapravo štetna, jer uzalud traži potvrdu, ispunu svojih nestvarnih, izjedajućih težnji, a tu potvrdu i ispunu nikako ne nalazi jer je u ledenoj stvarnosti naprosto nerazumni i nerazumljivi višak, anomalija koja nema istinski *raison d'etre,* pa osjećajni „tražitelj" u tvarnomu, na posve drugi način ustrojenomu i zahtjevnomu svijetu, ostaje promašen, beskoristan, istrošen nestvarnostima, te na kraju nestaje u toj nestvarnosti, kao što se možda dogodilo i Lovrenčiću, u okrutnom, ironičnom ispunjenju vlastitih tekstova.

Šumsko tlo se dizalo i spuštalo, a kad sam zašao u gušći, tamno sjenoviti dio šume, odjednom mi se učini da iza uzvisine preda mnom dopire svjetlo, odviše nisko da bi potjecalo od sunčevih zraka koje su se probijale kroz grane krošanja. Svjetlo kao da je odozdo, a ne odozgo osvjetljavalo grm na vrhu uzvisine, pa sam se, djelomično četveronoške, počeo penjati prema njemu, sklizući se po suhomu lišću na prilično strmoj padini, jer cipele mi nisu bile pogodne za šumske šetnje, a kamoli za planinarenje. Kad sam se dokopao vrha, tako sam se trgnuo od zaprepaštenja da sam se gotovo stropoštao natrag u podnožje.

Nadesno od sebe, u maloj udolini s druge strane brežuljka, među stablima, ugledao sam – poveći svjetleći krug! Zračio je jarkom, čudesnom svjetlošću, koja kao da mi, iako je bila vrlo intenzivna, uopće nije smetala očima, premda bi me trebala posve zaslijepiti! Protrnuo i ukočen od zaprepaštenja, mogao sam samo zuriti u nevjerojatnu svjetlost, a unatoč posvemašnjoj smetenosti zapazio sam čudnovatu pojedinost: Krug je, malo iznad tla, lebdio nad palim, osušenim, djelomično istrunulim lišćem, ali ispod kruga i oko njega sag lišća svježe se zelenio, kao da je svaki list tek maločas otpao, ili, bolje, boja je bila ista kao da je lišće još na drveću.

Začarano sam piljio u svjetlo, koje doduše nije zasljepljivalo, ali kao da me je snažno zabljesnulo *iznutra,* u samoj dubini bića. Nikako to ne bih mogao opisati na imalo zadovoljavajući način, ali činilo se da je krug, svojom neodoljivom privlačnom snagom, u meni uskovitlao osjećaje, a cijelo je moje biće privlačio poput magneta, kao da će me posve stopiti sa svojim središtem, nezadrživo u sebe uvući moju unutrašnjost, a zajedno s njom i ispražnjenu tjelesnu ljusku!

U meni se uzburkala gotovo neizdrživa čežnja za nečim što sam, ako to mogu tako opisati, neshvatljivo *naslutio* u toj svjetlosti, za nečim očajno nedostižnim, ali nužnim poput disanja, potrebnijim od bilo čega drugoga, istodobno nevjerojatno prisnim i nepoznatim, što sam tek izdaleka predmnijevao pomoću neke mistične empatije. Slutio sam da bih to svakako morao posjedovati da bih uopće bio *ja,* ali nisam to imao, niti ću ikada steći, pa je to bila moja tragedija i najveći grijeh. Slamali su me ta neuhvatljivost i nagla, bolno proćućena spoznaja, a zajedno s tim osjećajem kovitlali su se ljubav, zanos kakav nikad prije nisam osjetio, a i slike koje bih mogao nazvati energetskim, strujnim tijekom nevjerojatnoga nadahnuća za odsjeve i ulomke, kako mi se činilo, niza najizvornijih, najčuvstvenijih i najdubljih umjetničkih djela, jer osjetio sam da bi, ne žaleći najvećega truda, trebalo stvoriti upravo takva djela, umjesto svih

u biti dosadnih ispraznosti na kakve inače tupo i umišljeno gubimo vrijeme. Dakako, bio sam posve svjestan da bi mi to bilo posve nemoguće postići, pa su mnome strujali duboka bol i gorko kajanje.

No sve su to žalosno nedovoljni izrazi. Ono što me je obuzelo mogu opisati samo kao naglo zaranjanje, utonuće u valove neizdrživo čuvstvene, tako zahtjevne ljepote da mi se činilo da ću se rasplinuti, jer intenzitet fantastično silovitoga strujanja iz kruga tako je rastao da mi se zamutilo u glavi i bit će da sam izgubio svijest, no ne znam na koliko vremena, a kad sam naposljetku ponovno bio u stanju ošamućeno pogledati oko sebe, vidio sam samo spokojnu, uobičajeno sjenovitu šumu.

Srećom, srušio sam se na ravnomu vrhu uzvisine, pa se nisam otkotrljao u podnožje. Sjeo sam žmirkajući i neko vrijeme mirovao s glavom među rukama, u valovima tjeskobe, jer pitao sam se jesam li poludio, ili sam imao kakav napad, no takvo što mi se nikad prije nije dogodilo.

Sam sebe upozorio sam da moram mirno i duboko disati, a kad sam se malo pribrao, spustio sam se do mjesta gdje je lebdio krug, no nisam vidio baš ništa neobično, a posvuda na šumskom tlu prostirao se sag u jednakoj mjeri osušenoga, istrunuloga lišća.

Vratio sam se u kuću, pa sam i ondje neko vrijeme sjedio kraj prozora, pokušavajući se pribrati, no još nisam bio u stanju jasno razmišljati. Ustao sam, i kao da me nešto goni – ponovno sam se zaputio do mjesta gdje sam vidio krug, no nije bilo ničega osim razlistale šume.

U kućici sam još jednom sve živčano, ali pomno pretražio, ne bih li našao kakav tekst u kojemu je Lovrenčić podrobnije pisao o krugu među stablima. Je li ga i on vidio, je li mu za taj prizor u nedovršenomu romanu poslužilo nešto što je sam doživio, ili mi se doista pomutio razum, pa mi se pričinjaju slike iz njegovih umotvorina?

Nisam našao zapis o krugu, ali na dnu staroga ormara, iza hrpe knjiga, otkrio sam dva diska, obilježena slovima „A" i „B", o kojima sam kanio pitati prijatelja policajca. Lovrenčić ih je očito smatrao vrlo značajnima, a možda ih je namjerno ovamo sakrio. Pogledat ću ih čim stignem kući, jer ovdje, naravno, nije bilo odgovarajućega uređaja.

6.

Diskovi su sadržavali, ponekad i vrlo drastične, ilustracije tema koje su u posljednje vrijeme vrlo intenzivno zaokupljale Lovrenčića. Na jednomu su bili

sabrani zastrašujući, često mučni primjeri „sjenovite strane svijeta": prizori nesmiljenih ratnih razaranja, dokumentarni prikazi cijeloga spektra ideološki i politički fanatičnih zvjerstava iz raznih razdoblja i dijelova zemaljske kugle, zatim policijske snimke i fotografije isto tako stravičnih zločina poznatih i manje poznatih serijskih ubojica, a prikazani su i razgovori s mnogostrukim ubojicama, njihova jezovito hladna, bešćutno mirna i „razložna" opravdanja, kao i prizori bijede iz zabačenih, zaboravljenih krajeva svijeta.

Drugi je disk donosio posve suprotne primjere, koji su se doista doimali kao da dolaze iz posve drukčijega svijeta, ili dijametralno suprotne dimenzije, jer sadržavao je vrlo dojmljive filmske dokumente o ljudima koji su izvršili začudno nesebična, hrabra djela ljubavi, djelovali su kao požrtvovni dobročinitelji, i na suptilan su, potresno iskupljujući način svijetu oko sebe udahnjivali toplinu blagosti, nade i smisla. Bilo je tu zanimljivih zapisa o „običnim" ljudima, koji su se istakli nekim iznimnim činom dobrote, ali i o misticima, koje su smatrali suvremenim svecima, ili su pak bili obdareni posebno plodnim nadahnućima, a na nekim snimkama prikazana su navodno čudesna ozdravljenja. Kamera je neko vrijeme pratila Luigija Bianchija, poznatoga talijanskoga redovnika, navodnoga čudotvorca i nositelja liječnički neobjašnjivih stigmi, koji je redovnički život provodio u meditacijama i „viđenjima", između skučene samostanske ćelije i ispovjedaonice, a novine su tvrdile da su kasniji događaji potvrđivali mnoge njegove „proročke vizije". Slovio je kao istinski karizmatik velike duhovne snage, a govorilo se da je duhovni savjetnik obraćenih moćnika i značajnih državnika.

I sam Bianchi, a i druge, manje poznate osobe, govorile su o svojim neobičnim, ponekad zaista teško objašnjivim mističnim iskustvima, duboko uvjerene u njihovu zbiljnost. Na jednoj snimci bilo je zabilježeno navodno Bianchijevo čudo (ili, bolje, jedno od njegovih čuda), o kojemu su svojedobno prilično senzacionalistički pisale novine, kad je položio ruke na neizlječivo bolesnu ženu i pomolio se za nju, a ona je, ustavši s nosiljke, počela zaneseno, razmjerno čilo hodati. U nekoliko kadrova oko Bianchija se moglo zapaziti neobično svijetlo zračenje (inače je bio poznat po toj neobjašnjivoj „auri"), no moglo je potjecati od greške u kameri.

Činilo se da se Lovrenčić zdušno bavio tim proturječnim licima postojanja i da su ga te suprotnosti opsjedale, a među njegovim tekstovima koje sam donio iz kućice, pronašao sam i ovaj:

„U knjigama, međutim, (a ni uopće u umjetnosti) nikad nema *dovoljno*... Nema *potpuno,* na posve zadovoljavajući način, onoga što najusrdnije tražimo

i što bismo najviše voljeli naći, čemu se skriveno nadamo, a izravno bi se, na najtočniji način obratilo najukorjenjenijim čežnjama. Kao da nigdje ne nalazimo suzvučja koja bi *stvarno* odgovarala najdubljim titrajima naših srdaca. Nema onih *pravih*, istančanih stvari o nama, onoga što sami nikako ne bismo znali izraziti iako je bitni dio nas, pa stoga očekujemo nekog „izabranika" među umjetnicima da nam izloži i protumači naše vlastite dubine. No uzalud čekamo. Ako to ne znamo mi, čini se da ne zna ni bilo tko drugi, a bojim se da ćemo, pogotovo u današnje vrijeme, i dalje uzalud čekati. Na kraju krajeva, sva ta silna brda knjiga posve su uzaludna, nepotrebna, u njima nema upravo najvažnijega što bi morale sadržavati..."

A na dnu stranice načrčkao je, jedva čitljivo:

„Primjerice, nema naznaka onoga što sam *ja* doživio, vidio, pa čak i snimio, kao dokaz da još nisam posve poludio, da nisam..." Nekoliko riječi nisam mogao odgonetnuti, a ispod toga velikim je slovima stajalo:

„Vidi disk C!"

Zurio sam u papir. Dakle, postoji još jedan disk, a na njemu bi trebalo biti ono što je snimio sam Lovrenčić, a možda ima veze s njegovim „vizijama"! No kako je to mogao snimiti i gdje bi mogao biti taj disk? Čak i ako je riječ o Lovrenčićevim sumanutim zamišljanjima, upitat ću Balda Marinovića bih li mogao dobiti ključ književnikova stana, ali najprije sam namjeravao nazvati Filipa Kalanića kako bih doznao je li njegov rođak ikada spomenuo da je svoje fantastične halucinacije uspio snimiti i pohraniti, jer ako disk postoji bilo bi ga zanimljivo pogledati, iako, naravno, nije mogao sadržavati postvarena priviđenja.

Otipkao sam broj i nazvao Kalinića, ali poslije poduže zvonjave na drugom kraju kratkom se riječcom javio postariji, mrzovoljni ženski glas:

- Da?

- Oprostite, trebao bih gospodina Filipa Kalanića - rekao sam.

- Koga?! - zakrišteći glas, pa sam ponovio ime i dodao:

- Je li ovo broj...? - izrecitirao sam znamenke.

- Da, ali takvoga ovdje nema. Ne poznam ga. Tu sam samo ja!

- Oprostite na smetnji, vjerojatno sam pogriješio - zbunjeno sam se ispričao, a žena je bez riječi spustila slušalicu.

Jamačno sam pogrešno unio neku znamenku, pa sam ponovno nazvao, ali ovaj put pazio sam na svaku tipku.

- Da? - istim se tonom javi isti razdraženi glas.

- Oprostite, opet ja... - izvijestio sam je zbunjeno. - Čini se da doista imam pogrešan broj.

- Onda me više ne zovite!

Poslušao sam je i odustao od nazivanja, pa sam umjesto toga odlučio osobno otići u još jedan posjet Kalaniću, jer nije daleko stanovao, a ionako sam morao nešto obaviti u gradu.

Sat kasnije pozvonio sam na vratima njegova stana i začuo kako, s druge strane, prilazi netko tko je sporo vukao noge u papučama. Začulo se škljocanje, a prožela me je tjeskoba kad je glas, koji mi je bio poznat iz telefonske slušalice, zakrišteo još jedno ljutito: - Da? - Vrata su se odškrinula, a kroz uski otvor ugledao sam omanju staricu, razbarušene sijede kose, odjevenu u izblijedjelu kućnu haljinu s cvjetićima.

- Ja sam... - glupo sam promucao. - Sjećate me se...? Jutros sam nazvao i pitao za gospodina Kalinića...

- Što vi zapravo hoćete?! - sumnjičavo upita starica. Naborano čelo ispod nakostriješene, žućkasto bijele kose još se više naboralo, a činilo se da me njezine plave oči probadaju, iako su bile zamućene.

- Pa, rekao sam... Tražim gospodina Filipa Kalinića, pa me zanima...

- Rekla sam da ga ne poznajem! Jeste li me čuli? Koliko puta moram ponoviti?

- Ali već sam bio ovdje! - prosvjedovao sam. - Prije nekoliko dana bio sam kod njega i razgovarao sam s njim... Pitao bih ga nešto važno...

- Što to pričate? - ljutito će starica. - Ovdje ne stanuje nitko osim mene! Tu sam već više od trideset godina i dobro poznajem sve stanare u kući!

- Moramo to razjasniti... - Jezik mi se pleo dok sam tražio prave riječi. - To je neka zabuna. Objasnit ću vam... Mogu li ući?

- Ući? - prestraši se ona. - Nikako! Ne dosađujte mi više! Odlazite!

- Ako biste mi posvetili samo pet minuta - ustrajao sam. - Moram objasniti...

- Odlazite, kažem! - zakrišteći ona. - Idem nazvati policiju, pa njima objašnjavajte! - Zalupila je vrata, a koraci u papučama počeli su užurbano strugati predsobljem.

Okrenuo sam se i omamljeno pošao prema izlazu iz zgrade. Hodao sam kao u snu, pa sam se spotaknuo i gotovo pao na stubama, a vrativši se kući smjesta sam nazvao Marinovićev broj u policiji.

- Izvolite? - javio se glas koji nije bio njegov.

- Trebao bih inspektora Marinovića - rekao sam, a oko srca me je stisnula ledena ruka zloslutnoga predmnijevanja kad, u slušalici, ovaj put muški glas izreče istu riječ, s istim neshvaćanjem kao i razdražena starica: - Koga?

- Inspektora Balda Marinovića - tjeskobno sam ponovio. - Mislim da je ovo njegov broj. Jesam li dobio policijsku upravu?

- Da, ali ovdje nema čovjeka kojega tražite. Ime mi nije poznato - odgovori glas.

- Možda ima novi broj - pretpostavio sam s nadom. - Možete li mi ga dati?

- Kako ste rekli da se zove?

- Inspektor Baldo Marinović - rekoh treći put, polako, a dodao sam još nekoliko podataka o njemu. Najprije je vladala tišina, a onda glas reče: - Počekajte trenutak.

U napetoj tišini stiskao sam slušalicu, a poslije podužeg vremena moj se sugovornik oglasi: - Provjerio sam. Ovdje ne radi čovjek kojega tražite. Nema policijskog službenika s tim imenom, a nije ga bilo ni prije. Kako ste došli do tog broja?

- Ja... Već dugo ga imam. Dao mi ga je inspektor Marinović.

- Ali taj čovjek ovdje ne postoji. Odakle vam broj?

Spustio sam slušalicu i ostao nepomično stajati kraj telefona, a činilo mi se da ću se svakoga trenutka probuditi. Štoviše, osjećao sam da mi je buđenje jedina nada. No dakako, nisam se probudio, jer sad ne bih bio ovdje, a kad sam kasnije Marinovića nazvao kod kuće, službeni glas iz slušalice izvijestio me je da sam nazvao nepostojeći broj.

I eto, doktore, više neću više duljiti, ionako sam vas već dovoljno gnjavio, a i ne znam što da još kažem. Kao da više ništa ne znam, ni o sebi, a ni... Jeste li ikad od kojega pacijenta čuli sličnu priču? Svijetli krugovi, jezive rupe praznine... Taj krug koji sam i ja vidio, „ulaz" u neku... smisleniju dimenziju, vjerojatno je bio moja fantastična autosugestija, izazvana zadubljivanjem u Lovrenčićeve tekstove, u vrijeme kad sam bio zaokupljen vlastitim emocionalnim problemima. U svemu tome dobro je da sam barem svjestan da u stvarnosti ne može biti takvoga kruga, pa možda još ima nade. No postavlja se očajničko pitanje: u kakvoj to *stvarnosti*? Jer, za mene, kao da se raspukla, prelomila i sama ta temeljna stvarnost u kojoj sam bio u stanju kako-tako razumno raspoznati što može, a što ne može, a sada...Sad je nekako sve postalo „moguće", no nedvojbeno zato što sam lud!

Primarijus Franjo Agh:

Gledao sam ga. Djelovao je uredno i staloženo, a govorio je uvjerljivo i više-manje logički povezano. Očito je bio duboko uvjeren da se sve to doista dogodilo, iako je bilo posve nevjerojatno, a vjerovao je i da se sve odigravalo upravo onako kako je ispričao. Psihijatar sam već više od dvadeset godina, ali još nisam vidio osobu s izraženim halucinogenim poremećajem koja bi, barem naoko, tako razložno djelovala. Istina, nepomičan pogled, pun tjeskobe, usmjerio je ravno pred sebe, izbjegavao je moje oči, a i sam je priznavao da više ne razumije „stvarnost", niti može reći što se uistinu dogodilo, no ono glavno: svoju potragu za iznimnim, nestalim književnikom ipak je prepričavao kao nepobitno stvarnu, uporišnu točku, a sumnjao je samo u pojedinosti. Djelovao je inteligentno, pa sam odlučio da mu neću podilaziti, nego ću pokušati s izravnim pristupom, iako zapravo nema jedinstvenoga, prokušano najboljega pristupa pacijentima.

- Vaša priča zvuči prilično stvarno, ali moram priznati da me dosta toga zbunjuje - počeo sam oprezno. - Malo sam istraživao, koliko mi je vrijeme dopuštalo, ali nisam našao nikakvoga traga da je uopće postojao književnik po imenu Božidar Lovrenčić, a nisam mogao naći ni druge osobe koje ste spominjali, iako ste mi naveli njihove adrese.

- Ali dao sam vam brojeve časopisa u kojima smo objavili Lovrenčićeve radove, a i neke rukopise koje sam donio, iako je većina ostala u kućici.

- No riječ je o računalnim ispisima - ukazao sam - a to ste, u krajnjem slučaju, mogli sami napisati, pod pseudonimom, iako ne kažem da jeste - požurio sam se dodati. - Sami ste rekli da nitko od vaših kolega u uredništvu nije vidio Lovrenčića, jer ondje vas je malo, a taj je suradnik dolazio upravo kad ste bili sami. K tome, i ta kućica, gdje je Lovrenčić navodno boravio, a kasnije ste je i vi posjećivali... Ta kućica ne postoji, barem ne onako kako ste je vi opisali. Ondje je samo ruševina u kojoj se nikako ne može stanovati, a mještani kažu da vlasnik zemljišta desetljećima živi u Americi. Već dugo nije uopće dolazio, a i ne zove se kako ste rekli.

- Možda sam krivo čuo i zapamtio ime - odvrati on umorno.

- Možda, ali nisam mogao naći nikakve podatke ni o Lovrenčićevu rođaku, Kalaniću, s kojim ste navodno razgovarali, a na toj adresi, kao što ste i sami rekli, već dugo stanuje neka starica.

Podigao je uznemireni pogled, no ni sad me nije pogledao, nego je okrenuo glavu i kroz prozor zurio u bujnu krošnju lipe u parku, pred bolničkim prozo-

rom. - Što je sa mnom, doktore? - upitao je s izraženim prizvukom straha. - Što se događa? Više ništa ne razumijem, ne znam, kao što ni taj... tajanstveni Lovrenčić više nije znao zašto, za koga, ni o čemu se uopće isplati pisati...

- Razriješit ćemo to što bolje možemo - umirivao sam ga. - Od velike je koristi što ste svjesni svih tih... neobičnosti, pa želite pomoć i razrješenje. Svijest o svemu tome već je napredak, možda označava početak uspješnoga liječenja. Mislim da su nam izgledi dobri i da možemo, kako se kaže, početi sređivati stvari.

- Nadam se da je tako - rekao je bezvoljno. - No više ne znam postoji li uopće kakva „sređena stvarnost", ili je sve oko mene naprosto iluzija, kao i moja... priviđanja.

Emil Och:

Srećom, zadnjih nekoliko dana u bolnici bio sam sâm u sobi, pa sâm mogao na miru razmišljati (ali od toga mi se ubrzo zavrtjelo u glavi, pa sam se okanio mozganja), čitati, a ponešto i pribilježiti, kako bih pokušao sve to barem unekoliko povezati i objasniti, no zasad mi to nije polazilo za rukom, a zbog lijekova um mi nije bio dovoljno bistar za takva razjašnjavanja. Razgovori s doktorom Aghom unekoliko su me smirivali. Doimao se iskusno i uviđavno, iako me je prestravilo ono što mi je otkrivao o meni samomu. Uvjeren sam da su mi lijekovi uvelike koristili, možda su čak spriječili da do kraja poludim, a tjeskoba i strah zbog nepredvidivosti mog vlastitog bića stišali su se, ili ih je djelovanje lijekova dovoljno zamutilo, pa su postali kako-tako podnošljivi. Odlučio sam sve prepustiti liječniku, pa se terapija, u početku, razmjerno dobro vukla. Ako ništa drugo, barem mi je donijela dobrodošlu letargičnu izmaglicu, nekakvu zamjenu za opuštanje – sve do toga jutra!

Ne mogu reći što me je tako rano trgnulo iz sna (kroz prozor sobe vidio sam da je nebo tek prelila blijeda, suptilna svjetlost osvita), no mislim da je, kroz san, do mene dopiralo nekakvo šištanje, kao da se ispuhuje veliki balon, a kad sam otvorio oči učinilo mi se da pištavi zvuk dopire iza vrata bolničke sobe.

Mamuran, ustao sam i oteturao prema vratima. Bilo je prerano da bi čistačice usisavale, ili da bi netko obavljao radove u hodniku. Polako sam prišao vratima i otvorio ih, a onda sam se tako trgnuo unatrag da sam se umalo prevalio na leđa. Bunovnost poslije nagloga buđenja iz dubokoga sna i djelovanje lijekova odjednom su se rasplinuli pred prizorom od kojega su me preplavili

užasnutost i duboka jeza, a bilo mi je kao da su mi u prsima i u cijeloj nutrini rastvorili strašnu rupu, široku poderotinu nalik na rascjep u prostoru, u samoj stvarnosti, koji sam iznenada, nevjerojatno i ludo ugledao pred sobom kad sam otvorio vrata!

Jer kad sam pogledao u hodnik da provjerim uzrok šištanja – bolničkoga hodnika više uopće nije bilo prema mnom! Nije bilo ni bijeloga, gologa zida nasuprot vratima moje sobe, ni velikoga prozora malo dalje u hodniku... ničega! Iza vrata se, pred mojim nosom, razjapila siva, nezamisliva praznina, prostor (ako se to uopće moglo nazvati prostorom!) kakav još nitko nikada nije vidio, osim što je (nepostojeći?) Lovrenčić slične prizore, prilično nesuvislo, opisivao svojemu (također nepostojećemu?) rođaku. „Normalni" prostor preda mnom zamijenio je neshvatljivi bezdan, kako se činilo, posvemašnjega ništavila, fantastična pukotina tamno sive praznine u onome što bi nam trebalo biti najbolje poznato i što a priori smatramo najsigurnijim, najstalnijim i najtemeljnijim u svom postojanju, makar što nas inače snalazilo. A sad sam, užasnut, osjetio da me jeziva praznina nastoji nepovratno usisati u sebe...

Nemam iznimnih spisateljskih sposobnosti (ili možda imam, a da ih nisam ni svjestan, ako sam zaista *ja* napisao Lovrenčićeve tekstove!), ali mislim da ni nedvojbeno nadaren književnik ne bi mogao opisati ono u što sam skamenjen zurio, prije nego što sam, zakrkljavši, zalupio vrata i ustuknuo, nagonski potraživši zaklon, kojega nije bilo. Jer sve dosad nisam mogao ni zamisliti takvu prazninu, čak ni kad sam slušao pričanje Lovrenčićeva rođaka, sebi nisam mogao predočiti kako to izgleda kad preda mnom nema apsolutno ničega što mi je, u mom „svijetu", uopće poznato, a nema ni samoga toga svijeta!

Kao u snu, povukao sam se na suprotni kraj sobe, do prozora. Napola sam se nesvjesno okrenuo i pogledao van, kako bi me, posve sluđenoga, malo smirio poznati, jutarnji vidik prilično dobro održavanoga bolničkoga parka, ali umjesto toga sve se u meni još više uskomešalo i sad zaista više nisam znao gdje sam, ni što mi se događa.

Dolje, u vrtu, između gustoga grma i visokoga stabla ugledao sam veliki krug koji je, usred suptilnih ranojutarnjih preljeva, isijavao jarku svjetlost, nalik zlatnoj sunčanoj kugli na podnevnomu svodu, no u koju se ipak moglo gledati. Sad sam bio uvjeren da sanjam, pa sam očekivao da će me, kao i obično, već sama ta svijest svakoga časa probuditi, no ovaj put se nisam prenuo iz sna, iako sam zdušno nastojao pospješiti prijelaz u budno, razumno stanje tako što sam se štipao, povlačio se za kosu i šakom se udarao po nozi, dok me nije prilično zaboljelo. Krug je i dalje ostao na istom mjestu, pod prozorom!

Bacio sam se na krevet i zatvorio oči, nastojeći duboko i mirno disati, kako bih otjerao tjeskobu, osjećaj posvemašnje izgubljenosti i strah da sam do kraja poludio, jer sve mi je to grčilo i palilo nutrinu.

Strašno, prijeteće uništavilo, nevjerojatna raspuklina u stvarnosti... i zlatni krug, koji kao da je pozivao! Prilično sirovi slikoviti prikazi rastrganosti i sučeljavanja između osjećaja promašenosti i besmisla s jedne strane, a potrebe za smislenim, sređenim postojanjem s druge, unutar kojega bih ostvario svoje težnje – tako je to, za vrijeme naših razgovora, beznadno suhoparno i šablonski, raščlanio i dijagnosticirao primarijus Agh. U trenucima kad mi se činilo da razum iz mene nezadrživo, nepovratno curi kao vino iz probušena mijeha, njegova su mi „znanstvena" objašnjenja djelovala isprazno, neučinkovito, neuvjerljivo i bacala su me u još veću tjeskobu.

Jer ja sam sve to *doista vidio*! Vidio sam sve te nevjerojatne prizore, jasno, kao što sam, u bolnici, gledao samoga dobronamjernoga primarijusa Agha! Vidio sam ih, pa makar i nisu bili stvarni. Bio sam uvjeren da je to nešto više, ili barem nešto *drugo* od uobičajenih halucinacija s kojima se primarijus sretao u svom pozivu, a i dalje sam halucinirao, unatoč njegovim lijekovima! Recepti koje mi je propisao ipak nisu pomagali!

Što se zapravo događa sa mnom i tko mi *uistinu* može pomoći, pitao sam se očajnički, gotovo u panici. Tko sam i gdje sam zapravo, kako je uopće došlo do svega toga?

Prisilio sam se da mirno ležim i duboko, ravnomjerno dišem, a po savjetu doktora Agha iz petnih sam se žila trudio da pred unutrašnje oči rasprostrem zamišljeni, smireni, krasni krajolik u kakvomu bih se najviše volio naći i gdje bih se osjećao opušteno i spokojno. No što bi bilo s opuštenošću, spokojem i stapanjem s okolnim ljekovitim prirodnim krasotama, ako bih i ondje ugledao pukotine jezive, nepodnošljivo razorne praznine, koje bi razderale mirnu krasotu; ili pak onaj tajanstveni krug, koji bi me, zblenutoga i nevrijednoga i odatle pozivao... kamo? Činilo mi se da ću poludjeti, pa sam se posebno potrudio da zamislim smirujući, svagdašnji krajolik, a da sve drugo, što sam bolje mogao, barem na neko vrijeme izbacim iz glave.

Bilo je smiješno i vrlo ironično da sam sad iz svega srca čeznuo upravo za dosadnom, što bezbojnijom svagdašnjicom, koju sam nekoć toliko napadao, pametujući u nadobudnim tekstovima, a sada bih sebi zbog toga umovanja najradije razbio nos!

Ležeći, borio sam se da sebi predočim umirujuće slike, čak sam nakratko i uspijevao, no onda više nisam mogao izdržati. Ustao sam i unatoč dubokoj

zebnji prisilio sam se pogledati kroz prozor. Jutro je dobro uznapredovalo, vrt se pružao već ravnomjerno osvijetljen sunčevim zrakama, lišće je titralo na povjetarcu, a više nisam vidio nikakav krug!

Zagledao sam se u poznato mi zelenilo kao da iz njega crpim ishlapjelu hrabrost, a onda sam se okrenuo i polako otišao do vrata. Dugo sam stajao pred njima, zureći u bijelu površinu, a onda su se strah i zebnja izmiješali s bespomoćnom, ali prkosnom ljutnjom i osjećajem pobune, pa sam naglo ispružio ruku, uhvatio kvaku i trzajem otvorio vrata. Nikad prije ne bih pomislio da će me obuzeti val istinske sreće i zahvalnosti kad ugledam pusti, sterilni bolnički hodnik, ali sad se upravo to dogodilo. Preda mnom se ponovno pružao posve obični, umirujući prolaz.

Izašao sam pred vrata u oštri, neugodno kiselkasti, antiseptički miris i premda sam se prije bojao da ću od njega povratiti, sad sam ga udahnuo punim plućima, kao čovjek koji je iz zastrašujuće špilje, ili vrlo zagušljive prostorije, napokon izašao na svjež zrak. Neko vrijeme sam stajao, a prava je sreća da nitko nije naišao, nego mi je bilo milosrdno dano da trenutke olakšanja provedem neometano. Sumorno, opresivno, jednoobrazno ozračje psihijatrijskoga odjela sad mi se činilo nalik na dobrodošlicu prilikom povratka kući.

Zebnja, zaprepaštenje, strah, frustracija, pa i bijes zbog vlastite duševne nestabilnosti vjerojatno su bili prejaki i prebrzo su se izmjenjivali, preplavljujući me, jer sad sam zapao u suprotni osjećaj otupjelosti, ravnodušnosti, pa me čak i plašio nedostatak tjeskobe nakon maloprijašnjega doživljaja. Ponovno sam legao, pa sam ispražnjenoga mozga zurio u strop, a onda sam zatvorio oči.

Već me je dugo prožimao osjećaj promašenosti, neuspjeha u gotovo svemu što sam sebi zacrtao s nekadašnjim, varljivim mladenačkim žarom. Isto tako, morio me je osjećaj opustošenosti i praznine, koji nije potjecao samo od nedavnoga razvoda i prijelomne životne dobi, jer na sve sam se to već privikao (ili sam barem bio uvjeren da sam se privikao). Moglo bi se reći da sam postupno, neprimjetno, pa stoga i bezbolno, utonuo u rezigniranu obamrlost, te nikako nisam očekivao da će podsvjesna grižnja glede takvoga moga postojanja zastrašujuće drastično eksplodirati u obliku fantastičnih halucinacija koje su iznenada ugrozile, pa i zbrisale sve ono što sam smatrao svojom temeljnom stvarnošću. Ako je doktor Agh imao pravo, ako sam doista izmislio Lovrenčića i sva ta događanja, svakidašnji, odavno okoštali privid mog postojanja eskalirao je u ekstremna priviđenja, s onu stranu zdravoga razuma! Moram li se sučeliti s činjenicom da sam lud, iako je doktor Agh naglasio da, kao znanstvenik, nikad ne rabi tu neugodno općenitu riječ, lišenu pravoga značenja?

Nepomično sam ležao na krevetu, i prvi put u dugom razdoblju možda sam se doista odmarao. Nije mi se ustajalo, čitalo, a nisam imao volje praviti ni bilo kakve zabilješke. Naprosto ću ležati, možda i odspavati do vizite, a doktoru Aghu ću... No što ću mu zapravo reći?

U meni više nije bilo čak ni bolne tjeskobe. Osjećao sam kao da polako i ne baš neugodno iščezavam, poput Lovrenčića, koji je iščeznuo u svoju „Afaniju", a osjećao je da će uskoro nestati i cijela istinski duboka, složena i osjećajna umjetnost, zapravo sve što je istinski volio. Možda zato što sam, psihički iscrpljen, tonuo u polusan, osjećao sam da se rasplinjujem, iščezavam, da nestajem u sebe, kao što se zimski dan, u kasno poslijepodne, smračuje tako da ponire u vlastitu snježnu bjelinu...

Primarijus Franjo Agh:

1.

Već kad je došao ovamo imao sam neobičan predosjećaj da se, nekako, na meni odrazila njegova nesvakidašnja tjeskoba, ali to sam nagonski odagnao od sebe, jer kao liječnik i znanstvenik ne mogu dopustiti da na mene utječu pacijentove more. To mi se nije događalo ni kad sam počinjao, a dosad sam se k tome i izvježbao, pa se u najvećoj mjeri profesionalno odnosim i prema pacijentima s najtežim poremećajima, kako bih im mogao pomoći na najobjektivniji, najučinkovitiji način. Ali glede ovoga pacijenta, već od početka bilo je nešto... Ne mogu reći, ili nisam sebi želio priznati da me je uznemirio, ali bilo je trenutaka kad sam se osjećao vrlo nelagodno, premda bih teško objasnio zbog čega. Uostalom, viđao sam i teže slučajeve, a bio sam uvjeren da sam uspješno dijagnosticirao njegovo stanje. Nakupine negativnih emocija uslijed dugih, složenih frustracija, ponekad mogu dovesti do teških posljedica. Ljudski mozak i emocionalni sustav osjetljivi su i čine vrlo sklisko područje. Čak i nije neobično da pacijent naglo ode, pobjegne, takvo što nam se ovdje i prije događalo, ali...

Nestanak, ili, da se izrazim njegovom riječju, iščeznuće Emila Ocha možda je ozbiljan bolnički propust, možda je kriva i moja nemarnost ali, naposljetku, ovo nije prvi put da nam pacijenti odlutaju. Ustanova smo otvorenoga tipa, nemamo zatvorski sustav, a pacijenti su ovdje dragovoljno, jer svjesni su da im nije dobro, pa traže pomoć. Ipak, čak i kad su samovoljno odlazili, uvijek je bilo tragova, ali sada... Emil Och nestao je danju, poslije vizite, nitko ga nije vidio da odlazi, premda je odjel na drugom kraju bolnice daleko od ulaza, a

odjeća mu je tu, pa je jamačno otišao u pidžami, no kamo je nestao? Netko mu je mogao donijeti odjeću, ali tko, jer ovdje ga inače nitko nije posjećivao. Došao je vlastitom odlukom, pa kako nije opasan, ne bi trebalo biti velike uzbune, iako...

2.

Uzbune ipak ima, premda ne u bolnici, nego unutar mene samoga... Emocionalni i duševni poremećaji nisu zarazni, to je apsurdno, pa ipak, pitam se jesu li su na mene počele djelovati godine zauzetoga rada sa svakovrsnim pacijentima. A možda nisam dobro gledao, možda su svi ti papiri naprosto negdje zametnuti! Svjestan sam da *mora* postojati razumno objašnjenje! Samo se moram sabrati i ponovno sve pretražiti, pitati bolničarke, no već sam pomno tražio, ali bez rezultata. Naprosto nema nikakve bolničke evidencije da je ovdje ikad boravio pacijent po imenu Emil Och, nema liječničkoga kartona, povijesti bolesti, a prvi put otkako sam u ovom poslu, nikako ne mogu pronaći ni zapise o receptima, lijekovima koje sam mu propisao, iako takvu evidenciju uvijek pomno čuvam! Sve je nestalo... i to u isto vrijeme! Slučajnost? *Mora* da je slučajnost, što bi drugo bilo? Ali zašto se onda tako ustručavam pitati, provesti nekakvu istragu, uvjeriti se? Rekao bih da se gotovo nagonski nećkam. Bojim li se da bih mogao otkriti... što? I zašto nitko ne postavlja pitanja o nestalomu pacijentu? Nitko nije ništa pitao, ni bolničarke zadužene za njega, ni... Kao da ga nikada nisu vidjele, kao da nije postojao, ili je postojao samo... u mom zamišljanju. Moram razmisliti, moram se sabrati! Tijekom godina, uznemirenim pacijentima podijelio sam tisuće korisnih savjeta, a što da sada savjetujem sam sebi?

Doduše, Och je bio moj možda najzanimljiviji pacijent i njegov bih slučaj mogao sjajno upotrijebiti u dizertaciji, koja bi nedvojbeno bila vrlo zapažena, čak i u svjetski uglednom časopisu, jer Ochova su priviđenja kao stvorena za raščlambu. Rijetko se događa da su pacijentove tegobe i simptomi tako jasan pokazatelj i odraz njegovih zebnji, frustracija, strahova i pitanja. Kod njega su vrlo drastičan, ali i dojmljivo slikovit oblik poprimili podvojenost i proturječje između težnje za smislenim, sređenim poimanjem stvarnosti i vlastitoga postojanja te osjećaja objektivne, neumoljive nesvrhovitosti, koji baca amo-tamo, pa niječe i potire naša nastojanja, bez obzira u što vjerujemo. S jedne strane tu su viđenja prijetećih raspuklina u „stvarnosti", čijem se sivilu i bitnoj nepovezanosti nije mogao prilagoditi, dok se, s druge strane, pojavljuje mistična

svjetlost, arhetip u obliku otajstvenoga kruga, koji nagoviješta dublju, daleko smisleniju dimenziju postojanja, emocionalne ispune i vrhovnoga reda, koji je ipak dalek, pa zbunjuje i plaši, jer strah od božanskoga također spada u iskonske emocije.

Och je, poput mnogih ljudi, svjestan da u stvarnosti vidimo malo znakova postojanja ikakvoga suvislog i smislenog „plana", ili Providnosti, unutar čijega djelovanja bi nam bilo moguće ostvariti najdublja htijenja i očekivanja. Ako takvi znakovi prividno i postoje, na kraju se mogu svesti na plodove našega nategnutoga, u neku ruku autističnoga zamišljanja, te na njih možemo gledati kao na varku primljivoga mentaliteta, koji je sklon uteći se osjećaju onostranoga, pa stoga stvara subjektivnu ovojnicu svog subjektivnoga, izdvojenoga svijeta, uređenoga po vlastitim željama i uvjerenjima. Takav mentalitet onda uranja u svijet koji je sam stvorio i pomoću njega po volji modelira inače bezobličnu, ravnodušnu stvarnost.

Zapravo su cjelokupna umjetnost, a i filozofija, tek pokušaji sređivanja onoga što se ne može srediti na doista zadovoljavajući način, jer nije podatno, kao što je podatna umjetnička, ili puka misaona građa. Stvarnost ne mari za nastojanja, napore i patnje našega senzibiliteta, pa nas, na kraju, ta praznina najčešće preplavi. Valjda je zato Och u zamišljanju i stvorio lik uzor-umjetnika, Lovrenčića, ali se nije imao „daha" dosljedno zavaravati, pa je Lovrenčić nestao, možda upravo u „pukotinu stvarnosti", u „Afaniju" koja, u Ochovu slučaju, očito znači poništenje varljivog, temeljno neplodnoga entuzijazma i težnji.

Da, to bi bila dizertacija, puna izvornih, provokativnih zaključaka! Morat ću napraviti nacrt, a onda se baciti na posao, no najprije moramo pronaći Ocha, jer inače će moje istraživanje ostati žalosno nepotpuno. Dizertacija bi morala sadržavati što cjelovitija, dobro argumentirana razmišljanja o ljudskomu bijegu u sva moguća nestvarna, fantastična zamišljanja s kojima sam se susretao u svom dugogodišnjemu, zauzetomu radu s pacijentima. Čak i mene povremeno obuzme osjećaj da je moja struka beznadno krhka, neučinkovita brana toj poplavi straha od stvarnosti, ali u članku to neću posebno spominjati, jer moglo bi nepotrebno zamagliti temu. Vjerujem da neće izostati priznanja za tako zapažen doprinos, i to u časopisu svjetske recenzije!

No, s druge strane, možda je i to tek puko zamišljanje, isprazno priželjkivanje s moje strane. Možda je uvijek i u svemu riječ tek o našim zamišljanjima, pa njima, na određen način, gradimo, ili pak razgrađujemo svoju varljivu, neuhvatljivu stvarnost, koja zapravo i nije zbiljska, nego najčešće slijepo subjektivna, a deterioracija dolazi kad izgubimo volju za umišljanjem, ili pak snagu da sebi iluzorno, ali entuzijastički utuvljujemo razne stvari.

3.

Ipak, nažalost, moram priznati da se bojim da nisam sanjao... Ne znam što me je probudilo, zašto sam se, oko pola tri ujutro, naglo trgnuo iz sna, ali čini mi se da je buđenje prouzročio neki neobičan, škripavi zvuk, zbog kojega sam se prenuo i žmirkajući gledao oko sebe, a onda sam ispružio ruku prema noćnom ormariću kraj kreveta i upalio svjetiljku, čiji je ukrašeni zaslon po zidovima bacao sjene raznih oblika. Ustao sam i pošao prema velikim staklenim vratima koja su vodila na terasu, jer činilo mi se da zvuk dopire upravo odande. Dok sam, mamuran, prolazio pokraj velikoga, uokvirenoga zrcala, bacio sam letimičan pogled na njega, a onda sam se snažno trgnuo. Učinilo mi se da mi se od zaprepaštenja i šoka odjednom zgrčila cijela utroba, jer u zrcalu sam ugledao pojavu – svoju vlastitu priliku u razdrljenoj, plavoj pidžami, ali lice koje je zurilo u mene, malo nakrenuvši glavu, u istoj pozi u kojoj sam i ja u tom trenutku stajao nasred sobe, uopće nije bilo moje! Iz zrcala me je gledalo lice... Da, bio je to Emil Och, tajanstveno nestali pacijent, koji je trebao biti zanimljiva tema mog sljedećeg traktata! Stajao je u zrcalu, u mojoj sobi, točno na istom mjestu kao i ja, u mojoj pidžami i papučama, s isto tako od spavanja razbarušenom kosom, samo što je bila manje prosijeda, a i lice, dakako, nije bilo moje!

Nagonski sam se okrenuo, ali iza mene nije bilo nikoga, a okrenula se i spodoba u sobi, pa se opet zablenula u svoj... ili moj... lik!

Stajao sam užasnut, pomislivši da sanjam, a onda sam snažno protrljao oči i neko ih vrijeme pritiskao dlanovima, a kad sam ih ponovno otvorio, iz zrcala me je ovaj put gledao vlastiti lik, premda zblenutoga pogleda i blijedoga, od strave ukočenoga lica. Pomislio sam da sam u polumraku krivo vidio, jer noćna svjetiljka nije bila jaka i bacala je varljive sjene, ali to nije bila sjena! Pred očima mi se još jasno ocrtavalo Ochovo lice, onako kako sam ga maločas ugledao, u mojoj pidžami i papučama.

Malo se pribravši, otapkao sam do staklenih vrata i otvorio ih, prelazeći pogledom po mračnoj terasi, ali sve je bilo tiho i mirno. Nisam više čuo nikakav zvuk, a možda mi se samo pričinio. Nekoliko sam puta udahnuo svjež noćni zrak, a onda sam zatvorio vrata i vratio se do kreveta. Sat na noćnom ormariću pokazivao je dvadeset minuta do tri. Pomalo sam nevoljko ugasio svjetiljku i legao, no sumnjao sam da ću ponovno zaspati.

Zurio sam u strop, nastojeći se utješiti razumnim uvjeravanjem da mi se, mamurnom i u polumraku, pričinilo, jer sam previše razmišljao o pacijentovim problemima, a i o dizertaciji koju sam kanio napisati i prilično je ambiciozno zamislio.

Poslije nekog vremena ipak sam počeo ponovno zapadati u san. Okrećući se na bok, bacio sam polusneni pogled prema zrcalu, a onda sam se ponovno trgnuo, naglo sjeo u krevetu i gotovo zaurlao od užasa. Ne, nije to bila naprosto optička varka u mraku, jer mrak nije bio tako neproziran, iako se mjesec povremeno skrivao iza oblaka. Tama nikad nije bila takva, nalik na jezivu poderotinu, svojevrsni bezdan koji je rasparao prostor poput tanke tkanine i to samo na jednom mjestu, ondje gdje je prije stajalo zrcalo. U dobro mi poznatoj sobi, u kojoj sam živio već desetljećima, ispunjenoj prisnim obrisima stvari i pokućstva, sada se u zraku rastvorila fantastična posve nepoznata i jezivo prijeteća rupa, kakvu teško da bih mogao i zamisliti, posve nalik onima koje su navodno viđali Och i njegov *alter ego,* nepostojeći književnik Lovrenčić. Što se to događa sa mnom? Jesam li naposljetku i sam poludio, kao što se često govori da ljudi moje struke na kraju zapadnu u iste boljke kao i njihovi pacijenti?

(*Nastavit će se*)

Rajko GLIBO

Domaća zadaća

Ima li korak
jasan put
kada glava nema
jasan cilj?
Neusklađeni lutaju oboje.
Kriče u meni
oteti krajevi
domaje moje.

Toplinu kradem
iz toplog kamena.
Oteže se zamjena
nejakog imena.
Krojim sličice.
Kradem ljepotu prirode;
melem moj neutaženi.
Uspoređujem ih s izvornikom;
bolje kopije žudim.

Svjedok sam svog vremena
i njegov sam biljeg.
Možda sam nečija
loša kopija?
Nečija, ali čija?

Penje se ime, penje,
ali još je nejako.
Oči bišću lice u zrcalu
a ono smeteno nekako.
Trag u tami
možda je varka na putu
prema prepoznatom domu.

Otekoše vode rijeke.
Ostade vododerina
s glazbom usahlog lišća.
Eho dalekog pljeska
obalama pleše.
Znakove vremena
s mukom razabiram.
Gulim u samoći
kraste sjećanja;
žućkastim licem
mreže se ufanja.

Velike promjene
u stopu me prate.
Otisci života blijede.
Nagon za disanje,
nagon za čitanje,
putevi za šutnju,
sve su kraći.
Upitnik raste
na domaćoj zadaći.

Zadar, 13. svibnja 2008.

Stjepan PAULIĆ

Još jednom na Montmartre

Probijalo se proljetno sunce kroz prozore, a podom se ispružile sjene i neprimjetno, poput kazaljka sata klizile prostorijom, penjući se preko kreveta postavljenih ispod prozora i uza suprotni zid velike bijele sobe. Tišina. Povremeno se začuje tiho otvaranje vrata i neizbježna škripa poda. Bijele kute šuštavo prolaze, na trenutak zastanu kod kojeg kreveta i produže dalje, a mirisi etera i joda cijede se niza skute i ostaju još dugo lebdjeti u zraku. Oni što leže u krevetima podsjećaju na začahurene gusjenice koje polagano sazrijevaju i u miru očekuju svoje metamorfoze. Svakodnevno odnose prazne, urušene ljušture, na njihovo mjesto dolaze nove i opet sve od početka.

Ležeći u svom krevetu ispod bijelog pokrivača, budan i u jednom od rijetkih trenutaka kada ga ne razdire bol, a udarci u glavi stadoše jenjavati dopuštajući mu da razvrsta misli i odvoji ih od osjećaja, Gustl promatra sjene na zidu, pokušava ih prispodobiti nekim prepoznatljivim oblicima i uklopiti ih u mozaik, a samim time ispuniti preostale praznine i zaokružiti sve u cjelinu. Osjeća kako ga preko stakla grije sunce, kako se vani smije proljeće, a pupovi na kestenima samo što se ne rasprsnu i mladim lišćem zazelene krošnje iznad kojih daljine rasprostrte poput mekog tepiha zovu na nove skitnje bjelosvjetskim prostranstvima. Ostalo je još mnogo neispisanih stranica, mnogo neprolivene žuči već mu dolazi do usta, ispunja ih gorčinom, a ne može je se osloboditi, nema papira koji bi ga spasio i oslobodio prokletstva neizgovorene i nenapisane riječi. Bijesan u nemoći, najradije bi se nekuda sakrio od bolesti, pobjegao kako je nekada znao pobjeći od škole i nesretne matematike, opet se dohvatiti čela i zasvirati između prosjaka na ulici ili na kraju Maksimirske aleje u rano jutro dok se još šuma nije razbudila, a sanjive ptice tek biraju note za jutarnji pjev. Poslije bi sjeo i napisao koji štiklec oštar poput pčelinjeg žalca, a prepun otrova i zabio ga u debele stražnjice zakletih domoljuba koji zasjedoše na ovu jadnu Hrvatsku, gnječe ju i ne daju joj disati. Ponovo bi dočekao početak stoljeća u Parizu i u ludilu novogodišnje noći lutao skučenim ulicama i zakutcima Montmartra tražeći svoju Matejnu (zna da mora biti tu na nekom uglu, ali mu je netko izmiješao ulice i nikako je ne nalazi), osluškujući glasove hoće li koji prepoznati, pogledom traži konobaricu koja potpuno izmijenjenog lika razgovara s društvom ne obraćajući pažnju na njega. Otrgnuvši se iz vrtloga razuzdane gomile supijanih koketa i njihovih kavalira što im poljupcima razmazuju šminku i bale po razgolićenim grudima, spušta se dolje prema širokim avenijama i njihovim otmjenim restoranima u koje ulazi samo probrano društvo, doduše ne daleko na evolucijskoj ljestvici od onih sa Montmartra.

Opet ulice, malene radnje i modni saloni... Sjeća se jedne grizete*, djevojke velikih očiju na blijedom licu uokvirenom plavim uvojcima, kako ga promatra kroz staklo izloga. Upravo je popravljala veo na malom prpošnom šeširiću učvršćujući ga pribadačom kadli se uplašeno zagleda u njega. On joj se lagano nakloni i gladeći brkove promrmlja:

- Ne plaši se, nisi pred ogledalom. Ovo što gledaš je Matoš, a ti si i dalje nepromjenjivo lijepa.

Ponekad bi poslije znao navratiti onuda, ali djevojke više nije vidio. Red klupa uz maleni kafe i kamene stube do obale Seine. Tu je začuo žuborenje savskih voda i pohrlio natrag u Zagreb. Na Strossmayerovu šetalištu jesen se rasula lišćem pa ga šušteći raznosi zadjenuvši mu ga umjesto cvijeta u zapučak, dok on uživa u susretu s gradom poput ljubavnika što se dugo ne vidješe. Nigdje na svijetu nema mjesta gdje su slađe svađe nego ovdje, u Zagrebu i njegovim zadimljenim gostionicama. Letjele su riječi i rugalice, sprdnja s protivnicima davala mu snagu i volju za životom, a poražena tijela pod nogama kao mekani kraljevski tepih kojim bi slavodobitno izlazio u duboku zagrebačku noć. Ovdje se osjećao potrebnim kako bi rastjerao magle i opori miris plijesni što je počeo prekrivati grad, povlačeći ga zajedno s njegovim žiteljima u mrtvilo neke zabačene blatnjave Balkanske palanke.

Do svijesti mu dopre razgovor nad posteljom, prijatelji ga posjetili, stoje i gledajući ga ohrabruju riječima koje su u neskladu s pogledima što otkrivaju zabrinutost i tjeskobu. Majka i braća su svaki dan kod njega, a on je pak svaki dan vani na ulicama i trgovima u razgovorima ljudi, svi se još nadaju, još ga čeka stolica na uglu Pivarske i Demetrove... i dok se vani prepričavaju najnovije vijesti iz "Sestara milosrdnica", a novine u svakom broju nanovo veličaju Njegovo Carsko i Kraljevsko Apostolsko Veličanstvo Franju Josipa, u Beču Franz Ferdinand obavlja posljednje pripreme i polagano pakira kofere za put u Sarajevo, a nad Europu se stali nadvijati teški oblaci straha i neizvjesnosti; u svojem bolesničkom krevetu na marginama svih događanja leži Gustl, relikvija relikvijarum svjetskog putnika, lutalice i buntovnika. Za objed ulijevaju mu neku juhu u grlo. Ne zna joj za okus, je li dovoljno slana, već je osjeća u želucu,

* grizeta – pomoćnica u kitničarskoj radnji

a usta su mu i dalje suha. Misli na reš pečeno pile i kako bi njega progurali kroz ovu cijev.

Vrazovim šetalištem pa na Opatičku i njom ravno Kamenitim vratima. Mračni čađavi svod, ispod dogorijevaju svijeće, a u polutami zamišljeno lice na slici. Majka Božja s Isusom na rukama od davnina ovdje na istom mjestu prima purgarske molbe zaodjevene u najponiznije molitve. Ovo je jedino mjesto gdje se ureduje bez radnog vremena, od jutra do mraka uvijek netko u klupama, uvijek nečija koljena miluju kamen ispred svetišta, potom ispunjeni nadom odlaze prepuštajući mjesto drugima. Stoji Gustl u mraku i gleda na ploče zahvalnice, pa ponovo na sklopljene čvornate ruke. Od kada zna za ovo mjesto, nikada nije vidio da bi koji visokorodni gospodin pokleknuo. Mole samo oni koji nemaju, a ovi drugi imaju svoja svetišta, male privatne kapelice s baršunom obloženim klecalima, biserjem nanizanim krunicama i ogledalima umjesto svetih slika. Ispred njega opet putevi kojima je prolazio, likovi prijatelja i šum špricera, a na zidovima tih kultnih gostionica njegovi trofeji, preparirane glave u bjesomučnim pokušajima da se oslobode čavala kojima su prikucane na zid. Razobličene i nemoćne, groteskne ovako ogoljele istinom koja ih je razoružala, spremne su stropoštati se do devetog kruga, a možda otvoriti i deseto poglavlje. Zna da mora još nešto uraditi, možda najvažnije od svega, neki rezime i završiti putovanja jer osjeća kako lagano pucaju niti, a čahura se malo po malo otvara.

Posljednji uspon na Montmartre. Kuće se jedna za drugom urušavaju, nestajući u oblacima prašine i dima, ostavljajući ogoljelo tlo otkrivaju u daljini crkvu Sacre-Coeur, ali i ona stade blijedjeti dok je ne obavije dim i zvuci Marseljeze praćeni glasnim povicima komunara. Naposljetku sve utihnu, prašina i dim se raziđoše, a sunce rasvijetli vrh brijega i bijele stupove hrama. Ispred ulaza široko kameno stubište kojemu sa svake strane gorješe vatre svih ratova svijeta. Unutra ga dočeka družina salijaca i povede do žrtvenika. Tek sada osjeti teret na leđima koji ga je sve vrijeme tiskao prema zemlji. Istrese teret s leđa, a na žrtvenik stadoše padati knjige, listovi ispisanih papira, našle su se tu i preparirane glave njegovih neprijatelja, a na kraju praćena jakim kašljem iz dubine tijela sada već čudno stranog, otkine se bol i izleti kroz širom otvorena usta. Osjeti slobodu i mir, dobivena je i posljednja bitka. Rat je završen. Na Marsovu žrtveniku ratni plijen lagano izgara i odlazi u vječnost, a na krevetu u bolnici Sestara milosrdnica urušena ovojnica duše koja oslobođena i posljednjih spona odlazi brzinom misli, gubi se u dubinama vremena, nestaje...

U Vugrovcu, 27. veljače devedeset pet godina poslije

Ljerka MIKIĆ

Slijepi putnik

Bijaše zatvorena ulica.
Jednosmjeran protok struje.
Nema znakova i kablova.
Bez mogućnosti izbora.

Bijaše vrijeme buduće.
Izbrisani sati čekanja.
Želja sagorjela u naponu.
Bol u zidovima šutnje.

Bijaše nada utopljenika.
Zarobljena sloboda istine.
Nije bilo glasa
i sjene ljudske.
Bijah slijepi putnik.

Pablo MOLINA

Naprednjačka diktatura[1]

Arafatovi hodočasnici[2]

Kada prvi jesenji mrazovi stanu pohoditi mjesta i gradove naše Konfederacije Iberskih Nacija, lako je primijetiti kako se mnoge mlade osobe, na putu prema školi, suprotstavljaju jutarnjoj brijavici obavijene popularnim arafatovskim rupcem, tradicionalnom *kefijom*. Moguće da sa svojom "aromatskom cigaretom" u ruci, ne bi li srčano započeli dan, bezbrižno koračaju izražavajući simpatičnu apologiju palestinskog terorizma, što je uostalom vrlo prirodno, jer se radi o žrtvama obrazovnoga sustava i određenih masovnih medija koji su ih pretvorili, prvi u funkcionalne anafalbete, a potonji u krotku jarad nesposobnu zablejati jedno glasnije od drugoga. Što se naprednjačkih političara[3] tiče, oni baš i nisu najbolji primjer koji bi trebalo nasljedovati u zauzimanju nezavisnog stava prema tome, kao ni prema bilo kojem drugom predmetu. Kada bi naša djeca, pošto ispare magluštine zadnje demižonke, uistinu na trenutak razmislila o tome što popularni tekstilni simbol predstavlja, vratila bi se tradicionalnome vunenom šalu, koji je vrlo španjolski, apolitičan, i nadasve – puno je topliji od ubrusa s resicama i apsurdnim kuglicama.

Tretman kojim organsko naprednjaštvo blagoslivlja sukob na Bliskome istoku samo je još jedan od pokazatelja doktrinalne shizofrenije što uništava naše intelektualne klase. Nema racionalnoga objašnjenja anticionističke mržnje naprednjakâ, onkraj onoga koje poistovjećuje izraelsku državu sa Sjedinjenim Američkim Državama, jer, kako već znamo, za ljevicu je sve ono što se događa s izričitom ili prešutnom potporom Velikog Sotone, dostojno sveobuhvatnoga prezira. Ako svi tzv. "pokreti za nacionalnu slobodu" zaslužuju gorljiv aplauz europske ljevice, neobjašnjivo je zboga čega se onda cionizam, koji je na kraju krajeva samo još jedan od izraza takvih emancipatorskih težnji, i dalje tretira s takvom poludjelom mržnjom.

Slušajući ili čitajući izvještaje specijalnih izaslanika u to područje, uključujući i lisergične priče dopisnika ABC-a, dobivamo sliku sukoba prema kojoj jedna nadasve nacistička zemlja, što će reći Izrael , masakrira nedužno palestinsko stanovništvo s ciljem održanja okupacije teritorija prigrabljenih nelegalnim putem iz ruku plemenita naroda Jasera Arafata (počivao u miru). Palestinci odgovaraju na takvu razornu politiku srčanom oružanom obranom, čiji se rezultati zapadnome javnom mnijenju prikazuju na vrlo čudan način: kada neki Palestinac natovaren dinamitom odleti u zrak usred izraelskog autobusa ili restorana brze hrane, porasparavši pritom desetke civila svih životnih dobi, javna glasila govore o "mrtvima"; kada izraelska vojska napadne palestinsku terorističku skupinu, izvještavaju nas, naprotiv, o izvršenju manje ili više selektivnoga "ubojstva". Nakon svakog palestinskog atentata, naši priopćajni mediji običavaju završiti informativni prilog pokazujući nam fotografiju junaka samoubojice, poneku sliku njegove obitelji i oskudice koju svi oni moraju trpjeti krivnjom Izraela, čiji bageri žurno uništavaju skromno prebivalište pobožnoga muslimana, samootpremljenoga u nebo kako bi uživao u hurijama na koje polaže pravo po strogom kuranskom kodeksu. Ne izgovori se nikad nijedna riječ o židovskim, gotovo uvijek civilnim, žrtvama, iako među njima obiluju djeca, bez sumnje najnedužnija ljudska bića.

Onaj tko opravdava terorizam palestinskog podrijetla izraelskom okupacijom tuđeg teritorija, ne poznaje povijest čuvene "okupacije"; a ako je poznaje, onda, iz ideoloških pobuda, laže. Prvo se može oprostiti, ali drugo nikako.

Prva činjenica koju treba znati jest da sa stvaranjem izraelske države Židovi nipošto nisu mogli prigrabiti nikakav teritorij palestinske države iz jednostavnog razloga što takva država nikada nije postojala. Sve do 1948., kada su Ujedinjeni narodi dogovorili podjelu teritorija koji se još uvijek nalazio pod mandatom izvorne Palestine[4], Palestinci su bili poglavito nomadski narod, bez posebnih kulturnih i političkih obilježja kojima bi se razlikovali od ostalih Arapa na tom području, i bez ikakvih težnji za stvaranjem vlastite države. U toj razdiobi, Izraelcima su pripala tri teritorijalna pojasa bez međusobne po-

[1] Objavljujemo prijevod dvaju poglavlja Molinine knjige pod tim naslovom (izašle iz tiska 2006. godine u Madridu), nipošto ne kao prilog apologiji pojedinih brutalnih akcija ili reakcija izraelske vojske, nego prvenstveno radi upozorenja na potrebu povijesne kontekstualizacije arapsko-izraelskih sukoba, koja se u medijskome izvještavanju o tim sukobima prečesto zanemaruje. Jednostranost toga izvještavanja proizlazi dijelom iz ideološke opredijeljenosti, a dijelom je posljedica same (nepromjenjive?) naravi masovnih medija. (Ur.)

[2] Sažetak novije povijesti izraelske države, s ključevima razumijevanja sukoba na Bliskome istoku, možete pronaći u izvanrednom eseju Davida Horowitza objavljenome u broju 13 revije *La Ilustración Liberal;* dostupan je na: http://www.libertaddigital.com/ilustracion_liberal/articulo.php/366

[3] Dan nakon što je imenovana ministricom okoliša u Zapaterovoj vladi, najbudalastija dužnosnica u našoj povijesti, Cristina Narbona, uslikana je s arafatovskim ubrušćićem, koji se isticao nad nuklearnim bjelilom njezina ceremonijalnog odijela, vjerojatno s autorskim potpisom kakva poznatog dizajnera.

[4] Tako se nazivalo područje koje je ostalo neraspodijeljeno nakon što su, po završetku I. svjetskoga rata, Francuzi i Englezi stvorili današnje granice Sirije, Libanona i Iraka na teritoriju nekadašnjega Otomanskog Carstva.

vezanosti (najveći dio nalazio se na području pustinje Negeva), i dio grada Jeruzalema, također izoliran od bilo kojeg teritorija pod njihovom vlašću. Istoga dana kada su Ujedinjeni narodi proglasili stvaranje nove države, Arapska liga objavila je rat Izraelu. Nije došlo do okupacije nikakvog teritorija. Tada kao uostalom i danas, cilj nije bio drugi nego "pobacati Židove u more".

Izraelska vojska uspjela je odbiti napade, iako su arapske nacije i dalje formalno ostale u ratnome stanju. Poslije te prve bitke, obližnje muslimanske zemlje izagnale su sa svog teritorija više od šest tisuća Židova, koje se Izrael osjećao obvezanim prihvatiti. Iako se veći dio njegova teritorija nalazio u pustinji bez nalazišta nafte, izraelska poduzetnost uspjela je zasnovati produktivan ekonomski sustav i usto demokraciju sukladnu europskima, u kojoj su svi građani, bilo Arapi bilo Židovi, uživali iste slobode. I danas, arapskome su stanovništvu u toj državi zajamčena mnogo veća prava nego u bilo kojoj muslimanskoj, a pogotovo ženama, koje su u islamskim državama uvelike diskriminirane, premda se našim dežurnim feministicama to pričinja kao simpatičan znak multikulturalnosti. Još u Arafatovo vrijeme izraelski Arapi sa sjevera zemlje uvijek su odbijali preseliti se u područje pod Palestinskom narodnom samoupravom. Više su se, na čuđenje naprednjakâ iz ostatka svijeta, kojima je vrlo jasno tko je u ovome filmu pozitivac a tko negativac, bojali Arafatove djece nego Sharonove.

Godine 1967., Egipat, Sirija i Jordan pripremali su novi napad na Izrael, i još jedanput su poraženi. Nakon te bitke, i budući da su odbili potpisati mirovni sporazum, Izrael je preuzeo kontrolu nad Cisjordanijom, pojasom Gaze i nad djelićem Sinajske pustinje vrlo bogatim naftom. Šest godina potom, Sirija i Egipat, uz pomoć ostalih zemalja Arapske lige, kreću još jednom u vojni napad, ali njihovi su pokušaji opet suzbijeni. Nakon tog novog neuspjeha, tek je egipatski predsjednik Anwar Al-Sadat potpisao mir s Izraelom, zbog čega je prikladno smaknut od islamskih radikalista, baš kao i drugi arapski dužnosnici optuženi za pretjeranu toleranciju spram židovskoga naroda, među njima i tri kralja te šest premijera,.

Na temelju kempdejvidskog sporazuma, kojim je sklopljen mir između Egipta i Izraela, židovska država vratila je Sinajski poluotok – ne zaboravimo, bogat nalazištima nafte – njegovim prijašnjim gospodarima. Da je izraelski cilj bio, kao što tvrdi propaganda, pripajati sve više i više arapskog terena, ovo se ustupanje nikada ne bi dogodilo. Zbog toga se čovjek crveni od stida slušajući o tome kako Izrael tobože poriče palestinskome narodu pravo na njegovu državu. Naprotiv, to što se Palestinci još nisu konstituirali u suverenu naciju

uvelike je pripisati njihovim vođama, angažiranima ne na tome da svojim građanima pribave što više blagostanja u stabilnoj zemlji, nego na zadaći "odstranjivanja cionističke prisutnosti", kako je zapisano u statutu Palestinske oslobodilačke organizacije, stvorene, 1964. godine (16 godina nakon prvoga protuizraelskog rata), sigurno ne od Palestinaca – sam Arafat bio je rođenjem Egipćanin – nego od agenata Arapske lige radi ostvarenja nauma o dokrajčenju Židovâ.

Stvaranje Palestinske oslobodilačke organizacije nije bilo motivirano željom za vraćanjem ijednog teritorija otetog djelovanjem izraelskih snaga, iz jednostavna razloga što je zauzimanje Gaze, Cisjordanije i istočnoga Jeruzalema provedeno nakon šestodnevnog rata 1967. godine, tj. tri godine nakon formiranja PLO-a. U trenutku njezina utemeljenja, pojas Gaze pripadao je Egiptu, a Cisjordanija i istočni Jeruzalem državi Jordanu. U te tri godine Arafat nikada nije naložio svojoj dječurliji napad na Egipat ili Jordan; ustvari, nije iskazivao ni najmanjih teritorijalnih pretenzija prema te dvije "uzurpatorske" arapske nacije. Tek kada su se, pobijedivši u ratu koji nisu izazvali, tih područja domogli Izraelci, Palestinci su to, dotad nepostojeće, potraživanje podigli na razinu predmeta nepodložnog pregovaranju, kako bi i dalje kamuflirali svoj jedini cilj: obračun sa židovskim narodom.

Kada je međunarodni pritisak pred uzastopnim valovima terorističkih napada iza kojih je stajao PLO dosegao zabrinjavajuće razmjere, Arafat je pristao potpisati sporazum u Oslu, prisiljen na to zbog izolacije kojoj su ga podvrgle same arapske zemlje nakon njegove izričite podrške invaziji na Kuvajt, zaključenoj genocidom Sadama Huseina, kao i zbog sve veće nesnošljivosti pučanstva iz pojasa Gaze prema nekim rukovodiocima PLO-a u egzilu, koji nisu činili ništa kako bi poboljšali njihove životne uvjete. Jedan od zahtjeva sporazuma bilo je i brisanje "svete" dužnosti obračuna sa židovskim narodom iz statuta organizacije. Palestinski je vođa to i učinio, ali ne prije nego što je objasnio svome narodu da je takav postupak tek jedna od taktika zavaravanja, uz teološko opravdanje kako je i Prorok u svoje vrijeme potpisivao lažne mirovne sporazume sa svojim neprijateljima ako je to bilo strateški nužno. Arafat je uvijek pokazivao zavidnu sposobnost manipuliranja osjećajima svoga naroda. Kada bi izašao pred kamere da ohrabri svoje ljude ne bi li sretni krenuli u samoubilačko mučeništvo, govorio je arapskim jezikom; ako bi se katkad osjetio obvezanim osuditi pokoji, izrazito krvav, atentat, činio je to na engleskome.

PLO je još otkako ju je pokojni Arafat osnovao bila sinonim institucionalne korumpiranosti, vjerojatno superiorne i onoj Ujedinjenih nacija, što već

nešto znači. Goleme količine novca što ih Europska Unija, SAD i, pazite, sam Izrael svake godine namjenjuju palestinskome narodu, ne ulažu se u izgradnju infrastrukture, ili prebivališta, ili u polaganje temelja iole produktivnoj ekonomiji, nego prolaze kroz neprobojno sito današnje Palestinske narodne samouprave i upotrebljavaju se za kupnju oružja, financiranje terorističkih napada i podebljanje bankovnih računa vođama, svakomu jednako. Za održanje takve prijevare neizbježno se računa s neznanjem osiromašenih narodnih masa, na rubu egzistencije, koje se može navesti da vjeruju kako je krivac za sve njihove nevolje država Izrael, jer poboljšanje životnih uvjeta palestinskoga naroda vrlo bi mu brzo otvorilo oči i cijela bi se konstrukcija urušila. Arapske zemlje bogate naftom, i sultani sa zaljevskog područja, mogli bi, da žele, iskorijeniti bijedu Palestinaca prepuštajući im bijedan postotak svoga bogatstva i podržavajući stvaranje stabilne države u miru s njezinim židovskim susjedom. Pa ipak, kada se govori o sukobu, ni jednome se od tih aktera ne stavlja na teret ni najmanja krivnja. Ona je rezervirana isključivo za Izrael.

Arafatova supruga, Suha, raspolagala je, dok je muž još bio živ (pretpostavljam da je, malo-pomalo, sačuvala štogod za stare dane), penzijom od 100 000 dolara mjesečno, koju joj je PLO vjernički uručivao u njezinu pariškom egzilu. Umjetna plavuša (ne kaže li Kuran ništa o toj zapadnjačkoj koketeriji?), Suha je često posjećivala dućane poznatih dizajnera, a kada je bila prisiljena pohoditi palestinski teritorij, činila je to za volanom svoga BMW-a, obilazeći ulice Gaze svom brzinom, vjerojatno u strahu da joj ne pobjegne avion za povratak u Europu. Iza nje ostajale su neasfaltirane ceste i čitave obitelji zaglibjele u siromaštvu... krivnjom Izraela, dakako.

Njezin muž, idol španjolskih glumica koje su čak hodočastile iskazati mu počast i sačuvale pokoju fotografiju na kojoj mu se, sve odreda s ubrusom na vratu, ushićeno osmjehuju, bio je glavna zapreka stvaranju slobodne palestinske države u miru s njezinim susjedima. S njegovom visceralnom mržnjom prema Židovima može se mjeriti samo umješnost u otimačini novca koji je završavao na njegovim privatnim bankovnim računima.

Njegova izravna odgovornost za neprekidne valove terorizma protiv izraelskih građana bila je međutim nagrađena ne samo Nobelovom nagradom za mir nego i počasnim doktoratima na brojnim sveučilištima širom svijeta. Da ne zaostane, i sveučilište u Murciji dodijelilo mu je 29. rujna 1992. godine svoj doktorat, premda se ljupki dobitnik nije udostojao osobno ga primiti, možda i zato što takva odlikovanja obično ne nose sa sobom nikakvu vrst novčane nagrade.

Ugled što ga je Arafat uživao u naprednjačkim kulturnim krugovima cijeloga svijeta, nije za njegova života pridonio drugomu nego porastu ne samo kontinuiranih ubojstava židovskih civila bez distinkcije – što bi mu sámo po sebi trebalo priskrbiti najoštriju osudu – nego čak i patnji palestinskoga naroda, osuđenoga na borbu za preživljavanje, bez i najmanje nade da će se jednoga dana domoći pristojna života u miru s izraelskim susjedima.

Propagandna mašinerija na naprednjački medijski pogon uspjela je označiti prekretnicu u povijesti organiziranog dezinformiranja. U ljeto 2003. godine, nakon serije samoubilačkih napada kojima Palestinska narodna samouprava običava začiniti svoja primirja, Izrael je naložio svojim vojnim snagama niz upada u najžešća žarišta palestinskog terorizma, tj. u Nablus, Tulkarem i Jenin. Europski tisak oštrio je svoja pera u potrazi za krvi kojom bi što lakše zalio židovsko lice i konačno je u tu svrhu izbor pao na treći grad. U Jeninu se govorilo o istrebljenju civilnoga stanovništva, o masovnim ubojstvima i genocidu. Ipak, umjesto neselektivna zračnog napada, izraelska je vojska razvila svoje djelovanje upadajući u kuću po kuću. Mediji su se rastrubili o tisućama ubojstava, dok je u stvarnosti, potvrđenoj čak i od Ujedinjenih nacija, nimalo sumnjivih s cionističkih makinacija, umrlo manje od stotinu osoba, polovica kojih su bili izraelski vojnici. No taj posljednji detalj prošao je začuđujuće neopaženo u vijestima televizijskih dnevnika, koji su, nekoliko dana ranije, obilovali žučnim napadima na ono što je potom prozvano "palestinskim holokaustom".

Upravo u Jeninu nezavisni je kamerman snimio najveće čudo na Zemlji otkako je Atletic iz Bilbaoa, pod vodstvom Javiera Clementea, osvojio dva prvenstva zaredom. Dogodilo se to na pogrebu palestinskoga terorista poginulog u borbi s izraelskom vojskom. Žalobna povorka, ističući, kako već nalaže liturgija, palestinske zastave i automatske puške, uputila se obaviti sveti ukop svoga junaka kad je iznenada, nespretnošću nosačâ, mrtvac završio na tlu. I tada se dogodilo čudo: pokojnik se, poput Lazara s turbanom, podigao i sasvim normalno uspeo natrag na odar. Nešto kasnije povorka se, pred bukom udaljenih pucnjeva, žurno raspršila, i opet se dogodilo čudo, jer mrtvac je iz sve snage dao petama vjetra zajedno sa žalovateljima. Prizori[5] su se mogli vidjeti u dokumentarnom filmu na mreži CBS u njezinoj udarnoj emisiji "60 minuta", uz mnoge druge neobjašnjive događaje, poput pucnjave desetaka palestinskih boraca na ispražnjene zgrade kako bi se simuliralo suzbijanje izraelskih napada, ili poput rana što se tajnovito sele s jednog ekstremiteta na drugi, ili pak

[5] Video je dostupan je na internetskoj adresi: http://seconddraft.org./movies.php

trudnica koje se poučava što da ispričaju televiziji glede izraelske kontrole prometa. U galami organiziranoj po naputcima palestinskih radikala svega se nađe, redateljâ, šminkerâ i fine gomile statista koji izvršavaju povjerene im zadaće s profesionalnošću dostojnom diplome na glumačkoj akademiji, pa bi dokumentarcu na koji se osvrćemo dobro pristajao naziv "Palliwood". Ali nisu za takve stvari krivi Palestinci. Ustvari, oni ne čine drugo nego iskorištavaju jednostranost medija koji se puno više služe dojmljivim slikama djece što bacaju kamenje i prizorima ambulantnih kola (većinom s oznakom Ujedinjenih nacija) u luđačkoj jurnjavi, sa sirenama pojačanim do krajnjih granica, nego što bi se ograničavali na aseptično izvještavanje o činjenicama (valja reći da bi izborom te druge opcije teško prodali materijal ijednoj europskoj televiziji). Riječ je o simbiozi koja koristi svima, samo ne izraelskome narodu... a ni istini.

Ima toga još. *New York Times* objavio je 30. rujna 2000. godine impresivnu fotografiju okrvavljena mladića nad kojim izraelski vojnik maše pendrekom. Na dnu fotografije identificira se ranjenika kao Palestinca stradalog u nemirima na Hramskom brdu. Istina je međutim da se radilo o Tuviji Grossmanu, židovskome studentu iz Chicaga, kojega je u arapskoj četvrti silom izvukla iz taksija i divljački prebila grupa od četrdesetak Palestinaca. Izraelski vojnik samo je htio zaustaviti agresiju. U svome ispravku, novine su tek objasnile da je ranjenik bio "američki student u Izraelu"; ništa više od toga. Ni riječi o pretrpljenom napadu i njegovim izvršiteljima. Kasnije je *NY Times* bio prisiljen ispričati cijelu istinu, ali, u međuvremenu, čuvena je fotografija obišla svijet.

Silno je razglašen i slučaj "ubojstva" sjevernoameričke *pacifistice* Rachel Corrie, zdrobljene, kako nam se govorilo, bagerom izraelske vojske koji je imao srušiti nastambu časnoga palestinskog farmaceuta, u kojoj je on živio sa svojom ženom i tri sina. Ustvari, Corrie i njezini drugovi, svi odreda aktivisti ISD-a (International Solidarity Movement), anarho-komunističke skupine koja otvoreno podupire palestinski terorizam, nakanili su omesti izraelsku vojsku u blokiranju tunela koji su povezivali Egipat i pojas Gaze i kroz koje je dnevno slano svakovrsno oružje namijenjeno terorističkim skupinama. Taj posljednji detalj također je bio vješto skriven u informativnim prilozima, već prema normama judeofobskoga priručnika kojega se sve televizijske mreže skrupulozno pridržavaju.

U lipnju 2006. godine teroristi palestinskoga Hamasa prodrli su iz pojasa Gaze na izraelski teritorij, ubivši veći broj vojnika i otevši mladog kaplara izraelske vojske. U zamjenu za njegovo puštanje zahtijevali su oslobađanje 1200 palestinskih terorista utamničenih po nalogu izraelskih vlasti. Nekoliko dana

poslije libanonska je teroristička organizacija Hezbolah učinila isto sa sjevera, upavši na židovski teritorij i ubivši osam vojnika, a preostalu dvojicu otevši s istim ciljem kao i njihovi palestinski kolege. Ustvari, radilo se o operacijama pripremljenima nekoliko mjeseci unaprijed, koje su izvršene s potpunim predumišljajem. Arapske nacije, izmorene vojnim porazima od Židovâ, onoliko brojnima koliko i pokušaji da Židove "pobacaju u more", došle su do zaključka da bi u nastojanju oko rušenja židovske države djelotvornije bilo zamijeniti otvorenu borbu na vojnome polju terorizmom bez razlike, te mu se i dalje posvećuju s primjernom savjesnošću.

Odgovarajući na tu posljednju agresiju, Izrael je pokrenuo vojnu akciju na sjeveru Libanona i u pojasu Gaze ne bi li izvukao otete vojnike i kaznio krivce. Kao što se moglo i očekivati, međunarodni tisak nije oklijevao da se obruši na izraelsku vladu, zamjerajući joj nedostatak takta i manjak sposobnosti za dijalog s "aktivistima" (ili s "milicionarima", pridjevak danomice varira) proarapskih organizacija. Da ne izgube priključak, Ujedinjene nacije nabrzinu su se angažirale kako bi ishodile prestanak operacija izraelske vojske, kvalificirajući ih kao neprihvatljivu agresiju na susjednu zemlju. Brže nego što bi službenik UN-a prihvatio mito, Kofi Annan zaboravio je doktrinu vlastite organizacije u pogledu otmica i talačkih kriza.

Primjerice, Ujedinjene nacije su 1979. godine usvojile dokument naslovljen "Međunarodna konvencija protiv uzimanja talaca", u kojem se, između ostaloga, određuje da

...bilo koja osoba što otme ili zadrži, pod prijetnjom smrti, ranjavanja ili daljnjega zadržavanja, druge osobe kako bi treću stranu, tj. državu, internacionalnu međuvladinu organizaciju, fizičku ili pravnu osobu, ili skupine osoba prisilila na određeno ponašanje ili odustajanje od određenog ponašanja kao eksplicitni ili implicitni uvjet za oslobađanje talaca, upada u prekršaj uzimanja talaca prema definiciji iz ove konvencije.

Teroristi Hezbolaha posvetili su se za vrijeme izraelske ofenzive lansiranju projektila prema naseljima na sjeveru Izraela, umiješavši se među civilno stanovništo Libanona, koje im je služilo kao ljudski štit. Medijska eksploatacija sukoba iznova je dosegla razinu uzvišene virtuoznosti, jer kada se radi o ocrnjivanju Židovâ, zapadnjačka kreativnost ne poznaje granica. Dotjerivale su se fotografije, manipuliralo se reportažama, i, općenito govoreći, proglašena je krivom zemlja koja je pretrpjela otmicu i ubojstva svojih vojnika na vlastitom teritoriju. Ujedinjene nacije, predvođene glavnim tajnikom, inzistirale su na primjeni rezolucije 1701, na temelju koje se, a u okviru postizanja "obuhvatnog,

pravednog i trajnog mira na Bliskome istoku", zabranjuje prodaja ili dobava oružja i streljiva libanonskim organizacijama bez prethodnog odobrenja od libanonskih vlasti, radi jamstva prestanka terorističkih napada na sjever Izraela. Čini se da dobri Annan nije shvatio da je pokretač napada, Hezbolah, organizacija uključena u libanonsku vlast, zbog čega je iluzorno od ove očekivati da sama sebi uskrati dopuštenje upotrebe sirijskog ili iranskog oružja.

U svakom slučaju, Olmertova vlada, a time i izraelski narod, predobro već znaju što mogu očekivati od pravičnosti Ujedinjenih nacija. Dovoljno je istaknuti kako je od svih rezolucija što ih je Organizacija ujedinjenih nacija usvojila od 1948. godine, četvrtina imala za cilj izričitu osudu izraelske države. S druge strane, do današnjega dana, tek su četiri arapske zemlje zaslužile njezinu opomenu. Vjerujem da taj podatak sve govori.

Prljavština tih kampanja ne poznaje zapreka. U španjolskome tisku nerijetko se, svaki put kada stigne vijest o izraelskome napadu na palestinske terorističke ćelije, plasiraju krvave vinjete u kojima je Židov, najčešće u liku izraelskoga predsjednika Ariela Sharona, predstavljen kao bijesni pas sa Davidovom zvijezdom (Gallego y Rey u listu El Mundo, 5. travnja 2002.), ili kao prase s *kipom* odjeveno u majicu s kukastim križem (Ballesta u listu Cambio 16, 4. lipanj 2001.). Teško je sve primjere i pobrojiti, pri čemu judeofobskoj napasti ne odolijevaju ni ozbiljnije tiskovine konzervativnog predznaka. Mingote je na Veliki petak objavio crtež na kojem vidimo Krista kako nosi križ na putu prema Kalvariji, uz tekst: "Kad izmisle islam, dobit ćete svoje, Židovi!" Teško je pronaći nešto što bi jače raspalilo mržnju tih "humorista" od postojanja židovskoga naroda. Velika sablazan pak, u ishodištu svih kampanja koje se dan-danas pokreću protiv izraelskoga naroda, vezana je uz događaje u izbjegličkim logorima Sabri i Šatili. Tu je zbrka bila potpuna. Ona međutim zavređuje posebno poglavlje.

Sabra i Šatila: prolom kolektivne histerije[6]

Vijesti su nadomjestak za istine.
Nicolás Gómez Dávila

Imena dvaju palestinskih izbjegličkih logora već su dobila legendarno značenje, i još uvijek su od velike koristi u ocrnjivanju Židovâ, a posebice njihova bivšeg predsjednika, Ariela Sharona. Za svakoga tko je svoj stav formirao isključivo na temelju obavijesti iz konvencionalnih medija, radilo se o pravom pravcatom masakru organiziranom od izraelske vojske da bi se likvidiralo nekoliko tisuća razoružanih palestinskih civila koji su mirno spavali u svojim šatorima. Međutim, uopće nije bilo tako.

Godine 1970. jordanski kralj Husein II. naredio je ubojstvo nekoliko tisuća Palestinaca nastanjenih na njegovu teritoriju, i izgon Arafata, koji je, kao hrabri Alahov vojnik, kakav je uvijek bio, pokupio ubilački pribor i dao petama vjetra. Velik dio naoružanih protjeranih skupina smjestio se u Libanonu, tada jedinoj demokraciji u arapskome svijetu, započevši ubrzo s masakrom čitavih kršćanskih naselja. Napetost izazvanu tim krvoločnim provalama palestinskog bijesa iskoristila je Sirija za vojnu invaziju na malenu zemlju, koju je još uvijek smatrala dijelom svoga teritorija. Žarište najjačega otpora invaziji bilo je u bejrutskim pregrađima, danonoćno bombardiranima po naredbi brata predsjednika Asada, što je rezultiralo s više tisuća (da, tisuća) žrtava, koje su samo dio mnogo većega broja žrtava sirijsko-palestinskih pokolja nad libanonskim kršćanskim stanovništvom kroz više od deset godina. Javna glasila ograničila su se na pribilježbu činjeničnoga stanja. Ni riječi prosvjeda. Nikakvih optužaba za genocid. Ništa.

Izrael je 6. lipnja 1982. pokrenuo operaciju "Mir za Galileju", prodrijevši na jug Libanona s ciljem onemogućenja minobacačkih napada što ih je već duže vrijeme bio prisiljen trpjeti, te radi stvaranja sigurnosne crte koja bi spriječila stalno ubacivanje palestinskih terorista na njegov teritorij. Izraelska inicijativa težila je dvama glavnim učincima: s jedne strane, pribaviti stanovitu sigurnost kršćanskome stanovništvu južnog Libanona, koje bi se time djelomično oslobodilo palestinskoga jarma, i, s druge strane, protjerati snage Arafatova PLO-a,

[6] Gustavo D. Perednik maestralno je analizirao povijest događajâ u Sabri i Šatili u eseju dostupnom na stranici: http://www.nodulo.org/ec/2004/n031p05.htm

koji je, predvođen svojim junakom, brzinski pobjegao u potrazi za novim utočištem, našavši ga konačno u Tunisu.

U kolovozu 1982., zahvaljujući židovskoj prisutnosti na jugu Libanona, koja je djelomice neutralizirala sirijski pritisak, libanonski je parlament za premijera izabrao šefa Kršćanske falange, Bashira Gemayela, čiji je program vladavine uključivao i borbu za ponovno stjecanje državne neovisnosti, uz pomoć Izraela. Samo nekoliko tjedana poslije, Gemayael je ubijen u atentatu koji je organizirala sirijska tajna služba. Dužnosnici Kršćanske falange odlučili su osvetiti se, poslavši stotinjak svojih ljudi u izbjegličke logore Sabru i Šatilu, gdje su poubijali više stotina ljudi. Logori su bili unutar područja pod kontrolom Izraela, koji je, shvativši što se događa, naložio svojim vojnicima da se probiju u logore kako bi zaustavili pokolj. I tako dolazimo do trenutka kada su se sva spremišta munja i gromova, čvrsto zapečaćena tijekom gotovo cijelog desetljeća masovnih ubojstava u arapskoj režiji, odjednom rastvorila u vatrometu kolosalnih razmjera.

Šef Kršćanske falange, Hobeika, nikada se nije pokajao za pokolj što su ga počinili njegovi ljudi. Ni sirijski režim Asadovih nije nikada izvršio ni najmanji čin pokajanja glede kontinuiranih masakra nad arapskim kršćanima s juga Libanona. Pa ipak, ni jedno ni drugo nije u zapadnjačkim medijima izazvalo nikakvu osudu. Pravednička mržnja informativnih oklopnjača pod kontrolom ljevice usmjeravana je isključivo na adresu Židovâ, zbog zločina za koje, uostalom, nisu bili izravno odgovorni

U toj judeofobskoj ofenzivi na račun događajâ u Sabri i Šatili, nije se žalilo troškova. Igrani i dokumentarni filmovi, televizijski programi, tiskovne reportaže, manifestacije, čak i jedna dozlaboga dosadna pjesma, teško probavljiv proizvod Alberta Corteza, sve je to bilo posvećeno ukazivanju na izrazitu genocidnost Izraelaca. Još i danas, dva desetljeća nakon tih događaja, poziva se na Sabru i Šatilu kada treba napasti židovski narod.

Iako je većina medija ubrzo izgubila zanimanje za njih – najviše stoga što se krivnja nije mogla svaliti na Židove – pokolji između libanonskih kršćana i Arapa nastavili su se izmjenjivati izvanredno točno. Tri godine nakon Sabre i Šatile, naoružane skupine muslimanskih terorista ponovno su ušle u logor Šatilu. Prema izvještajima UN-a – naglašavam, ni po čemu sumnjivoga s cionističkih smicalica – ubijeno je više od šest stotina izbjeglica. U listopadu 1990. sirijske trupe postigle su još jedan sablasni rekord, smaknuvši u ciglih osam sati više od 700 libanonskih kršćana. Alberto Cortez, koji je onako spremno prionuo torturi notnog crtovlja kada je trebalo optužiti Židove, radije je

nastavljao pjevati gluparije o neukusnim ljubavima, kao što je, uostalom, i ostatak dječurlije iz informativnih medija bio zauzet novostima većeg značenja, primjerice svjetskim nogometnim prvenstvom.

Španjolski mediji, vjeran odraz svojih europskih kolega, otvoreno su protužidovski nastrojeni. Nije to tek neki dojam; to je činjenica. Izrael, jedino demokratsko društvo na Srednjem istoku, gotovo posve, dakle, premreženu islamskim teokracijama, u pravilu ne nailazi ni na koga tko bi suosjećao sa stanjem naroda prisiljenog na život u okruženju neprijatelja angažiranih na njegovu uništenju. Judeofobija je, s druge strane, praktički jedino što povezuje političke opcije na oba kraja ideološkog spektra, iako je bjelodano da se patologija neprestano širi prema umjerenijim pozicijama s obje strane.

Mladi koji si stavljaju palestinski rubac oko vrata, ne zastupaju radikalnost slobodne misli, nego najpuzaviju podložnost kulturnome ambijentu koji ih okružuje. Revolucionarni stav ni u ovome slučaju nije u ushićenom aplaudiranju opsesivnim neurozama intelektualnih elita, nego u kritičkom branjenju onoga što nam individualni razum nalaže. Pa makar njegovi zaključci bili dijametralno suprotni onima koje nam se pokušava prodati pod krinkom modernih i progresivnih stajališta. Tek tada čovjek može s ponosom reći da je slobodan. *Radikalno* slobodan.

Sa španjolskoga preveo
Jerko Grgec

Kupite!

Pročitajte!!

Preporučite!!!

Živko PRODANOVIĆ

iz kartaškog svijeta

četiri mrtva vojaka
danima se kartaju
ne obaziru se na vječnost
jer ona je nepotrošiva
a oni su samo četiri mrtva vojaka
koji se kartaju iz sata u sat
i bestidno varaju

četiri mrtva vojaka
svoje kartaške podlosti i prevare
razmjenjuju s osmijehom prokletnika
sve je nalik onim odbačenim iluzijama
iz nekog od svjetova
kojemu su zdušno pripadali
nekada

četiri mrtva vojaka
trajali su u svojim svjetovima
taman toliko koliko je potrebno
da se pogine
ludo
glupo
i nepotrebno
s prividom zanosa
u partiji karata
neizmjerno većoj od njihove
u kojoj se podlost i prevare
razmjenjuju
s osmijehom plemenite gospode

Stjepan TOMIĆ

Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti[1*]

(Dovršetak)

7. Josip Stadler (1843. – 1918.)

Josip Stadler sigurno je jedna od najvećih ličnosti hrvatskog 19. stoljeća. Ponajprije, velik je po svojoj crkvenosti, a tek potom po (iznimno) bistroj nacionalno-političkoj pameti. Usudio bih se reći da nije samo crkvena veličina, *broj jedan,* 19. stoljeća, nego je i u cjelokupnoj hrvatskoj crkvenoj povijesti, nakon dvojice blaženika, sigurno među pet najvećih biskupskih likova. Bio je velik ne samo teoretičar (teolog) nego i praktičar.

Rodio se 24. siječnja 1843. u Sl. Brodu od Marije rođene Balošić. Otac mu Đuro, siromašni šeširdžija, imao drvenu kućicu u ulici zvanoj "Rasulo" na gradskoj periferiji, gdje je stanovala najveća sirotinja. U toj potleušici na dan kad se slavio spomen na Pavlova učenika Timoteja ugledao je svjetlo dana kao šesto od ukupno osmero djece (neki vele da ih je bilo petero, drugi pak devetero). Nakon burne 1848. sa šest i pol godina (1849.) polazi u školu, da bi mu potkraj pučkog školovanja (1853.), kad je imao deset godina, umrla mati (6. VI.). Zamijenila ju je najstarija kćerka, dvadesetogodišnja Rozalija. Tek što se kućanstvo primirilo, dva mjeseca nakon matere umrije i najmlađi brat, a samo tjedan dana kasnije i sestra Rozalija. Ipak, obitelj je nekako životarila sve do 14. II. 1854. kad se na onu stranu zaputi i otac Đuro. Tako šestero uistinu krajnje siročadi doživi sudbinu koju opisuje onaj stari potresni film "Dan kad smo dijelili djecu". Glasnik razglasi bubnjajući po gradu da će se na treći dan poklada (28. II.) građanima dobroga srca dijeliti siročad Đure Stadlera (upravo u godini kad je Pio IX. proglasio dogmu o Bezgrešnom začeću; na taj blagdan i Stadler će umrijeti). Priča veli da se Josip (zvali su ga "zlatnim dječakom") bijaše svidio brijaču Stjepanu Matiću, no kad je ovaj došao po njega, on bijaše u crkvi, a brico nestrpljiv ne htjede čekati nego uze brata mu Đuru. Ipak, Stad-

[1] Magistarski rad iz dogmatske teologije, što ga je autor obranio 2007. godine na zagrebačkom Katoličkom bogoslovnom fakultetu pod mentorskim vodstvom red. prof. dr. sc. Ivana Karlića.

lerov životni put, i da je postao brijačkim pomoćnikom, sigurno ne bi bio drugačiji.

Obiteljske (ne)prilike izazvaše dvogodišnji zastoj u obrazovanju, koje je nastavljeno 1855. kad je Haulik pristao da ga kao siroče besplatno primi u požeški orfanotrofij, gdje je završio nižu gimnaziju. U posljednjoj godini školovanja (1858.) za poglavare dobi isusovce, koji će ga otada pratiti cijeli život. Zapisi vele da je u sva četiri požeška razreda uvijek bio drugi, nikad najbolji. Slično je bilo i u Zagrebu, kamo se 1859. preselio u zagrebačko sirotište i pohađao gornjogradsku gimnaziju. Kad je 1860. sloboda opet sinula, odluči se za svećenički poziv i prijeđe u sjemenište, gdje je opet u svemu sjajan, ali nikada prvi, osim u pobožnosti. Sedmi razred gimnazije, ili prvi liceja, završio je u sjemeništu, da bi odmah bio poslan u Rim zajedno sa Žerjavićem. Naime, 1862. trebalo je popuniti dva prazna mjesta namijenjena Hrvatima u Germanicumu, pa on tako preskoči osmi razred i maturu. U Rimu su zatekli Kržana, Košćaka (njegovog budućeg kanonika) i A. Voršaka (budućeg pomoćnog biskupa u Đakovu, koji će desetak godina, u dva navrata, samostalno upravljati biskupijom).

Stadler, kojega je resila, kako rekoše njegovi poglavari, "željezna samodisciplina", lako je dosegao gradus doktora i filozofije (1865.) i teologije (1869.); svećenikom je postao 1868. Bio je čelične volje, neslomljive ustrajnosti, rijetke pobožnosti, gotovo fanatične radinosti i čudesne temeljitosti. Njegov rimski (1862. – 1869.) duhovni i intelektualni rast kretao se stazom neoskolastike, oduševljenjem papom (posebno njegovim optimizmom!) i tzv. ultramontanskim pokretom, te duhovnošću isusovačkih iskustava, posebno onih iz 17. stoljeća (Srce Isusovo). Bilo je to vrijeme ne samo totalnog nesporazuma između duha božanskog i duha ljudskog nego i njihovog žustrog, pa katkad i žestokog nadmetanja. Za Stadlerova boravka u Rimu izdao je Pio IX. i poznatu encikliku *Quanta cura* s pridodatkom *Syllabus complectens praecipuos nostrae aetatis errores*... U tim se okolnostima razvijao njegov osjećaj crkvenosti, koja mu je vrednota postala i ostala prvom u cjelokupnom djelovanju.

U Rimu se u njemu probudilo i hrvatsko domoljublje. U Stadleru se nacionalni identitet, za razliku od rački-strossmayerovskog jugoslavenstva, razvija kao posljedica eklezijalnog, a ne političkog programa. *Bog i Hrvati* bit će i njegova krilatica, a pravaštvo politički program. Ta crta pokazuje njegovu jednostavnost u razmišljanju i djelovanju: priznaje se najprije skala vrijednosti, a potom realnost kakva jest. Da je vjera bitan elemenat hrvatskog identiteta u

Bosni, svjedoče i naša vremena; tko prestane biti katolikom, polako prestaje biti i Hrvatom.

Godine 1869. vraća se u Zagreb da bi preko ljeta (neki spominju) kratko vrijeme kapelanovao u nekoj župi (ne zna se kojoj), a početkom šk. godine je prefekt studija i suplent. Sredinom veljače 1870. njemački je propovjednik kod milosrdnica (stanovao je u Preradovićevoj pa mu je ta crkva bila najbliža; tu se zbližio s Fidelisom Höppergerom), a početkom nove šk. godine umjesto F. Suka na liceju predaje filozofiju i njemačku literaturu; usput je i kateheta na gimnaziji. Budući da je to vrijeme vatikanskog koncila, nakon njegove smrti pojavila se priča kako je bio zapisničar na njemu, te da se u Zagreb vratio tek ljeti 1870. Nažalost, ma koliko lijepo zvučala, ona se baš ne slaže s činjenicama koje su poznate, pa je za tu pojedinost potrebno još provjera.

Njegov život teče redovnim tijekom: profesor je filozofije i na fakultetu (glavninu filozofskih djela piše u Zagrebu), od 1872. i fundamentalne dogmatike, a osnutkom sveučilišta (1874.) najprije je izvanredni pa i (1876.) redoviti profesor, potom i dekan fakulteta (1877. i 1881.). Društveno je vrlo aktivan: pokreće (1873.) prvi hrvatski duhovni list namijenjen laicima (*Glasnik sv. Josipa*), član je HKD sv. Jeronima (1871.), četiri godine i bilježnik i blagajnik (1874. – 1878.). Posebno je aktivan u skupljanju novaca za malo sjemenište, za koje sam daje velike svote, ali i organizira izuzetno uspješnu lutriju, za što ga Mihalović (1880.) nagrađuje počasnim kanonikatom.

Može se reći da poslije 1870. nije protekla ni jedna godina (osim 1901.) a da nije poslao nešto u svijet: bilo knjigu, prijevod, poslanicu, molitvenik. O drugim njegovim djelima ne možemo ovdje govoriti. Kuriozitet je da je HKD sv. Jeronima njegov *Život Gospodina našega Isusa Krista* isusovca G. Hesera, koji je on "*preveo iz latinskog, a dijelom popravio i popunio*" tiskao u tri knjige (1895. – 1897.), a svaku od njih u nama danas ne samo fascinantnoj nego gotovo nezamislivoj tiraži od 18.000 primjeraka odnosno ukupno 54.000 otisaka.

Iskustvo gladi, koje je proživio, nije se u njemu razvilo u ogorčenost ili osjećaj prikraćenosti nego u spremnost da pomogne onima u sličnoj situaciji, iz koje se on sretno izvukao. Otud i njegova ideja o malom sjemeništu, koju je propagirao sve vrijeme svoga živovanja u Zagrebu, kojem je osnovna namjena bila školovanje siromašne seoske djece, koja bi potom slobodno se odlučivala za studij Bogoslovlja ili nečeg drugog. Stadler je vidio znakove i potrebe vremena, kao i nedostatke hrvatskog naroda: nije bilo obrazovanog sloja katolički usmjerenih ne samo intelektualaca nego ni srednjega sloja. Proputovavši kao mlad čovjek lijep dio Evrope (Italiju, Francusku, Belgiju – gdje je 1879. zamo-

lio L. Lateau da se moli za bosanski narod! – Njemačku, pa čak i BiH još 1872.) vidio je kamo vode putovi i htio im se koliko-toliko na vrijeme suprotstaviti. Čak je uspio skupiti i pogolemu svotu od 100.000 forinti, no iznenadni potres (1881.) u Zagrebu pojede sav novac i tako se dogodi da je njegov naum o sjemeništu bio realiziran u siromašnoj Bosni četrdesetak godina prije negoli u prebogatom Zagreb (1927.), gdje je uvijek bilo, a ima i danas, puno „pametnih" spremnih da zaskoče i zakoče svaki oblik djelovanja. Poseban osjećaj za siromašne razvijao se u njemu vjerojatno još iz brodskih dana, kad je još kao dječak gledao preko Save bosansku sirotinju, I već je tada prema njima osjećao iznimnu sklonost. Opcija za siromašne u njegovoj verziji glasila je: *Radije obdariti desetoricu lažnih siromaha, samo da ne promakne jedan pravi!* U njoj je sadržan cjelokupni njegov nadbiskupski rad.

Nakon što je Austrija 1878. ušla u Bosnu, očekivalo se i sređivanje crkvenih prilika, što je i učinjeno 1881. (bulom *Ex hac augusta*), a na Höppergerovu preporuku Stadler je postao prvim vrhbosanskim nadbiskupom. U Bosnu se zaputio 11. I. 1882., da bi tri dana kasnije ušao u Sarajevo, u drvenu crkvicu sv. Ante, koja će otada biti katedrala. 15. I. bio je prvi petak i njegova prva misa u Bosni (svoju će posljednju misu također služiti na prvi petak, 6. XII. 1918.), a tada je BiH posvetio Srcu Isusovu. Ta posveta zajedno s njegovom prvom pastirskom poslanicom istodobno je pročitana u svim nadbiskupskim župama. Broj katolika u Sarajevu tada je iznosio oko 800. Nije zatekao biskupskog dvora, nastanio se u iznajmljenoj židovskoj kućici. Dvadeset i pet godina kasnije (1906.) Sarajevo je već imalo četiri nove crkve i 15.000 katolika.

Začuđuje činjenica da taj sveučilišni profesor, koji se dotad nije bavio sličnim pastoralno-organizacijskim poslom, u Sarajevo stiže s jasno definiranim programom djelovanja i odmah se baca na ostvarivanje. Prvi broj *Srca Isusova*, prvoga biskupijskog glasnika, nosi datum 15. I. 1882! U Bosni će se rascvjetati sav njegov dotad sputavani talent. Bosna, koja je dotad postojala tek kao rubnost (često puta njemačkom tisku pogodna za napade na Strossmayera), i bosanski katolicizam s njim postaju evropskim medijskim fenomenom.

Neki i danas govore da je Stadler pokušavao u Sarajevu stvoriti hrvatski kulturni centar, ali nije morao ništa pokušavati. Naprosto je predstavljao središte i gdje god je bio nešto se događalo, jer je i sam bio začudni događaj. Čudotvorac! Taumaturg! – kako je 1896. rekao zadivljeni Strossmayer. Stadler siromah, nadbiskupija bijedna, narod jadan i mizeran, a Bog upravo s takvima voli raditi. Upravo je zato ubrzo i postao spornim.

Ustajao je uvijek u 5.00 i molio, misio, pa opet molio, nakon doručka bi molio časoslov, pa se bacao na posao, koji je također započinjao molitvom. Tko mu je dolazio, često bi ga nalazio na radnom mjestu, tj. u kapelici. Onamo je odlazio prije izlaska iz kuće, a kad se vratio, opet je najprije navraćao ukapelicu. Svaki dan poslije večere molio je sve tri krunice. Valjda je zato i imao toliko neprijatelja, jer je bio golemo svjetlo na gori. Ljude nije ostavljao ravnodušnima: nakon susreta s njim u njima se budila ljubav ili mržnja.

Moglo bi se reći da je uistinu bio problematičan događaj! – ponajprije zato što se nije prilagođavao prilikama i situacijama nego je kao kršćanin svijet prilagođavao Kristu. Nije na nama da prosuđujemo koliko je u tome uspio, ali skakako, činio je ono što je smatrao da treba, a oni koji nisu htjeli ništa učiniti (ali su zato sjajno znali što bi "trebalo" poduzeti) na sve su načine potkopavali njegova djela. To je logično, pa čak i prirodno. Krist je već davno navijestio tu logiku. Napadali su ga sa svih strana, ponajviše iz Pešte i Beča (car ga je javno ukorio 1900. zbog miješanja u politiku), no ponajžešće iz Zagreba, a nisu nedostajali ni napadi iz Sarajeva (pa i cijele Bosne), čak ni iz Rima (odakle je stigao zahtjev za javnom isprikom).

Isusovac Petar Bock Stadlerova je djela podijelio u tri kategorije: pučkonabožna, praktično-pastirska i znanstvena. Zapravo, najbolje bi ih bilo podijeliti u tri velike grupe: djela upućena u prvom redu laicima (duhovna i dnevnopolitička), upućena ponajprije svećenstvu, te ekumenska nastojanja. *Nažalost, prostor ne dopušta* da se detaljnije upustimo u taj prikaz (zainteresirani mogu pogledati popis njegovih tiskanih djela). Zapisat ćemo samo riječdvije o njegovim ekumenskim nastojanjima.

Ovdje ponajprije valja spomenuti časopis *Balkan* (1896. – 1902.), koji je uređivao laik (Šandor Brešćenski), a najmarljiviji suradnici bili su biskupi Jeglič i Palunko, te kanonik Jagatić (list je izlazio dok je on bio živ). *Balkan* je ujedno i prvi čisti teološki časopis na hrvatskom jeziku i tlu. Njegova ekumenska nastojanja izazvala su suprotan efekt. Neki pravoslavni episkopi izdali su poslanice u kojima su čitanje *Balkana* branili pod prijetnjom ekskomunikacije. Razumljivo je stoga da nitko od njihovih teologa nije ni pokušao surađivati u njemu. Iako nam se taj časopis danas čini ekumenski ponešto pregrubim, ipak reakcija s pravoslavne strane upućuje na to da je on za svoje vrijeme bio, gotovo bih rekao, revolucionaran.

Temetiji pogled na Stadlerovu teologiju još nam nije predstavljen (s filozofijom stvar, čini se, ne stoji nimalo bolje) i trebat će, vjerojatno, sačekati još mnogo vremena dok ga dobijemo. No usprkos tome neke osnovne značajke

njegove teološke misli može se već sada naznačiti: budući da je teologija život, Stadlerovo je životno djelovanje odsjaj toga dijela njegove teološke misli. On je rijedak primjer vrlo učenog i vrlo radinog teologa (dakle teoretičara), koji je istodobno i čudesan praktičar. To je moguće samo onda kad je teološka misao ujedno i egzistencijalna. I upravo je to njegova najljepša osobina!

* * *

DJELA:

PRIJEVODI:

S. TONGIORGI: *Logika*, iz latinskog jezika preveo, a stranom i preradio jedan svetjenik nadb. zagrebačke, Zagreb 1871.;

P. BALAN: *Katolička crkva i Slaveni u Bugarskoj, Srbiji i BiH*, Zagreb 1881. (najprije izlazilo u KL-1881., br. 2-25);

J.CROISET: *Pobožnost k presv. Srcu Isusovu*, Zagreb 1883. (preveli J. Stadler i A. Jagatić); *Najljepši dan u životu* (molitvenik), Zagreb 1883. (priredili J. Stadler i A. Jagatić);

A. RODRIGUEZ: *Vježbaj se u kršćanskoj savršenosti i krijeposti*, Zagreb 1884. (najljepše rasprave preveli J. Stadler/A. Jagatić);

J. CROISET: *Razmišljajte o božanskom Srcu Isusovu i životopis M. M. Alacoque*, Zagreb 1885. (preveli J. Stadler i A. Jagatić);

F. DUPANLOUP: *Kako valja naviještati riječ Božju*, Zagreb 1886. (s tri dodatka: *Pučka propovijed* od Büchnera, *Obiteljski katekizam* Augustina Miletića i Alfonz Liguori o molitvi); *Put u nebo* (molitvenik), Einsiedeln 1886. (priredili J. Stadler i A. Jagatić; 2. izmijenjeno izdanje molitvenika *Najljepši dan u životu*); *Ljubimo Gospodina našega Isusa Krista, Sina Boga živoga* (poučna i molitvena knjižica), (Graz ?) 1887. (1-2), Graz 1888. (3); (Stadler i Jagatić); *Ljubav k presvetom Srcu Isusovu* (molitvenik), Sarajevo 1889., 1892.; *Utjeha žalosnih* (molitvenik), Sarajevo 1892.; LJ. MONTFORTSKI: *Prava pobožnost k Blaženoj Djevici Mariji*, Sarajevo 1894. (prilog knjizi propovijedi J. Filipovića); *Sveto evanđelje po Mateju*, Sarajevo 1895.; *Sveto evanđelje po Marku*, Sarajevo 1896.; *Život Gospodina našega Isusa Krista*, I-Zagreb 1895., II-Zagreb 1896., III-Zagreb 1897. (po G. Heseru); *Rajska vrata* (molitvenik), Zagreb 1898. (4. prošireno izdanje *Ljubimo Gospodina...* i *Prava pobožnost...*); *Sveto evanđelje po Luki*, Sarajevo 1899.; *Thron der Liebe* (molitvenik), Sarajevo 1899.; *Bratovština svetog groba* (molitvenik), Sarajevo 1902.; *Sveto evanđelje po Ivanu*, Sarajevo 1902.; *Djela apostolska svetog Luke*, Sarajevo 1907.; *Sveto evanđelje G. N. Isusa Krista i Djela apostolska*, Sarajevo 1912. (džepno izdanje za puk).

KNJIGE: *Theologia fundamentalis I.* (tractatus de vera religione, de vera Christi Ecclesia et de Romano Pontifice complectens), Zagreb 1880.; *Theologia fundamentalis II.* (tractatus de Traditione, Scriptura et analysi fidei complectens), Sarajevo 1884.; *Logika I* (dijalektika), Sarajevo 1904.; *Logika II* (kritika ili noetika), Sarajevo 1905.; *Opća metafizika ili ontologija*, Sarajevo 1907.; *Kozmologija*, Sarajevo 1909.; *Psihologija*, Sarajevo 1910.; *Naravno bogoslovlje*, Sarajevo 1915.

VAŽNIJI ČLANCI:

Kritika članka "Papina nepogrešljivost" s glosami urednika, ZKL-1870., br. 7.;

Poslovice, pučka mudrost, Danica koledar za 1873.;

"Naputak izpovjednikom" N. Voršaka, ZKL-1874., br. 22 (prilog);

Protuodgovor... (Voršaku), ZKL-1874., br. 26.;

Nacrt psihologije od I. G(lasera) namienjen pučkim učiteljem, Hrvatski učitelj 1877., br. 23-24; *Louise Lateau*, KL-1878., br. 40.;

Kratko izkustveno dušoslovje, sastavio Stjepan Basariček, Hrvatski učitelj 1878., br. 3-5; *Protuodgovor na odgovor g. Basaričeka*, Hrvatski učitelj 1878., br. 14-15;

Prinosak k proučavanju dušoslovja, Hrvatski učitelj 1881., br. 1-4, 6-7, 10, 17-18, te 1882., br. 4-6, 14-22.

PASTIRSKE POSLANICE: Napisao je 43 korizmene pastirske poslanice puku, te deset manje (33) upućenih svećenstvu. Tome još treba pridodati deset poslanica što puku što svećenstvu u različitim prigodama, što je ukupno 86 pastirskih pisama. One su, osim života i knjiga, najvažniji izvor za odgonetavanje njegova teološkog svjetonazora.

OSTALO IZDAVAČKO DJELOVANJE: U Zagrebu je osnovao i devet godina uređivao *Glasnik sv.Josipa* (1873-1881). U Sarajevu odmah pokrenuo službeno glasilo *Srce Isusovo* (1882-1887), koje je od 1887. dobilo novo ime i usmjerenje *Vrhbosna katoličkoj prosvjeti* i izlazilo do 1945. godine. U Sarajevu je pokrenuo i *Glasnik Srca Isusova* (1891), koji od 1894. uređuju (sve do danas) isusovci. Od 1886. do 1894. u osam je knjiga velikog formata izdao propovijedi franjevca Jeronima Filipovića (1690?-1765), koji je, kao i Stadler, bio osobiti Marijin štovatelj i širitelj marijanske pobožnosti. S Brešćenskim je 1896. pokrenuo ekumenski časopis *Balkan*, a deset godina kasnije i prvi katolički politički list *Hrvatski dnevnik*. S Jagatićem je priredio i izdao mali obrednik: *Manuale ritualis in usum cleri regularis et saecularis totius Bosniae et Hercegovinae iussu et auctoritate Josephi Stadler...* Graz 1887., Sarajevo 1914., te *Rituale in usum cleri regularis et saecularis totius Bosniae et Hercegovinae iussu et auctoritate Josephi Stadler...*, Graz 1887., i *Epitomae rituum pro sollemnioribus diebus excerptorum* (Graz, 1887).

LITERATURA: VAŽNIJE KNJIGE:

S. KORENIĆ: *Prvi hrvatski kat. sastanak održan u Zagrebu 1900.*, Zagreb 1900. (tiskano najprije u KL-1900., br. 36-41).;

Spomen-knjiga iz Bosne (uredio I. E. Šarić), Zagreb 1901.;

I. DUJMUŠIĆ: *Jubilej J. Stadlera*, Sarajevo 1906. (iz Vrhbosne-1906., br. 8-12); PROSPERUS DALMATA (A. Cikojević): *Nadbiskup Stadler i franjevci*, Split 1909.; *Spomenica vrhbosanska 1882-1932.*, Sarajevo 1932.;

B. GAVRANOVIĆ: *Uspostava redovite katoličke hijerarhije u BiH*, prilog političkoj historiji Austrougarske na Balkanu, Beograd 1935.;

A. PARADŽIK: *Dr. J. Stadler*, Đakovo 1968.;

I. GAVRAN: *Lucerna lucens? Odnos vrhbos. ordinarijata prema bosanskim franjevcima*, Visoko 1978.; *Katolička crkva u Bosni i Hercegovini u 19. i 20. stoljeću* (uredili P. Babić i M. Zovkić), Sarajevo 1986.; *Josip Stadler*, prilozi proučavanju duhovnog lika prvog vrhbos. nadbiskupa (zbornik priredio Ž. Puljić), Sarajevo 1989.;

Crtajte granice, ne precrtajte ljude, zbornik u povodu imenovanja V. Puljića kardinalom (priredili M. Zovkić i M. Josipović), Sarajevo-Bol 1995.,

Z. GRIJAK: *J. Stadler do ustoličenja za vrhbos. nadbiskupa 1882.* (magistarski rad s dosad najpotpunijom literaturom), Zagreb 1995. (rukopis, fotokopija u NSB-u);
J. KOPRIVČEVIĆ: *Život i rad dr. J. Stadlera*, Sarajevo 1996., 1997. (najprije u *Katoličkom tjedniku* 1942., br. 1, 10, 12-18, 20-23).

ČLANCI: Postoji više od 300 (uglavnom novinskih) tekstova koji govore o Stadleru s različitih aspekata, no njih sam prekočio, a navodim samo neke koji su relevantni za njegov duhovni i teološki lik: *Theologia fundamentalis...* (ocjena), KL-1881., br. 16; C. RUBETIĆ: *Dr. J. Stadler, prvi nadbiskup u BiH*, Vienac 1881., br. 50-52; *Nagodba Stadlera i franjevaca*, Katolička Dalmacija 1883., br. 40; LJ. LAUŠ: *SP NZ, evanđelje po Mateju* (kritika), Hrvatska 1895., br. 133-134; G. BARON: *Sv. pismo NZ, evanđelje po Mateju* (ocjena), KL-1895., br. 27-29; *Balkan jedinstvu i bratskoj slozi*, Srbobran 1896., br. 56, 66-71; *Stadler i glagoljica*, KL-1900., br. 39; *Izjava svećenstva nadb. vrhbosanske*, KL-1903., br. 16; *"Kulturkampf" u Bosni i prosvjedi nadbiskupa Stadlera*, KL-1903., br. 17; F. K. HAMERL: *Nadbiskup za bosansku sirotinju*, Vrhbosna 1906., br. 12-14; *Izjava vrhbosanskih svjetovnih svećenika*, Vrhbosna 1910., br. 17; I. P. BOCK: *Nadbiskup Stadler kao književnik i učenjak*, Vrhbosna 1911., br. 24; I. E. ŠARIĆ: *Nadbiskup dr. J. Stadler, k zlatnoj misi*, Vrhbosna-1918., 11-12; A. BULJAN: *Malenkosti velikog života*, Vrhbosna 1918., br. 11-12; F. K. BELLER: *Apostol euharistije*, Vrhbosna 1918., br. 11-12; F. K. HAMERL: *Prije 50 godina*, Vrhbosna 1918., br. 11-12; J. PAZMAN: *Nadbiskup J. Stadler*, Vrhbosna 1918., br. 22-24; I. E. ŠARIĆ: *Zadnji dani nadbiskupovi*, Vrhbosna 1918., br. 22-24; M. POLJAK: *Stadler kao srednjoškolac*, Napredak, kalendar za 1934., str.96-104; M. ZOVKIĆ: *Marija u Stadlerovim pastirskim poslanicama*, u: *Bogorodica u hrvatskom narodu* (uredio A. Rebić), Zagreb 1978.; A. ORLOVAC: *J. Stadler, upravitelj banjalučke biskupije*, CCP 1984., br.14; T. VUKŠIĆ: *J. Stadler "Jedinstvu i bratskoj slozi"*, CuS 1992., br. 4; M. JOSIPOVIĆ: *Pregled skolastičke filozofske tradicije u BiH*, Prilozi za istraživanje hrv. filozofske baštine, 1994., br. 39-40; Ž. PAVIĆ: *O svojstvima i porijeklu duše u Stadlerovoj "Psihologiji"*, Vrhbosnensia II-2, Sarajevo 1998.

8. Andrija Stipić (1809. – 1879.)

Katolički list iz 1879. godine (19. VI.) donosi kratku noticu: *"Umro je 9. lipnja 1879. godine Andrija Stipić, vicearhiđakon i župnik u Lipovljanima. Pokojnik doklegod je bilo u njega što zdravlja, vrlo se rado bavio bogoslovnom knjigom, te su prijašnji tečajevi ovoga Lista mnogi liep članak donesli iz njegova pera. U zadnje doba, shrvan bolešću, nije mogao pisati, al je bio marljiv čitatelj Katoličkog Lista. Pokoj mu duši. – G. Stjepan Kolmanić imenovan je upraviteljem župe u Lipovljanih".*[2] Da nije bilo imenovanja novog župskog upravitelja, tko zna kad bi u *Katoličkom listu* saznali da im je umro jedan od najredovitijih i najvrednijih suradnika iz Haulikova razdoblja (1849. – 1869.) Njihovo posmrtno slovo odaje i blagi nehaj i potpuno neznanje o tom čovjeku. Ali o nepoznavanju svjedoči

[2] ZKL-1879., br. 25., str. 195.

i Rudolf Strohal, koji ga, istina, upisuje u knjigu *Znameniti i zaslužni Hrvati* (jer je u NSB pod njegovim imenom pronašao tri knjige), ali mu nije bilo poznato ni kad se rodio, ni gdje je djelovao, ni kad je umro.

O Andriji Stipiću ni crkveno-birokratski krugovi ne pokazuju preveliko znanje. Tako će, primjerice, u dijecezanskom šematizmu dugi niz godina stajati da se rodio 1817. (što je netočno), a svećenikom je postao 1833. godine (što je točno), dakle sa 16 godina!, dok napokon nekom nije dosadila ta pogreška, pa ju je ispravio tako da je "uskladio" netočnu godinu rođenja s tada minimalnim (s pogolemim oprostima) brojem godina potrebnim za ređenje (21), te će otada pisati da je Andrija Stipić svećenikom postao 1838. godine. Kasnije će se netko, ipak, dosjetiti da bi trebalo doznati točnu godinu rođenja (1809.), ali neće ispraviti i godinu ređenja, pa je djelovao starije, a tako je ostalo do njegove smrti.

Andrija Stipić rodio se u Petrinji (najvjerojatnije)[3] 28. XI. 1809. godine, u obrtničkoj obitelji, a umro je u Lipovljanima 9. VI. 1879. Gimnaziju i bogosloviju pohađao je u Zagrebu, za svećenika je zaređen potkraj kolovoza 1833. i odmah je započeo dužu (jedanaestogodišnju) kapelansku "karijeru", najprije (kraće) u Viduševcu, a onda u rodnoj Petrinji. 1844. župnik je u Čuntiću, odakle će i početi s javljanjem u *Katoličkom listu*, kad (1849.) ovaj bude pokrenut.

Kao župnika nalazimo ga još (od 1858. župnik, od 1867. i podarhiđakon) u Novskoj i od 1871. u Lipovljanima, gdje će jedno vrijeme obavljati i dužnost podarhiđakona (dekana). Tu se odmah po dolasku, kao povjerenik, posvetio širenju knjiga Svetojeronimskog društva utemeljenoga 1869. godine.

Po prirodi pjesnička duša, pisati je počeo vrlo rano. Šafarik mu u svojoj povijesti hrvatske književnosti pripisuje jednu pjesmu (*Prijateljska suza...*), no drugi je drže Blažekovom.[4] Stipićev prvi tekst, koji je objavio u *Katoličkom listu* (*Vjera – jedina utjeha u nevolji*),[5] odaje pjesničku dušu: senzibilnu osobu sklonu doživljajnim uznosima, koja svijet doživljava – estetski i božanski. Skoro bismo mogli reći da mu je upravo estetičnost jedan od snažnijih izvora vjere. Ipak, usprkos očitom daru, pjesnička su mu ostvarenja prosječna (iako im ne nedostaje lakoće i ritmičnosti).

[3] Taj datum pretpostavljam na temelju činjenice da je zaređen 28. kolovoza 1833. godine s tri mjeseca oprosta odnosno prije napunjenih dvadeset i četiri godine.

[4] Pjesma je tiskana 1832. u vrijeme kad je Stipić dovršavao bogoslovne nauke, koje je Blažek napustio najmanje sedam godina ranije.

[5] Usp. KLZ-1849., br. 23, str. 178-180.

Njegova se životna djelatnost očitovala u dva temeljna pravca: pastoralnom radu, u koji je ubrajao i svoje knjige i članke, i intenzivnom nutarnjem životu, o čemu najbolje svjedoče njegove *ispovijesti*, tj. članci upućeni *nepoznatom prijatelju*, koje krasi egzistencijalan pristup teološkim pitanjima, začudan i u današnje vrijeme, a u prošlosti možda čak i zazoran. Njegovi tekstovi odaju duh sklon kako estetici, tako i mistici (uostalom nitko osim pjesnika ni ne može biti mistikom). Čini se da je bio slabije tjelesne kondicije, sklon (motivacijskim) padovima, što je možda bilo uzrokovano i sklonošću bolestima, posebno posljednjih godina života.

Ukupno je objavio 25 članaka u *Katoličkom listu*, te dvije knjižice teološkog sadržaja. Kao kapelan najprije je (1838.) s njemačkog preveo svjetovni tekst, a potom napisao prvu teološku raspravu, tiskanu za vrijeme župnikovanja u Čuntiću (1854.) i posvećenu kanoniku Josipu Clemensu. Možda se nadao kakvoj potpori, no čini se da je bio jedan od onih životnih sretnika iza kojih nije stajao nikakav ljudski "guratelj". Dvije godine kasnije u Varaždinu (1856.) izlazi mu traktat o Bezgrešnom začeću.

Andrija Stipić teološki rad počinje u vrijeme kad teologije na hrvatskom jeziku gotovo nije ni bilo, a su hrvatskim jezikom govorili samo sluge i seljaci. Intelektualci su njime znali tek mucati, ali ne i tečno razmišljati (usprkos Veberovim hvalama). Uz to Njegovo je carsko i apostolsko veličanstvo desetak godina (1850. – 1860.) sililo Hrvate (ipak na njihovu složnu radost)[6] da i u školama uče sve na njemačkom (osim katekizma!), pa se tako i tzv. nova inteligencija odgajala na kulturnoj suvišnosti materinskoga jezika, koji bijaše u: to i krajnje siromašan u mnogome pogledu.[7] Toj bijedi od jezička suprotstavljala se divovska kulturna snaga carsko-državnoga jezika, što je evidentno svakom iole obrazovanijem i danas.

Učenima se, očito, nije dalo prljati ruke nepotrebnostima (kad se slava lakše stjecala pišući latinski ili njemački), a oni koji bijahu radini i talentirani (Rački, Torbar, Mesić) radije su se bavili drugim poslima negoli teologijom, jer u ovoj se u ono vrijeme ionako nije imalo niti što novo reći, niti otkriti; moglo se jedino lako zaglibiti, ako se htjelo egzistencijalno suočiti sa stvarnošću. Razmišljalo se: slugama i seljacima bili su dovoljni katekizmi i nedjeljne pro-

[6] Npr. na temelju mnogih svjedočenja u Zagrebu, Varaždinu i Osijeku mogao se na ulici čuti gotovo isključivo njemački jezik.

[7] U Zagrebu su u to vrijeme na hrvatskom jeziku za intelektualni sloj ljudi (svećenstvo i građanstvo) postojali tek polurazumljivim jezikom sročeni katekizmi i knjige propovijedi, te, dakako, razumljivije davorije i budnice nakon 1835.

povijedi[8] – teološke finese sigurno ih nisu zanimale – dok je onaj uski obrazovani sloj građanstva ionako govorio latinski i (barem još) njemački, pa mu teološka literatura, ako ju je bio željan, na hrvatskom, i to lošem, nije ni bila potrebna. Poneki su se svećenici čak bunili što se i katekizam mora prenositi na hrvatskom (štokavskom), kojega su uz to nazivali vlaškim, umjesto na lokalnom horvatskom (kajkavskom).

O stanju teologije na hrvatskom jeziku možda ponajbolje svjedoči podatak da onodobni dugogodišnji profesor dogmatike na Bogoslovnom fakultetu, Drago Klemenić (1833. – 1865.), nije nikada objavio ni jedan jedini redak na hrvatskom jeziku. I ta činjenica izvrsno oslikava situaciju u kojoj se, a nakon sveopćeg nacionalnog preporoda, našla hrvatska teološka misao i tko ju je morao izgrađivati. Profesorima se nije dalo pa su to morali preuzeti marljivi i talentirani amateri, tj. župnici u svoje slobodno vrijeme. Nažalost, tko zna kad bi hrvatskim profesorima teologije uopće palo na pamet da teološka djela misle i pišu na rodnom jeziku, da nije bilo previšnje, tj. carske naredbe, kako svjedoči A. Bauer u uvodu svoga *Naravnog bogoslovlja* (Zagreb, 1892.).

Uzimajući u obzir te okolnosti Stipićev doprinos razvoju hrvatske teološke misli prilično je značajan. Djelovao je u najteže vrijeme, a njegov opus dopušta nam da ga proglasimo i najjačim i najplodnijim teološkim misliocem na hrvatskom jeziku kroz Haulikovo razdoblje. Od svojih 25 članaka objavio je 21 u tom vremenu (1849. – 1869.), kao i obje knjižice. Sve što je objavio više je manje bilo vezano uz dogmatiku. Posebno je značajna činjenica da je on prvi – prije točno 151 godinu – sustavno obradio jedan dio Mariologije, dogmu o Bezgrešnom začeću, koju je Pio IX. dvije godine ranije proglasio. O istoj temi prvi se, već 1854.godine, javio u *Katoličkom listu*.

Knjigu *Temelj života samostanskoga, čudotvornoga i ekstatičkoga u Katoličkoj cerkvi kao uvod u povestnicu života svetih* Stipić je podijelio, kako i sam naslov veli, u tri dijela: o temeljima redovništva, ulozi čudesa i mističnim uznosima. Sve troje Stipić nastoji *dokazi znanstvenimi opravdati*.[9] Stipić ta tri elementa smatra supstancijalnima za kršćansku svetost. Knjiga počinje uvodnom konstatacijom o sukobu filozofije i teologije pa Stipić sugerira pomirenje jer *"predmeti, o kojih jedna i druga znanost umstvovati, misliti i suditi mora, jesu isti: Bog, ja-čovjek, narav"* (... pa bi) *"vrěme bilo da filosofia odustane prezirati theologiu, da odustane podkapati kerščanstvo, da odustane sebe obožavati (...) ali vreme bi*

[8] Usp. saborski govor kanonika Đure Muzlera objavljen u KL-1864., br.4.

[9] Usp. A. STIPIĆ: *Temelj života samostanskoga, čudotvornoga i ekstatičkoga u Katoličkoj cerkvi kao uvod u povestnicu života svetih*, Zagreb 1854., str. 65.

bilo da theologia prestane bežati od filosofije jer objavljene od Boga i po Bogu istine opet samo naš duh i nitko na mesto nas pojmiti, učiti i shvatiti može i mora (...) Rečju vreme bi bilo da filosofia nenapinje sile svoje proti nego za kerščanstvo, tj. da postane theosofia".[10] Neobično je da Stipić predlaže tu riječ "theosofia" (bogomudrje), koja će tridesetak godina kasnije poprimiti sasvim drugačije značenje.[11]

U objema knjigama, a dakako i u člancima, obilno citira otačku literaturu (ponajviše Augustina, ali i Tertulijana, Ambrozija, Jeronima, Ivana Zlatoustog, Leona i Grgura Velikog), potom skolastike Petra Damjanskog, Huga od sv. Viktora, Vinka Ferrerskog, Tomu, Bernarda, Bellarmina, Maldonata itd.), koncilske dekrete (posebno efeški i tridentinski sabor), zatim djela njemačkih teologa (Günthera, Brennera, Hocka, Pabsta, Fesslera, posebno *Archiv für theologische Literatur*). Zanimljivo je da u svojoj drugoj knjižici spominje i citira čak i Herschela, Fetzera, George Sandovu, Lessinga, Herdera itd.

Stipić je obje knjige opremio i svojim vrlo čitljivim pjesmama. Dok je knjižica *Temelj života...* pisana laganijim i asocijativnijim stilom, *Znanstveno razlaganje dogme...* pravo je znanstveno (skolastičko) djelo, u kojem je sistematski obrađena dogma o Bezgrešnom začeću (opet u tri koraka: istočni grijeh, dogma općenito, dogma o Bezgrešnom začeću) i precizno argumentirana, pa zaslužuje veću pažnju, pogotovo zato što je to prvi teološki traktat u 19. stoljeću napisan na hrvatskom jeziku.

O Stipićevim člancima valja ponoviti ono što je već Oberški rekao: "... *pisao ih je jedan od najhladnokrvnijih promatrača svoga vremena*".[12] Članci su obično prigodni, izazvani nekim crkvenim događajima (posebno je to dogma o Bezgrešnoj i koncil).[13] Bio je prvi koji je sustavnije teološki razmišljao na hrvatskom jeziku i prvi koji je znanstveno obradio jednu dogmatsku cjelinu. Već samo to mu osigurava mjesto u novijoj povijesti hrvatske teološke misli.

* * *

VAŽNIJI ČLANCI:

Věra jedina prava utěha u nevolji, KLZ-1849., br. 23;

Znati i věrovati, iliti medjusobno odnošenje uma čověčanskog k věri i historičkom kerščanstvu, KLZ-1849., br. 46;

[10] Usp. *Temelj...*, Isto, str. 65.

[11] U knjizi *Znanstveno razlaganje dogme...* spominje jednu danas vrlo popularnu riječ - makrobiotika.

[12] Usp. J. OBERŠKI: *Hrvati prema nepogrješivosti papinoj prigodom vatikanskog sabora 1869/70.*, Križevci 1921., str. 67.

[13] Zanimljivo je da je Stipić bio u fazi šutnje u vrijeme izlaska Syllabusa 1864. godine.

Misli o vlasti svetjenstva, ZKL-1852., br. 24-26;
Nešto o grěhu praotca našega, ZKL-1852., br. 36;
Težnje protestantisma napram gerčkoj cerkvi, ZKL-1852., br. 48;
Misli o sjedinjenju razkomadanoga kerščanstva, ZKL-1854., br. 21;
Neoskvernuto začetje Marie (prijevod), ZKL-1854., br. 45;
Načela novijih obnoviteljah napram katoličkoj cerkvi, ZKL-1855., br. 4-7;
O verhovnom načelu katolicisma, ZKL-1856., br. 25-26;
O potrebi i mogućnosti objavljenja Božjega, ZKL-1856., br. 47-48;
Nekoliko bogoslovnih pitanjah, ZKL-1858., br. 47;
Misli o uzvišenoj osobi bl. D. Marije; ZKL-1859., br. 4,
Misli o mogućnosti Božjeg objavljenja, ZKL-1861., br. 26;
Moja misao o svećenicih liečnicih, ZKL-1867., br. 11,
Misli ob ukinuću smrtne kazne, ZKL-1867., br. 33;
Misli o nakanjenom ukinuću blagdanah, ZKL-1867., br. 41;
Misli o naumljenom gradjanskom braku, ZKL-1868., br. 4-5;
Skori crkveni sabor i protestanti, ZKL-1869., br. 22;
Je li papa sam nepogrešiv?, ZKL-1870., br. 29,
Misli o nepogrešivosti papinoj, ZKL-1870., br. 1;
Biblija na sudu svietske znanosti, ZKL-1871., br. 3,
Vatikanski koncil i njegovi protivnici, ZKL-1871., br. 24.

TISKANA DJELA:

1. Dika kod neprijatelja ili kratko opisanje pripetjenjah u početku 3. kasnije 1. horvatskog regimenta od njegova predanja Francezom u godini 1809. do povratka pod Austriju u godini 1814. iz njemačkog rukopisa preneseno (predgovor Stjepan Moyses), Zagreb, 1838., *Temelj života samostanskoga, čudotvornoga i ekstatičkoga u katoličkoj crkvi*, Zagreb, 1854., *Znanstveno razlaganje novoustanovljene po katoličkoj crkvi dogme o neoskvrnutom začetju B. D. Marije*, Varaždin 1856.

LITERATURA:

Katolički list 1879., br. 25; J. OBERŠKI: *Hrvati prema nepogrješivosti papinoj prigodom vatikanskog sabora 1869/70.*, Križevci 1921., *Znameniti i zaslužni Hrvati te pomena vrijedna lica u hrvatskoj povijesti 925-1925.*, Zagreb 1925., P. J. ŠAFAŘIK: *Geschichte der illirischen und kroatischen Literatur*, Prag 1865. (2. izd), A. SZABO: *Središnje institucije u Zagrebu, knjiga II*, Zagreb 1988.

9. Juraj Žerjavić (1842. – 1910.)

Nova vlast u Hrvatskoj podarila je jednu ulicu dugogodišnjem (1875. – 1910.) bističkom župniku Jurju Žerjaviću, ali je on nije zaradio zato što je objavio nekoliko teoloških članaka i knjiga, nego zato što je gradu poklonio prilično veliku zgradu za budući Tehnički fakultet.[14]

[14] Nalazi se na uglu Žerjavićeve i Gundulićeve.

Juraj Žerjavić rodio se u zagorskom gradiću Zlataru 13. IV. 1842. godine, a umro u Mariji Bistrici 1. VII. 1910. Pučku školu završio je u rodnom mjestu, gimnaziju u Zagrebu, a 1862. zajedno sa Stadlerom pošao je put Rima na studij teologije. Zajedno s njim stekao je titulu doktora filozofije (1865.), zajedno zaređen (1868.) i zajedno s njim odslušao sve što je potrebno za titulu doktora teologije, ali je dva mjeseca (u svibnju) prije rigoroza dobio slom živaca i vratio se u Zagreb (točno na dan Haulikove smrti) odgodivši polaganje ispita za kasnija vremena, koja se nikad nisu dogodila.

Čim je došao u Zagreb, nakon kraćeg odmora, imenovan je kapelanom kod župe Sv. Petra i time ujedno i nadstojnikom nadbiskupskog sirotišta u Vlaškoj (danas KBF). Gotovo u isto vrijeme, u kolovozu 1869. postao je i članom III. reda novoosnovanog HKD sv. Jeronima. Njegov dalji životni put kreće se ustaljenim putem svećenika koji su u 19. st. obično na kraju završavali kao kanonici. Profesor je vjeronauka na gornjogradskoj gimnaziji, ravnatelj nadbiskupskog sjemeništa, piše niz članaka i knjiga,[15] te predaje (1872.) i na Bogoslovnom fakultetu (pedagogiku, katehetiku i didaktiku).

Osnivanje sveučilišta udaljuje ga s fakulteta jer nije imao adekvatan akademski stupanj, no čini se da ga delegirani profesori (posebno Iveković i Posilović), koji su trebali izabrati budući osmeročlani profesorski sastav Bogoslovnog fakulteta kao integralnog dijela sveučilišta, nisu ni osobito cijenili.

Međutim, 1874. umire dotadašnji bistrički župnik Mirko Tumpić, i s početkom siječnja 1875. Žerjavić, umjesto da postane negdje kapelanom ili možda upraviteljem župe, dobiva Mariju Bistricu u leno. Teško je znati što je sve bilo na vagi da je vagnula u njegovu korist. U svakom slučaju on tada postaje velikim gospodinom, tolikim da izaziva i javna ogovaranja, pa i sablazan (posebno su mu prigovarali što si je nabavio šesteropreg). Spočetka svoga župnikovanja volio se gotovo dječački razmetati, novcima dakako. Tako je, npr., kad je njegov studijski kolega Stadler skupljao novac za sjemenište, i kad su svećenici obično prilagali po forintu, požrtvovniji po desetak, a bogatiji po pedesetak ili stotinjak, on obećao ni manje ni više nego tisuću forinti.[16] Možda se u njemu rodila nekakva želja za natjecanjem s uspješnijim studijskim kolegom (Stadlerom), koji je u istu svrhu, i u istom iznosu, darovao neko svoje nasljedstvo. U svakom slučaju, nije bio škrt. Bio je prosječan župnik hrvatskog 19. stoljeća, dobar rodoljub i pošten čovjek.

U Mariji Bistrici bavio se i politikom (pravaš), ali i društvenim radom (sagradio je dvije osnovne škole, a saborski zastupnik je bio između 1897. – 1901. – političku karijeru prekinula mu je sljepoća). Novcem je potpomagao rušenje Khuenove vladavine pa je završio i u zatvoru. Njegova glavna zasluga za Mariju Bistricu jest činjenica da se udružio s Hermanom Bolléom i njemu povjerio renovaciju svetišta, gradnju dopunskih zgrada, kapelice itd. Uglavnom, ono što danas vidimo u Mariji Bistrici (bez nekih suvremenih dodataka) spomenik je Žerjavićeve i Bolléove suradnje.

Žerjavić se iz Rima vratio uoči početka vatikanskog koncila i najveći je dio njegove teološke djelatnosti vezan uz njega. Iste godine kad se vratio objavio je članak *O postanku duše* (o istoj temi kasnije će pisati i Kržan), a 1870., za vrijeme trajanja koncila, ali prije proglašenja dogme o nepogrešivosti objavljuje knjigu o toj (i politički) vrlo aktualnoj temi: *Papina nepogrešljivost*, koja je izazvala buru negodovanja i kritika među tadašnjim hrvatskim teolozima (nastrojenima uglavnom antiinfalibilistički).

Prije nego što reknemo koju o njegovoj prvoj knjizi i reakcijama na nju, valja upozoriti na onodobnu teološku situaciju ne samo u Hrvatskoj nego i u cijeloj (barem europskoj) Crkvi. Teolozi su bili podijeljeni u dva tabora: njemački i rimski. Njemački je tabor zagovarao strogu znanstvenost u radovima (proučavanje literature, precizno citiranje, argumentiranje ne iz neke tzv. čiste vjere nego na onom anzelmovskom temelju: *fides quaerens intellectum* itd.), dok je rimski bio ponešto površniji u tom dijelu.[17] Dakako, razlike su bile još dublje.[18] S druge pak strane rimski su teolozi, oslanjajući se na srednjovjekovnu baštinu, i pokatkad loše je interpretirajući, ipak bili u pravu jer su ljudima nudili kakav-takav čvrsto koncipiran svjetonazor u vrijeme sveopćeg rušenja ne samo svih vrednota nego i svih mislećih sustava. S treće, one vjerničke, strane javila se snažna potreba za jednim čvrstim osloncem (ultramontanizam) u vremenu u kojemu su bile poljuljane ili srušene tradicionalne vrijednosti. Zbog toga se čovjek našao sam, bez ikakve intelektualne obrane, a pred njim su stajali ljuti i katkad obijesni neprijatelji, koji su iz svakog rukava sipali tone

[15] U dvije godine, 1870-1872., objavljuje četiri za ona vremena solidna teološka članka i čak tri knjige.

[16] U to vrijeme deset misnih stipendija stajalo je tek šest forinti, što bi značilo da je forinta vrijedila oko 83 današnje kune.

[17] Npr. upravo je vođa rimske neoskolastike, isusovac Passaglia, bio poznat po citatima po sjećanju, te citatima istrgnutim iz konteksta.

[18] Npr. od tzv. posuvremenjivanja vjerskih istina na temelju aktualnih filozofskih pravaca, napose hegelijanizma, pa do svojevrsne ogorčenosti što Rim ne pristupa suvremenom svijetu u dijaloškom tonu nego se isključivo bavi osudama.

"znanstvenih istina", ili obećanja da će znanost ubrzo sve riješiti, sve dokazati i svima sreću donijeti. Tražio se jedan čvrst oslonac, i ljudi su spontano pomislili da bi to mogao biti Kristov namjesnik na zemlji, a teolozi se, pak, sjetili sjajnih (idealiziranih) srednjovjekovnih dana i skolastičkih megdana. Usuprot njemačkom lutanju u prilagodbama, neoskolastika je nudila čvrst i stabilan, gotovo cehovski, svjetonazor, u kome se sve točno znalo i svatko je imao svoje mjesto i svoj smisao, a vjernom kleru i puku 19. st. bijaše potrebno upravo to.

I hrvatski su teolozi u to vrijeme također bili podijeljeni u dva tabora: na infalibiliste (rimske) i antiinfalibiliste (njemačke đake). Ovi su bili jači jer su bili i stariji i brojniji. Žerjavić se u polemiku uključio sa svim žarom i mnogobrojnim nadama, najprije člankom *Romanizam, skolasticizam i njemačka znanost*, u kojem je pokušao upozoriti na postojeće teološke podjele, a ubrzo i tiskanjem (o vlastitom trošku) knjige *Papina nepogrešljivost*, koja je izazvala pravi prolom kritičkih opaski. Gotovo istodobno su se javili Franjo Iveković (četiri nastavka ili oko pedesetak kartica) i Juraj Posilović (dva nastavka). Iveković je pokazao Žerjaviću da, kao i svi neoskolastici, ne zna razlikovati pojmove primata i nepogrešivosti, da iznosi samo ono što odgovara njegovoj tezi. Tada se pomiriteljskim tonom opet javio Stipić, a Žerjavić je odgovorio u podužem članku o tzv. bolnoj točki *nepogrešivosti*, tj. *Causa Honorii papae*, na koju je replicirao Posilović (tri nastavka). Bila je to u prošlom stoljeću najdulja teološka polemika u nas.[19] Njezin ishod ubrzo je riješen proglašenjem dogme pa su antiinfalibilisti htjeli – ne htjeli morali zašutjeti. Žerjavić je barem dobio moralnu satisfakciju da je bio na pravoj strani, ali su kritičari upozorili na niz njegovih spisateljskih promašaja (olako etiketiranje, prebrzo zaključivanje, nedostatak konciznosti, tekst nagomilan suvišnostima itd.).

Nakon završetka koncila Žerjavić svoj rad usmjeruje prema opet aktualnoj temi – pojavi darvinizma u Hrvatskoj. S tim u vezi izdao je knjigu u dva dijela: *Čovjek majmun i Darwinova teorija* (1872./1873.).[20] Dok je knjiga *Papina nepogrešljivost* u prvi plan izbacila sukob dviju teoloških struja, ova druga, o darvinizmu, zadala je definitivan udarac svim njegovim pokušajima da postane piscem. Naime, ubrzo se pronio glas[21] da je riječ o plagijatu, što se lako otkriva i površnim čitanjem jer tekst (plagirani) uopće nema onaj, najblaže rečeno,

[19] Ne računajući one teološko-lingvističke između Ivekovića i Vebera, te Ivekovića i Voršaka, te kasnije filozofijske između Bauera i Šuleka, op. st.

[20] O istoj temi upravo je započeo s pisanjem knjige i Antun Kržan, op. st.

[21] Josip Balabanić pretpostavlja da je taj „glas" možda proširio Josip Stadler, Žerjavićev kolega sa studija, koji je smatrao kako *„postoji mogućnost da se darvinizam uskladi s kršćanstvom"*, usp. J. BALABANIĆ: *Darvinizam u Hrvatskoj*, Zagreb 1983., str. 30. Meni se ipak vjerojatnijom čini pretpostavka da se radi

stilsku i leksičku razbarušenost njegovih ranijih tekstova, ali svega to ima uvod u tu istu knjigu.

Josip Balabanić, najbolji poznavatelj naših onodobnih darvinističkih prilika, ovako piše: *"Prvu antidarvinističku knjigu u nas objelodanio je te (1872) godine u Zagrebu pod svojim imenom svećenik zagrebačke nadbiskupije dr Juraj Žerjavić. Pojavila se u dva sveska pod naslovom 'Čovjek majmun i Darwinova teorija' (1872, 1873). Mjestimice, pretežno u bilješkama, i Žerjavić krajnjim negodovanjem i upotrebljavajući najbanalnije izraze govori o oba Brusinina predavanja, kao i o nekim drugim pristašama darvinizma u nas (Kišpatić) i u svijetu (Büchner). Bez obzira na takve nezgrapnosti da je knjiga iole originalna, zaslužívala bi našu pozornost, barem u nekim dijelovima, npr. kad raspravlja o pojmu i stalnosti vrsta, o dokazima što ih donose 'darwinovci' kad pobija te dokaze, ukratko kao prvo opširnije i bar donekle sustavno suočavanje jednoga dijela naše tadašnje kulturne javnosti s darvinizmom. Ništa, međutim, od svega toga. Kako je već Brusina pisao, netko je iz kruga oko 'KL' ustvrdio da je Žerjavić sve što je u dvije knjige 'napisao' zapravo prepisao iz 'La Civiltà cattolica'. Morao sam to provjeriti i utvrditi da li je tako, a ako jest, ima li Žerjavić ipak štogod svoga osim 'psovki i poruga' (Brusina 1885). Pregledom godišta 'La Civiltà cattolica' 1860-1873. utvrdio sam da je J. Žerjavić doista u svoje dvije knjige doslovno prenio odgovarajuće tekstove iz spomenutoga časopisa, ostavljajući ne samo iste naslove nego i raspored pojedinih odlomaka teksta, a bio je toliko slabo informiran o nekim prirodoslovnim pitanjima da je 1872. mehanički prenio ono što je rimska 'La Civiltà cattolica' s razlogom napisala godinu dana prije toga, naime da Darwin o porijeklu čovjeka još nije posebno progovorio, da 'pametno šuti'. Inače, tekstovi u rimskom isusovačkom časopisu izlazili su bez potpisa 1871. i 1872. godine."*[22]

Tako je spretni đak ipak otkriven pa mu nije preostalo ništa drugo nego da zašuti. Više nikad nije ništa napisao. Ipak, Balabanićev je sud možda preoštar. Naime, knjiga se pojavila na hrvatskom jeziku i kao takva zaslužuje pažnju (đak je ukoren i posramljen; bio bi slavniji da se potpisao kao prevoditelj). Ona je naime ipak izvršila nekakav utjecaj. Dakako, darvinisti su je sa zluradim prezirom odbacili, čime su samo izbjegli suočenje s njezinom stvarnom vrijednošću.[23]

o Antunu Kržanu, koji je upravo u to vrijeme pisao svoju značajnu knjigu "Postanak čovjeka", kojoj je tema upravo evolucionizam.

[22] J. BALABANIĆ: *Darvinizam u Hrvatskoj*, Zagreb 1983., str. 30.

[23] Šutnjom će reagirati i na originalnu Kržanovu knjigu *Postanak čovjeka*, op. st.

Usprkos svim svojim slabostima Žerjavića možemo s pravom smatrati začetnikom naše (borbene) apologetske literature, koju će do vrhunca dotjerati Antun Bauer. Prvi je, dijelom, uvidio da na izazove vremena treba adekvatno odgovarati (pisanjem), a ne zatvaranjem u (kaptolsku) kulu nedodirljive šutnje na svijet oko sebe. Ono što je učinio ipak nije za potcjenjivanje: knjiga *Papina nepogrešljivost* usprkos svim svojim (brojnim) slabostima ne samo da je prva takve vrste na hrvatskom jeziku nego je i djelo koje ipak ima svojih vrijednosti, kao i ona druga. Njegova je nesreća što se htio okititi tuđim perjem, no u posredničkom (medijskom, kulturološkom i teološkom) smislu njegove knjige i članci imaju približno jednaku vrijednost kao da su i originalna djela.

Bio je u svakom slučaju neobična osoba s nekim slabostima, koja je na sebe privlačila poglede okoline, želju da se okome na njegove nedostatke, ali je, čini se, privlačio i poneke čudne događaje. Tako je, na primjer, njegovo župnikovanje započelo s priličnim izljevom neslaganja i zavisti što bistričkim župnikom postaje mlad svećenik (32 godine), bez pastoralnog iskustva. Poseban je slučaj konjščinskog župnika F. T-a, koji je do 1873. bio kapelan u Bistrici kod Mirka Tumpića (umro 1874.), i možda se nadao da će on dobiti tu župu, ali kad je nije dobio, htio je bar dio od bivšega župnika (i zaštitnika) pa je na dradžbi kupio njegovu lijepo uređenu kočiju, koju je odmah netko uništio. Neki su se zlobnici (po svoj prilici bistrički "vjernici") očito htjeli "našaliti" na račun njegove ljutnje pa su mu prišapnuli da je to učinio nitko drugi do Juraj Žerjavić, u što je F. T., nažalost, odmah povjerovao i počeo uokolo širiti tu priču, ali je ubrzo shvatio pogrešku pa se Žerjaviću morao javno ispričati.[24] Nažalost, nešto tragičniji događaj zbio se u godini njegove smrti (1910.). Žerjavić je posljednjih desetak godina života proživio potpuno slijep i u svim poslovima zamjenjivao ga je njegov nećak Juraj pl. Forko (1901. – 1910.), koji bi ujaka možda naslijedio i na župi da ga nije ubio jedan bistrički župljanin.

* * *

KNJIGE:

Nepogrešljivost papina, Zagreb 1870.; *Placetum regium*, Zagreb 1871.; *Čovjek majmun i Darwinova teorija I-II*, Zagreb 1872/1873.

ČLANCI:

O postanku čovječje duše, Program kr. vel. gimn. u Zagrebu, 1869/1870., str.3-24; *Romanizam, skolasticizam i njemačka znanost*, ZKL-1870., br. 15-17; *Causa Honorii papae*, ZKL-1870., br. 31 (prilog); *Pravi pojam teologije positivne i školastične*, ZKL-1872., br. 13-15 (prikaz Franzelinovih traktata: De sacramentis in genere, De Deo uno secundum naturam, De Deo Trino secundum personas, De Verbo Incarnato, De Divina Traditione et Scriptura).

LITERATURA:

J. POSILOVIĆ: *Jeruzalemski I. koncil i papina nepogrešivost*, ZKL-1870., br. 22, 24.;

F. IVEKOVIĆ: *"Nepogrešljivost papina", dra Žerjavića, kritika i rasprava*, ZKL-1870., br. 21, 23, 25-26.;

J. POSILOVIĆ: *Jošte causa Honorii*, ZKL-1870., br. 33-35.,

S. VUKOVINSKI: *Marija Bistrica, na spomenak dr. Jurju Žerjaviću*, Pozor 1883., br. 186;

A. CUVAJ: *Građa za povijest školstva I-XI*, Zagreb 1910-1913. (knjiga IX);

F. PLEVNJAK: *Prilozi za kulturnu povijest hrvatskog svećenstva*, Zagreb 1910.;

Znameniti i zaslužni Hrvati, Zagreb 1925.;

N. N.: *Oko uređenja bistričkog prošteništa*, KL-1942., br. 47;

J. BALABANIĆ: *Darvinizam u Hrvatskoj*, Zagreb 1983.;

A. SEKULIĆ: *Zagrebački biskupi i bistrički župnici*, Zagreb 1985.;

A. REBIĆ: *Naša prošteništa i Crkva na putu*, Zagreb 1985.;

J. BUTURAC: *Marija Bistrica 1209-1993.*, M. Bistrica 1993. (3.izdanje);

V. CIPRIŠ: *Naši bistrički župnici, dr. Juraj Žerjavić*, Milosti puna, 1996., br. 3.;

P. ROGULJA: Osobnik crkvenih odličnika ... u Mariji Bistrici, M. Bistrica 1998.

[24] Usp. ZKL-1875., br. 18.

NOVE PUBLIKACIJE

1. **Dian Baton: MLADI STEPINAC. Pisma zaručnici,** II. izdanje, Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca, Zagreb, siječanj 2010.
2. **HUMANITAS ET LITTERAE. Zbornik u čast Franje Šanjeka,** Dominikanska naklada Istina, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2009.
3. **Zorka Jekić: TIŠINE,** Biakova d.o.o., Zagreb 2009.
4. **Dr. Željko Poljak i suradnici: HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO ZAGREB-MATICA, 1948-2008.,** Hrvatsko planinarsko društvo Matica-Zagreb, Zagreb 2008.
5. **Bruno Zorić: TRAGOM KRVAVIH ZLOČINA (Sjećanja i svjedočenja o partizansko-komunističkim zločinima,** HDPZ, zadarska podružnica, 2010.
6. **HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK 2010,** Hrvatska matica iseljenika, Zagreb, 2009.
7. **KAJ, 6/2009,** Kajkavsko spravišče, Zagreb
8. **REPUBLIKA, 1/2010,** DHK i Školska knjiga d.d.
9. **DUBROVNIK, 4/2009,** Matica hrvatska – Ogranak Dubrovnik
10. **MOTRIŠTA, glasilo Matice hrvatske Mostar, br. 50**
11. **ČASOPIS ZA SUVREMENU POVIJEST, 2/2009,** Hrvatski institut za povijest
12. **REVIJA SRP, 95/96, veljača 2010.,** VED d.o.o. Ljubljana
13. **OBNOVLJENI ŽIVOT, 4/2009,** Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
14. **BOGOSLOVSKA SMOTRA, 4/2009,** Katolički Bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
15. **CRKVA U SVIJETU, 4/2009,** Katolički Bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu
16. **POLITIČKI ZATVORENIK,** siječanj 2010. HDPZ, Zagreb
17. **KANA, veljača 2010.,** Kršćanska sadašnjost d.o.o., Zagreb
18. **VERITAS, veljača 2010.,** Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca, Zagreb
19. **SVJETLO RIJEČI, veljača 2010.,** FMC Svjetlo riječi d.o.o., Sarajevo
20. **CRKVA NA KAMENU, patoralno-informativni list hercegovačkih biskupija, siječanj 2010.,** Mostar
21. **ZVONA, mjesečnik za kršćansku kulturu, veljača 2010.,** Riječka nadbiskupija i Gospićko-senjska nadbiskupija
22. **MAK, Mali Koncil, veljača 2010.,** Nadbiskupski duhovni stol, Zagreb
23. **MARIJA, vjerski list za Marijine štovatelje, veljača 2010.,** Split
24. **BLAGOVEST, list Beogradske nadbiskupije, 1/2010**

HKR *Marulić* – bibliografija (1998. – 2009.)

Pregled godišta:

1998. (XXXI.):
br. 1, str. 1-208;
br. 2, str. 209-424;
br. 3, str. 425-640;
br. 4, str. 641-864;
br. 5, str. 865-1088;
br. 6, str. 1089-1312;

1999. (XXXII.):
br. 1, str. 1-224;
br. 2, str. 225-426;
br. 3, str. 427-638;
br. 4, str. 639-854;
br. 5, str. 855-1080;
br. 6, str. 1081-1264;

2000. (XXXIII.):
br. 1, str. 1-224;
br. 2, str. 225-412;
br. 3, str. 413-636;
br. 4, str. 637-842;
br. 5, str. 843-1052;
br. 6, str. 1053-1276;

2001. (XXXIV.):
br. 1, str. 1-216;
br. 2, str. 217-436;
br. 3, str. 437-660;
br. 4, str. 661-864;
br. 5, str. 865-1054;
br. 6, str. 1057-1256;

2002. (XXXV.):
br. 1, str. 1-216;
br. 2, str. 217-396;
br. 3, str. 397-616;
br. 4, str. 617-832;
br. 5, str. 833-1020;
br. 6, str. 1021-1198;

2003. (XXXVI.):
br. 1, str. 1-192;
br. 2, str. 193-392;
br. 3, str. 393-578;
br. 4, str. 579-750;
br. 5, str. 753-976;
br. 6, str. 977-1176;

2004. (XXXVII.):
br. 1, str. 1-200;
br. 2, str. 201-362 + I-LX;
br. 3, str. 425-616;
br. 4, str. 617-804;
br. 5, str. 805-980;
br. 6, str. 981-1188;

2005. (XXXVIII.):
br. 1, str. 1-220;
br. 2, str. 221-412;
br. 3, str. 413-636;
br. 4, str. 637-828;
br. 5, str. 829-1020;
br. 6, str. 1021-1228;

2006. (XXXIX.):

br. 1, str. 1-208;
br. 2, str. 209-416;
br. 3, str. 417-624;
br. 4, str. 627-834;
br. 5, str. 835-1050;
br. 6, str. 1051-1274;

2007. (XL.):

br. 1, str. 1-230;
br. 2, str. 231-446;
br. 3, str. 447-654;
br. 4, str. 655-846;
br. 5, str. 847-1020;
br. 6, str. 1023-1222;

2008. (XLI.):

br. 1, str. 1-220;
br. 2, str. 223-398;
br. 3, str. 399-590;
br. 4, str. 591-762;
br. 5, str. 763-954;
br. 6, str. 955-1178;

(2009. (XLII.):

br. 1, str. 1-184;
br. 2, str. 185-376;
br. 3, str. 377-584;
br. 4, str. 585-788;
br. 5, str. 789-992;
br. 6, str. 993-1188;

HKR *Marulić* – bibliografija (1998. – 2009.)

ABDAGIĆ, Haris:

(1) Tri kratke: Tajanstveni prekidač; Posljednja sekunda Osmana Vrce; Linija 2 **5, 2004,** 880-885;

A-Ć., S.:

(2) Župnik pjesnik (Alojzije Petranović, *Uz put*, izd. Matica hrvatska, Sisak 1998.) **5, 1998,** 1070-1071;

ADAMIĆ, Stanislava:

(3) *Bista; Blagoslovljeni stih* **1, 1998,** 17; 60;
(4) *Prokleta i blagoslovljena; On zna* **2, 1998,** 252;
(5) *Večer* **3, 1998,** 528;
(6) Dilema **4, 1998,** 650-651;
(7) *Rugam se; Sahrana cvijeća* **4, 1998,** 651;
(8) *Ponovljena subota; Gospodo pjesnici* **5, 1998,** 874; 880;
(9) *Nešto neizgovoreno; Glumac* **6, 1998,** 1189;
(10) *Opet igra; Žurimo, zurimo* **1, 1999,** 37; 85;
(11) *Pjesma nije sve*; *Pljusak; Tjeskobno otjecanje* **2, 1999,** 286; 350;
(12) *Božji trenutak* **3, 1999,** 547;
(13) Molitva bezbožnika **3, 1999,** 568-571;
(14) *Jedan mali cvijet; Anđeo; Bol; Pjesma, ili* **4, 1999,** 712; 723;
(15) *Sada mi je do igre; Opet TV; Anđeo pjesme* **6, 1999,** 1101; 1142;
(16) *Opet subota; Osuda* **1, 2000,** 110; 155;
(17) *Ne čuju se orgulje; Došao, blagoslovio, posvetio* **2, 2000,** 253; 281;
(18) *Memento; Ponavljam* **3, 2000,** 502-503;
(19) *Igra lisice il tigra; Biti sam; Molitva u času sumnje* **4, 2000,** 749; 793;
(20) *Drukčiji Očenaš* **5, 2000,** 1006;
(21) *Dokle će tako!; Očeva muzika* **1, 2001,** 19;
(22) *Vrata; Nešto se osipa, pada* **2, 2001,** 234-235;
(23) *Svakodnevica; Drukčija pjesma; Ako je jutro; Jedno sutra; Ponavlja se* **4, 2001,** 715-718;
(24) *Gospode, shvati* **5, 2001,** 941;
(25) On – moj bližnji buja, razdire **1, 2002,** 75-77;
(26) *Papir* **3, 2002,** 441;
(27) *Rana jesen* **5, 2002,** 880;

AIMONE, Eleonora:

(28) *Kralj lutaka – El Rey de las Muñecas* (sa španjolskog izvornika prevela Ana Blažeković) **6, 1998,** 1098-1099;

AKRAPOVIĆ, Goran

(29) *Nebo je plakalo, a iz oblaka poteče krv* **1, 2009,** 83;

ALAGIĆ, Suvad:

(30) *Takva je moja mati!; Kao i uvijek u Grčici; Trčanje kroz pješačku zonu* **1, 2008,** 109-110;
(31) Modrobijeli čarobni krug *(ulomci)* **2, 2008,** 293-303;

ALCALÁ, César:
(32) Čeke terora – povijesna zaboravnost na otvorenom (sa španjolskog izvornika preveo Jerko Grgec) **5, 2008,** 769-789;
AMORIM, Jorge de:
(33) *Ut credat mundus!: Goruća rana; Znaci* (autor prijevoda s portugalskog izvornika Nikica Talan) **1, 2000,** 63-65;
ANDRIĆ, Ivo Mijo:
(34) Pjesma kao putokaz ljubavi (Atif Kujundžić, *Pjesma o prijateljima ili put*, izd. Grafit, Lukavac, 1996.) **1, 1998,** 165-166;
(35) U slavu ljubavi (Steven Tredwin, *Life – Život*, izd. NIK «Grafit», Lukavac 1997.) **2, 1998,** 404-406;
(36) Nesvakidašnja lakoća pisanja (Zvonimir Marić, *Na ognjištu*, izd. HKD Napredak, Podružnica Split, 1995.) **3, 1998,** 607-608;
(37) Leda ili ime za toplinu (Samir Delibegović-Dedić, *Leda – katalog bola*, izd. NIK Grafit, Lukavac 1997.) **3, 1998,** 608-610;
(38) Djelo trajne vrijednosti **5, 1998,** 881-885;
(39) *Otkriće* **5, 1998,** 885;
(40) Pjesmom protiv rata (Goran Sarić, *Naprijed u kameno doba*, izd. Grafit, Lukavac 1998.) **1, 1999,** 201;
(41) Pjesma koja opominje (Mujo Bijelić: *Posljednja smjena*, izd. NIK Kujunždić, Lukavac 1998.) **1, 1999,** 210-211;
(42) *To je pjesma; Granice sličnosti* **2, 1999,** 342;
(43) O pticama i dječjoj mašti (Atif Kujundžić, *Pjesme o pticama*, izd. NIK Grafit, Lukavac 1998.) **2, 1999,** 407-408;
(44) Poezija intime i ljubavi (Zinka Čižmešija, *To je samo vjetar*, izd. Knjižnica Matice hrvatske, Čakovec) **2, 1999,** 408-409;
(45) Knjiga koja donosi svježinu (Božena Brajdić Kruz, *Pjesme i popevke*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 1998.) **2, 1999,** 409-410;
(46) *Lijepi kraj* **3, 1999,** 554;
(47) Vjera je odgovor na sumnju (Hazim Brašnjić, *Pjesme o čežnji*, izd. NIK Grafit, Lukavac 1998.) **3, 1999,** 626-627;
(48) *Pogovor* **4, 1999,** 668;
(49) *Promicanje; Teške misli* **1, 2000,** 123;
(50) *Na kraju pjesme* **2, 2000,** 271;
(51) Vrata koja vode u svijet poezije (Nada Crnogorac, *Otvorena vrata*, izd. Prosvjeta, Bjelovar 2000.) **2, 2000,** 403-404;
(52) Posveta riječima (Davor Šalat, *Sanjarije krhkog sunca*, izd. Teovizija, Zagreb 1999.) **2, 2000,** 404-405;
(53) Sonetni planetarij Antona Koštre (Anton Koštre, *Sjetni soneti*, izd. Agapa, Kloštar Ivanić 2000.) **4, 2000,** 818-820;
(54) Zapis o triptihu *Podravske vedrine* 5, 2000, 853-854;
(55) *Podravske vedrine* **5, 2000,** 855-856;
(56) Pjesme o zavičaju i ljubavi (Zinka Čižmešija, *Sjena žutog lampiona*, vlastita naklada 2001.) **5, 2000,** 1029-1030;

(57) Tuzlanski pjesnici **1, 2001,** 56;
(58) Knjiga koja širi mir i dobro (Spomenka Podboj, *S puta po Svetoj zemlji*, izd. Ceres, Zagreb 2000.) **1, 2001,** 183-184;
(59) Korak za ozbiljnu pjesničku igru (Vlasta Coha, *Ples strasti*, izd. Književna udruga "Tin Ujević", Zagreb 2000.) **2, 2001,** 411-413;
(60) Život je, ipak, dvosmjeran (Aleksandar Šandor Pavišić, *Zabok u jednom smjeru*, izd. Grad Hrvatska Kostajnica) **2, 2001,** 419-421;
(61) Pjesma je neizbrisivi biljeg vremena (Povodom knjige pjesama Tomislava Maretića *Naplavine*) **4, 2002,** 669-671;
(62) Dva svijeta u jednom (Ana Gasselich Vučinić, *Susret sa svjetlošću*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2002.) **4, 2002,** 820-822;
(63) Elegije o Mostaru i vremenu koje boli (Alija Kebo, *Od Uborka do Njujorka*, izd. Društvo pisaca BiH, Mostar 2002.) **4, 2002,** 822-824;
(64) Male misli za velika djela (Srećko Lazzari, *Aforizmi*, izd. Genesis, Zagreb 2002.) **2, 2003,** 368;
(65) Roman o ljudima gorskokotarskog područja (Ivan Brajdić, *Susret sa sjenama prošlosti*, izd. Pop & Pop, Zagreb 2002.) **2, 2003,** 369;
(66) Poezija kao duhovni lijek za sve bolesti (Ljerka Lukić, *Snoviđenje*, izd. Hrvatski put, Toronto 2002.) **1, 2004,** 187-189;
ANDRIJAŠEVIĆ, Mihovil:
(67) Ugovor Hrvata s rimskim papom **4, 1999,** 714-721;
ANĐELIĆ-MASLOVARIĆ, Rajka:
(68) *Maslina!* **1, 1998,** 110;
(69) *Potok kroz sarce mista* **2, 2001,** 365;
(70) *Kad su se lovile srdele* **4, 2001,** 729;
(71) *Ne budite me* **5, 2001,** 1003;
(72) *Zove, zove...* **1, 2002,** 90;
ANĐELOVIĆ, Petar:
(73) Republika Hrvatska i bosanski franjevci **2, 2005,** 329-331;
ANTONINI, Roberto:
(74) Život sazdan od dubokih nemira, velikih nada i ne malobrojnih tragedija (s talijanskog izvornika preveo Tvrtko Klarić) **5, 2009,** 889-902;
ANTONIOLI, Francesco:
(75) Uvod (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 380-384;
ANTOŠ, Marija:
(76) Sjećanja na dr. Petra Rogulju kakva su poznavali i pamtili prijatelji 1, 1999, 81-85;
(77) Međimurski orlovi 3, 2003, 486-490;
ANTUN (Padovanski):
(78) Božićna molitva (prema talijanskom predlošku preveo Tvrtko Klarić) **6, 2002,** 1024;
ap = PETRUŠIĆ, Ančica:
(79) Drukčiji tonaliteti za harmoničnu Hrvatsku trećega tisućljeća **4, 1998,** 799-813;
ARMANDA, Ivan:
(80) Msgr. fr. Jordan Zaninović O. P. **4, 2005,** 740-743;
(81) Dr. fr. Antonin Zaninović O. P. – otac hrvatske muzikologije **6, 2005,** 1099-1113;

(82) Dr. fr. Dominik Barač, O. P. – mučenik za istinu **1, 2006,** 28-40;
(83) Dr. fr. Jordan Kunićić O. P. – hrvatski teolog svjetskoga glasa **3, 2006,** 429-438;
(84) Dr. fr. Jordan Kunićić O. P. – hrvatski teolog svjetskoga glasa (*nastavak*) **4, 2006,** 637-651;
(85) Akademik dr. fr. Rajmund Kupareo, O. P. – hrvatski književnik i estetik svjetskoga glasa **5, 2006,** 842-856;
(86) Akademik dr. fr. Rajmund Kupareo, O. P. – hrvatski književnik i estetik svjetskoga glasa (II.) **6, 2006,** 1077-1089;
(87) Dr. fr. Hijacint Bošković O. P. – velikan vjere i razuma **1, 2007,** 32-40;
(88) Dr. fr. Hijacint Bošković O. P. – velikan vjere i razuma (*nastavak*) **2, 2007,** 300-310;
(89) Augustin Pavlović, O. P. – znanstvenik, prevoditelj i humanist **3, 2007,** 456-465;
(90) Augustin Pavlović, O. P. – znanstvenik, prevoditelj i humanist (II.) **4, 2007,** 660-667;
(91) Jordan Viculin, O. P. – *Zmaj biranjski* **5, 2007,** 890-907;
(92) Josip Karninčić O. P. – apostol bolesnih i umirućih **1, 2008,** 38-47;
(93) Josip Karninčić O. P. – apostol bolesnih i umirućih (II.) **2, 2008,** 240-247;
(94) Inocent M. Bojanić, O. P. – prvi dominikanac u Chicagu (I.) **3, 2008,** 432-439;
(95) Inocent M. Bojanić, O. P. – prvi dominikanac u Chicagu (*nastavak*) **4, 2008,** 600-615;
(96) Fr. Alojzije Marija Matijaca, O. P. – obnovitelj pučkih misija **5, 2008,** 791-797;
(97) Fr. Alojzije Marija Matijaca, O. P. – obnovitelj pučkih misija *(nastavak)* **6, 2008,** 995-1004;
(98) Fr. Hinko Kraljević, O. P. – neumorni propovjednik i promicatelj zvanja **1, 2009,** 27-36;
(99) Fr. Hinko Kraljević, O. P. – neumorni propovjednik i promicatelj zvanja (*nastavak i dovršetak*) **2, 2009,** 197-201;
(100) Fr. Markolin Padovan - svestrani i samozatajni profesor **3, 2009,** 546-561;
(101) Fr. Anđeo Bojanić O. P. – zaslužni redovnik, arheolog i povjesničar **4, 2009,** 708-722;
(102) Fr. Anđeo Šoljan – zauzeti promicatelj Trećega dominikanskog reda **5, 2009,** 927-947;
(103) Fr. Kerubin Mekjavić O. P. – čovjek Božji **6, 2009,** 1062-1076;

ARMANDA, Joško:
(104) *Pred uskrslim bajamom* (renga) **2, 2005,** 270-271;

ASIĆ-KLOBUČAR, Đurđica:
(105) *V Lurde; Pred špiljom* **6, 2001,** 1115;
(106) *Tornjevi New Yorka; Labudovi na Jarunu* **2, 2002,** 284;

A. Z. = ZAKARIJA, Anton:
(107) Selimir (Gdje su izvori današnje Europe?) **1, 2004,** 166-168;

BABIĆ, Marko:
(108) Sudbonosne prijelomnice u zapadnoj Bosni (Anto Orlovac, *Procvat – propast – obnova: kratka povijest katoličke župe Bosanski Petrovac – Drvar*, izd. Rimokatolički župni ured, Drvar 2001.) **1, 2002,** 183-185;
(109) In memoriam mučeniku vjere msgru Ivi Bjelokosiću (1917. – 2001.) **3, 2002,** 476-478;
(110) Spomen-knjiga iz Bosne (uredio dr. Ivan Šarić, Zagreb 1901. – pretisak Zagreb 2003.) **4, 2004,** 784-788;
(111) Učinjena šteta je nepopravljiva (Ivan Markešić, *Kako smo sačuvali Bosnu i Hercegovinu – u povodu desete obljetnice Hrvatskog narodnog vijeća u Bosni i Hercegovini (1994. – 2004.)*, Sarajevo-Zagreb 2004.) **2, 2005,** 402-405;

BABIĆ, Stjepan:
(112) Na Božjim putovima (XVIII.) **1, 1998,** 116-121;
(113) Na Božjim putovima (XIX.) **2, 1998,** 332-335;
(114) Na Božjim putovima (XX.) **4, 1998,** 774-780;
(115) Na Božjim putovima (XXI.) **5, 1998,** 1009-1013;
(116) Na Božjim putovima (XXII.) **6, 1998,** 1222-1227;
(117) Na Božjim putovima (XXIII.) **1, 1999,** 92-100;
(118) Na Božjim putovima (XXIV.) **2, 1999,** 321-326;
(119) Na Božjim putovima (XXV.) **3, 1999,** 539-546;
(120) Na Božjim putovima (XXVI.) **4, 1999,** 706-711;
(121) Na Božjim putovima (XXVII.) **5, 1999,** 1020-1026;
(122) Na Božjim putovima (XXVIII.) **1, 2000,** 150-155;
(123) Na Božjim putovima (XXIX.) **3, 2000,** 540-548;
(124) Pripovijest o marelici **3, 2001,** 612-613;
(125) O pridjevima *župni* i *župski* opet **3, 2002,** 557-560;
(126) Umjesto daljnje rasprave sa Živanom Bezićem **2, 2003,** 337;
(127) Dani djetinjstva (I) **1, 2005,** 94-99;
(128) Pokrivkina Slavonija (Uz knjigu Matije Pokrivke *Mlinovi u Hrvata – žrvnjevi, vodenice, suvare vjetrenjače*, Zagreb, 2004.) **1, 2005,** 197-200;
(129) Moja mama **3, 2005,** 536-542;
(130) Dani djetinjstva (3) **4, 2005,** 700-709;
(131) Dani djetinjstva (IV) **5, 2005,** 860-864;
(132) Dani djetinjstva (V.) **6, 2005,** 1169-1172;
(133) Kako sam postao Jonkeov asistent **4, 2007,** 747-750;
(134) Kako su rušeni minareti zagrebačke džamije **6, 2008,** 1086-1087;

BAČIĆ, Ante Fratrić:
(135) Tomislav Meštrić: *Na staromu fundamentu* (izd. Matica hrvatska – Ogranak Zadar; Povjereništvo Kukljica, 1998.) **1, 1999,** 197-200;
(136) U procjepu između prošlosti i sadašnjosti (Karlo Bačić, *Didova rič*, izd. Matica hrvatska, Kukljica 2001.) **6, 2001,** 1226-1228;
(137) Blato (*Blatski ljetopis*, izd. Društvo Blaćana i prijatelja Blata, Zagreb 2002.) **6, 2002,** 1170-1176;
(138) Za skladan suživot čovjeka s prirodom (*8. međunarodna izložba umjetničke fotografije "Otok i more"*) **4, 2003,** 716-718;
(139) Slikarske plohe kao filozofska razmišljanja (prigodom samostalne izložbe Vladimira Bačića Fratrića) **5, 2003,** 941-942;
(140) Ljepota graditeljske prošlosti (Ante Jaša, *Graditeljstvo u Kukljici*, Matica hrvatska, Kukljica 2002.) **5, 2003,** 951-953;
(141) Otok kao sudbina (u pjesmama Tomislava Maričića Kukljičanina) **2, 2004,** 354-356;
(142) Sjećanje na pjesnika Miljenka Mandžu **4, 2004,** 755-757;
(143) Od zamisli do ostvarenja (Ante Jaša, *Galerija Otok 1989. do 1999.*) **1, 2006,** 174-176;
(144) Pjesnik ljepote otočkoga krajolika (Ante Toni Valčić: *Surgoni sidri*, zbirka pjesama. Nakladnik: Hinus, Zagreb 2004.) **4, 2006,** 822-826;

(145) Zemljo hrvatska, Bog te blagoslovio! *(Izložba fotografija uz treću obljetnicu pohod Ivana Pavla II. Zadru)* **5, 2006,** 1019-1021;
(146) Uskrs našeg djetinjstva **2, 2008,** 313-317;
(147) Uzaludno čekanje **6, 2009,** 1003-1006;

BAČIĆ, Slaven:
(148) Stoljetna nazočnost Hrvata na Novom Zelandu **5, 2000,** 1038-1039;
(149) Protiv zaborava (Naco Zelić, *Protiv zaborava – Hrvatsko kulturno prosvjetno društ "Matija Gubec", Tavankut /1946. – 1996./*, Zagreb 2000.) **4, 2001,** 852-854;
(150) Bački prinos hrvatskoj kulturnoj povijesti (G. Kiss, E. Bažant, K. Čeliković, *Subotn bibliografija 1918. – 1944.*, sv. III/1, Subotica 2003.) **4, 2004,** 788-790;

BAJSIĆ, Tomica:
(151) *Kardinal Kuharić na telefonu 9827; Velika vrata rata; Neprijatelju* 4, 2001, 672-674;
(152) Pjesme ljubavi i rata (I.): Carl Sandburg **4, 2002,** 665-666;
(153) Pjesme ljubavi i rata (II.): Anna Swirszczyńska (Swir) **5, 2002,** 855-856;
(154) Dva armenska pjesnika **1, 2003,** 34;

BAJUK-PECOTIĆ, Lidija:
(155) Parabola o gladijatorima sna **2, 2000,** 350-352;
(156) Draus **4, 2003,** 608-609;
(157) Kao ruža, kao zvijer, dragi moj Flaubert **3, 2004,** 471-472;

BAKOVIĆ, Matijas:
(158) Donadini i Sudeta: antipodi iste bolesti **5, 2009,** 867-874;

BAKŠIĆ, Mirsad:
(159) Doprinos zajedničkoj i jedinstvenoj kulturi **6, 2003,** 1142-1146;
(160) Prof. Hamdija Kreševljaković (1888. – 1959.) **1, 2004,** 168-173;
(161) Alija Nametak (1906. – 1987.) **3, 2004,** 584-587;

BALAŠKO, Josip:
(162) Aforizmi **4, 2007,** 784-785;
(163) *Priroda i čovjek* (haiku) **4, 2009,** 745-746;

BALENTOVIĆ, Ivo:
(164) Odlazak stare Noemije **1, 1998,** 122-123;
(165) Prevara **2, 1998,** 348-351;
(166) Povratak pjesnikov iz zaborava (Dražen Panjkota, *Nebo je zatvoreno,* izd. Gradska knjižnica Juraj Šižgorić, Šibenik 1997.) **2, 1998,** 408-410;
(167) *Jesen* **5, 1998,** 968;
(168) Revolver **5, 1998,** 969-971;
(169) *Bilo jedno mjesto* **6, 1998,** 1197;
(170) Vrijedna i zanimljiva putopisna knjiga (Jakov Ivaštinović, *Hrvatskom uzduž i poprijeko,* izd. Slavonska naklada, Vinkovci 1997.) **6, 1998,** 1294-1295;
(171) Put kroz džunglu (*priča, ali samo slična fantastičnoj*) **1, 1999,** 137-141;
(172) *Odlazak prijatelja* **2, 1999,** 236;
(173) Vjera Degrel Nezić (1945. – 1998.) **4, 1999,** 646-647;
(174) Zapis o junacima visina (Ivica Ćosić-Bukvin, *Krila Vrbanje*, vlastita naklada, Vrbanja 1999.) **1, 2000,** 187-188;
(175) Monografija o bosanskom biskupu Miletiću (Boris Jakov Barun, *Dušobrižnički rad biskupa fra Augustina Miletića /1763. – 1831./* vlastita naklada, Novigrad /Istra/ 1995.) **2, 2000,** 395-396;
(176) Oživjelo izdavaštvo u Istri (dvije značajne istarske knjige) **2, 2000,** 396-397;
(177) Ovako ili onako **3, 2000,** 589-593;
(178) Povodom knjige Ivana Devčića *Obzori nade* **3, 2000,** 615-616;
(179) Pad čovjeka **1, 2001,** 139-141;
(180) *Nikada više* **2, 2001,** 323;
(181) *Konji* **3, 2001,** 462;

BAMBARA, Gino:
(182) Otvoreno pismo dr. Pavlu Galiću (prema talijanskom izvorniku preveo: Tvrtko Klarić) **3, 2003,** 545-548;

BAMBIĆ, Maša:
(183) *Nebeska plavet* (waka) **4, 1999,** 704;
(184) *Haiku; Waka* **3, 2000,** 550;
(185) *Haiku* **3, 2007,** 573;

BANČIĆ, Slavko:
(186) Sjećanja jednoga učitelja **6, 1998,** 1154-1155;

BANGO, Marija:
(187) *Moja vulica* **6, 1998,** 1207;

BANIĆ, Stanko:
(188) Sluga Božji o. Vendelin Vošnjak – putokaz u drugo stoljeće Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda **2, 1998,** 336-339;

BANOVIĆ, Marinko Bane:
(189) *Rudar* **1, 2001,** 59;

BARAC, Mladen:
(190) *Stara ma* **1, 1999,** 143;

BARBERO, Alessandro:
(191) Blagoslovljene hijene (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 389-391;

BARIŠIĆ, Željko:
(192) *Toplotni udar; Lavovi u mojem selu; Čekam* **1, 2008,** 60-62;

BAROJA Y NESSI, Pío:
(193) Baskijske priče (autor prijevoda i bilješke o piscu Josip H. Nikšić) **6, 1999,** 1149-1158;

BARŠIĆ, Bruno:
(194) *Venčec za Mariju Ivić* **4, 2000,** 779;
(195) *Kruh* **5, 2000,** 994;
(196) *Božićna pjesma* **6, 2000,** 1081;

BARTOLIĆ, Zvonimir:
(197) Dr. Ivo Kečkeš (U prigodi 50. obljetnice smrti) **6, 2000,** 1143-1148;

BARTULOVIĆ, Danica:
(198) *Bijele krizanteme; Tuga* **5, 1998,** 929;
(199) *Između neba i zemlje; Sunce u pjesmi; Neka me nose* **1, 1999,** 52; 65; 79;
(200) *Sunca* **2, 1999,** 238;
(201) *Na putovanju* **3, 1999,** 522;

(202) *Dušni dan* **4, 1999,** 704;
(203) *Poslije izbora u Hrvatskoj; Proljeće u haiku pjesmama* **3, 2000,** 422; 588;
BARUN, Boris-Jakov:
(204) Moj prvi dan u samostanu **4, 2000,** 768-772;
(205) Nakon 50 godina u Kloštar Ivaniću **6, 2000,** 1134-1141;
BAŠAGIĆ, Safet-beg:
(206) *Čarobna kćeri* **2, 2001,** 314;
BAUER, Jerko:
(207) Spomen na smrt nadbiskupa Antuna Bauera **6, 2001,** 1112-1114;
BAZDULJ, Muharem:
(208) Zašto Isus ne bi došao u Jajce?! **5, 2004,** 811-814;
BAŽANT, Josip:
(209) Ivan Padovec (17. VII. 1800. – 4. XI. 1873.) **5, 2003,** 880-902;
BEBEK, Borna:
(210) *Protukanon* **3, 1998,** 574;
BEBEK, Sanja:
(211) *Očaj vodâ; Evo me* **4, 2002,** 664;
BEDIĆ, Marko:
(212) Anton Zakarija: *Praputnjak* (izd. Izdavački centar Rijeka, 1999.) **4, 1999,** 840-842;
BEGOVIĆ, Tereza:
(213) *Nada; Mjesto za pad* **4, 2001,** 794;
(214) *Ruka koja neće njihati kolijevku; Kad te more...; Anđeo* **6, 2001,** 1144;
(215) *Kiša kiča; Žena* **1, 2004,** 120;
(216) *Molitva nevjernika* **3, 2004,** 568-569;
(217) Rane (ekspresionističke) drame Miroslava Krleže **3, 2004,** 570-573;
BELLOTTI, Armando:
(218) Memento mori **4, 2001,** 791-793;
BENČIČOVÁ, Júlia:
(219) Prijevodi djelâ hrvatske književnosti na slovački u razdoblju od 1990. do 2000. (sa slovačkog preveli i prilagodili Matea Gojčeta i Tvrtko Klarić) **2, 2003,** 243-255;
BERGMANN, Ingrid:
(220) Smisao i bajke (s njemačkoga prevela Mira Sax-Matičević) **3, 1999,** 563-567;
BERISLAVIĆ, Ivan = CHYTIL, Berislav:
(221) *Čitajući Božanstvenu komediju* **1, 1998,** 106;
(222) *Križ na štapu; Hrvanje; Zahvala za starenje* **1, 1999,** 80;
(223) *Dva soneta u spomen prijatelja Đure (Kokše)* **2, 1999,** 327;
(224) Liturgijska razmišljanja još jednog obična čovjeka **2, 1999,** 372-374;
(225) Četiri pjesme – četiri ljubavi Izidora Poljaka **3, 2000,** 483-487;
(226) *Ogledala; Sinoć on ode* **3, 2000,** 487;
BERTOŠA, Smiljana:
(227) *Pjesme: Riznice plodovlja, Raskošni ožujak, Vrijeme nedovršeno* **2, 1998,** 219;
(228) *Svjetlost tvojih zjena* **2, 1998,** 288;
BEŠLIĆ, Josip:
(229) *Kupio mi otac košulju bijelu* **3, 2006,** 524;

(230) *Nečeg barem ima; Suze nedjeljnog jutra; Vječnost i ljubav; Vječnost; Lijepi cvijete, lijepa Kato* **4, 2006,** 698-700;
BEUS, Tvrtko:
(231) *Bolest; Bolest (II); Bolest i vjera; Lice patnje* **3, 2002,** 511;
(232) *Prosvjetljenje* **4, 2002,** 703;
(233) Reći ime **1, 2008,** 107-108;
BEUS DELIJA, Gordana:
(234) *Dubrovniku* **5, 2000,** 1001;
BEZIĆ, Živan:
(235) Minima linguistica (3) **1, 1998,** 49-52;
(236) Minima linguistica (4) **2, 1999,** 376-380;
(237) Minima linguistica (5) **1, 2000,** 159-166;
(238) Od rodoljublja do globalizacije **5, 2000,** 1012-1024;
(239) Jastvo, tistvo i mistvo **3, 2001,** 575-590;
(240) Župni ili župski? **4, 2001,** 810-818;
(241) Opet – župni ili župski? **2, 2002,** 340-348;
(242) Čovjek, biće i bitak **4, 2002,** 690-702;
(243) Spor oko pridjeva župni ili župski **5, 2002,** 976-985;
(244) Kritički o krizi **1, 2003,** 56-69;
(245) "Novo doba" – stara roba **3, 2003,** 447-455;
(246) "Novo doba" – stara roba (II.) **4, 2003,** 613-620;
(247) Što je laicizam? **5, 2003,** 800-813;
(248) Obnova vjere **1, 2005,** 33-45;
(249) Manipulacija ljudima **3, 2005,** 559-574;
(250) Hrvati i Europa **4, 2005,** 687-697;
(251) Tajna materije **1, 2006,** 64-86;
(252) Civilizacija smeća **3, 2006,** 514-523;
(253) Put(anja) knjige **4, 2006,** 742-756;
(254) Jezik, misao i stvarnost **5, 2006,** 952-961;
(255) Znakovi našeg vremena **6, 2006,** 1150-1158;
(256) Hermetska hermeneutika **2, 2007,** 285-296;
(257) Dobni, podobni i rodovni jezik **4, 2007,** 698-710;
BIANCHI, Enzo:
(258) Predgovor (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 378-379;
BIĆANIĆ, Nikola:
(259) Osobe koje su obilježile razdoblje NDH (*Tko je tko u NDH. Hrvatska 1941. – 1945.*, izd. Minerva, Zagreb 1997.) **2, 1999,** 394-395;
(260) Giovanni Papini: *Povijest Kristova* (izd. Sion, Zagreb 1999.) **6, 1999,** 1235-1237;
(261) Masakr nad ljudima neviđen u ljudskoj povijesti! **1, 2000,** 166-170;
(262) Uvijek aktualna Oršanićeva politička filozofija **4, 2000,** 800-803;
(263) Ljepota oplemenjena robijom (Višnja Sever, *Tri zrcala*, Osijek 2000.) **4, 2001,** 834-839;
(264) Spomenica jednoga od najljepših prirodnih i poviješću vrlo bogatih prostora (Anđelko Mijatović i Josip Bogović, *Spomenica župa Drežnik-grada, Vaganca i Korenice*, izd. Društvo za zaštitu Plitvičkih jezera, Zagreb 2000.) **6, 2001,** 1241-1245;

(265) Hrvatska, u ovom si znaku pobijedila! (Ante Milković, *Naša Škabrnja 18. studenog 1991. – 18. studenog 2001.*, izd. Općina Škabrnja 2001.) **1, 2002,** 195-199;
(266) Kamo to odvode Hrvatsku nakon slavne pobjede (Ivica Đ. Matešić – Jeremija, *Mir tebi, gardo – evanđelje moje*, izd. Narodni list, Zadar 2001.) **3, 2002,** 586-588;
(267) Prva Biblija na hrvatskom (*Bartol Kašić i Biblija*, zbornik radova, izd. Matica rvatska, Pag 2002.) **5, 2002,** 998-1002;
(268) Perivoj od slave (Julije Derossi, Zvonimir Zidarić, *Perivoj od slave – poprsja kipara Ratka Petrića*, izd. Družba "Braća Hrvatskog Zmaja", Zadar 2002.) **2, 2003,** 383-386;
(269) Prva prava hrvatska gramatika na hrvatskom jeziku (Šime Starčević, *Nova ričoslovica ilirička*, pretisak, izd. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb 2002.) **3, 2003,** 564-566;
(270) Bitka na Krbavskom polju (*U povodu 510. obljetnice*) **5, 2003,** 868-877;
(271) Prva hrvatska gramatika (povodom 400. godišnjice) **3, 2004,** 521-525;
(272) Sve za Boga i domovinu (*Josip Kapš, svećenik s dva križna puta*, razgovor Marina Smolčića u povodu zlatnomisničkoga jubileja popa Josipa Kapša, popraćen pjesmama Božice Pavelić, izd. Dekanatski ured u Gospiću, 2004.) **6, 2004,** 1175-1178;
(273) Hrvatski učitelj u srpskom kolopletu (Ivica Šikić, *Mokropoljske priče*, izd. Školske novine, Zagreb 2004.) **4, 2005,** 807-811;
(274) Doprinos boljem poznavanju Bartola Kašića (Grupa autora: *400. obljetnica prve hrvatske gramatike Bartola Kašića Pažanina isusovca*, izd. Družba "Braća hrvatskoga zmaja" Zmajski stol u Zadru, sv.7., Zadar, 2006.) **4, 2006,** 811-813;
(275) Lijep i hvale vrijedan podsjetnik (Ankica Tuđman, *Moj život s Francekom*, izd. Večernji list d.d., Zagreb 2006.) **3, 2007,** 632-638;
(276) Lijepa i zanimljiva zavičajna i povijesna čitanka (Ruža Sever Plešnik, *Odbljesci sjećanja, autobiografski zapisi*, izd. Spiritus movens, Kutina, 2006.) **6, 2007,** 1202-1206;
(277) Obranjen magistarski rad o dr. Franu Biničkom (Jelenka Vučkov: *Uloga laika u Hrvatskom katoličkom pokretu prema shvaćanju dr. Frana Biničkog*, magistarski rad, Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb, 2007.) **1, 2008,** 203-207;

BILETIĆ, Boris:
(278) Ukratko o poeziji Mladena Jurčića **1, 1998,** 100-102;

BILIĆ, Anica:
(279) Marko Bubalo – riječju i djelom **4, 1999,** 742-745;
(280) Ususret novom tisućljeću (Marko Bubalo, *Prvo je zvonilo*) **6, 2001,** 1232-1233;

BILIĆ, Mario:
(281) *Propeće* **3, 2004,** 520;
(282) *Propeće* (II. dio) **4, 2004,** 679;
(283) *Hvalospjev ljubavi* **3, 2006,** 489-490;
(284) *Miserere* **4, 2006,** 761-762;
(285) *Magnificat* **1, 2007,** 152-153;

BIONDIĆ, Ivan:
(286) Je li Vukasovićeva pedagogija uistinu demokratsko-pluralističkog i nacionalno-kršćanskog nadahnuća? **2, 1998,** 370-382;
(287) Slavokroatizam: Nova denacionalizacija hrvatske povijesti **2, 2000,** 372-383;
(288) Osporavanje hrvatske nacionalne povjesnice **2, 2001,** 368-376;

BIRIN, Ante:
(289) In memoriam – Dr. Ivo Korsky (1918. – 2004.) **1, 2005,** 8-11;

BIRŠIĆ, Gracijan:
(290) O svetom Antunu Padovanskom – drukčije **2, 2004,** 211-221;
(291) Nikola Šop (o stotoj obljetnici rođenja) **4, 2004,** 623-629;

BJELOBABA, Viktorija Zorica:
(292) *Virginija* **2, 2001,** 331;
(293) *Svevišnjem* **4, 2001,** 780;

BLAGIĆ, Marijan:
(294) *Za biće bolje* **4, 2000,** 752;

BLAKE, William:
(295) *Leptir* (preveo: Enver Mehmedagić) **6, 1999,** 1112;

BLANCHE, Patrick:
(296) *Od Božića do Božića* (haiku) – prijevod s francuskog izvornika Ljubica Šego **6, 2007,** 1043-1045;

BLAŽEVIĆ, M.:
(297*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;

BOGDANIĆ, Neven:
(298) Samoća **4, 2000,** 773-775;
(299) Život **5, 2000,** 991-993;
(300) Život ispunjen bdjenjem i molitvom **6, 2000,** 1163-1165;
(301) Ljubav **1, 2001,** 76-77;
(302) Uz 40. obljetnicu jedne mature **2, 2001,** 332-336;
(303) Čekaj me **3, 2001,** 610-611;
(304) Tenžerina želja za dobrim kupanjem **1, 2002,** 143-145;
(305) *Tišine mog otoka* **2, 2002,** 235;
(306) Gospode, čuj uzdahe naše **3, 2002,** 434-437;
(307) Zbogom **5, 2003,** 849-853;
(308) Nona Modesta **4, 2005,** 722-724;
(309) Molitva **5, 2005,** 895-898;
(310) Mala, kako se zoveš? **1, 2006,** 42-44;
(311) Sve rijeke svijeta **2, 2006,** 264-265;
(312) Sjećanje jednog matematičara (I.) **3, 2006,** 480-488;
(313) Sjećanje jednog matematičara – nastavak **4, 2006,** 701-709;
(314) Suze prašini daju život **6, 2006,** 1063-1065;

BOGLIONE, Marco:
(315) Biserje, svinje i softver (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 391-392;

BÖLL, Heinrich:
(316) Radikalac u službi Božjoj (preveo: Anto Gavrić, O. P.) **1, 2005,** 13-18;

BORIĆ, Dominko:
(317) Drage masline **1, 1999,** 142-143;
(318) Bezakonje i mržnja **4, 2000,** 777-778;

BOROVČAK, Damir:
(319) Najveći hrvatski križ **5, 2005,** 977-980;

(320) Domoljubno vrelo istine i ljubavi za Hrvatsku (Valentina Krčmar, *Hrvatska mojim očima i srcem*, izd. Grafički studio Zaprešić, 2005.) **1, 2006,** 190-195;
(321) Žrtve Dakse vape za istinom! **1, 2007,** 160-164;
(322) Uzroci i posljedice hrvatske kvazidemokracije (Mladen Lojkić, *Kletva kralja Zvonimira*, vlastita naklada, Zagreb 2007.) **3, 2008,** 577-580;

BORRUSO, Silvano:
(323) Scijentistička etika (sa španjolskoga preveo Jerko Grgec) **1, 2008,** 113-123;

BOŠKOVIĆ, Marko:
(324) *Slavujev pjev: U kući našoj* **5, 2004,** 914;

BOŠNJAK, Đuro:
(325) Bijeg **1, 1998,** 126-128;
(326) Prozor prema jugu **4, 1998,** 704-707;
(327) Nostalgična priča **2, 1999,** 364-369;
(328) Slučaj **2, 2000,** 353-356;
(329) Intelektualac **5, 2000,** 976-978;

BOŠNJAK, Marijan:
(330) Priberite se, ljudi **1, 2003,** 163-166;
(331) HIV obmanske povijesti **3, 2003,** 539-542
(332) Svoj i cio biti, pravi barjak viti **3, 2004,** 539-540;

BOTTERI-DINI, Josip:
(333) Na ispraćaju Josipa Depola **3, 2000,** 500-501;

BOZANIĆ, Josip (*kardinal*):
(334) Poštovana gospodo! (Pismo sućuti povodom smrti Radovana Grgeca) **6, 2007,** 1024;

BRAENOVIĆ, Josip:
(335) Napad jugonacionalistâ na svećenički dom u Dubrovniku 1. siječnja 1935. godine **1, 1999,** 176-179;
(336) Osvrt na raspoloženje i ponašanje hrvatskih oružanih snaga zadnje godine II. svjetskog rata **2, 1999,** 374-375;
(337) Sjećanje na jednu i jedinu godinu zajedničkog školovanja sa Svevladom Slamnigom **5, 1999,** 1051-1054;
(338) Dopunjeni popis osuđenika na radu u raškim ugljenokopima od ljeta 1950. do proljeća 1952. **6, 1999,** 1118-1119;
(339) Crtice iz sjećanja **1, 2003,** 85-88;
(340) Crtice iz djetinjstva **1, 2004,** 121-126;
(341) Crtice iz djetinjstva (*U osnovnoj školi 1931. godine*) **6, 2004,** 1092-1095.
(341*) Nešto o prazniku sv. Nikole u Dubrovniku 1991. godine **5, 2005,** 889-894;

BRAJDIĆ, Ivan:
(342) Pjesme boli i samotništva (Vesna Crnković, *Odbačeni cvijet*, izd. Matica hrvatska, Delnice 1997.) **2, 1998,** 411-412;
(343) Potresno svjedočanstvo (*obljetnica smrti bana Josipa Jelačića*) **3, 1998,** 502-505;
(344) Otrgnuti iz zaborava jednog vrsnog pučkog pisca! **2, 1999,** 351-361;
(345) Zabilješke uz jednu pjesmu **3, 1999,** 519-522;
(346) Pod svodom Kamenitih vrata **6, 2000,** 1210-1221;
(347) Pod svodom Kamenitih vrata (II.) **1, 2001,** 128-138;

(348) Hod po mukama Stipe Šimića **2, 2002,** 318-324;
(349) Zakletva **4, 2003,** 623-631;
(350) Značajno svjedočanstvo (Dr. Josip Štajduhar: *Moje uspomene iz Malih Draga*, izd. POP & POP, Zagreb 2003.) **4, 2004,** 790-792;
(351) Josip Zorić – začetnik hrvatskog pučkog romana (u povodu 100. godišnjice smrti) **5, 2004,** 908-913;
(352) Grijeh i pokora (*Staromodna pripovijest iz prošlih vremena*) **5, 2006,** 933-950;
(353) Grijeh i pokora – nastavak **6, 2006,** 1203-1220;

BRAJDIĆ-KRUZ, Božena:
(354) *Stari kamen* **4, 2008,** 731;

BRAŠNJIĆ, Hazim:
(355) *Rijeka u meni* **1, 2001,** 58;
(356) *Saga i basna* **3, 2001,** 512;

BRATULIĆ, Josip:
(357) Nebesa se osuše zvijezdam (Tatjana Kren, *Nebesa se osuše zvijezdam. Hrvatska književnost i astronomija*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2004.) **2, 2005,** 389-390;

BRČIĆ, Vlado:
(358) Ratni zapisi 1941. – 1945. **6, 2008,** 1120-1128;
(359) Ratni zapisi 1941. – 1945. *(II. nastavak)* **1, 2009,** 127-137;
(360) Ratni zapisi 1941. – 1945. *(III., završni nastavak)* **2, 2009,** 264-274;

BREZINŠČAK BAGOLA, Božidar:
(361) Moj uzor Franc Rode **3, 1999,** 504-511;
(362) Buđenje (jednočinka u šest prizora i pet songova) **4, 1999,** 751-765;
(363) Blaženi Anton Martin Slomšek **5, 1999,** 859-861;
(364) *Haiku* **2, 2000,** 282;
(365) Domagojeva priča (*radiodrama*) **4, 2000,** 780-793;
(366) Čarolija ljubavi koja vodi k Bogu (Ivan Šarolić, *Zeleni smaragdi*, izd. Napredak, Split-Sarajevo 2001.) **3, 2001,** 628-630;
(367) Tonči od Svete Marije **5, 2001,** 904-915;

BRITVEC, Božica (*s. Božica Alojzija od Sv. Lica*):
(368) Neprospavana noć **5, 2009,** 817-819;

BRKA, Amir:
(369) Lucina **5, 2006,** 862-870;
(370) Kukac Kafka **6, 2006,** 1094-1098;
(371) O jednoj drevnoj igri **1, 2007,** 75-78;

BRKIĆ-MILINKOVIĆ, Misijana:
(372) *Tko sam?; U potrazi za zvijezdom; Zadovoljstvo* **1, 2008,** 63 -65;

BRONTË, Emily:
(373) *Nije strašljiva duša moja...* (odabrala i prevela Đurđica G. Porobija) **4, 2003,** 635;

BUCHEZ, Philipe:
(374) Kako poboljšati položaj najamnih radnika u gradovima (1831.) – s francuskoga preveo Matej Jeličić **1, 2002,** 23-28;

BUCKLEY, William ml:
(375) Konačno rješenje za misu na latinskom (s engleskoga preveo Jerko Grgec) **6, 2009**, 1095-1099;
BUDIMČIĆ, Blaženka:
(376) Književnica Jagoda Truhelka **2, 1998**, 275-276;
(377) Putovima duše **3, 1998**, 451-453;
(378) Krizanteme **1, 1999**, 153-156;
BUDULICA, Ivica Strikan:
(379) Crna minuta **5, 2006**, 976-980;
(380) U stupici **6, 2006**, 1171-1188;
(381) U stupici *(nastavak)* **1, 2007**, 122-132; ;
(382) Tiho, još tiše – žena je plakala (U stupici – *nastavak*) **2, 2007**, 372-381;
(383) Treće poglavlje (U stupici – *nastavak*) **3, 2007**, 582-593;
(384) U stupici (*nastavak*) **4, 2007**, 752-765;
(385) U stupici (*nastavak*) **5, 2007**, 946-955;
BUFFONI, Franco:
(386) *Pojetički* susreti Margherite Guidacci (autor prijevoda Tvrtko Klarić) **1, 2000**, 13-22;
BULIĆ, Magdalena Made:
(387) Sjećanja i uspomene I. **4, 2002**, 708-719;
(388) Sjećanja i uspomene II. **5, 2002**, 931-937;
(390) Renata; Amir; Povja na Braču **1, 2003**, 50-54;
(391) U spomen "Točkici"; Kornjače Ivica i Marica; Kanarinci Čipica i Hipo; Obitelj kosova **2, 2003**, 289-296;
(392) Jedno bolno iskustvo **2, 2007**, 338-343;
BULJAN, Alojz:
(393) *Banjalukom* (haiku) **3, 2000**, 506;
(394) Franjo Ćurić (1921. – 2002.) **5, 2002**, 991;
BUŠIĆ, Franko:
(395) Brzoritmički i ekspresivno (Dubravko Marijanović, *Sjene vatre*, izd. Sipar, Zagreb 1997.) **1, 1999**, 213-215;
(396) *Haiku* **2, 1999**, 330;
BUŠIĆ, Krešimir:
(397) In memoriam. Vlč. Josip Temunović **2, 2007**, 411-416;
BUTURAC, Lojzo:
(398) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (VIII.) **1, 1998**, 103-106;
(399) Tri sna **1, 1998**, 107-109;
(400) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (IX.) **2, 1998**, 326-331;
(401) Vrijedno štivo za hrvatski puk (*Kalendar*, hrvatski kajkavski kalendar, izd. Matica hrvatska – Čakovec, 1998.) **2, 1998**, 416;
(402) Euzebije Fermendžin (1897. – 1997.) **3, 1998**, 437-438;
(403) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (X.) **3, 1998**, 560-565;
(404) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XI.) **4, 1998**, 783-787;
(405) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XII.) **5, 1998**, 1004-1007;
(406) Izvori za povijest Crkve na Banovini (Juraj Jerneić, *Spomenica*, izd. Župni ured sv. Ivana Nepomuka, Glina i Ogranak Matice hrvatske – Glina, 1998.) **5, 1998**, 1050-1052;

(407) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XIII.) **6, 1998**, 1105-1108;
(408) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XIV.) **1, 1999**, 31-36;
(409) Uvijek jednako aktualno djelo (Juraj Kocijanić, *Pape i hrvatski narod*, izd. Hrvatski populacijski pokret, Zagreb 1998.) **1, 1999**, 202-203;
(410) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XV.) **2, 1999**, 270-276;
(411) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XVI.) **3, 1999**, 497-502;
(412) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XVII.) **4, 1999**, 786-789;
(413) Monografija jednoga sela (Vladimir Ćavrak, *Status animarum*, izd. Radio Sisak, Sisak 1999.) **4, 1999**, 835-836;
(414) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XVIII.) **5, 1999**, 903-906;
(415) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XIX.) **6, 1999**, 1102-1106;
(416) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XX.) **1, 2000**, 84-87;
(417) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XXI.) **3, 2000**, 520-524;
(418) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XXII.) **5, 2000**, 910-915;
(419) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XXIII.) **6, 2000**, 1128-1132;
(420) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XXIV.) **3, 2001**, 480-484;
(421) Svjedočanstvo nedavne prošlosti (XXV.) **5, 2001**, 891-896;
(422) Još o pitanju *župni* ili *župski* **5, 2001**, 1021-1023;
(423) Kardinali A. Stepinac i F. Kuharić u članku srpskoga pisca **3, 2002**, 440-441;
(424) Biskup Josip Lang i "žuti pokret" **1, 2003**; 25-26;
(425) 55. obljetnica mature **3, 2003**, 482-484;
(426) 1700. obljetnica mučeničke smrti sv. Kvirina sisačkoga biskupa (*Riječi* 1-2/2003., izd. Matica hrvatska, Sisak) **5, 2003**, 960-962;
(427) Sjećanje na dr. Đuru Kuntarića (1893. – 1983.) **6, 2003**, 1090-1094;
(428) Još ponešto o dr. Mili Budaku (2) **2, 2005**, 332-334;
(429) Katolički laik o Bogu i patnji (Stjepan Babić, *Razmišljanja o Bogu i patnji*, izd. Teovizija, Zagreb, 2005.) **3, 2005**, 620-622;
(430) Gdje je utopljen sisački biskup Kvirin **4, 2005**, 745-746;
(431) Sjećanje na isusovca Loranda Kilbertusa, crkvenog skladatelja **1, 2006**, 23-26;
(432) Sjećanje na negdašnje ministrantske dane **5, 2006**, 1010-1012;
(433) Nešto o polemikama u *Maruliću* **6, 2006**, 1238-1240;
(434) Prilog uz 100. obljetnicu „Domagoja" **1, 2007**, 158-160;
(435) Svećenici u sisačkom biografskom leksikonu (Đurđa Zorko i Jasminka Jagačić-Borić: *Sisački biografski leksikon*, izd. Narodna knjižnica i čitaonica Sisak, 2006.) **2, 2007**, 427-429;
(436) Nešto o polemikama u *Maruliću* (2) **3, 2007**, 597-600;
(437) O narodnosti bosanskohercegovačkih muslimana **5, 2007**, 973-975;
(438) Sjećanje na Ljudevita Jonkea **6, 2007**, 1166-1167;
(439) Novi suradnik *Marulića* Vladimir Devidé **5, 2008**, 924-925;
CACCIARI, Massimo:
(440) Nikodem i naše nesigurnosti (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009**, 396-397;
CAPAR, Nikola:
(441) Kajkavski jezik u školskoj nastavi (*Od inicijative 1997. do inicijative 2002.*) **5, 2002**, 992-993;

CASTELLANI, Leonardo
(442) Liberalizam; Velika lekcija; Ambicija; Smisao jednoga kongresa; Joyceov Uliks; Književnost noćne more (sa španjolskoga preveo i priredio Jerko Grgec) 1, 2009, 55-70;
CATTANEO, Ruggero:
(443) Latinski i slavobosanski: *Testimonium Bilabium* Filipa Lastrića, bosanskoga franjevca iz XVIII. stoljeća 4, 2001, 746-751;
(444) Lijepo je govoriti i pisati o onome što se voli 1, 2006, 55-57;
CAVICCHIOLI, Gilberto:
(445) *Ilirija* (Ilovik, Punat, Punta Križa, Veli Lošinj, Valun, Cres, Vrbnik, Osor, Mali Lošinj – Škver, Krk, Baška, Buje, Glavotok, Susak, Martinščica, Malinska) – usporedni tekst izvornika! – autor prijevoda i bilješke o piscu – Tvrtko Klarić 4, 2002, 630-635;
CENDRARS, Blaise:
(446) *Uskrs u New Yorku* (odabrao i preveo Tomica Bajsić) 2, 2003, 228-235;
CEROVNIČKI, M. P.: = PAVLIĆ, Mate:
(447) Uz navršenu 60. obljetnicu mučeničke smrti cerovničkog župnika velečasnog Dragutina Fifke 6, 2003, 1163-1165;
CICMAREK, Matek: = KLARIĆ, Tvrtko
(448) Monografija o Gospinu prošteništu (Mijo Dukić, *Kloštar u Kobašu*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2002.) 2, 2003, 196;
(449) Križni put trojice biskupa [i druga svetojeronimska izdanja] 2, 2003, 197;
(450) Blaženi papa Ivan Dobri 3, 2003, 397;
CIPRA, Katarina:
(451) Uskrsna vjera u riječi i glazbi 2, 1999, 240-246;
(452) Platonova smrt (drama) 4, 1999, 779-785;
(453) Lux Aeterna 5, 1999, 908-910;
(454) U počast umjetnosti 1, 2000, 77-81;
(455) Gaudium aeternum 2, 2000, 250-251;
(456) Heronejski lav 3, 2000, 586-588;
(456*) Marko Aurelije – car i filozof 4, 2000, 714-718;
(457) Odmijenjena bol 5, 2000, 1002-1005;
(458) Sveta noć 6, 2000, 1060-1063;
(459) Obojene tišine 1, 2001, 45-46;
(460) Cedar 4, 2001, 763-766;
(461) Vidici samoće 5, 2001, 897-899;
(462) Marizina smreka 6, 2001, 1073-1075;
(463) Pod maskom 1, 2002, 78-80;
(464) Vladavina milosti 2, 2002, 236-237;
(465) Bijele noći 3, 2002, 508-510;
(466) Plava ptica 5, 2002, 954-956;
(467) Djevojčica sa žigicama 6, 2002, 1108-1109;
(468) Crne maske 1, 2003, 141;
CIPRA, Marijan:
(469) Edith Stein: Konačni i vječni bitak 3, 1999, 457-463;
(470) Evolucija religije 4, 1999, 659-662;
(471) Marko Aurelije - car i filozof 4, 2000, 714-718;

(472) Filozofija na pragu trećega tisućljeća 6, 2000, 1094-1099;
(473) Philosophia perennis 1, 2001, 42-44;
(474) Filozofija i suvremenost 4, 2001, 757-759;
(475) Srednjovjekovna ontologija Tome Akvinskoga 6, 2001, 1197-1206;
(476) Problem bitka u povijesti filozofije 1, 2002, 45-51;
(477) Ontološka diferencija bitka i bića 2, 2002, 242-253;
(478) O hijerarhiji bića 3, 2002, 465-474;
(479) Novovjeka metafizika 4, 2002, 678-688;
(480) Geneza spoznajne teorije 6, 2002, 1066-1082;
CMUK, Miroslav:
(481) *Osnovne misli; Morgen; Prema suncu* 3, 2002, 500;
(482) *Tvoj veledobar način izražavanja* 4, 2002, 625;
COMO, James:
(483) Vjerovati u Narniju (s engleskoga preveo Jerko Grgec) 4, 2008, 617-628;
COPIĆ, Boris:
(484) Crtice iz staroga Trogira 2, 2000, 318-320;
CRNOGORAC, Bernardina:
(485) *Ti svjetlo* 2, 2001, 278;
(486) *Odsjaj* 6, 2001, 1196;
(487) *Jeka; Svjetlost* 6, 2004, 989;
CRNOGORAC, Nada:
(488) Gledati ili ne gledati Shakespearea? 3, 1998, 591-592;
(489) Mačka 4, 1998, 710-713;
CVETKOVIĆ, Željka:
(490) *Reshitano listje; Kostanj; Prvi mraz; Povenčane z belinum; Moj životni put je vjetrouman; Košara; Leptirici na prstenjaku* 5, 2009, 828-830;

ČALOGOVIĆ, Pavao:
(491) Laici na margini (Povodom smrti prof. Radovana Grgeca) 1, 2008, 178-180;
ČAPEK, Velimir:
(492) Kardinali Šeper i Ratzinger prefekti Kongregacije za nauk vjere 4, 2005, 647-655;
(493) Krčki biskup dr. Josip Srebrnić (Alojzije Ragužin: *Život dr. Josipa Srebrnića, biskupa krčkog. I. dio. Dodatak: Najnovije beatifikacije i kanonizacije*, Punat 2006.) 5, 2006, 1026-1029;
ČEMERSKY, Vladimir = ROSANDIĆ, Dragutin:
(494) Ne ubij… 6, 2000, 1184-1188;
ČIĆ, Emil:
(495) Osnovana udruga „Dr. Milan pl. Šufflay" 2, 2000, 359-361;
(496) Uz odlazak Igora Mandića iz „Vjesnika" 2, 2001, 377-378;
(497) *Poema Irskoj – A Poem to Ireland* 5, 2001, 923;
(498) Filozofija povijesti i njezina primjena u muzikologiji 5, 2002, 975-976;
(499) Zanimljiva djela o masonima 6, 2002, 1138-1141;
(500) Muzikologija i interdisciplinarnost kao aspekt filozofije povijesti 4, 2003, 709-710;
(501) Knjiga koja je dobila nagradu „Josip Andreis" (Snježana Miklaušić-Ćeran, *Glazbeni život Zagreba u IX. stoljeću*, izd. Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 2002.) 5, 2003, 949-951;

(502) Glazbeni aspekti u filozofiji umjetnosti Miha Monaldija (16. st.) **1, 2004,** 44-71;
(503) Hrvatski katolički ideolog i prosvijećeni domoljub **3, 2004,** 575-577;
(504) Zaboravljena hrvatska povijest: Dva kralja i jedan vazal u razdoblju svoga zenita **5, 2007,** 986-989;
(505) Konfederacija srca – Kulturne i povijesne vrijednosti i istine Iraca i Hrvata **2, 2008,** 375-378;

ČIKER, Crnika = **KLARIĆ,** Lucija:
(506) Od Sljemena do Kamenjaka i nazad (preko Kapele i Vratnika, naravno) – sličice iz svakodnevice **5, 2006,** 879-886;

ČILAŠ, Slavica:
(507) *S Gospina otoka* (haiku) **2, 1999,** 246;
(508) Haiku na komiškom govoru (Ivka Kraljević, *U sarcu modrine*, Zagreb 1998.) **2, 1999,** 395-396;
(509) *U buri* **3, 1999,** 593;
(510) *Cvjetnica na Mosoru* (haiku s jednog izleta) **4, 1999,** 790;
(511) *Cestom* (haiku s jednog putovanja) **3, 2000,** 498;
(512) *Na Manastirinama* **6, 2000,** 1063;
(513) *U autobusu* **6, 2001,** 1161;
(514) *Pelinovik sanja* (haiku) **3, 2002,** 490;
(515) *Začarano ljeto* Dunje Kalilić **6, 2002,** 1167-1168;

ČIŽMEŠIJA, Zinka:
(516) *Ti, bedasti mesec* **5, 1998,** 976;
(517) *Ti si moje more* **1, 1999,** 17;
(518) *Peljal te bum na kočiji* **2, 1999,** 320;
(519) Oglas (*igrokaz*) **5, 1999,** 1013-1019;

ČOLAKOVIĆ, Enver:
(520) *Neno!; Bol je odgovor* **6, 1998,** 1151-1153;

ČOLAKOVIĆ, Zlatan:
(521) Uz 85. godišnjicu rođenja Envera Čolakovića **6, 1998,** 1149-1151;

ČORALIĆ, Lovorka:
(522) Hrvatska bratovština u južnoj Engleskoj (XV. – XVI. st.) **1, 1998,** 53-59;
(523) Hrvatsko srednjovjekovno sakralno graditeljstvo (Sv. Spas u Vrh Rici, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 22/1995, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika – Split, Split 1995.) **1, 1998,** 200-201;
(524) Zemunik – zadarska predstraža (Nikola Jakšić, *Zemunik. Srednjovjekovni zadarski kaštel i turska kasaba*, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika – Split: Scintillae Stephano Gunjaca dictae 1, Split 1997.) **1, 1998,** 201-202;
(525) Hrvatski Srijem (Ante Sekulić, *Hrvatski srijemski mjestopisi*, izd. Školska knjiga, Zagreb 1997.) **1, 1998,** 202-203;
(526) Monografija o prošlosti sinjskoga kraja (Josip Ante Soldo, *Sinjska krajina u 17. i 18. st.*, knjiga druga, izd. Matica hrvatska – sinjski ogranak, Sinj 1997.) **2, 1998,** 417;
(527) Krbavski boj (*Krbavska bitka i njezine posljedice*, uredio dr. Dragutin Pavličević, izd. Hrvatska matica iseljenika i Zavod za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, 1997.) **3, 1998,** 610-611;

(528) Hrvati – graditelji brodova u mletačkom arsenalu **4, 1998,** 762-769;
(529) Hrvati na otocima mletačke lagune: Giudecca (XV. – XVII. st.) **6, 1998,** 1114-1120;
(530) 700 godina Šibenske biskupije (Fra Josip Soldo, *Kratka povijest Šibenske biskupije*, izd. Biskupski ordinarijat, Šibenik 1997.) **1, 1999,** 195-196;
(531) Znameniti hrvatski misionar (Ivan Rattkay, *Izvješća iz Tarahumare: izvješća iz Meksika misionara, putopisca i istraživača Ivana Rattkaya /1647. – 1683./te spise u vezi s njegovim životom za tisak priredio i uvodnu raspravu napisao Mijo Korade*, izd. ArTresor naklada, Zagreb 1998.) **1, 1999,** 196;

ČULIĆ, Hrvoje:
(532) Pjesme Zvjezdane Solomonović **2, 2001,** 347-348;

ČUPKOVIĆ, Gordana:
(533) Karanja i prigovaranja kao slova mudrosti (Slavomir Sambunjak, *Jezik i stil hrvatskih glagoljskih prenja*, izd. Književni krug, Split 2000.) **6, 2000,** 1260-1263;
(534) Zbornik kao zbir reprezentativnih tekstova hrvatskoga kasnog srednjovjekovlja (*Tkonski zbornik: hrvatskoglagoljski tekstovi iz 16. stoljeća*, izd. Općina Tkon 2001.) **2, 2003,** 369-372;

ČUTURA, Vlado:
(535) Hrvati su prvi u spašavanju Židova (Ljubica Štefan, *Stepinac i Židovi*, izd. Croatiaprojekt, Zagreb 1998.) **1, 1999,** 191-192;

ČUVALO, Iva:
(536) *Spoznaja; Trešnje; U kneževu dvoru* **5, 2001,** 950;
(537) *U noći Svih svetih* **5, 2008,** 790;
(538) *Anđelu čuvaru; Plod utrobe* **6, 2008,** 966;
(539) *Na vlastitu ramenu* **1, 2009,** 25-26;

ĆAVAR, Boris:
(540) Slikarstvo Krešimira Nikšića, mladog slikara iz Zagreba **2, 1998,** 383;
(541) Ranjeni cvjetovi za ratne stradalnike **2, 1998,** 383-384;
(542) Umjesto osmrtnice profesoru Jurju Đuri Lončareviću **3, 1998,** 434-435;
(543) Srijemci iz Beške okupili se u Zagrebu; Tjedan Hrvata iz Vojvodine **4, 1998,** 817-818;
(544) Apoteoza raspadanja kao opsesija (Slikarstvo Krešimira Borasa, poginuloga Vukovarca) **4, 1998,** 819-820;
(545) U Zagrebu promovirana knjiga "Zemun i Hrvati" i otvorena izložba o banu Jelačiću **1, 1999,** 188-189;
(546) „Pjesma Unom žubori" za Posavinu (U Hrvatskoj Kostajnici održano pjesničko veče za Posavljake) **2, 1999,** 393;
(547) Deveta knjiga Peje Šimića (*Dah sudbine*, izd. HKD Napredak, Sarajevo) **3, 1999,** 619- 620;
(548) Multimedijski projekt slikara Branimira Čilića pri kraju (*Od Međugorja do Svetog Oca i Vukovara*) **3, 1999,** 620;
(549) Srijem – hrvatski duhovni prostor (Milan Bičanić, *Srijem, krvavo krilo Hrvatske*) **5, 1999,** 1058-1059;
(550) Posavski narodni kalendar 1999. (izd. HKD Napredak, podružnica Orašje) **5, 1999,** 1065;
(551) Knjiga o hrvatskim stvaraocima u Zemunu (Vlatko Rukavina, *Hrvati stvaraoci u Zemunu*, izd. Hrvatska matica iseljenika, Zagreb 1999.) **6, 1999,** 1253-1254;

ĆEVANIĆ, Majska:
(552) Na prvoj crti osjećaja (Dina Franin, *Zadnji sokovi ljeta*, izd. Bill Commerce, 1999.) **6, 2002,** 1166-1167;
ĆOSIĆ, Anto:
(553) Putopisac **3, 1998,** 516-527;
ĆOSIĆ, Josip (Agramer):
(554) *Haiku* **2, 1998,** 240;
(555) *Haiku* **4, 1998,** 701; 781;
(556) *Haiku* **3, 1999,** 567;
(557) *Haiku* **4, 1999,** 773;
(558) *Haiku; Haiku* **2, 2000,** 260; 323;
(559) *Haiku* **6, 2000,** 1107;
(560) *Haiku* **4, 2001,** 762;
(561) *Haiku* **3, 2002,** 491;
(562) *Mozartova ruža* **3, 2006,** 454;
ĆOSIĆ, Maja:
(563) *Tako je ljubio svijet; Tamo* **2, 1999,** 370;
(564) Gundulićev barok **3, 2002,** 485-489;
ĆOSIĆ, Marko:
(565) Ivan Kapistran – zaštitnik Iloka **5, 2005,** 879-887;
ĆURIĆ, Josip:
(565 *) Svjedočenje o Stepincu (*izrečeno prilikom predstavljanja Znidarčićeve knjige*) **3, 1999,** 448-451;

DAMIŠ, Ivan:
(566) Život i rad o. Kerubina Delamartine (1734. – 1800.) te okolnosti u kojima je djelovao **3, 1998,** 553-559;
(567) Bjelovarske ulice (Rudolf Miculinić, *Bjelovarske ulice, Trideset i šest životopisa hrvatskih duhovnih velikana*, izd. Franjevački samostan, Bjelovar 1999.) **2, 2000,** 394-395;
DARABOŠ, Predrag:
(568) Bog je došao u utorak **2, 2001,** 353-356;
DARLINGTON, Norman:
(569) *Haiku* (prepjevao: Tom Maretić) **2, 2004,** 290;
DEGREL, Vjera:
(570) *Rastanak* **4, 1999,** 647;
DEROSSI, Julije:
(571) Ivan Aralica: *Svetišni blud* **4, 2001,** 849-852;
DEROSSI, Zlata:
(572) Pjesme zebnje i nade (Malkica Dugeč, *Izabrane pjesme*, Zagreb 2003.) **4, 2003,** 736-739;
DESPOT, Pavao:
(573) Biju me kandžijom, a ja im vraćam ljubav **3, 2005,** 582-591;
DETIĆ-VESELI, Vanja:
(574) *Hoću li moći; Premišljanje o sebi; Ljubav* **4, 1998,** 703;

(575) Zajedništvo likovnih stvaratelja Donjega Međimurja **4, 1998,** 822;
DEVIDÉ, Vladimir:
(576) Nepoznato o japanskom priznanju Republike Hrvatske **6, 2007,** 1133-1135;
(577) Moje tetke Paula i Riza **3, 2008,** 499-501;
(578) Prisjećanja o Japanu **4, 2008,** 726-730;
(579) Što je to haiku **5, 2008,** 807-814;
(580) Znam da ću morati otići i ne vratiti se... **6, 2008,** 1022-1032;
(581) Za tigra koji želi umrijeti – pomoći nema **3, 2009,** 414-422;
(582) Kako nas je privela vojna policija **4, 2009,** 629-636;
(583) Marginalije o knjizi u ratu 1991.-1995. **4, 2009,** 749-752;
(584) Božićna priča **6, 2009,** 1014-1016;
DEŽELIĆ, Đuro:
(585) Lavoslav Ružička – prvi hrvatski nobelovac **6, 2001,** 1116-1123;
(586) Dr. Josip Andrić – graditelj mostova hrvatsko-slovačkog prijateljstva **1, 2008,** 7-17;
DIMNJAKOVIĆ, Janko:
(587) Odjeci jedne katastrofe **2, 1998,** 220-224;
DOBRÍKOVÁ, Maria:
(588) Zagrebački slovakisti u Nitri – kolijevci slovačke kulture i vjere **4, 2004,** 757-760;
DONAT, Branimir = ZANE, Tvrtko:
(589) Divan pogled u nedogled [Boro Pavlović (1922. – 2001.)] **5, 2001,** 873-874;
DOROTIĆ, Branimir:
(590) Iz priča o izgubljenom raju **5, 2001,** 953-959;
(591) Alved – Ključar **3, 2002,** 530-539;
(592) *Hokus preparatus smola; Između* **4, 2002,** 740;
(593) San badnje večeri **6, 2002,** 1105-1107;
(594) Ratnik **6, 2003,** 1037-1045;
(595) Žeđ **1, 2004,** 93-98;
(596) Posljednja bitka **3, 2004,** 439-447;
(597) Magistar **4, 2004,** 647-655;
(598) Vrabac **5, 2004,** 860-863;
(599) Tamna kamara **3, 2005,** 526-533;
(600) Megastore **5, 2005,** 962-965;
(601) S. O. S. **6, 2005,** 1130-1138;
(602) Pustolovni Ivica **1, 2006,** 47-53;
(603) Argonauti iliti Pustolovni Ivica **3, 2006,** 494-511;
DOROTIĆ, Jere:
(604) Atelje **2, 2007,** 369-370;
DRAGANIĆ, Biserka Ana:
(605) *Pirika* **1, 2001,** 122;
(606) *Rođenje* **4, 2001,** 790;
DRAGAR, Milanka:
(607) *Oltar; Oko; Vidik; Povjerljivost; Svjetlo Rođenja; Svitanje* (odabrao i sa slovenskoga preveo Đuro Vidmarović) **5, 2002,** 938-939;

DRAGOŠEV, Aleksandra:
(608) *Nikada neću biti* **2, 2002,** 325;
DRMIĆ, Ilija:
(609) „Ono što ljepotom osmisleno raste/u škrinjici srca…" (*O poeziji Pere Pavlovića*) **6, 1998,** 1208-1218;
DRNOVŠEK, Igor:
(610) Haiku bez granica **1, 2001,** 174-176;
DROPULJIĆ, Tomislav:
(611) Jadranska simfonija Josipa Ćosića **4, 1998,** 816-817;
DRUMMOND, William:
(612) *Sveti Ivan Krstitelj* (odabrala i prevela Đurđica G. Porobija) **4, 2003,** 633;
DUGAČKI, Vladimir:
(613) Prvi medicinski fakultet u Sarajevu (1944. – 1945.) **2, 1999,** 282-285;
DUGEČ, Malkica:
(614) *Protiv zaborava; Vjerujući…* **2, 1998,** 295; 357;
(615) *Priča o ljubavi*; *Ritmom krvotoka* **3, 1998,** 453; 577;
(616) *Tragom očovječenja* **4, 1998,** 707;
(617) *Hrvatski haiku* **5, 1998,** 900;
(618) *Hrvatski haiku* **6, 1998,** 1201;
(619) *Troskoci stihovima; Hrvatski haiku* **1, 1999,** 48;
(620) *Haiku - iznjedren krikom; Haiku s tuđišta* **2, 1999,** 320; 370;
(621) *Crni kamen spoticanja; Vrata nepovrata* **5, 1999,** 907;
(622) *Ime trešnje; Probudim li se…; Ne misli na to!* **1, 2000,** 117; 127; 131;
(623) *Staklena krletka samoće; Zelenilo dana* **2, 2000,** 297;
(624) Razmišljanja o hrabrosti **2, 2000,** 306-309;
(625) *Među makovima; Modra zvijezda repatica; Dobrodošlica* **3, 2000,** 422; 593;
(626) *Ipak se govor dogodi; Sada je vrijeme* **6, 2000,** 1133; 1142;
(627) *Nedotkane nade* **2, 2001,** 226;
(628) *Buntovni sanjar* (Tragom političkih poruka prof. Vjenceslava Čižeka) **3, 2001,** 499-511;
(629) *Klupko bola i samoće; Za Hrvatsku oda; Mrtva laterna s Griča; Odlasci i dolasci* **5, 2001,** 930; 960-961;
(630) *Bijeli san u školjci; Na presahlu vrelu* **6, 2001,** 1072; 1175;
(631) *Prosjaci pred vratima Europe* **2, 2002,** 278;
(632) *Naš kaj navek sveti; Nas dvoje u beskraju* **4, 2002,** 661;
(633) *Po pravdodijelnicama svijeta; U slapu vječnosti* **5, 2002,** 867; 873;
(634) Bio je samo Hrvat (uz promociju knjige Bože Dugeča *Nismo spremni robovati*) **6, 2002,** 1038-1045;
(635) *Blage oči; Žena sa psom* **1, 2003,** 97;
(636) *Što ćemo reći kad budemo mrtvi; Navek mi prihaja* **4, 2003,** 593-594;
(637) *Vatra-voda-zrak; Voda; Zrak* **4, 2003,** 610-612;
(638) *Zagonetna cesta; Megla prokleta* **2, 2004,** 276;
(639) *More u srcu; Dozrela tišina; Domovini za utjehu; Dometi pjesme; Molitva za dobrotu; Nitko nije znao* **4, 2004,** 656-658;

(640) *Tragom neotuđenih stopa; Kušnja i osama; Obgrljeni zvijezdama* **2, 2005,** 299-300;
(641) *Tajni kutak čovječnosti; Ne budi putnik osamljen* **3, 2005,** 543-544;
(642) *Zašto ponekad ne slušam glazbu; Pri rastanku, Čovjekova domovina; Podno Švapskih Alpa* **6, 2005,** 1139-1140;
(643) *Blatne kaljače; Nedovršena oprava; Neka mi ne klecnu koljena; Pred Gospodom* **2, 2006,** 237-239;
(644) *Neka ne bude vjetra; Nostalgija* **4, 2006,** 663-664;
(645) *Hrvatska se u riječ unjedrila* (sonetni vijenac) **5, 2006,** 871-878;
(646) *Tragom budnoga sanjara* **1, 2007,** 48;
(647) *Cesta moga zavičaja; Idući pognut prema vječnosti; Ne boj se suze!; Neminovnost susreta; Razdanjeni sonet; Zalutao list; Srk daljina* **4, 2007,** 739-742;
(648) *Neraskidiva veza,* **6, 2007,** 1111;
(649) *Ulična svjetiljka; Ophođenje sa srećom; Ne zovi me!* **2, 2008,** 264-266;
(650) *Listajući dnevne novine; Zid od suza* **5, 2008,** 798;
(651) *Dvije zavičajne rijeke; Nitko ne zna* **1, 2009,** 48-49;
(652) *Ne daju vihori hudi; Odlazak mladih umova; Neizbrisiva slova; Sutra će more pričati djeci* **4, 2009,** 605-606;
DURAKOVIĆ, Asaf:
(653) *Najgori knez Hrvata; Prenesretni jezik* **5, 2001,** 916-918;
(654) *Matej i Matija* **2, 2002,** 317;
(655) *Ozaljska urna* **4, 2002,** 707;
(656) *Divlja zemlja; Maslina na školju* **5, 2002,** 920;
(657) *Mošćenička draga* **1, 2003,** 114;
DURAKOVIĆ, Zijad:
(658) *Drum vječno utrti; Put zvijezda* **6, 1999,** 1112; 1174;
(659) Promukli štropot; Zaostala sjena **2, 2000,** 271;
(660) *Trnja ruho* **3, 2000,** 503;
(661) *Srpanj; Kap po kap; Bijeg nepovrata; Negve* **4, 2000,** 713;
(662) *U tišini ljetnoj; Po koga sanjke jure; Ne pritišći rukom; Crta* **5, 2000,** 948;
(663) *Jeka; Smisao* **6, 2000,** 1165; 1204;
(664) *Libertas*; *Okvir* **1, 2001,** 71; 77;
(665) *Biljeg; Žižak* **2, 2001,** 283; 331;
(666) *Bljesak* **3, 2001,** 460;
(667) *Nevjera; Pir* **5, 2001,** 941; 952;
(668) *Prazne ruke* **1, 2002,** 130;
(669) *Iz sjena* **2, 2002,** 317;
(670) *Jesenja svjetlost* **4, 2002,** 745;
(671) *Hrapav kamen; Krug* **5, 2002,** 920; 930;
(672) *Slijepi put* **1, 2003,** 114;
(673) *Sedam puta*; *Kosac* **3, 2003,** 492;
(674) *Jesenja maska; Svjetlost; Bljeskovi* **5, 2004,** 878;
(675) *Nad talogom; Brazda* **1, 2005,** 93;
(676) *Gösseldorfer See* **5, 2005,** 888;

(677) *Znamenja: Vječni snijeg Bleiburga; Bleiburško hridno cvijeće* **1, 2006,** 87-88;
(678) *Titraji tišine: Dah* **6, 2006,** 1099; 1108;
(679) *Tko svjetlost zaklanja: Teret* **6, 2007,** 1095;
(680) *Prolazna soba* **2, 2008,** 312;
(681) *Poderana noć: Zaleđeni osmijeh; Nemoćni jahač apokalipse* **4, 2009,** 723-725;

DUSPER, Hrvoje:
(682) Kulturna događanja u Pagu **3, 2003,** 554-555;

DUŠAK, Davor:
(683) Nadahnut nastup (Mješoviti zbor "Kralj Zvonimir") **1, 1999,** 186;

EŠIĆ, Šimo:
(684) *Kako se crta tata* **1, 2001,** 57;

FABI, Massimo:
(685) U Italiji knjiga i spomen-ploča ocu indoeuropske filologije (s talijanskog izvornika preveo Tvrtko Klarić) **2, 2006,** 371-374;

FAJ, Zdravko:
(686) Kaos i kozmos (Josip Planinić, *Kaos i kozmos*, izd. Algoritam, Zagreb, & Pedagoški fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek) **1, 2002,** 185-186;

FARKAŠ, Jelica:
(687) *Primi me...* **2, 2009,** 295;
(688) *Koraci; Trag* **6, 2009,** 1094;

FILIPOVIĆ, Ivana Ruža:
(689) *Tu i tamo* **3, 2000,** 422;

FILIPOVIĆ-GRČIĆ, Ina:
(690) *Polja bijelih padobrana; Ni traga u tebi* **4, 2004,** 727;
(691) *Glas tišine; Sa-mo-ća; Tko? Ja?* **5, 2004,** 864;

FIŠTER, Mira:
(*s. Marija Petra od Presvete Euharistije*)
(692) *Trnem; Bijeloj hostiji* **6, 2000,** 1159; 1162;
(693) *V duši; Bistrički rekvijem* **6, 2001,** 1089, 1097;
(694) *Prtilet; Dan i noć* **5, 2002,** 871; 926;
(695) Krapinsko *Zercalo...* opet aktualno **6, 2002,** 1162-1166;
(696) *Bila sam Tvoja rijeka* **1, 2009,** 37;
(697) *Ivane Krstitelju* **3, 2009,** 497;
(698..) *Pjesma o suncu i tratinčici* **4, 2009,** 596;
(699) Karmel u pitanjima **5, 2009,** 811-815;
(700) *Molitva runolista* **6, 2009,** 998;
(701) Karmel u pitanjima (II. dio) **6, 2009,** 1090-1093;

FLEGER, Dora:
(702) *San* **1, 2003,** 110;
(703) *Domovina ja sam tvoja* **4, 2006,** 636;

FOFI, Goffredo:
(704) Zakej i intelektualci (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 394-396;

FOMA:
(705) *U tišini* (I) **2, 2006,** 350;

FRACCHIA, Umberto:
(706) Jesenske kiše (autor prijevoda i bilješke o piscu Josip H. Nikšić) **5, 1999,** 962-967;

FRANCETIĆ, Slavica:
(707) Mješoviti pjevački zbor „Kralj Zvonimir" nastupio u Otočcu i Tihaljini **5, 1998,** 1047;

FRANČIĆ, Anđela:
(708) Govor Hrvatskoga Groba u Slovačkoj (Sanja Vulić – Bernardina Petrović, *Govor Hrvatskoga Groba u Slovačkoj*, Zagreb 1999.) **2, 2000,** 397-400
(709) Osobna imena bunjevačkih Hrvata u Madžarskoj (Živko Mandić, *Osobna imena bunjevačkih Hrvata u Madžarskoj*, izd. Korabljica, Zagreb 2000.) **1, 2001,** 188-191;
(710) Čabarska prezimena kroz povijest (Slavko Malnar, *Prezimena u čabarskom kraju kroz stoljeća 1498. – 1997.*, izd. Matica hrvatska, Čabar 2001.) **1, 2002,** 186-189;
(711) Hercegovačka onimija (Jerko Pandžić, *Hercegovačka imena i nazivlje; onomastična ispitivanja*, izd. Naklada Kosinj, Zagreb 1999.) **6, 2002,** 1181-1184;
(712) Duvanjska prezimena (Ante Ivanković, *Duvanjska prezimena*, Tomislavgrad 2001.) **3, 2002,** 579-582;
(713) Dvije knjige o antroponimiji Bosne i Hercegovine (Milan Nosić & Magdalena Vidinić, *Bosansko-hercegovačka hrvatska prezimena I* i *II*, izd. HFD, Rijeka 1999. i 2000.) **1, 2003,** 176-178;
(714) Monografija o župi Sveta Marija (Andrija Lukinović, Pavao Markač, *Župa Sveta Marija u Međimurju*, Sveta Marija 2003.) **5, 2003,** 953-959;

FRANIĆ, Frane:
(715) Poštovanom uredništvu *Marulića* **2, 2001,** 389;

FRANIĆ, M. :
(715 *) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;

FRANIN, Dina:
(716) *Jesen II* **1, 1999,** 36;

FUGOŠIĆ, Vinko:
(717) Sjećanja na jedan pohod Dubrovniku (II.) **1, 1998,** 81-92;

GABELICA, Ivan:
(718) Zalarov sukob s istinom, moralom i logikom **3, 2005,** 596-602;
(719) Prof. dr. Ivo Zalar probudio se iz zimskoga sna **6, 2006,** 1230-1238;
(720) Argumentima a ne kompromisom do istine **2, 2007,** 388-393;
(721) Gospodin Buturac izbjegava moje argumente **5, 2007,** 976-985;

GABOR, Vasyl:
(722) Lov u izgubljenom prostoru (s ukrajinskog izvornika preveo Aleksa Pavlešin) **2, 2002,** 273-276;
(723) Da ne oglasi bubanj (s ukrajinskog izvornika preveo Aleksa Pavlešin) **2, 2002,** 276-277;

GAGIĆ, Smiljka:
(724) *Waka* **1, 1998,** 36;
(725) *Haiku* **4, 1998,** 681;

GALIĆ, Pavao:
(726) Letvice i svetačke slike na lomači **2, 1998,** 340-347;

(727) Balkanština u značajnoj knjizi **2, 1998,** 363-365;
(728) Liturgijsko razmišljanje obična čovjeka **5, 1998,** 1035-1043;
(729) Od pridjeva „božićni" u školi 1948. g. do božićnih jaslica u knjižnici 1997. g. **6, 1998,** 1271-1273;
(730) Razmišljanje o današnjoj božićnoj/uskrsnoj ispovijedi **3, 1999,** 603-606;
(731) Znači li nešto u praksi prva rečenica kan. 1176, § 3 Zakonika kanonskog prava? **4, 1999,** 814-816;
(732) Razmišljanje obična čovjeka o današnjoj tijelovskoj procesiji **5, 1999,** 1048-1051;
(733) Tintarnice i crnilo u crnoj jami **1, 2000,** 170-171;
(734) Kako je počela koncilska obnova u mom gradu **2, 2000,** 364-372;
(735) Ipak se vratila... **4, 2000,** 724-729;
(736) Prinos povijesti cenzure knjiga **6, 2000,** 1231-1237;
(737) Don Joso Felicinović – dušobrižnik i dobrotvor **1, 2001,** 152-157;
(738) Sjećajući se Ezopove basne *Vuk i janje* ili – aktualna priča o *prekomjernom granatiranju* **2, 2001,** 380-383;
(739) Ratzingerov "Uvod u duh liturgije" **3, 2001,** 630-631;
(740) Je li Hitler još uvijek živ? **4, 2001,** 800-802;
(741) Talijanski iredentizam nije nestao nakon Drugoga svjetskog rata **5, 2001,** 1011-1021;
(742) Je li bio potreban protuosovinski rat? **6, 2001,** 1209-1214;
(743) Je li Afganistan bio prekomjerno bombardiran? **3, 2002,** 544-548;
(744) Zaključne riječi o junacima Pavlove ulice **3, 2002,** 550-553;
(745) Protuhrvatska trilogija (Oddone Talpo, *Dalmazia – una cronaca per la storia*, izd. Stato Maggiore dell' Esercito, Ufficio storico, Roma 1994. – 2000.) **4, 2002,** 808-813;
(746) Iznevjerena misao Crkve u talijanskim liturgijskim prijevodima (Lorenzo Bianchi, *Liturgia. Memoria o istruzioni per l'uso?*, izd. Piemme, Casale Monferrato (AL) 2002.) **5, 2002,** 1002-1004;
(747) Haška agresija na Hrvatsku **6, 2002,** 1141-1143;
(748) Žrtve protukatoličke mržnje (Rozario Šutrin, *Žrtve bogoljublja i čovjekoljublja*, izd. Nadbiskupski ordinarijat, Zadar 2002.) **6, 2002,** 1176-1178;
(749) Razmišljanja o boljševizmu i globalizmu u studenomu 2002. godine **1, 2003,** 155-157;
(750) Od kuge, glada i rata – oslobodi nas, Gospodine **2, 2003,** 342-345;
(751) Gospodine veleposlaniče, zovite Nijemce da se vrate... u Češku **3, 2003,** 537-539;
(752) Ne može se nekažnjeno prezirati glas Svetog Oca (Kraj Novoga vijeka) **4, 2003,** 690-693;
(753) Bibinjski znanstveni uspjeh (Ivan Šindija, *Bibinjski korijeni*, izd. Matica hrvatska, Zadar 2003.) **5, 2003,** 948-949;
(754) Možda je ipak čovjek postao od majmuna... **6, 2003,** 1146-1150;
(755) Hrvatski Dan neovisnosti 2003. – ili najnoviji, trostruki, napad na Hrvatsku **1, 2004,** 160-162;
(756) Bombardiranja Zadra za jugosrpsko-hrvatskog rata (1990. – 1996.) **3, 2004,** 528-538;
(757) Gibsonov film o Kristovoj muci u očima obična čovjeka **3, 2004,** 588-589;
(758) Korisna poruka današnjem čovjeku (Aleksandar Stipčević, *Socijalna povijest knjige u Hrvata, knj. I.*, izd. Školska knjiga, Zagreb 2004.) **3, 2004,** 595-596;
(759) Bombardiranja Zadra za jugosrpsko-hrvatskog rata (1990. – 1996.) – II. **4, 2004,** 693-704;

(760) Bombardiranja Zadra za jugosrpsko-hrvatskog rata (1990. – 1996.) – III. **5, 2004,** 865-877;
(761) Možemo li zamisliti... **5, 2004,** 933-937;
(762) Imao je dobar tek, slabu hranu, ljubio siromahe, zazirao od ogavnih bogataša (Blaž Karavanić, *Autobiografija seoskog župnika*, izd. Stolni kaptol Sv. Stošije, Zadar 2004.) **5, 2004,** 964-965;
(763) Sluga Tvoj, Gospodine, služi kao pčela radilica (Rozario Šutrin, *Vjerni Djevici slavnoj. Hrvatski velikani srca i uma*, izd. Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja, Split 2004.) **5, 2004,** 965-967;
(764) Sveti Mihovile Arkanđele, brani nas u boju... (Georges Huber, *Moj će anđeo ići pred tobom*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb, 2004.) **1, 2005,** 212-213;
(765) Tražim pravdu... sudbina jedne tužbe **2, 2005,** 353-357;
(766) Zar nam treba i protubiblija (*Ilustrirana Biblija. Stari zavjet. Novi zavjet*, Rijeka, Extrade, 2004. Prijevod s engleskog) **3, 2005,** 622-623;
(767) Meminisse iuvat (Josip Grbelja, *Talijanski genocid u Dalmaciji. Konclogor Molat.* izd. Udruga logoraša antifašista u talijanskom Koncentracijskom logoru Molat, Zagreb 2004.) **3, 2005,** 623-626;
(768) Madar p. Béla Holl u Zadru 1982. godine **4, 2005,** 766-767;
(769) Nešto o kronologiji i kako se s malom pameću upravlja svijetom **5, 2005,** 970-973;
(770) Izložba o hrvatskoj pobjedi **5, 2005,** 980-981;
(771) Jesmo li zaboravili snajperiste? **6, 2005,** 1194-1197;
(772) Bastianini «zaboravio» talijansku strahovladu u Dalmaciji (Giuseppe Bastianini, *Volevo fermare Mussolini, Memorie di un diplomatico fascista.* Pref. di Sergio Romano. Milano, BUR, 2005 /Biblioteca Universale Rizzoli/) **2, 2006,** 395-399;
(773) Knjiga o imovini Zadrana u XIV. stoljeću (*Inventari fonda Veličajne općine zadarske Državnog arhiva u Zadru godine 1325. – 1385*; prepisao i priredio Robert Leljak; izd. Državni arhiv u Zadru, 2006., sv. I.) **4, 2006,** 816-817;
(774) O političkom dogmatizmu (*Kratko razmišljanje obična čovjeka*) **5, 2006,** 987-989;
(775) Pekar Nikola i četnici **6, 2006,** 1241-1242;
(776) Hrvatske tiskane knjige do 1835. godine (Aleksandar Stipčević, *Socijalna povijest knjige u Hrvata*, izd. Školska knjiga, Zagreb, 2005.) **1, 2007,** 184-185;
(777) Pomladivanje Talijana u Hrvatskoj (*L'Istria dell'esodo. Manuale legislativo dei profughi istriani – fiumani – dalmati.* Roma, Difesa Adriatica, 2002.) **2, 2007,** 432-437;
(778) Prva hrvatska knjiga o uništenju Zadra u Drugome svjetskom ratu (Kažimir Pribilović, *Povijesna građa oko bombardiranja Zadra u II. svjetskom ratu*, izd. Matica hrvatska, Zadar 2006.) **3, 2007,** 38- 639;
(779) Prije prava postojalo je logično razmišljanje **6, 2007,** 1168-1170;
(780) Verdijev *Requiem* u zadarskoj katedrali *(Razmišljanja obična čovjeka o raznim ukidanjima u Crkvi)* **1, 2008,** 181– 186;
(781) Prikaz bezvrijedne knjige (Egidio Ortona, *Diplomazia di guerra. Diari 1937 – 1943.* Il Mulino, Bologna, 1993.) **2, 2008,** 386-389;
(782) Iadera glagolitica (Pavao Kero, *Popis glagoljskih kodeksa Zadarske nadbiskupije*, Zadar, Stalna izložba crkvene umjetnosti, 2008.) **4, 2008,** 747-748;

(783) Dvostruko autocenzurirana maturalna zadaća 1950. godine 5, 2008, 921-924;
(784) Neukusna i uzaludna talijanaška nostalgija **6, 2008,** 1145-1147;
(785) Dragocjen prinos hrvatskoj kulturi (Vladimir Vratović, *Rimska književnost*, Zagreb, Biakova 2008.) **1, 2009,** 164-166;
(786) Milijunske pričesti **2, 2009,** 340-343;
(787) Spomenik trajniji od mjedi (Aleksandar Stipčević, *Socijalna povijest knjige u Hrvata*, Zagreb, Školska knjiga, 2008., knj. III. *Od početka narodnog preporoda /1835./ do danas*), **2, 2009,** 354-357;
(787*) Predao mami darovane novčiće (Ivan Damiš, *Časni sluga Božji Egidije Bulešić, apostol mladih, svjetovni franjevac*, izd. Brat Franjo, Zagreb 2009.) **6, 2009,** 1177;

GALOWETZ, Matija pl. de = KLARIĆ, Tvrtko:
(788) Neprocjenjivo likovno blago slikarica plemkinja **2, 2003,** 362-363;

GAMBRA CIUDAD, Rafael:
(789) Žonglerizacija vjere (sa španjolskoga preveo Jerko Grgec) **6, 2009,** 1078-1087;

GARAŠIĆ, Nikola:
(790) *Put do zvijezda* **6, 2000,** 1133;
(791) *Serenada moru* **2, 2001,** 278;

GARVANOVIĆ-POROBIJA, Đurđica:
(792) *"Ne brinite"* **4, 2003,** 642;

GASSELICH VUČINIĆ, Ana = VUČINIĆ, Ana:
(793) *Ja znam* **6, 2000,** 1122;
(794) *Kako shvatit Boga* **1, 2002,** 77;

GAVRAN, Ignacije:
(795) Znanost *i* nauka ili samo znanost? **1, 1998,** 146-148;

GAVRIĆ, Anto, O. P.:
(796) Magister in sacra theologia! **1, 2001,** 73-74;
(797) Nužnost i važnost dijaloga u djelu Tome Vereša **2, 2004,** 339-342;

GAVRIĆ, Anto:
(798) *Vjerovati; Nešto više* **2, 2006,** 335;
(799) *Posjet mrtvom domu* **4, 2006,** 776;

GAVROSKI, Anamarija:
(800) Krematorij **2, 2002,** 315-316;
(801) Vuk i Vukolovac **1, 2006,** 108-109;

GAZEL-BILEN, Dominique:
(802) *Moj otac; Da si živ; Melankolija; Hrvatska, ljubavi moja!; Kad budem gazila;Progonstvo; Laku noć!; Mala bijah; Rat na pragu; Tek nekoliko trenutaka; Odsutnost; Ljubavni pjev; Snijeg i muk* (izabrao i s francuskoga preveo Stanko Tenšek) **1, 2002,** 56-63;

GERMAIN, Sylvie:
(803) Putopis po Izraelu (s francuskoga preveo Stanko Tenšek) **3, 2006,** 455-456;

GERNHARDT, Robert:
(804) *Crkva u Ahausu* (prema Robertu Gernhardtu složio Krešimir Veselić) **3, 2003,** 475;

GETLIHER, Alojz:
(805) Grof Edgar Bourrée de Corberon – hrvatski nacionalni osjećaji, nastojanje za ustroj potpunog Sveučilišta u Hrvatskoj **3, 1999,** 528-537;

GLASNOVIĆ, Vlatka:
(806) Zagrebački solisti i Irena Grafenauer **6, 1998,** 1287;
(807) 50. obljetnica Posudionice i radionice narodnih nošnji **3, 1999,** 610;
(808) 45 godina uspješnog rada Zagrebačkih solista **3, 1999,** 610-611;
(809) Catherine Mackintosh u Zagrebu **3, 1999,** 611-612;
(810) Novi Yamaha instrumenti Zagrebačke filharmonije **3, 1999,** 612;
(811) 50. godišnjica smrti Sigrid Undset **4, 1999,** 820;
(812) Izložba Arnolda Schönberga u Zagrebu **4, 1999,** 820-821;
(813) Adio, Luciano **5, 1999,** 1060;
(814) 80. obljetnica Etnografskog muzeja **6, 1999,** 1222-1223;
(815) Međimurske božićnice **6, 2000,** 1247;

GLAVAŠ, Mario:
(816) *Sačuvaj sliku* **1, 2001,** 60;

GLIBO, Rajko:
(817) Prosječnost s elementima originalnosti (Antun Lučić, *Naovamo*, izd. Ceres, Zagreb 1996.) **1, 1998,** 196-198;
(818) *Dozivke* **3, 1998,** 497;
(819) Kontekst autobiografske povijesti (Zdravko Sančević, *Pogled u Bosnu*, izd. Naprijed, Zagreb 1998.) **3, 1998,** 622-624;
(820) Snalaženje postmoderna lirika (Vjekoslav Boban, *Antikvarijat*, izd. K. Krešimir, Zagreb 1997.) **3, 1998,** 625-627;
(821) *Dnevna zadaća*; *Lutanje bespućem* **2, 1999,** 290;
(822) Demitizacija Nikole Šopa (Dean Slavić, *Mit i Nikola Šop*, izd. Hrvatsko filološko društvo, Rijeka 1998.) **2, 1999,** 402-403;
(823) Kršan *Kršni zavičaj* (br. 31.) **2, 1999,** 405-406;
(824) Vuletićev prilog vukovaristici (Anđelko Vuletić: *Strijeljanje ustaše Broza*, izd. Mosta, Zagreb 1998.) **2, 1999,** 414-417;
(825) *Zanesenjak* **3, 1999,** 479;
(826) *Biti Mak* **4, 1999,** 805;
(827) *Kap nad vodom* **6, 1999,** 1179;
(828) Znanstvenikove znanstvene postaje (Josip Kekez, *Procjene i ocjene*, izd. Organizator, Zagreb 1999.) **6, 1999,** 1237-1239;
(829) Superiorno otvoreni Jakov Bubalo (Jakov Bubalo, *Hrvatska jezična zrnca*, izd. Naklada DHK Herceg-Bosne, Mostar i Naša ognjišta, Tomislavgrad 1999.) **6, 1999,** 1241-1242;
(830) Pjesme tugaljivih tonova (Zdravko Kordić, *Zipka i smrt*, izd. K. Krešimir i Naklada DHK Herceg-Bosne; Zagreb – Mostar 1999.) **6, 1999,** 1243-1245;
(831) *Mogućnosti; Pravo mjesto; Moj pjesniče* **1, 2000,** 89; 109; 127;
(832) *Prepoznavanje; Postmodernist* **3, 2000,** 474;
(833) *Očuđena radost; Evokativni sonet* **3, 2000,** 519; 562;
(834) Obljetnica hrvatskog klasika (Časopis za književnost, kulturu i društvene teme *Osvit* br. 4, Mostar 1999.) **3, 2000,** 610-611;
(835) Nit filozofične tjeskobnosti (Zdravko Kordić, */P/ogledi iz suvremenosti*, izd. Naklada DHK HB, Mostar 2000.) **3, 2000,** 619-621;

(836) *Križ; Komadići neba* **4, 2000,** 729; 751;
(837) *Ranjena jeka; Nezahvalni stvor; Lijek za prizemljaše* **5, 2000,** 986;
(838) Novost iz književne radionice (Ante Matić, *Nebeska galija*, izd. Društvo hrvatskih književnika Herceg-Bosne, 2000.) **5, 2000,** 1030-1031;
(839) Zrcala tihe pjesnikinje (Ružica Soldo, *Ljubičasti sutoni*, Samizdat, Široki Brijeg, 2000.) **5, 2000,** 1031-1033;
(840) Doskok trećemu mileniju (*Ramski zbornik 2000*, izd. Ramska zajednica, Zagreb 2000.) **6, 2000,** 1248-1250;
(841) *Letak; Govor sivila* **2, 2001,** 273;
(842) *Bijes u dolini bijele mjesečine; Odlazak* **4, 2001,** 718; 766;
(843) *Znak; Mala čuda* **1, 2002,** 52; 90;
(844) *Oda neminovnosti* **2, 2002,** 314;
(845) *Malo zrcalo; Biti svoj* **3, 2002,** 438; 458;
(846) *Balansiranje; Svitanje; Lutanje – opet* **5, 2002,** 900;
(847) Zmaj **5, 2002,** 923-926;
(848) *Usud* **6, 2002,** 1092;
(849) *Olovnost zapamćenja* **1, 2003,** 70;
(850) *Darodavci tuge; Ironičar* **3, 2003,** 476;
(851) Sestre suputnice **3, 2003,** 500-507;
(852) *Pustite ga* **4, 2003,** 621-622;
(853) *Europski endem* **5, 2003,** 903;
(854) Kralj Rame (Rex Ramae) **1, 2004,** 100-119;
(855) Tabornik **3, 2004,** 513-519;
(856) Protektoratski grad **2, 2005,** 321-325;
(857) *Nepropadljiva kiša* **5, 2005,** 905;
(858) Enigmin glasnogovornik **5, 2005,** 942-952;
(859) *Nasrtaji mutnine; Obeznađenost; Nadolazak sjaja* **3, 2006,** 545-547;
(860) Vukovi **3, 2006,** 564-569;
(861) *Dodiri; Krila oporuke; Natukničkí portret duše; Društvo po mjeri* **2, 2007,** 269-273;
(862) Četnici **3, 2007,** 563-572;
(863) Osta živa glava **5, 2007,** 937-944;
(864) *Usmjeravanje sna; Posjet; Narator; Dodiri II* **2, 2008,** 304;
(865) Evo me **3, 2008,** 507-512;
(866) Sjaj buketa pseudosoneta (Vesna Hlavaček: *Puni krug*, izd. Društvo hrvatskih književnika Herceg-Bosne, Mostar & Synopsis d.o.o., Zagreb, Mostar-Zagreb, 2008.) **4, 2008,** 749-751;
(867) *Usidrene sličice* **6, 2008,** 1058;
(868) *Valovi bajke; Postrojbe svetog Franje* **3, 2009,** 467-468;

GLUHAK, Vlasta:
(869) *Pas* **4, 1998,** 709;
(870) *Kuja* **5, 1998,** 907;

G. M. = GRGEC, Radovan:
(871) *Danica* 1999. **5, 1998,** 1050;

(872) Književna večer o Jakovu Ivaštinoviću **1, 1999,** 3;
(873) Književna večer Božene Kruz **1, 1999,** 4;
(874) *Danica* 2000. (izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 1999.) **5, 1999,** 1067-1068;
(875) Predstavljanje Verešovih *Razmišljanja* **3, 2000,** 419;
(876) *Danica* 2001. **5, 2000,** 1028;
(877) *Danica* 2002. **5, 2001,** 1024-1025;
(878) *Danica* za 2003. (izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2002.) **5, 2002,** 994;
(879) *Danica* 2004. (izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2003.) **5, 2003,** 945;
(880) *Danica* 2005 **5, 2004,** 956;
(881) *Danica* 2006 **5, 2005,** 983-984;
(882) *Danica* za 2007 **5, 2006,** 1026;
(883) *Danica 2008* (HKD sv. Jeronima, Zagreb 2007.) **5, 2007,** 1000-1001;

G. P.:
(884) Pripisak **4, 2001,** 819;

GRABAR, Sergij:
(885) Izbor; Dismas; Hiton; Mjenjač novca; Okovani (s ukrajinskog preveli Đuro Vidmarović i o. Pantalejmon Salomaha) **2, 2002,** 279-283;

GRABČANOVIĆ, Mustafa:
(886) *Sanjarenje; Noć bez sna* **1, 2001,** 111-112;

GRACIN, Juraj:
(887) Prisjećaj na S. Quasimoda **3, 2002,** 459-463;

GRADIŠKA, Ante:
(888) Bidermajer je mrtav – živio Bidermajer! **1, 1998,** 152-157;
(889) Jugozapadno od Gomore **2, 1998,** 366-370;
(890) Peti jahač Apokalipse **3, 1998,** 586-590;
(891) Agilni književnik i književni povjesnik (U povodu najnovije knjige *Kazivanja o Splitu* Zdravka Mužinića) **3, 1998,** 604-607;
(892) Izazov žute rase **4, 1998,** 796-799;
(893) „Sirove strasti" „poludjela buržuja" **6, 1998,** 1276-1280;
(894) "Posljednja večera" - gozba nihilističkih zločinaca **1, 1999,** 179-183;
(895) Timor mortis u Sarajevu ljeta Gospodnjega 1995. **4, 1999,** 816-819;
(896) Plivač - samoubojica **5, 1999,** 968-969;
(897) "Kako upokojiti vampira" **5, 1999,** 1043-1048;
(898) My Fair "Ledi" **6, 1999,** 1212-1213;
(899) Spike Lee – guru crnog rasizma **1, 2000,** 172-175;
(900) S(u)m(r)ak Kalajićeva svijeta **2, 2000,** 361-364;
(901) Hrvatski ulični "trainspotting" **4, 2000,** 796-799;
(902) Čeh u Tinseltownu - The recent years (Nova faza u filmskom opusu Miloša Formana) **6, 2000,** 1239-1244;
(903) "Privilegiji svećenstva" **1, 2001,** 113-118;
(904) Moralna rekonkista ili "bura u čaši vode"?! **3, 2001,** 513-520;
(905) Americana s okusom gorčine **5, 2001,** 919-922;
(906) Carlyle – naš suvremenik **6, 2001,** 1090-1096;

(907) Talentirani gospodin Hyde **1, 2002,** 38-43;
(908*) Strah od pletenja (ili "korizmena čokolada") **3, 2002,** 541-544;
(909) Demokratie über alles (razmišljanja u povodu "sindroma Le Pen") **4,2002,** 785-794;
(910) Granice slobode (o filmu Rista Jarve *Godina zeca*) **5, 2002,** 965-971;
(911) Lezi, "Grebene", da te grebem **6, 2002,** 1132-1135;
(912) Moral miscellanea **1, 2003,** 158-163;
(913) Dobar život (i) nama – a ne samo vama! **2, 2003,** 345-353;
(914) "Raising Cain" **3, 2003,** 533-536;
(915) Ministarska optimistična tragedija **4, 2003,** 702-709;
(916) Vršak ledenog brijega **5, 2003,** 926-931;
(917) Kapitalizam koji teče **6, 2003,** 1151-1153;
(918) Opet *miscelanea* – ovaj put u većim komadima **1, 2004,** 163-166;
(919) Double miscelanea again **3, 2004,** 578-583;
(920) Sati očaja u Pleasantvilleu **4, 2004,** 743-748;
(921) "Lišo bez punta" za Hrvatsku **5, 2004,** 930-932;
(922) Double miscellanea – once again **6, 2004,** 1130-1132;
(923) Ljudi nahvao i ljudi nazbilj **1, 2005,** 169-179;
(924) *Miscelanea* (not the show) must go on! **2, 2005,** 362-364;
(925) Bez naslova **3, 2005,** 605-610;
(926) Kome zvono zvoni? **4, 2005,** 768-777;
(927) Knjiga plača i nezaborava (Mile Pecić, *Zakopani dnevnik. Dramatična zbivanja 1990. – 1991. u slunjskom kraju*, izd. DoNeHa, Zagreb 2003.) **5, 2005,** 988-994;
(928) Écrasez lžinfâme! **6, 2005,** 1186-1193;
(929) Smrt «zločestog medvjeda» (i neke druge priče) **1, 2006,** 159-173;
(930) Miscellanea repetita **3, 2006,** 590-596;
(931) U ime bezakonja (i beščašća) **5, 2006,** 1001-1009;
(932) Putovanje u srce tmine (*Meksička epizoda Davida Herberta Lawrencea*) **1, 2007,** 87-98;
(933) Miscelanea catholica **6, 2007,** 1171-1176;
(934) Antiglobalizacijski antibarbarus (Čitajući knjigu Nikole Mate Roščića: *Nova religija globalizma. Ogled o naumu stvaranja nove univerzalne religije*) **2, 2008,** 360-372;
(935) Miscelanea catholica **4, 2008,** 739-743;
(936) Uloga Crkve danas – govori mons. Lustiger **5, 2008,** 931-935;
(937) Dva provokativna prijevoda na temu holokausta **3, 2009,** 563-567;
(937*) Slučaj Pacelli **6, 2009,** 1130-1132;

GRAHOVAC, Željko:
(938) Stilistički besprijekorno ispisan prvijenac (Sanja Babić-Đulvat, *Travnički nocturno*, izd. HKD Napredak, Vitez 2000.) **3, 2001,** 645-646;

GREČL, Domagoj:
(939) Kako transkribirati i deklinirati ruska imena **5, 2008,** 799-805;

GRGEC, Jerko:
(940) Silvano Borruso i "evolucionizam u nevolji" **1, 2008,** 111-112;
(941) Samoiskorijenjena Europa **3, 2008,** 399-401;
(942) Žal za (ne)ostvarenim totalitarizmom **5, 2008,** 763-768;

(943) *Stotinu čavala* i transcendentno u kinematografiji **5, 2008,** 908-921;
(944) Europa protiv kršćanstva **6, 2008,** 1006-1020;
(945) Leonardo Castellani **1, 2009,** 50-54;
(946) Anozmija i krave iz Wisconsina **2, 2009,** 236-248;
(947) Biblija nevjernikâ **3, 2009,** 377-378;
(948) Areligija na krilima tupe stvarnosti **3, 2009,** 449-466;
(949) Teško je naći dobra "katoličkog romanopisca" **4, 2009,** 585;
(950) Homo sapiens i nužnost brbljanja o pupku **4, 2009,** 638-654;
(951) Na rubu stvarnosti: "Sljedeća stanica – Zona sumraka" **5, 2009,** 849-865;
(951*) Polusanovnik predraća (Ratko Cvetnić: *Polusan*, izd. Mozaik knjiga, Zagreb 2009.) **5, 2009,** 977-981;
(952) Između apostazije i konvertitstva – totalitarizam u ogledalu filmske umjetnosti **6, 2009,** 1044-1060;

GRGEC, Perica = **GRGEC,** Petar, ml.:
(953) „Ljudi ne gledaju ni u prošlost ni u budućnost, nego gledaju televiziju" **2, 2008,** 223;
(954) Odgođena korizma? **2, 2009,** 185-187;
(955) Ususret otajstvu Božića (ne baš izravno) **6, 2009,** 993-997;

GRGEC, Petar, ml.:
(956) Umjesto «Uzruba» **1, 2008,** 1-5;
(957) O jednom simpoziju i uz rub mu **6, 2008,** 955-965;
(958) U ozračju (i) karmelske duhovnosti **5, 2009,** 789-790;

GRGEC, Radovan:
(959) Uz rub (116) **1, 1998,** 1-5;
(960) Život i djelo dr. Josipa Andrića (1894. – 1967.), prigodom 30. obljetnice smrti **1, 1998,** 8-13;
(961) Uz rub (117) **2, 1998,** 209-211;
(962) Uz rub (118) **3, 1998,** 425-430;
(963) Ing. Oskar Piškorić (1909. – 1998.) **3, 1998,** 433;
(964) Uz rub (119) **4, 1998,** 641-647;
(965) Dr. Vilko Rieger (1911. – 1998.) **4, 1998,** 648;
(966) *Biograf Vlade Cinika* **4, 1998,** 649;
(967) Uz rub (120) **5, 1998,** 865-869;
(968) Proslava blagdana sv. Jeronima **5, 1998,** 870;
(969) Vlč. Mirko Validžić (1920. – 1998.) **5, 1998,** 871-872;
(970) Don Žarko Brzić (1922. – 1998.) **5, 1998,** 872;
(971) Vjera Degrel-Nezić (1945. – 1998.) **5, 1998,** 872;
(972) Julien Green (1900. – 1998.) **5, 1998,** 873;
(973) Uz rub (121) **6, 1998,** 1089-1093;
(974) Predstavljanje jeronimske *Danice* **6, 1998,** 1094;
(975) 100. obljetnica rođenja dr. Jurja Šćetinca **6, 1998,** 1094;
(976) Uz rub (122) **1, 1999,** 1-3
(977) Zaslužni nadbiskup Juraj Haulik **1, 1999,** 5;
(978) Uz rub (123) **2, 1999,** 225-228;
(979) Gradišćanskohrvatske teme **2, 1999,** 230;

(980) Luka Perinić (1906. – 1999.) **2, 1999,** 232-233;
(981) Svevlad Slamnig (1924. – 1999.) **2, 1999,** 234-235;
(982) Uz rub (124) **3, 1999,** 427-431;
(983) Svjedok stoljeća – Jean Guitton (1901. – 1999.) **3, 1999,** 435-436;
(984) Dr. Alojzije Stepinac i Hrvatski katolički pokret **3, 1999,** 437-444;
(985) Uz rub (125) **4, 1999,** 639-644;
(986) 130. obljetnica smrti kardinala Haulika **4, 1999,** 645;
(987) Uz rub (126) **5, 1999,** 855-858;
(988) Uz rub (127) **6, 1999,** 1081-1083;
(989) Eugen Kumičić na jeronimskoj večeri **6, 1999,** 1228;
(990) Uz rub (128) **1, 2000,** 1-4;
(991) Predstavljanje *Molitava sv. Antuna Padovanskog* **1, 2000,** 5;
(992) O Božiću i kalendaru **1, 2000,** 6;
(993) Stepinčevo u HKD-u sv. Jeronima **1, 2000,** 6;
(994) Uz rub (129) **2, 2000,** 225-228;
(995) Svijet i nadsvijet u književnosti **2, 2000,** 229;
(996) Hrvatski naš (ne)zaboravljeni **2, 2000,** 230;
(997) Uz rub (130) **3, 2000,** 413-417;
(998) Uz rub (131) **4, 2000,** 637-642;
(999) Posljednja vijest: Prof. Josip Berka (1906. – 2000.) **4, 2000,** 840;
(1000) Uz rub (132) **5, 2000,** 843-848;
(1001) Govor nakon otkrivanja poprsja Petru Grgecu (1890. – 1962.) u Batinskama 19. VIII. 2000. **5, 2000,** 850-852;
(1002) Uz rub (133) **6, 2000,** 1053-1056;
(1003) Uz rub (134) **1, 2001,** 1-6;
(1004) Don Ante Miličić (1917. – 2000.) **1, 2001,** 8-9;
(1005) Uz rub (135) **2, 2001,** 217-220;
(1006) Uz rub (136) **3, 2001,** 437-441;
(1007) Uz rub (137) **4, 2001,** 661-664;
(1008) Uz rub (138) **5, 2001,** 865-870;
(1009) Ivo Balentović (1913. – 2001.) **5, 2001,** 871;
(1011) Boro Pavlović (1922. – 2001.) **5, 2001,** 872;
(1012) Uz rub (139) **6, 2001,** 1057-1060;
(1013) Stjepanu Krčmaru: in memoriam (prigodom otvaranja spomen-sobe u Virju 9. XI. 2001.) **6, 2001,** 1064-1065;
(1014) Uz rub (140) **1, 2002,** 1-4;
(1015) HKD sv. Jeronima i HKP **1, 2002,** 8-10;
(1016) Uz rub (141) **2, 2002,** 217-220;
(1017) Hrvatski biografski leksikon **2, 2002,** 377-378;
(1018) Uz rub (142) **3, 2002,** 397-401;
(1019) Stjepan Hrastovec (1909. – 2002.) **3, 2002,** 402;
(1020) Uz rub (143) **4, 2002,** 617-620;
(1021) Uz rub (144) **5, 2002,** 833-838;
(1022) Uz rub (145) **6, 2002,** 1021-1024;

(1023) Uz recenziju *V. Deželić st.* **6, 2002,** 1186-1187;
(1024) Uz rub (146) **1, 2003,** 1-3;
(1025) O. Tomo Vereš (1930. – 2002.) **1, 2003,** 4-5;
(1026) Uz rub (147) **2, 2003,** 193-195;
(1027) Uz rub (148) **3, 2003,** 393-395;
(1028) Zvonimirovom do Džamije i dalje **3, 2003,** 398-400;
(1029) Uz rub (149) **4, 2003,** 579-582;
(1030) O geniju jezika, žene, prevoditelja itd. **4, 2003,** 688-690;
(1031) Uz rub (150) **5, 2003,** 753-756;
(1032) Prof. Dragan Sax (1917. – 2003.) **5, 2003,** 757;
(1033) Eugen Kumičić-Genči (1916. – 2003.) **5, 2003,** 757-758;
(1034) Zadnja vijest: Josip Bozanić – kardinal **5, 2003,** 975;
(1035) Uz rub (151) **6, 2003,** 977-980;
(1036) Uz rub (152) **1, 2004,** 1-3;
(1037) Stjepan Pačarić (1930. – 2003.) **1, 2004,** 4-5;
(1038) Uz rub (153) **2, 2004,** 201-203;
(1039) Uz rub (154) **3, 2004,** 425-427;
(1040) Uz rub (155) **4, 2004,** 617-620;
(1041) Uz rub (156) **5, 2004;** 805-807;
(1042) Ivan Lacković Croata (1931. – 2004.) **5, 2004,** 808;
(1043) Uz rub (157) **6, 2004,** 981-983;
(1044) Uz rub (158) **1, 2005,** 1-6;
(1045) Uz rub (159) **2, 2005,** 221-224;
(1046) Uz rub (160) **3, 2005,** 413-416;
(1047) Ivan Pavao II. (1920. – 2005.) **3, 2005,** 422-423;
(1048) In memoriam – Ljeposlav Perinić (1922. – 2005.) **3, 2005,** 424-427;
(1049) Uz rub (161) **4, 2005,** 637-640;
(1050) Marko Orešković (1909. – 2005.) **4, 2005,** 642;
(1051) Stanislava Adamić (1921. – 2005.) **4, 2005,** 643;
(1052) Uz rub (162) **5, 2005,** 829-833;
(1053) Uz rub (163) **6, 2005,** 1021-1024;
(1054) Uz rub (164) **1, 2006,** 1-5;
(1055) Mons. Josip Pavlišić (1914. – 2005.) **1, 2006,** 7-8;
(1056) Uz rub (165) **2, 2006,** 209-212;
(1057) Lazar Ivan Krmpotić (1938. – 2006.) **2, 2006,** 218;
(1058) Josip Braenović (1924. – 2006.) **2, 2006,** 219;
(1059) Uz rub (166) **3, 2006,** 417-420;
(1060) Uz rub (167) **4, 2006,** 627-633;
(1061)) Branko Brusar (1921. – 2006.) **4, 2006,** 634-635;
(1062) Uz rub (168) **5, 2006,** 835-838;
(1063) Uz rub (169) **6, 2006,** 1051-1059;
(1064) Uz rub (170) **1, 2007,** 1-3;
(1064*) Prof. Miljenko Petranović (1930. – 2007.) **1, 2007;** 214;
(1065) Uz rub (171) **2, 2007,** 231-235;

(1066) P. Vladimir Pribanić D. I. (1932. – 2007.) **2, 2007,** 241-242;
(1067) Uz rub (172) **3, 2007,** 447-450;
(1068) Mr. Stanko Tenšek (1937. – 2007.) **3, 2007,** 453-454;
(1069) Uz rub (173) **4, 2007,** 655-658;
(1070) Uz rub (174) **5, 2007,** 847-853;
(1071) Don Živan Bezić (1921. – 2007.) **5, 2007,** 854-855;
(1072) Uz rub (175) **6, 2007,** 1030-1032;
(1073) Kipar Ante Starčević (1933. – 2007.) **6, 2007,** 1036-1037;
(1074) Vlč. Josip Korpar (1934. – 2007.) **6, 2007,** 1041-1042;

GRGIN, Tomislav:
(1075) Vrgada – otok Sunca i tvrđava-grad na istoku **4, 1999,** 726-729;
(1076) Podrijetlo žitelja otoka Vrgade **5, 2000,** 981-985;

GRUBEŠIĆ, Verica:
(1077) *Tebi, malena* **4, 2008,** 677-678;

GRUBIĆ, Predrag:
(1078) *Kao ubod raja; Ubod raja II* **1, 1998,** 92;
(1079) Časopis *Vladavina prava* 2-3/1997 **1, 1998,** 172-173;
(1080) *Vladavina prava* 4-5-6/1997 (izd. Lux, Zagreb 1997.) **2, 1998,** 410-411;
(1081) Časopis: *Vladavina prava* (izd. Lux, Zagreb 1/1998.) **3, 1998,** 599-600;
(1081*) Uz prvu izložbu Andrije Milovana – *Harlekinovo vrijeme* **4, 1998,** 820-821;

GRUBIŠIĆ, Vinko:
(1082) Poneke napomene o prekrasnom Josipu, s posebnim osvrtom na *Prodanje i život Jozipa Patriarke* fra Petra Bakule **1, 2002,** 114-129.

GRUJIĆ, Dražen:
(1083) *Prvi automobil; 1+2+3=0; nebulozan kont; Važno je koga sanjaš* **6, 2004,** 1096.

GUEDES, Fernando:
(1084) *Sŕmo; Deveta pjesma; Gospode, Tvoja slika* (autor prijevoda s portugalskog izvornika Nikica Talan) **1, 2000,** 65-67;

GUIDACCI, Margherita:
(1085) *Križni put čovječanstva* (dvojezično – autor prijevoda s talijanskog izvornika Tvrtko Klarić) **1, 1999,** 8-12; (1086) *Savjeti mladome pjesniku* (autor prijevoda Tvrtko Klarić) **1, 2000,** 8-9;
(1087) *Isenheimski oltar* (autor prijevoda Tvrtko Klarić) **2, 2000,** 232-242;
(1088) O jednom sretnom susretu u ozračju kreativnosti (autor prijevoda Tvrtko Klarić) **2, 2000,** 247-249;
(1089) *Snop sjene* (autor prijevoda i bilješke Tvrtko Klarić) **3, 2000,** 441-444;
(1090) *Prežalosnoj* (odabrao i preveo Tvrtko Klarić) **2, 2003,** 212;

GVERIĆ, Ante:
(1091) Don Stipan Sorić **5, 1998,** 912-920;

HABAZIN, Ana = **SMRK-HABAZIN,** Ana:
(1092) Dina Franin: *Zadnji sokovi ljeta* (izd. Bill Commerce, Zagreb 1999.) **4, 1999,** 842;
(1093) Dina Franin: *Zaklonjen mjesec* (izd. Hrvatsko haiku društvo, 1999.) **5, 1999,** 1065-1066;

HADŽIALIĆ, Sabahudin:
(1094) Njegova priča (neispričana) **1, 2006,** 139-140;

HAJSZAN, Robert:
(1095) In memoriam. Vanek Šiftar (1919. – 1999.) **1, 2000,** 184-185;

HAJTOV, Nikolaj:
(1096) Strah (preveo s bugarskog izvornika i popratio bilješkom o piscu Ivo Balentović) **4, 1999,** 767-772;

HALOŽAN, Jože = TOPOLOVEC, Jože:
(1097) Tonček (autor prijevoda i bilješke o piscu izvornika Božidar Brezinščak Bagola) **4, 1999,** 798-804;

HANZLOVSKY, Mladen:
(1098) Gliboki glas detinstva čujem (Ivica Jembrih, *Na ramenu križa*, izd. Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke, Marija Bistrica 1997.) **4, 1998,** 844-846;
(1099) August Piasek – nepriznati pisac? **6, 2007,** 1096-1097;

HANŽ, Branko:
(1100) Prilog bibliografiji Đure Sudete **4, 2003,** 602-604;
(1101) 110. obljetnica prvog hrvatskog kalendara u SAD-u **4, 2003,** 730-733;

HANŽEK, Branko:
(1102) U spomen velikomu čovjeku: Vatroslav Lopašić **4, 2004;** 751-755;

HARNI, Slavko:
(1103) Putovi i putokazi fra Ignacija Gavrana (Fra Ignacije Gavran, *Putovi i putokazi III*, izd. Svjetlo riječi, Sarajevo 1998.) **3, 1999,** 622-624;
(1104) Drhtaj odanosti ili siromašni rasipnik (*O slikaru fra Ambrozu Testenu*) **6, 1999,** 1095-1100;

HAVER, Fadila Nura:
(1105) Grahorasti vrag **2, 2009,** 250-262;

HEĆIMOVIĆ, Vesna:
(1106) *Lahor u oluji; Neću i ne želim* **3, 2002,** 423; 428;

HERES, Tomislav = MARČINKO, Mato:
(1107) Priručnik (o crkvenomu graditeljstvu) bez koga se ne može (Frane Mihanović, *Sabrani radovi o crkvenom graditeljstvu*, izd. Gata, 1977.) **1, 1998,** 168-172;
(1108) Franjevci s prezimenom Runović (rasprava Karla Jurišića, župni list *Runovići*, božićni broj 1997.) **2, 1998,** 387-388;
(1109) Izabrane pjesme Nikole Kordića (izd. Kršni zavičaj, Humac/Ljubuški 1997.) **2, 1998,** 388-390;
(1110) Jezik i pisma Hrvata (Benedikta Zelić-Bučan, izd. Matica hrvatska – Split, 1997.) **2, 1998,** 390-393;
(1111) Zbornik „Kršni zavičaj" br. 30 **3, 1998,** 600-601;
(1112) „Poljica" br. 22/1997. **3, 1998,** 601-602;
(1113) Hrvatska je uistinu marijansko kraljevstvo (Ante Katalinić, *Marija – velika nada Hrvata: Marijina nazočnost u povijesti hrvatskoga naroda*, izd. Pokret krunice za obraćenje i mir, Zagreb 1998.) **3, 1998,** 627-630;
(1114) Pogledi u Bosnu i Hercegovinu **5, 1998,** 1027-1035;
(1115) Zaprešićki godišnjak 1997. **2, 1999,** 410-414;
(1116) Petrinjski zbornik za povijest i obnovu zavičaja (godište I., 1/1998.) **3, 1999,** 615-616;

(1117) Rasprave Nede Grbina o glagoljskim spomenicima u Salima i Zaglavu **3, 1999,** 616-617;
(1118) Godišnjak *Poljica* br. 23/1998 **3, 1999,** 617-618;
(1119) Život i djelo dr. fra Jure Radića (1920. – 1990.) **3, 1999,** 620-622;
(1120) Da se ne zaboravi (Frane Mihanović, *Da se ne zaboravi*, Gata 1999.) **6, 1999,** 1250-1252;
(1121) Zbornik *Kršni zavičaj* broj 32/1999. **1, 2000,** 192-195;
(1122) Godišnjak *Poljica* broj 24/1999. **1, 2000,** 195-198;
(1123) Petrinjski zbornik za povijest i obnovu zavičaja 2. **2, 2000,** 389-393;
(1124) Najnovije rasprave i članci dr. fra Karla Jurišića **3, 2000,** 611-615;
(1125) Zaprešićki godišnjak 1998. **3, 2000,** 621-624;
(1126) Godišnjak *Poljica 2000.* **2, 2001,** 400-403;
(1127) Zbornik *Kršni zavičaj* broj 33/2000. **2, 2001,** 403-405;
(1128) Teško Klisu jer je na kamenu, a kamenu jer je Klis na njemu **2, 2001,** 405-406;
(1129) Petrinjski zbornik br. 3/2000 **3, 2001,** 638-640;
(1130) Zaprešićki godišnjak 1999. **3, 2001,** 640-645;
(1131) Novopokrenuta *Lička revija* **2, 2002,** 372-373;
(1132) Zbornik *Kršni zavičaj* 2001. **2, 2002,** 373-376;
(1133) Vatrogasno društvo – predvodnik kulturnoga i prosvjetnoga života (Stjepan Laljak, *Sto godina vatrogastva u Zaprešiću*, izd. Matica hrvatska i Vatrogasna zajednica grada Zaprešića, Zaprešić 2001.) **4, 2002,** 805-808;
(1134) *Petrinjski zbornik* br. 4/2001. **4, 2002,** 817-819;
(1135) Godišnjak *Poljica* br. 26/2001. **5, 2002,** 1004-1006;

HIKEC, Andrija:
(1136) *Dedek Štef* **6, 2006,** 1189-1190;
(1137) *Na Dušni dan* **5, 2007,** 856;

HLAVAČEK, Vesna:
(1138) *Puni krug; Nevinost; Put* **1, 2008,** 66-68;

HOPKINS, Gerard Manley:
(1139) *U krletci; Soko* (preveli i prepjevali: Gorica & Fabijan Lovrić) **3, 2007,** 466-467;

HORBEC, Davorin:
(1140) *Sve je Jedno; Pjesnik; San* **3, 1998,** 463; 546; 565;

HORVAT, Franjo:
(1141) Sretan spoj dviju poetika (Željko Voborski: *Pjesme za Tugomila*; Alojz Buljan: *Točina*; izd. Ogranak Matice hrvatske Novska, Novska, 2005.) **3, 2006,** 606-607;
(1142) Vrijedne informacije o izdavačkoj djelatnosti (Željko Voborski: *Izdavačka djelatnost na novljanskom području tijekom 20. stoljeća*, izd. Ogranak Matice hrvatske Novska, Novska, 2005.) **3, 2006,** 608-609:

HORVAT, Tihomir:
(1143) Uljez **4, 2003,** 637-641;
(1144) Iskra **6, 2003,** 1078-1089;

HORVAT, Vladimir:
(1145) Drago Štambuk: *Uklesano u planinama* (izd. Matica hrvatska, Zagreb 1999.) **4, 2000,** 830-831;
(1146) Jubileji isusovca leksikografa Jakova Mikalje **3, 2001,** 625-626;
(1147) Dragi Radovane! (Oproštajni govor 21. XI. 2007. na misi zadušnici za Radovana Grgeca) **6, 2007,** 1027-1029;

HORŽINEK, Marija:
(1148) Petrinjski biografski leksikon (Ivica Golec, *Petrinjski biografski leksikon*, izd. Matica hrvatska, Petrinja 1999.) **4, 1999,** 845-846;
(1149) Josip Stanić Stanios: *Kad zakucaju čavle* (vlastita naklada, Rim 1999.) **4, 1999,** 846-847;
(1150) *Zašto?* **6, 1999,** 1141;
(1151) Igra sa smrću **1, 2000,** 136-137;
(1152) Petrinjski zbornik (za povijest i obnovu zavičaja, br. 2/1999.) **1, 2000,** 208;
(1153) Nesanica **3, 2002,** 492-494;

HORŽINEK, Miroslav:
(1154) Bajtica (*sjećanje*) **2, 2002,** 326-334;
(1155) Susret sa Stjepanom Radićem (*sjećanje*) **5, 2002,** 893-899;
(1156) Euharistijski kongres (*sjećanje*) **5, 2003,** 855-866;
(1157) Betlehemska štalica (*Sjećanje*) **6, 2004,** 990-995;
(1158) "Hrvatski seljak" (Sjećanje na jednu sliku Ljube Babića) **6, 2005,** 1115-1125;
(1159) Na tragu jedne napuštene proizvodnje **6, 2006,** 1163-1169;

HRG, Franjo:
(1160) U Lepoglavi nije bilo prvo hrvatsko sveučilište **3, 2007,** 613-615;

HRVOJČEC, Stela:
(1161) Nepredvidljivo – predvidljiv (Josip Jakov Planinić, *Pismo Andrijani i druge pjesme*, izd. Hrvatskog kulturnog društva Napredak, Glavna podružnica Zagreb, i Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima, Zagreb, 2006.) **1, 2007,** 197-198;
(1162) *Kratko putovanje; Premijera* **3, 2007,** 504-505;

HUDEC, Ivan:
(1163) 450. godišnjica doseljenja Hrvata u općinu Chorvatsky Grob **5, 2002,** 989-991.

HUGO, Victor:
(1164) Deset proznih ulomaka (odabrao i preveo Stanko Tenšek) **1, 2003,** 7-14;
(1165) *Deset pjesama* (odabrao i preveo Stanko Tenšek) **1, 2003,** 15-24;

HUNJADI BAŠEK, Blaženka:
(1166) *Umornome ratniku; Smisao; Zagrli noćas moju dušu* **4, 2009,** 655-656;

HURT, Elisabeth:
(1167) Izazov medijske religije (Pojava novog tipa religije) – (s njemačkog izvornika preveo i priredio Perica Grgec) **2, 2008,** 224-232;

ILIČIĆ, Petar:
(1168) *Ako mi uzmeš srce; San* **6, 1998,** 1108; 1207;
(1169) *Iverje; Kada jednom nestanem* **1, 2000,** 138;

ILIĆ, Miroslav:
(1170) *Nezvani gost...; Jedan plavi vlak* **4, 2008,** 669-671;

ILLE, Ana:
(1171) A. Šenoa i C. C. Branco: od romantizma prema realizmu **6, 2006,** 1138-1148;

(1172) Miguel Torga (1907. – 1995.) **2, 2007,** 363-367;
(1173) Mário Cesariny de Vasconcelos (1923. – 2006.) **4, 2007,** 786-790;
ILJAZAGIĆ, Mevlida:
(1174) *Da se mene nešto pita* **1, 2001,** 59;
IRVANEC, Oleksandr:
(1175) Recording (*s ukrajinskoga preveo*: Aleksa Pavlešin) **3, 2001,** 489-498;
ISHKAN, Moushegh:
(1176) *Armenski jezik Armencu je dom* (odabrao i preveo Tomica Bajsić) **1, 2003,** 34;
IVANIŠEVIĆ, A.:
(1176 *) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 971;
IVANIŠEVIĆ, Goran:
(1177) Branko Fučić na putovanju po otocima Cresu i Lošinju godine 1948. **3, 1999,** 572-579;
IVELJA, Ana:
(1178) *U jarmu* **6, 1999,** 1167;
IVEZIĆ-TALAN, Melanija:
(1179) Tolle, lege! *Trinaest mjeseci* Ilje Stogoffa **2, 2006,** 310-325;
(1180) Lisboa **3, 2006,** 491-492;
(1181) Riječ **4, 2006,** 758-760;
(1182) Đuro Sudeta: o lirskom osjećanju života (uz 80. godišnjicu pjesnikove smrti) **4, 2007,** 719-738;
(1183) Đuro Sudeta: o lirskom osjećanju života (II.) **5, 2007,** 862-878;
IVKIĆ, Dajana:
(1184) Slikar usorskoga djetinjstva **3, 2008,** 561-564;
IVKIĆ, Dragica:
(1185) *Bio je mene žedan (Dar; Došašće; Htijenje; Ime; Jesen; Samarijanka)* **2, 2009,** 191-195;
JAČMENICA-JAZBEC, Verica:
(1186) Dvije pjesničke školjke bisernice (o pjesničkim knjigama sestara Đurđe pl. Toldy-Barilar i Marije pl. Toldy-Brindl) **5, 2001,** 1037-1038;
(1187) Cvetje i ternje Đurđe pl. Toldy Barilar **3, 2002,** 604;
JAKL, Ladislav:
(1188) Lisabonski dogovor potkopava naš suverenitet (s češkoga preveo Vlatko Bilić) **4, 2008,** 737-738;
JARAK, Vjeko Božo:
(1189) Sjećanje na hrvatskog slikara Omera Mujadžića (1903. – 1991.) **1, 2001,** 79-83;
JELENIĆ, Biserka:
(1190) Primanje počasnih članova u HKDPD (= Hrvatsko katoličko društvo prosvjetnih djelatnika) **1, 2003,** 169-170;
JELIČIĆ, Matej:
(1191) Rječita šutnja (Jessica Powers i njena duhovnost) **4, 2000,** 643-644;
JEMBRIH, Alojz:
(1192) Stjepan Moyses kod zagrebačkih „Iliraca" **6, 1998,** 1161-1168;
JEMBRIH, Ivica:
(1193) *Vječna sveta nada* **5, 2000,** 897;
(1194) Tetoverani čovek (Denis Peričić, *Tetoverani čovek*, izd. Kajkavsko spravišče, Zagreb 2000.) **5, 2000,** 1033-1036;

(1195) *Garestin – Feniks Varoš – Varaždin* (Sonetni vienec) **1, 2002,** 66-74;
(1196) *Na bijeloj površini; Srce, ti si slobodno* **3, 2002,** 526;
(1197) Danijel **3, 2002,** 527-528;
(1198) *Njivama su oduzete ruke* **1, 2004,** 33;
(1199) *U dvorištu; Njivama su oduzete ruke; U staroj kući; Već je preko puta; Ipak, kada netko umre* **3, 2004,** 483-484;
(1200) *Lovor mi z beršljanem šepeče (Venec slobodni sonetov)* **1, 2005,** 19-32;
JERNEJ, Josip:
(1201) Uz treće izdanje *Rječnika hrvatskoga jezika* Vladimira Anića **3, 1998,** 493-496;
(1202) O rječniku sinonima **4, 2002,** 658-660;
JESENOVIĆ, Franjo:
(1203) Otac Paškal Cvekan (1913. – 1998.) **1, 1999,** 124-127;
JEVAK, Zlatko:
(1204) Posjetili smo Trnavu **3, 1999,** 594-595;
(1205) Počast banu Ivanišu Korvinu **6, 1999,** 1221-1222;
(1206) Obljetnica slovačkog pisca Martina Kukučína, velikog hrvatskog prijatelja **4, 2000,** 804-805;
(1207) Tjedan Hrvata iz Slovačke u Zagrebu **6, 2000,** 1238;
(1208) Prva knjiga u Hrvatskoj o košičkim mučenicima **6, 2000,** 1248;
(1209) Aleksandar Rudnay, veliki prijatelj Hrvata **1, 2001,** 180-181;
(1210) 240. obljetnica rođenja Aleksandra Alagovića **2, 2001,** 395;
(1211) Putem sv. Marka Križevčanina kroz Slovačku **4, 2001,** 825-826;
(1212) Uz beatifikaciju grkokatoličkih mučenika **1, 2002,** 170-171;
(1213) Predstavljena monografija o slovačkim Hrvatima (Ján Botik, *Slovački Hrvati*) **2, 2002,** 370-371;
(1214) Slovaka više za 105.000 **3, 2002,** 572-573;
(1215) Spomen na A. Alagovića **3, 2002,** 573-574;
(1216) Obilježena 10. obljetnica osnutka Saveza Slovaka **4, 2002,** 795;
(1217) Obilježena 100. obljetnica iseljavanja Slovaka **4, 2002,** 795-796;
(1218) Predstavljena knjiga *Uspomene iz Slovačke* (Nevenka Nekić, izd. Matica slovačka, Zagreb) **4, 2002,** 816-817;
(1219) Jesenji posjet Slovačkoj **6, 2002,**1156-1158;
(1220) Obilježena 35. godišnjica smrti dr. Josipa Andrića **1, 2003,** 167-168;
(1221) Ján Jankovič, ugledan slovački prevoditelj, kroatist i nakladnik **3, 2003,** 553-554;
(1222) Obilježena 145. obljetnica rođenja Salamona Bergera, osnivača Etnografskog muzeja u Zagrebu **4, 2003,** 711-712;
(1223) Obilježena 75. godišnjica smrti Martina Kukučína **4, 2003,** 712-714;
(1224) Svečano obilježena 140. obljetnica Matice slovačke **5, 2003,** 940-941;
(1225) Prvi broj časopisa *Hrvatska rosa* **5, 2003,** 959-960;
(1226) Ljetne zabilješke iz Sarajeva **6, 2003,** 1063-1067;
(1227) Spomen-večer Andreju Hlinki **6, 2003,** 1162-1163;
(1228) Međusobni odnos dvaju nadbiskupa, Jurja Haulika i Josipa Stadlera, u ozračju hrvatsko-slovačkih odnosa i prijateljstva **1, 2004,** 175-176;

(1229) Spomen Hrvatima koji su studirali u slovačkoj Trnavi 1, 2004, 177-179;
(1230) Slovačkim kardinalima uz 80. rođendan **2, 2004,** 208-209;
(1231) Studijsko putovanje susjednom Bosnom i Hercegovinom **4, 2004,** 728-735;
(1232) Jubilarna (deseta!) godišnja nagrada INA-e Slovaku Janu Jankoviču **5, 2004,** 951-952;
(1233) Objavljen hrvatski prijevod romana *Jesen* Rudolfa Slobode **5, 2004,** 952-953;
(1234) Vrijedne kulturne spomenice zapadne Slovačke (*Studijsko putovanje članova Matice slovačke, Zagreb, te vinkovačkog, ogulinskog i lepoglavskog ogranka Matice hrvatske)* **6, 2004,** 1140-1142;
(1235) 500. godišnjica smrti Ivaniša Korvina svečano obilježena u Zagrebu i Lepoglavi **1, 2005,** 180-183;
(1236) Svečanosti u Trnavi (Obnovljene veze s Društvom sv. Vojtecha) **4, 2005,** 657-662;
(1237) Jesenji posjet Subotici **2, 2006,** 375-377;
(1238) Matica slovačka i Hrvati (Kvetoslava Kučerova, *Slovaci u Hrvatskoj*) **5, 2006,** 1021-1025;
(1239) Uzničke uspomene Ferdinanda Takača, slovačkoga Hrvata **3, 2007,** 622-625;

JONJIĆ, Tomislav:
(1240) Površno o Šufflayu i ustaškom pokretu **2, 2001,** 383-389;

JOSCA, Giuseppe:
(1241) Dan kada je papa Roncalli putovao vlakom (s talijanskog izvornika preveo: Stanislav Vitković) **3, 2001,** 448-450;

JUDAK, Viliam:
(1242) Nadbiskup dr. Eduard Nécsey i 50. godine XX. stoljeća (*sa slovačkoga preveo* Peter Sedlák) **2, 2003,** 257-267;

JURAGA-KOVAČEV, Niveska:
(1243) (S)provodi **6, 2007,** 1108-1110;

JURAS, Antica:
(1244) Posjet Ljubi Karamanu **1, 1999,** 149-152;

JURAS, Zlatko:
(1245) *Pred uskrslim bajamom* (renga) **2, 2005,** 270-271;
(1246) *Jesen na Glavici* (renga) **6, 2005,** 1048-1049;

JURČIĆ, Mladen:
(1247) *Uzlet; Nesrodan* **1, 1998,** 48; 72;
(1248) Otajstveni portal (*nastavak*) **1, 1998,** 61-71;
(1249) Otajstveni portal (*nastavak*) **2, 1998,** 278-286;
(1250) *Pjesnik senzibiliteta* **2, 1998,** 287-288;
(1251) Otajstveni portal (*nastavak*) **3, 1998,** 465-476;
(1252) *Kad dođe; Obasjana* **3, 1998;** 476-477;
(1253) *Stih; Preplitanje; Počinak* **4, 1998;** 664; 677; 751;
(1254) Otajstveni portal (*nastavak*) **4, 1998,** 665-676;
(1255) Novi broj vrhunskoga časopisa Vladavina prava **4, 1998,** 853-855;
(1256) Otajstveni portal (*nastavak*) **5, 1998,** 889-899;
(1257) *Nikome; Još jedno ipak* **5, 1998,** 899; 1002;
(1258) Dva godišta časopisa *Vladavina prava* **5, 1998,** 1076-1077;

(1259) *Slutnja dionice; Sanjana knjiga; Vinjeta* **6, 1998,** 1125; 1138; 1190;
(1260) Otajstveni portal (*nastavak*) **6, 1998,** 1126-1138;
(1261) Molba Ligi narodâ za hrvatsku neovisnost 1934. **1, 1999,** 18-20;
(1262) *Nastojanje, Sonet središta* **1, 1999,** 65;
(1263) Otajstveni portal (8.) **1, 1999,** 66-79;
(1264) *Vladavina prava* br. 6/1998. (izd. Lux d. o. o., Zagreb) **1, 1999,** 192-194;
(1265) *Uslišanje (oris psalma); Pjesnik u vrtu; Gosti* **2, 1999,** 255; 269;
(1266) Otajstveni portal (9.) **2, 1999,** 256-268;
(1267) *Vladavina prava* br. 1/1999. **2, 1999,** 401-402;
(1268) Otajstveni portal (10.) **3, 1999,** 480-495;
(1269) *Nama ukoričena riječ; Sad živi!; Iza* **3, 1999,** 495-496; 546;
(1270) Mir kao rijeka **4, 1999,** 648-656;
(1271) *Jednom; Razmeđa; Da ne odrvenim* **4, 1999,** 657-658;
(1272) Raskrižje **5, 1999,** 882-900;
(1273) *San pod ledom; Kamo?; Odbijanje da se pođe na put k hrvatskim književnim krugovima; Paulu Valéryju* **5, 1999,** 900-902;
(1274) Rovinjska nadahnuća **5, 1999,** 1055-1058;
(1275) Zov 6, 1999, 1113-1115;
(1276) *A danas...; Kamenolom, rudnik; Silazak Nadahnuća; Gradska pjesma* **6, 1999,** 1116-1117;
(1277) Novi broj *Vladavine prava* (5/99) **6, 1999,** 1252-1253;
(1278) Umjetnik u propadanju **1, 2000,** 55-60;
(1279) *Iza pjesnika; Pali kralj; Morski konjic; Da mi je...; Silnica* **1, 2000,** 60-61, 88-89;
(1280) Sjeverni pol hrvatskih "književnih krugova" **2, 2000,** 261-264;
(1281) *Barem me nikada neće pregaziti vrijeme; Među barbarima* **2, 2000,** 265-266;
(1282) Gdje su sada jadikovke o nužnosti slobode, nesmetanoga rada i neovisnosti medija? **2, 2000,** 384-385;
(1283) *Al Araaf* – transcendentalna poema Edgara Allana Poea **3, 2000,** 457-462;
(1284) *Robinsonov savjet; Obraćenik; Besjeda iz praha; Oživčenje; Upozorenje; Stapanje* **3, 2000,** 463-464; 575;
(1285) Željezna šaka demokracije **3, 2000,** 595-596;
(1286) Ogled o čistoći **4, 2000,** 660-664;
(1287) *Stanka; Noćno more;Objava; Ono; Pečat* **4, 2000,** 664-667; 723;
(1288) Nepouzdano obzorje (ulomak iz romana) **5, 2000,** 898-908;
(1289) *Istinski; Jato; Ispovjedaonica* **5, 2000,** 909;
(1290) Mila si nam ti jedina (*Hrvatsko rodoljubno pjesništvo od Baščanske ploče do danas*, izd. Alfa, Zagreb 1998.) **5, 2000,** 1042-1043;
(1291) Nepouzdano obzorje (ulomak iz romana, nastavak 1.) 6, 2000, 1082-1092;
(1292) *Izgubljeno; Volio bih* **6, 2000,** 1093;
(1293) *Naravno; Opreke; Utihnuće* **1, 2001,** 27-28;
(1294) Nepouzdano obzorje (2.) **1, 2001,** 29-40;
(1295) Nepouzdano obzorje (3.) **2, 2001,** 248-257;
(1296) *Columbus* (s usporednim autorovim engleskim tekstom) **2, 2001,** 258-261;
(1297) Nedjelja 3, 2001, 456-460;

(1298) *Mnijem* (s usporednim autorovim starogrčkim tekstom) **3, 2001,** 556;
(1299) Obrisi totalitarne demokracije? **3, 2001,** 615-618;
(1300) *Drukčiji; Osjet; Dode mi da živim* **4, 2001,** 692-693; 698;
(1301) Vox **4, 2001,** 694-698;
(1302) Gostovanje splitskoga HNK – kazališni događaj koji će se pamtiti (*Tetovirana ruža / Serafina Splićanka*) **4, 2001,** 821-824;
(1303) *Odavde; Sonet; Posljednje samoće* **5, 2001,** 884;889-890;
(1304) Mozganja (*umjesto dnevnika*) **5, 2001,** 885-888;
(1305) Poziv (*ulomak iz veće cjeline*) **6, 2001,** 1098-1099;
(1306) *Kazna; Pličak* **6, 2001,** 1100-1101;
(1307) Još jedno uspješno i spektakularno gostovanje u zagrebačkom HNK **6, 2001,** 1215-1218;
(1308) Ledeni val na početku tisućljeća **1, 2002,** 32-36;
(1309) *Zimski pragovi* **1, 2002,** 36;
(1310) Što znače režanja na vjeru? **1, 2002,** 159-161;
(1311) Uskršnje razmišljanje **2, 2002,** 224-226;
(1312) *Protiv; Ničija zemlja; Paučina; Bog je i u šumi* **2, 2002,** 227-228; 254;
(1313) Očaranost đavlom **2, 2002,** 338-340;
(1314) Dnevničko razmišljanje **3, 2002,** 424-427;
(1315) *Idi konačno pomiren; Da sam...* **3, 2002,** 427-428;
(1316) Svježa i zabavna klasika (*Umišljeni bolesnik* J. B. P. Moličrea u Dramskom kazalištu Gavella) **3, 2002,** 561-563;
(1317) Sve **4, 2002,** 647-656;
(1318) *Kao molitva; Slušatelju* **4, 2002,** 657;
(1319) Dijalog o napuštanju **5, 2002,** 843-852;
(1320) *I dalje; Čežnja za knjigom; Grčki Novi zavjet* **5, 2002,** 853-854;
(1321) Unutar krajolika (*lirski tekst*) **5, 2002,** 874-877;
(1322) Sloboda kao vezanost duhom **6, 2002,** 1030-1035;
(1323) *Slutnja sebe; Margina; Dosta mi je; Sad, naprotiv* **6, 2002,** 1035-1037;
(1324) Dnevi (zapisi umjesto dnevnika) **1, 2003,** 28-32;
(1325) *Svemirska soba; Labud* **1, 2003,** 33;
(1326) *Nanosi* **2, 2003,** 236;
(1327) Ustajanje protiv (oris mogućeg filozofskog djela) **2, 2003,** 237-240;
(1328) Dolutao **3, 2003,** 401-406;
(1329) *Ne moje; Na gradnji Kineskog zida; Memonomenos; Ako sve je veza* **3, 2003,** 406-410;
(1330) Dokoni dojmovi (dnevnički zapisi) **4, 2003,** 595-597;
(1331) *Kain; Obrana od nas; S onu stranu samoće; Posljednji pjesnik* **4, 2003,** 598-601;
(1332) Zid **5, 2003,** 765-776;
(1333) *Sad tek stojim; Tko još?; Mogućnost* **5, 2003,** 777-779;
(1334) *Kelethmos; Božićna; Žal za zlatom* **6, 2003,** 998-999;
(1335) Planina ili usred čudesnoga **6, 2003,** 1000-1005;
(1336) *Nekoliko upornih stvari; Mora više nema* **1, 2004,** 15-16;
(1337) Efemeria (neka vrst dnevnika) **1, 2004,** 17-21;
(1338) Moj obračun s ljevicom **1, 2004,** 156-160;

(1339) *Znam neke ljude; Pjesnik u pedesetoj; Rijetko zaista; Ako li postoji...* **2, 2004,** 261-263;
(1340) Ako... **2, 2004,** 264-275;
(1341) Dvadeset godina suradnje u HKR "Marulić" **3, 2004,** 430;
(1342) Delaj i muči! **3, 2004,** 431;
(1343) *Sumrak bogova: Posljednji kršćanski vitez; Usporedba; Kraj; Kao da smo* **3, 2004,** 456-459;
(1344) *Eithe: Ali načas; Barem jedno...; Pitanje; Potukač* **4, 2004,** 636-637;
(1345) Kraj svjetova **4, 2004,** 638-644;
(1346) *Tuga mi...* **5, 2004,** 845;
(1347) Eshatia **5, 2004,** 846-856;
(1348) Eksormeza **6, 2004,** 1016-1021;
(1349) *Izdvaja se; Imali bismo se; Nemoć* **6, 2004,** 1022;
(1350) Progonstvo (meditacija povodom izbacivanja kršćanstva iz Ustava EU) **1, 2005,** 159-161;
(1351) Mali svijet **2, 2005,** 237-240;
(1352) *Ono nepodnošljivo* **2, 2005,** 241;
(1353) *Sonet; Otkupitelj; Nitko* **3, 2005,** 496-499;
(1254) Razgovori s Baltazarom **3, 2005,** 516-523;
(1255) Temelj **4, 2005,** 680-684;
(1356) *Novi pogled; Smračivanje* **4, 2005,** 685-686;
(1357) Vrata pakla (*ulomak iz romana*) **5, 2005,** 840-853;
(1358) *Hoću; Otisnut* **5, 2005,** 854-855;
(1359) *Jesenje* **6, 2005,** 1098;
(1360) *Zima* **1, 2006,** 9;
(1361) Ponorne ravnice **1, 2006,** 10-15;
(1362) Temelji kršćanskog anarhizma **2, 2006,** 240-245;
(1363) *Mimo* **4, 2006,** 652;
(1364) Azurna ključaonica **4, 2006,** 653-662;
(1365) Leševi **5, 2006,** 889-896;
(1366) *Varka?* **5, 2006,** 897;
(1367) Duhovno bogatstvo i „svijet" **1, 2007,** 18-21;
(1368) Postoji li seks? **2, 2007,** 274-280;
(1369) U početku **3, 2007,** 468-473;
(1370) *Srebritelj zimonosac* **3, 2007,** 474-475;
(1371) *Tajni jutra; U meni; Doba* **4, 2007,** 668-669;
(1372) Korist **4, 2007,** 670-676;
(1373) Ništa **5, 2007,** 857-860;
(1374) *Što znači potok?* **5, 2007,** 861;
(1375) Ulomci iz „Knjige praznine" (Razmišljanja) **6, 2007,** 1046-1051;
(1376) Negativno mistično prosvjetljenje Dobriše Cesarića **3, 2008,** 455-460
(1377) *Izvan* **3, 2008,** 461-462;
(1378) Stješnjavanje **4, 2008,** 591-595;
(1379) *Slika* **4, 2008,** 629;
(1380) Važnost **5, 2008,** 816-829;

(1381) *Žena: Hoće li?; Kad pišemo pjesmu; Drugo ozračje* **5, 2008,** 830-833;
(1382) Blijedoljubičasto **6, 2008,** 984-986;
(1383) Leimatizam kao spasenje **1, 2009,** 1-6;
(1384) Sumrak čuvstvenosti **2, 2009,** 204-209;
(1385) Znakovi prolaska **6, 2009,** 1019-1036;
(1386) Manje poznata strana slavnih skladatelja u izvedbi dojmljivih glazbenika (Gioachino Rossini: *Uvertira operi Svilene ljestve*; Josip Hatze: *Četiri meditacije za glas i gudački orkestar*; W. A. Mozart: *40. simfonija u g-molu KV 550*; Hrvatski komorni orkestar) **6, 2009,** 1156-1157;

JURIĆ, Mijo:
(1387) Ulomci uzničkih uspomena **6, 2006,** 1100-1108;

JURIĆ, Sonja:
(1388) *Na putu u vječnost; Zaustavit ću vrijeme; Nevidljivi prsten* **1, 2008,** 69-71;

JURIŠIĆ, Šimun:
(1389) Hrvati u Mlecima **1, 1998,** 29-35;
(1390) Učitelj i njegov trag (*Sjećanja na profesore Filozofskog fakulteta*) **2, 1998,** 303-310;
(1391) Učitelj i njegov sjaj (*Sjećanja na profesore Filozofskog fakulteta u Zadru)* **4, 1998,** 684-690;
(1392) Sjećanja na splitsko kazalište – zašto sam pobjegao iz kazališta? 1, 1999, 53-64;
(1393) Naši knjižničari i knjigoljupci **2, 1999,** 291-297;
(1394) Seoski župnik – četvrt stoljeća pisac **4, 1999,** 821-822;
(1395) Ivo Andrić o hrvatskim piscima **5, 1999,** 928-933;
(1396) Hrvati u Moskvi i Petrogradu **6, 1999,** 1133-1141;
(1397) Hrvati u Madridu **2, 2000,** 283-288;
(1398) Zadarske slike i prilike **1, 2001,** 85-90;
(1399) Svećenik i publicist Matko Mandić **6, 2003,** 1068-1072;
(1400) Roman o Splitu **5, 2005,** 901-904;
(1400*) Mirjam Tušek. Uz obljetnicu smrti **4, 2006,** 785;

JUZBAŠIĆ, Vinko:
(1401) Sjemeništarac uzorna života **2, 2000,** 321-323;
(1402) Uzor katoličkog đaka i muža **1, 2001,** 145-148;
(1403) Prilozi za biografiju fra Bernardina Tome Leakovića **6, 2001,** 1191-1193;
(1404) *U ovo malo dana; Sjeti se moga imena; Miriše grožđe; U nedjeljno jutro* **1, 2002,** 113;
(1405) Križarska organizacija u Bošnjacima **4, 2003,** 654-658;
(1406) Bog bijaše s njim (Mlada misa p. Marijana Krištofića) **2, 2005,** 367-371;

KABALIN, David:
(1407) *Čudesan poj* **3, 2000,** 525;
(1408) *Na Božjoj stazi* **6, 2000,** 1152;
(1409) *Zebnja* **6, 2001,** 1088;
(1410) *Uragan* **6, 2002,** 1061;
(1411) *Proljetni san* **3, 2003,** 495;
(1412) *Ovoljetna paklenska žega* **6, 2003,** 1073;
(1413) *Sinu* **1, 2004,** 87;
(1414) *Oda moru* **3, 2005,** 557-558;
(1415) Božić u Novom Vinodolskom **6, 2005,** 1034-1039;

KADIĆ, Husein:
(1416) Chaman – Kuban – Tanais **5, 2000,** 949-974;
(1417) "Sirija – kolijevka civilizacije" – izložba za treće tisućljeće **2, 2001,** 289-297;
(1418) *Yesterday; Sex and Drugs and Rock'n'Roll* **3, 2001,** 520;
(1419) Agatha Christie i Bliski istok **3, 2003,** 418-422;
(1420) Slavista je "sve manje", ali iranista ni od korova – ilititi: kudeći jedno (slavenstvo), kvarimo drugo (iranstvo) **6, 2003,** 1154-1159;
(1421) Iranistika pod tepihom **5, 2004,** 938-944;
(1422) Guliverovska lutanja po "slavenskom Liliputu" **2, 2006,** 364-370;

KALMAR, Aleksandar:
(1423) *Riječi* **4, 2000,** 695;
(1424) *Oriovačka česma; Pri Svetom Marku* **4, 2005,** 744;
(1425) *Zrij, vjerovanje moje* **2, 2008,** 248;

KARABIN, Marijan:
(1426) Pjesnik vlažnih očiju (Zdenko Čolić, *Svjedočanstvo jednog buđenja,* Mostar 1997.) **5, 1998,** 1069-1070;
(1427) Za „fazne promjene mentaliteta" **6, 2009,** 1136-1144;

KARAKAŠ, Jure:
(1428) Užasi srpskih logora (Stipo Šošić, *Do pakla i natrag,* izd. UPT, Đakovo 1994.) **1, 1998,** 176-178;
(1429) Pjesme kao pouke o životu (Ivan Svetić, *Povratak moru,* izd. Matica hrvatska, Gospić 1996.) **1, 1998,** 179-180;
(1430) Znanstveni pristup prošlosti američkih Hrvata (Jure Prpić, *Hrvati u Americi,* , izd. Hrvatska matica iseljenika, Zagreb 1997.) **3, 1998,** 616-617;
(1431) Josina i domovinski rat (Grga Rupčić, *Josina u Domovinskom ratu,* izd. Senjsko književno ognjište, Senj 1997.) **4, 1998,** 846-849;
(1432) Dokument o senjskom domoljublju (Mirko Raguž, *Senj u Domovinskom ratu,* izd. Senjsko muzejsko društvo, Senj 1997.) **5, 1998,** 1071-1072;
(1433) Knjiga o Modrušu (*Modruš,* izd. Zavičajno društvo Modrušana „Bernardin Frankopan" i Zajednica Ličana Vila Velebita, Zagreb 1997.) **5, 1998,** 1072-1073;
(1434) Dnevnik jednog Vukovarca (Dragutin Antunović, *Od Kalvarije do pakla,* izd. AGM, Zagreb 1998.) **6, 1998,** 1296-1297;
(1435) Knjiga ponosa, prkosa i otpora (*Ponosna Hrvatska*, zbirka domoljubnih koračnica i popjevaka od Ilirskog preporoda do danas, izd. Časnički klub 242, Zagreb 1999.) **4, 1999,** 830-831;
(1436) Slojevita proza modernoga izraza (Vlado Prekratić, *Osakaćeni anđeli*, Biblioteka INA, Zagreb 1998.) **4, 1999,** 831-834;
(1437) Ljepota jednostavnosti (Branko Živković, *Slavonija moja ljubav*, izd. Školska knjiga, Zagreb 1996.) **4, 1999,** 834-835;
(1438) Knjiga o školovanju svećenika (Mile Bogović, *Povijest visokoškolske izobrazbe u biskupijama Senjskoj i Modruškoj ili Krbavskoj do 1940.*, izd. Sakralna baština, Senj 1999.) **6, 1999,** 1239-1241;

(1439) Poezija tamnih tonova (Nina Novak = Marija Bašić, *Sahranjene iluzije)* **6, 1999,** 1247-1250;
(1440) Knjiga o srijemskim Hrvatima (Vlatko Rukavina, *Hrvati stvaraoci u Zemunu*, izd. Matica hrvatskih iseljenika, Zagreb 1999.) **1, 2000,** 189-190;
(1441) Priče poput gorkih suza (Slavko Vranjković, *Golgotska svitanja*, izd. Matica hrvatska, Valpovo 1998.) **3, 2001,** 649-651;
(1442) Klinci i svemirci (Milan Krmpotić, *Tu su i svemirci imali prste*, izd. Senjsko književno ognjište i Matica hrvatska, ogranak Senj, Senj 2005.) **2, 2006,** 401-403;
(1443) O Teslinoj knjizi „Moji izumi" **4, 2006,** 728-733;
(1444) Komični teatar Milana Begovića (Jasminka Brala-Mudrovčić, *Putovima hedonizma: komediografski rad Milana Begovića*, izd. Lika@press, Gospić, 2006.) 4, 2006, 817-819;
(1445) Satirično portretiranje hrvatske stvarnosti (Stipe Golac, *Molitvenik za malog čovjeka*, izd. Stajer-graf, Zagreb, 2006.) **4, 2006,** 819-821;
(1446) Univerzalne poruke bračke intelektualke (Vesna Trutanić, *Moji puti*, vlastita naklada, Zagreb, 2003.) **1, 2007,** 198-200;
(1447) Treperenje na stazi prema zvijezdama (Oleg Sagner, *Sad kad su djevojke najljepše*, izd. Spark, Velika Gorica 2006.) **3, 2007,** 640-642;
(1448) Podignut veo šutnje (Ana Došen, *To je bilo onda*, vlastita naklada, Zagreb, 2006.) **3, 2008,** 569-572;
(1449) Grga Rupčić (1932. – 2008.) **1, 2009,** 159-160;
(1450) Ljubijske novelete Ivice Šikića (Ivica Šikić, *Ljubijske novelete*, vlastita naklada, Čazma 2008.) **2, 2009,** 357-363;

KATALINIĆ, Kazimir:
(1451) Izvadci iz dopisivanja prof. Oršanića i prof. Žanka **2, 1999,** 299-302;
(1452) Binomij Oršanić-Žanko **4, 1999,** 670-703;

KATIĆ, Zoran:
(1453) Vječnost; Učenje; Čovjekova tragičnost; Opomena; Dom za dušu; Spas duše **1, 2000,** 139-141;
(1454) Prorok; Ljubav izjednačava; Ime **3, 2000,** 538-539;
(1455) Čudo istine; Neizrecivo **4, 2000,** 750; 751;
(1456) Bunar; Put; Srce se ne predaje **5, 2000,** 946-947;
(1457) San **1, 2001,** 102;
(1458) Prokletstvo tajne; Rob ljubavi; Propovjednik **5, 2001,** 947-949;
(1459) Izvor mudrosti; Čvorište svjetova **5, 2002,** 878-879;
(1460) Umjetnik i propovjednik **1, 2003,** 111-113;
(1461) Snovi; Bit pravde; Dobro **3, 2003,** 497-498;
(1462) Prosjak i skupljači kamenja **5, 2003,** 814;
(1463) Prometej; Demosten **4, 2004,** 689-692;
(1464) Kako je Bog stvorio čovjeka; Glasnik; Kazna; Sveti ljudi i djeca **5, 2004,** 925-928;
(1465) Četiri kratke proze **4, 2007,** 743-745;
(1466) Priče i prispodobe (Labirint; Poezija za drvo; Kap) **1, 2008,** 140-141;

KAUZLARIĆ, Ana:
(1467) *Iluzija* **1, 2004,** 43;

(1468) *More* **6, 2004,** 1091.
(1469) *Nada u praskozorje* **2, 2007,** 368;

KAUZLARIĆ, Nevenka:
(1470) *Bolesna rijeka* **2, 2001,** 278;
(1471) *Tradicija; Okvir za jesen* **6, 2001,** 1161;
(1472) *Haiku za ptice* **3, 2002,** 507;
(1473) *Vukovarski nokturno* **5, 2002,** 952-953;
(1474) U vukovarskom vremenu i prostoru **6, 2003,** 1074-1077;
(1475) *Medu svojima* **3, 2004,** 512;
(1476) Tragom marčanske povijesti **1, 2005,** 121-127;
(1477) Tragom marčanske povijesti (II.) **2, 2005,** 264-269;
(1478) Tragom marčanske povijesti (III.) **3, 2005,** 545-556;
(1479) Tragom marčanske povijesti (IV.) **4, 2005,** 712-720;
(1480) Tragom marčanske povijesti (V.) **5, 2005,** 906-915;
(1481) Tragom marčanske povijesti (VI.) **6, 2005,** 1153-1166;
(1482) Bili su gospoda i ostali su gospoda **2, 2006,** 336-349;
(1483) Od kamenog stola do križnog puta i natrag **4, 2006,** 770-775;
(1484) Hrvatska majka Makabejka **5, 2006,** 898-907;

KAZIJA, Tomislav:
(1485) *Crne misli; U meni traje; Tamo gdje smo sanjali poći* **3, 1999,** 526, 593;

KERO, Pavao:
(1486) Dva vlastoručna pisma sv. Pija X. biskupu šibenskom Vinku Pulišiću **1, 2003,** 47-48;

KERUM, Ž.:
(1486 *) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 973;

KIPLING, Rudyard:
(1487) *Recesijska* (odabrala i prevela Đurđica Garvanović Porobija) **4, 2003,** 634;

KIRIĆ, Hrvoje:
(1488) *Povlačiti s vrata; Ono što sam jučer čuo bilo je strašno...; Mećava voća* **3, 2007,** 594-595;

KLAIĆ, Šimo:
(1489) *Vrijeme nastajanja* **1, 1999,** 134;

KLARIĆ, Ivan J.:
(1490) *Mržnja; Igračka; Strah* **3, 1998,** 492;

KLARIĆ, Kazimir:
(1491) Uskrs - Pod zidom **1, 1999,** 128-134;
(1492) Tri poluvedre crtice **3, 1999,** 580-584;
(1493) Priča o neobičnoj štakorici **6, 1999,** 1169-1174;
(1494) Početak milenija **6, 2000,** 1101-1107;
(1495) Leptiri **1, 2002,** 131-142;

KLARIĆ, Lucija:
(1496) Sklad duha i ruha (Žensko odijevanje i dotjerivanje u svjetlu nauka sv. Tome Akvinskoga) **6, 2006,** 1119-1136;
(1497) Bijele ovčice brste smaragde **1, 2007,** 116-118;

KLARIĆ, Tvrtko:
(1498) Novo europsko gostovanje zbora „Kralj Zvonimir" **1, 1998,** 164;

(1499) Kada snovi postanu stvarnost (Izložba 1. dijela privatne zbirke umjetnina Infeld) **5, 1998,** 1048-1049;
(1500) Ustrajnost svjedočenja građanske odvažnosti (Prevoditeljeve marginalije uz *Križni put* Margherite Guidacci) **1, 1999,** 12-14;
(1501) Uzor-udžbenik (Krešimir Brlobuš, *Život glazbe: udžbenik za glazbenu kulturu u sedmom razredu osnovne škole,* izd. Alfa, Zagreb 1998.) **1, 1999,** 215;
(1502) Novi izložbeni prostor **3, 1999,** 613-614;
(1503) Djelo Margherite Guidacci – uvijek pouzdana preporuka **1, 2000,** 12;
(1504) Kako je nastao *Križni put Čovječanstva* Margherite Guidacci **2, 2000,** 243;
(1505) Čitatelji čekali i – dočekali [prvu knjigu prijevoda pjesama M. Guidacci] **3, 2000,** 445-446;
(1506) Nepoznati Nikola Šop (razgovor s Antunom T. Koštrom) **5, 2000,** 859-881;
(1507) Kuća obložena knjigama (Gonetajući pjesništvo Tomice Bajsića) **4, 2001,** 675-676;
(1508) Andreas Hofer – uzor borca za jedinstvo **5, 2001,** 877-878;
(1509) Kulturna događanja u Zaboku **6, 2001,** 1218-1221;
(1510) Galerija Šimun **6, 2001,** 1221-1222;
(1511) Albino Luciani učitelj i svjedok vedrine **1, 2002,** 13-14;
(1512) Poniznost u životu i djelu Ivana Pavla I. **2, 2002,** 229-231;
(1513) Verbofuror [razgovor s T. Ladanom, objavljen prigodom 70. rođendana] **3, 2002,** 408-415;
(1514) Dubrovački gospari (Luko Paljetak i Ivo Vojnović) u Svetom Križu Začretju **3, 2002,** 605;
(1515) Najava obilježavanja 100. obljetnice rođenja Nikole Šopa **2, 2003,** 226-227;
(1516) Prvo je bio Gjalski, pa Belina, a u najavi je i Ivan Lovrenčić... **6, 2003,** 1013-1015;
(1517) Klopotanov sakralni ciklus (Franjo Klopotan: *U susret Kristovoj muci i Mariji pod križem*, izložba ulja i akvarela, Galerija Svetišta Majke Božje Bistričke) **2, 2004,** 343-344;
(1518) Bibliografija HKR *Marulić* (1999. – 2003.) **2, 2004,** I-LX;
(1519) Bosanci (nam) otkrivaju Šopa **5, 2004,** 815-816;
(1520) Dobar se glas daleko čuje! **5, 2004,** 950-951;
(1521) Urednički (ne)konformizam (*VI. Zbornik Đakovačkih susreta hrvatskih književnih kritičara*) **5, 2004,** 958-960;
(1522) I Slovenci (nam) otkrivaju Šopa **6, 2004,** 1009-1014;
(1523) Bibliografija XXXVII. godišta (br. 1-6/2004.) HKR *Marulić* **1, 2005,** 147-157;
(1524) Tragom zapostavljenosti slikarstva Franje Klopotana **1, 2005,** 183-186;
(1525) Paljetkujući po ostavštini Edvarda Kocbeka **4, 2005,** 668-672;
(1526) Adelina ili od ponora poniženja do vrhunca vrline **5, 2005,** 856-858;
(1527) Bogata likovna ponuda **5, 2005,** 974-976;
(1528) Četiri pjesme – četiri slike ili Između lakoće postojanja i težine življenja (o slikama i pjesmama Matjaža Kocbeka) **1, 2006,** 17-22;
(1529) Bibliografija (*Marulić* 1-6/2005. /XXXVIII./) **1, 2006,** 142-157;
(1530) 33. ZILIK **1, 2006,** 176-179;
(1531) Nova dionica propitivanja izričajnih mogućnosti i slobode (*Najnoviji radovi Vinka Fištera*) **6, 2006,** 1253-1254;

(1531*) Bibliografija (*Marulić* 1-6/2006. /XXXIX./)
(1532) Jukićevi susreti *u Banjaluci* **3, 2007,** 619-621;
(1533) Hrvatsko-slovenska priča o slikama i slikarima iz dijaspore (U Murskoj Soboti zajedno su izlagali Jože Zrim, Virgil/ije/ Nevjestić i Anton Cetin) **4, 2007,** 820-824;
(1534) Pariška priča o prijateljstvu i slikama, dakako (Slike, crteži i grafike Matije Skurjenoga iz kolekcije Radovana Ivšića u Hrvatskom muzeju naivne umjetnosti, Zagreb 2007.) **6, 2007,** 1177-1181;
(1535) Festival svih kazališnih festivala (24. Susreti pozorišta/kazališta Bosne i Hercegovine, Brčko Distrikt 2007.) **6, 2007,** 1182-1186;
(1536) Bibliografija HKR Marulić 2007. (XL.) **1, 1008,** 163-176;
(1537) Manje *fanatizma*, više *obrazovanja* a sveudilj *sjećanje* (U zagrebačkoj Židovskoj općini izložba slikâ Sofije Gandarias) **1, 1008,** 187-192;
(1538) Jubilarni – 10. haiku dan Dubravko Ivančan **3, 2008,** 556-558;
(1539) Djela Franje Klopotana predstavljena u Düsseldorfu **3, 2008,** 558-559;
(1540) Sarajevski dani poezije **3, 2008,** 559-561;
(1541) Osluškujući poučak *bistre vedrine* rijeke Une **5, 2008,** 926-928;
(1542) Što je bilo prije „Eve" *(Stazama izložbe* 100 pariških radova *Antona Cetina)* **5, 2008,** 929-931;
(1543) Šićardžije (po)ratni, ujedinite se! (Skender Kulenović, *Djelidba*, Zagrebačko kazalište Vidra, u izvedbi ansambla Hrvatskog amaterskog kazališta iz Travnika) **1, 2009,** 160-163;
(1544) U ozračju (i) karmelske duhovnosti **5, 2009,** 789-790;
(1544*) Živjeti na sceni iz poptrebe jedino ima smisla u besmislu (*Drugi Andrićevi dani*) **5, 2009,** 971-974;

KLAUS, Václav:
(1545) Što je to europeizam? (sa češkoga preveo i priredio Vlatko Bilić) **3, 2008,** 542-553;

KLESKO, Karina:
(1546) *Neka zabava traje* **6, 2004,** 1120;

KLJAJO-RADIĆ, Marina:
(1547) *Isusa vidim u maslinama; Oče* **6, 2008,** 992-994;
(1548) Kameno kraljevstvo riječi (Mile Pešorda, *Baščanska ploča*, poema, Alfa, Zagreb, 2008.) **1, 2009,** 176-177;
(1549) Ako je pjesma, a jest (Uz zbirku pjesama *Sjaju li zvijezde* Mije Tokića) **4, 2009,** 778-781;

KNEŽEVIĆ, Sanja:
(1550) *Molitva s Ugljana* **1, 2006,** 45-46;

KOCAJ, Željko:
(1551) *Zavjetni kovčeg* Krešimira Šege **5, 2004,** 960-962;
(1552) *Mapa srca* Đurđice Čilić **5, 2004,** 962-964;

KOCBEK, Edvard:
(1553) *Molitev / Molitva* (sa slovenskog izvornika prevela Vida Pust-Škrgulja) **6, 2004,** 1049;

KOCBEK, Matjaž:
(1554) *Tvoje ime* (sa slovenskoga preveo Tvrtko Klarić) **3, 2005,** 613;

(1555) Pet pjesama: *Naš dug Bogu; I am waiting for my friend; Molitva; Kodeks samoće; Nokturno* (sa slovenskoga preveo Tvrtko Klarić) **4, 2005,** 663-667;

KOLANOVIĆ, Maša:

(1556) *Soba u čuđenju* **3, 2000,** 440;

KOLAR, Nina:

(1557) *Zašto umire ljubav* **1, 1998,** 102;

KOLÁŘ, Petr:

(1558) Razgovor Václava Klausa, predsjednika Češke Republike, za dnevnik *Lidové noviny* o irskome odbacivanju Lisabonskoga ugovora (s češkoga preveo Vlatko Bilić) **6, 2008,** 1143-1145;

KOLARIĆ, Juraj

(1559) Kršćanske vrijednosti u disertaciji Ive Andrića 1, 2009, 72-82;

KOLAR-ĐUDAJEK, Magdalena:

(1560) *Človek* **2, 2000,** 343;

(1561) *Sonet* **1, 2001,** 84;

KOLIMBATOVIĆ, Drago:

(1562) Svoj je lik urezao u moj život (Povodom 50. obljetnice smrti oca Josipa-Sibe Budrovića) **5, 2000,** 936-945;

(1563) Matej Jeličić (1927. – 2001.) **4, 2001,** 666-671;

(1564) Dominikanci, Hrvatine i Srbi danas i ovdje (*Povodom godišnjice smrti Mateja Jeličića*) **4, 2002,** 626-629;

(1565) Što ja tu mogu? 1, 2003, 152-155;

(1566) Lice i naličje (*Povodom smrti fra Tome Vereša*) **2, 2003,** 198-201;

KOLJCOV, Aleksej:

(1567) *Žetva* (s ruskog izvornika preveo i bilješku o autoru napisao Fikret Cacan) **4, 2001,** 665;

KORČINSKI, Orest:

(1568) Ljetopisni Hrvati i problem formiranja državnosti u Prikarpaću (s ukrajinskoga preveo: Đuro Vidmarović) **3, 2000,** 551-559;

KORDIĆ, Ivan:

(1569) Malkici Dugeč „Nagrada Antun Branko Šimić" za 2007. **5, 2007,** 998-999;

KORDIĆ, Nada:

(1570) *Nekad i sad* **6, 2001,** 1075;

KORDIĆ, Zdravko Augustin:

(1571) Rastanak s majkom (odlazak u sjemenište) **2, 2007,** 347-352;

KOREN, Ljubica Željkova:

(1572) *2000. godine* **6, 2001,** 1190;

KORSKY, Ivo:

(1573) Potreba nacionalizma u današnjoj Hrvatskoj **4, 1999,** 808-814;

KOSOR, Josip:

(1574) *Moja zemlja; Duša* **1, 2007,** 41;

KOSTRÉ, Stjepan Adrian:

(1575) *moj otac je otišao bez suza* **1, 2000,** 7;

(1576) "U svakom filmu najbolji je kraj" **6, 2004,** 999-1007;

KOVAČ, Fuad:

(1577) *Mjesec i fatamorgana; Nikad zavičaj; Kalendar od ove godine; Ovako je živio komšija Hamid* **3, 2004,** 436-438;

KOVAČ, Marijan:

(1578) Tridesetogodišnjica uzorne misije obilježena uzornom spomenicom **4, 1998,** 834-836;

(1579) Dvije publikacije o mojemu nekadašnjemu "San Damianu" (*Sto godina crkve u Kukuljanovu 1897. – 1997., Srce tvoga potomstva – sto let crikve va Škrljeven 1898. – 1998.*) **4, 1999,** 847-849;

(1580) *Grad na gori* **3, 2003,** 508;

KOVAČEVIĆ, Marko:

(1581) Ad Adalbertum exegetam epistula prima ili Otvoreno pismo dr. Adalbertu Rebiću **6, 2002,** 1135-1137;

(1582) Mnogo je teže do etičkih vrijednosti nego do kulturnog blefiranja 2, 2003, 332-337;

(1583) Blasfemija u kulturnoj ustanovi ili Otvoreno pismo Tomislavu Ladanu **2, 2005,** 334-342;

(1584) Hrvatsko religijsko nazivlje – nastanak, obilježja i problemi **2, 2006,** 267-285;

(1585) Hrvatsko religijsko nazivlje – nastanak, obilježja i problemi (II.) **3, 2006,** 525-544;

KOVAČEVIĆ, Mladen:

(1586) *Raj; Svjetlo duha; Dvojba* **5, 1998,** 880; 899; 1008;

KOVAČEVIĆ, Tomislav:

(1587) Baški versi Slobodana Šikića (Slobodan Martin Šikić, *Ništa lakše,* Kapucinski samostan, Karlobag, 1997.) **2, 1998,** 402-404;

(1588) *Grijači snijega* **4, 2000,** 730-731;

(1589) Kamenine (Libuša Kirac, *Naši kameni,* izložba slika, Bribir 1999.) **4, 2000,** 806-807;

(1590) *Oblijepljeni tamnim mirisima...* **6, 2000,** 1141;

(1591) "Crnim plamenom krvare svijeće..." (Nino Bijelac, *Bez riječi,* izložba slika) **6, 2000,** 1238-1239;

(1592) "Pjesma kao oblik sna" (Marica Mostarac-Štokić, *San ptice zlatokrile,* izd. Senjsko književno ognjište, Senj 2001.) **6, 2002,** 1169-1170;

(1593) Škrinjica prijateljstva (Vedran Nola, *Kako su gavuni izili kita,* izd. Matica hrvatska – Ogranak Opuzen, OPUZEN, 2007. godine.) **4, 2009,** 772-774;

KOVAČIĆ, Milivoj:

(1594) Moja sjećanja na susrete s nadbiskupom dr. Alojzijem Stepincem **5, 1999,** 923-927;

(1595) Tri dobra prijatelja, ugledna građanina i lepoglavska zatvorenika **4, 2000,** 706-712;

(1596) Djelovanje časnih sestara Družbe kćeri Božje ljubavi u Koprivnici **5, 2001,** 992-998;

(1597) Moj kateheta Mihovil Kolarić **2, 2003,** 298-302;

(1598) Sestre milosrdnice napustile koprivničku bolnicu i grad Koprivnicu **6, 2005,** 1141-1151;

KOŽUL, Stjepan:

(1599) Josip Žalac: *Gle, iziđe sijač sijati* (vlastita naklada, Zagreb 1999.) **1, 2000,** 204-206;

(1600) Franjevci žrtve II. svjetskog rata, poraća i jugokomunizma (Ivan Damiš, *Franjevci Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, žrtve drugog svjetskog rata, poraća i jugokomunizma,* izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2000.) **6, 2000,** 1253-1257;

(1601) Gerard Tomo Stantić, karmelićanin našega podneblja, učenik Ivana od Križa (izd. Vicepostulatura o. Gerarda i Mikrorad, Zagreb 2000.) **6, 2000,** 1263-1267;

(1602) Ivan Pavao II.: Testament za treće tisućljeće (izd. Prometej, Zagreb 2000.) **1, 2001,** 197-200;

(1603) Emilij Laszowski Szeliga 1868. – 1949. (Milovan Petković, izd. Družba Braće Hrvatskoga Zmaja, 2000.) **2, 2001,** 406-409;

(1604) Smisao života (Josip Kribl, *Smisao života*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2001.) **2, 2001,** 424-426;

(1605) Confessores fidei (Tomo Vukšić, *Confessores fidei: Čule, Čekada, Majić, Nuić, Perić*, izd. Biblioteka Crkve na kamenu, Mostar 2000.) **3, 2001,** 646-649;

(1606) *Mi i oni – siguran identitet pretpostavka susretanja* (Tomo Vukšić, izd. Vrhbosanska katolička teologija, Sarajevo 2000.) **4, 2001,** 841-844;

(1607) Apologia asinaria (Nikola Mate Roščić, *Apologia asinaria iliti Obrana teškog magarećeg žitka: pohvalno slovo o najboljem tovaru svih vremena* / suvremeni apokrif/, izd. Hrvatski katolički zbor MI, Zagreb 2001.) **5, 2001,** 1040-1042;

(1608) Da im spomen očuvamo (Ratko Perić, *Da im spomen očuvamo*, izd. Biskupski ordinarijat, Mostar 2000.) **6, 2001,** 1237-1241;

(1609) Monografija o župniku Stjepanu Pavuniću (Milivoj Kovačić, *Stjepan Pavunić: Virovec, vrbovečki i koprivnički župnik*, izd. Hrvatski zemljopis, Naklada Dr. Feletar, Koprivnica 2001.) **1, 2002,** 189-193;

(1610) Ogledalo pravde (*Biskupski ordinarijat u Mostaru o navodnim ukazanjima ii porukama u Međugorju*, izd. Biskupski ordinarijat, Mostar 2001.) 2, 2002, 381-385;

(1611) Ivan Damiš: *Međimurski franjevci 20. stoljeća* (izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2002.) **2, 2002,** 385-387;

(1612) Nuićevo "Neistinito o istinskom *Ogledalu pravde*" **5, 2002,** 971-975;

(1613) Mato Repić: Uspomene lepoglavskog župnika (izd. Tonimir, Varaždinske Toplice 2002.) **5, 2002,** 1008-1010;

(1614) Ravnokotarski fratar Mile Mamić (Fra Stipe Nimac, *Ravnokotarski fratar Mile Mamić: hrvatski junak i kršćanski mučenik u Domovinskom ratu*, Lepuri 2002.) **5, 2002,** 1010-1012;

(1615) Monografija: Akademija likovnih umjetnosti Široki Brijeg **6, 2002,** 1160-1162;

(1616) *Dr. Velimir Deželić stariji* (1864. – 1941.) (izd. Družba Braće Hrvatskoga Zmaja, Hrvatski državni arhiv, NSK, Zagreb 2002). **6, 2002,** 1187-1190;

(1617) Kristologija kamena (Nikola Mate Roščić, *Kristologija kamena*, izd. Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca, Zagreb 2003.) **2, 2003,** 373-378;

(1618) Dubrovački biskup Josip Marija Carević (*Josip Marija Carević: dubrovački biskup /1883. – 1945./*, izd. Biskupski ordinarijat, Dubrovnik i Matica hrvatska, Metković 2002.) **3, 2003,** 569-573;

(1619) Nova religija globalizma (Nikola Mate Roščić, *Nova religija globalizma*, izd. Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca, Zagreb 2003.) **4, 2003,** 719-727;

(1620) Mihovil Kolarić – vjeroučitelj u Koprivnici (Milivoj Kovačić, *Mihovil Kolarić, svećenik kateheta-vjeroučitelj u Koprivnici*, izd. Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić", Zagreb 2003.) **4, 2003,** 727-730;

(1621) Stradanja Hrvatâ u istočnoj Hercegovini (*Stradanja Hrvatâ tijekom Drugog svjetskog rata i poraća u istočnoj Hercegovini*, 2001.) 5, 2003, 945-948;

(1622) Nismo šutjeli (Roščić Nikola Mate, *Nismo šutjeli: za Krista i Hrvatsku; izbor govora i članaka*, izd. Hrvatski katolički zbor "MI", Zagreb 2004.) **4, 2004,** 765-776;

(1623) Osam stoljeća župe Gore (Lojzo Buturac, *Osam stoljeća župe Gore*, izd. Matica hrvatska, Petrinja, 2004.) **6, 2004,** 1152-1158;

(1624) Zagrebačka crkvena pokrajina – 150. obljetnica Zagrebačke nadbiskupije (zbornik radova znanstvenoga skupa, izd. „Tkalčić", Zagreb 2004.) **1, 2005,** 187-191;

(1625) Naše robijanje u komunističkim zatvorima (Kaja Pereković, *Naše robijanje. Hrvatske žene u komunističkim zatvorima*. Okovane golubice, Rijeka-Zagreb 2004.) **2, 2005,** 372-379;

(1626) Kćeri Božje ljubavi (Milivoj Kovačić, *Časne sestre Družbe Kćeri Božje ljubavi u Podravini*, izd. Glas Koncila, Zagreb 2005.) **2, 2005,** 379-383;

(1627) *Povijest župe sv. Anastazije u Samoboru* (Vjekoslav Norčić, izd. „Tkalčić", Zagreb 2009.) **4, 2005,** 792-795;

(1628) Preživjeli svjedoče (Stanislav Vukorep, *Preživjeli svjedoče*, izd. Detecta, Zagreb 2005.) **4, 2005,** 795-800;

(1629) «Ti si taj čovjek» (Ratko Perić, *Ti si taj čovjek. Duhovne vježbe po Davidu*, izd. Crkva na kamenu, Mostar 2005.) **5, 2005,** 984-986;

(1630) Partizansko-komunistički zločini (*Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944. – 1946.*, dokumenti, izd. Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Slavonski Brod 2005.) **5, 2005,** 994-1001;

(1631) Svjedoci vjere i rodoljublja (*Svjedoci vjere i rodoljublja*: Zbornik radova o stradalim biskupijskim svećenicima u Hercegovini, priredio Božo Goluža, izd. Crkva na kamenu, Mostar 2005.) **6, 2005,** 1202-1208;

(1632) Bez kruha ne možemo (Roščić, Nikola Mate: *Bez kruha ne možemo. Rukovet ogleda o Euharistiji u "Godini Euharistije"*, izd. Hrvatski katolički zbor "MI", Zagreb 2005.) **1, 2006,** 180-186;

(1633) *Bleiburg: jugoslavenski poratni zločini nad Hrvatima* (Jurčević, Josip, Zagreb 2005.) **2, 2006,** 384-395;

(1634) Patačići od Zajezde i crkva u Remetincu (Zbornik radova znanstvenoga skupa „Tristota obljetnica Patačićeve kapele sv. Antuna u Remetincu" i drugih radova, Remetinec, 23. listopada 2004. godine) **4, 2006,** 800-802;

(1635) Izvori života (Antun Toni Šramek, *Izvori života. Naseljavanje svetoivanjskog kraja od neolitika do danas*. Sveti Ivan Žabno 2005.) **4, 2006,** 813-815;

(1636) Crkva i država u NDH (Milenko Krešić, *Crkva i država u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj /1941– 1945./*, izd. Crkva na kamenu, Mostar: 2006.) **5, 2006,** 1034-1037;

(1637) Pater Stanko Juraj Banić (Nikolina Marinić: *Pater Stanko Juraj Banić*. Ekološki glasnik. 2., prošireno izdanje. Knjižnica Zbornik roda Krnjak. Prilozi za povijest: knjiga 15. Zagreb 2006.) **6, 2006,** 1260-1263;

(1638) Biskup Duh (Marijan Lipovac, *Biskup Duh*, izd. Hrvatsko-češko društvo i Vijeće češke nacionalne manjine Grada Zagreba, Zagreb 2006.) **1, 2007,** 200-201;

(1639) Župa svete Marije u Sisku (Lojzo Buturac, *Sveta Marija u Sisku*. 130. obljetnica zidane crkve. 45. obljetnica župe. Sisak 2006. Stranicâ 54.) **2, 2007,** 437-438;

(1640) 300 godina župe Dubrave u Hercegovini (*300 godina župe Dubrave*: zbornik radova /

priredio Milenko Krešić. – Stolac /etc./: Župa Aladinići /etc./, 2006. Široki Brijeg) **3, 2007,** 645-647;
(1641) Sveta Helena (Ivan Jurković-Zorislav Horvat-Mladen Houška, *Sveta Helena*. Sveti Ivan Zelina 2007.) **4, 2007,** 837-840;
(1642) Voljeni pastir svoga naroda (Milivoj Kovačić. *Dr. Alojzije Stepinac u Koprivnici i podravskim župama*. Koprivnica 2007.) **6, 2007,** 1188-1192;
(1643) *KPD Stara Gradiška, mučilište i gubilište političkih zatvorenika* (Augustin Franić, izd. Hrvatsko društvo političkih zatvorenika, Podružnica Dubrovnik, 2009.) **6, 2009,** 1164-1171;

KRAJAČIĆ-BEUTZ, Mira:
(1644) *Pismo z mora* **3, 1998,** 497;
(1645) Kao mimoza... **3, 1998,** 513-514;
(1646) *Krhotine; Tebi...; Vavik jednako...* **4, 1998,** 664; 691; 713;
(1647) Kako sam saznao tko je Jagoda Truhelka ili Kompić protiv sekretera **5, 1998,** 905-907;
(1648) *Tebi...; Krhotine* **5, 1998,** 1014;
(1649) Moja školska crkva **5, 1998,** 1015-1016;
(1650) Selma Lagerlöf i njezine priče **6, 1998,** 1198-1201;
(1651) Dati li ne dati? **1, 1999,** 121-122;
(1652) Krik muhe **3, 1999,** 560-562;
(1653) *Jer ja sam more...; Kapelica uz more* **4, 1999,** 713;
(1654) *Majci; Tebi, Majko...* **2, 2000,** 254; 352;
(1655) *Ona ista suza* **3, 2002,** 442:
(1656) *Zapamti...* **5, 2002,** 879;

KRALJ, Neven = **JURČIĆ,** Mladen:
(1657) Neposredno i snažno pjesničko svjedočanstvo (Stane Zurak, *De bello barbarico*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2001.) **5, 2001,** 1045-1046;

KRALJEVIĆ, Ivka:
(1658) *Haiku* **3, 1999,** 512;
(1659)) *Tu sam* **5, 1999,** 907;
(1660) *Haiku; Svi Sveti* (haibun) **6, 1999,** 1120-1121;
(1661) *Haiku* **1, 2000,** 124;
(1662) *Noć bez cvrčkove pjesme* (haibun) **3, 2000,** 518;
(1663) *Na kraju jednog puta* **6, 2000,** 1189;
(1664) *Zimski dan u Komiži* (haiku) **2, 2001,** 298;
(1665) *Haiku* **3, 2002,** 495;
(1666) *Zimski prizor* (haibun) **1, 2006,** 124;
(1667) *Haiku* **2, 2008,** 334;

KRANJČIĆ, Ivan:
(1668) Oproštaj od Rudija Stipkovića **5, 2004,** 947-950;

KRASIĆ, Stjepan:
(1669) Sjećanje na dominikanca o. Karla Žanića (1918. – 1993.) **3, 2009,** 400-408;
(1670) Kolaž nasumce odabranih tema **4, 2009,** 657-671;

KRASNOV, Gjuro:
(1671) *Čovjek koji odlazi* **6, 1998,** 1113;

(1672) Žetoni – platno sredstvo iz nužde **6, 1998,** 1285-1286;
(1673) Hrvatska srednjovjekovna numizmatika 10. – 16. stoljeća **1, 1999,** 186-188;
(1674) Uloga dubrovačkih plemića ašika u formiranju muzeja u Jaroslavlju u Rusiji **4, 1999,** 822;
(1675) Jubilarna 1998. godina (70. obljetnica utemeljenja Hrvatskoga numizmatičkoga društva) **3, 2000,** 607-609;
(1676) Bokeljska bratovština sv. Jurja i sv. Trifuna u Veneciji **6, 2000,** 1160-1161;

KREMER, Zdenko:
(1677) Iz dnevnika, ili: Pitanja i odgovori **2, 2005,** 301-319;
(1678) *Posljednji pozdrav; Put u nepoznato* **3, 2005,** 578-581;
(1679) Pogled na svijet **5, 2005,** 967-970;
(1680) Ponor *(ulomak)* **3, 2006,** 556-563;
(1681) Ponor (*ulomak*) **5, 2006,** 966-974;
(1682) Zapažanja o "New Age" ideologiji **1, 2007,** 155-158;
(1683) *Pohvala jednom zanimanju* **3, 2007,** 495;
(1684) *U kakvom mi to svijetu živimo* **4, 2007,** 711;
(1685) O sadržaju i smislu ekonomsko-propagandnih poruka **4, 2007,** 796-802;
(1686) *Futuristička stihotvorenija* **5, 2007,** 966-968;
(1687) Stara kruška **5, 2007,** 970-973;
(1688) Priča o dva operativna sustava **6, 2007,** 1157-1165;
(1689) Iz dnevnika (2005/2007) **1, 2008,** 98-103;
(1690) Slobodni softver i sloboda u modernom informacijskom društvu **3, 2008,** 535-541;
(1691) Clarkeova Odiseja *a posteriori* **4, 2008,** 630-643;
(1692) Šahovski prvaci **5, 2008,** 841-846;
(1693) *Virtualna stvarnost* **6, 2008,** 1021;
(1694) O robotima na našoj političkoj sceni **6, 2008,** 1138-1143;
(1695) *Svinjokolja* (kvazi-haiku) **1, 2009,** 71;
(1696) A.D.0x824 (ili osamdesetčetvrta) **3, 2009,** 475-491;
(1697) Strateško odlučivanje **4, 2009,** 607-626;
(1697*) Tehnologija, književnost i još ponešto **5, 2009,** 966-970;
(1698) *Seoska idila* (kvazi-haiku) **6, 2009,** 1088-1089;
(1699) Slobodni softver i recesija **6, 2009,** 1132-1136;

KREN, Tatjana:
(1700) Mnogo više od pozdrava iz Veloga Lošinja (Dr. Goran Ivanišević, *Velo Selo / Crtice iz prošlosti*, izd. župni ured, Veli Lošinj, 1997.) **1, 1998,** 183-185;
(1701) Astronomijsko određenje Mažuranićeva epa (IV) **2, 1998,** 311-325;
(1702) Dan Gospodnji ili "sveta nedjelja" - prvi ili zadnji dan u tjednu? **1, 1999,** 144-148;
(1703) Misao na vječnost i kraljica zemlje (*Pola stoljeća od smrti Janka Leskovara*) **2, 1999,** 249-254;
(1704) Kad usred dana nastane tama **3, 1999,** 548-554;
(1705) Hrvatska "Stara pjesma" **4, 1999,** 664-667;
(1706) Snaga vjere i posvete (Goran Ivanišević, *Obitelj nadvojvode Karla Stjepana posvetila se Presvetomu Srcu Isusovu 10. svibnja 1899. u Velom Lošinju*, Veli Lošinj 1999.) **4, 1999,** 837-839;

(1707) Kroz Sveta vrata u Jubilej 2000. **5, 1999,** 871-879;
(1708) Markova (je) crkva mnogima smeta(la) **2, 2000,** 298-305;
(1709) Trajno prisutna ljubav (Goran Ivanišević, *Dječja bolnica /sanatorij/ i morski ljekoviti činitelji u Velom Lošinju*, izd. Hrvatsko-austrijsko društvo Rijeka, Ogranak Mali Lošinj, 1999.) **5, 2000,** 1036-1038;
(1710) Na prijelazu tisućljeća **6, 2000,** 1173-1182;
(1711) Uskrs i pravoslavlje **2, 2001,** 227-234;
(1712) Izložba "Slavimo Boga" (Hrvatski umjetnici za obnovu crkve svetog Marka) **4, 2001,** 820-821;
(1713) Velološinjski trolist (Carlo Bussani – Anonimus – Goran Ivanišević: *Velološinjski trolist. Običajnik – Molitve sv. Grguru – Crkveni ljetopis 1280 – 2000.*) **5, 2001,** 1038-1040;
(1714) Značaj građanskog kalendara u procesu nekršćanske globalizacije **1, 2003,** 98-109;
(1715) U službi hrvatskoga naroda i astronomije (Stotinu godina Zvjezdarnice na Popovu tornju) **1, 2004,** 34-42;
(1716) Stoljetna obljetnica otkrića planetoida *589 Croatia* **2, 2006,** 351-360;

KREN, Viktorija:
(1717) *Baš danas; Traženje* **2, 1999,** 349;
(1718) *Misli; Uglazbljena logika; Filozofski netočno* **4, 1999,** 663; 722;
(1719) Kršćanstvo i proces globalizacije **4, 2001,** 802-810;

KREŠIĆ, Tomislav:
(1720) Filantrop **4, 2004,** 737-742;
(1721) Ratnica na dvije fronte **6, 2004,** 1106-1113;

KRIŽANOVIĆ, Veselko:
(1722) Nagradna pletenica **1, 2000,** 158;
(1723) Nagradna pletenica **2, 2000,** 358;
(1724) Blagdanska blizugletka **6, 2000,** 1237;

KRMEK, Ljubo:
(1725) *Gomilnjak; Dijakov dom* **6, 2008,** 1088-1089;
(1726) Žute oči **2, 2009,** 296-300;
(1727) Maran i Krstinka **3, 2009,** 536-543;
(1728) Mlatac Vidačina **4, 2009,** 739-743;

KRMPOTIĆ, Ante:
(1729) Josip Andrić – Zmaj Bačko-Šokački **2, 1998,** 216-217;
(1730) Trešnjevačke priče **3, 2000,** 568-575;
(1731) Trešnjevačke priče **6, 2000,** 1190-1197;

KRMPOTIĆ, Lazar Ivan:
(1732) Nakon 50 godina opet izvedena opera dr. Josipa Andrića "Dužijanca" **6, 2003,** 1160-1161;

KRMPOTIĆ, Marijan:
(1733) Šetnja u šutnji **5, 2006,** 990-1001;

KRPIĆ, Marija:
(1734) *Ne ostavljaj me* **3, 2009,** 535;

KRSTIĆ, Dubravko:
(1735) Tri priče (Svečanost; Čudo od djeteta; Vrijeme je za veselje) **3, 2008,** 477-494;
(1736) Sljedeća stanica **5, 2008,** 834-837;
(1737) TIBOR MALI **3, 2009,** 444-447;

KRSTULOVIĆ, Ivan:
(1738) O poslanju umjetnosti **1, 1999,** 102-111;
(1739) Definicija značenja riječi *ozračje* i sintagme *duhovna atmosfera* **2, 2003,** 323-329;

KRUŠLIN, Paola:
(1740) Dragocjen doprinos nacionalnoj povijesti *(Dr. Stjepan Krasić, O. P. – prigodom 70. rođendana)* **6, 2008,** 1034-1057;
(1741) Dvije knjige o. Placida Belavića **9, 2009,** 770-771;

KRUZ, Božena (Lucija) = **BRAJDIĆ-KRUZ,** Božena:
(1742) *Život* **1, 1998,** 109;
(1743) *Čovječe; Lane i košuta* **4, 1999,** 797;
(1744) *Brezica* **3, 2000,** 519;
(1745) *Vama pišem...* **6, 2000,** 1198;
(1746) *U zjeni tvoga oka* **5, 2007,** 945;

KRZNARIĆ, Natalija:
(1747) 150 godina učione granešinske **6, 2009,** 1178-1181;

KUDELIĆ, Zlatko:
(1748) Iskorak u široko polje neistraženoga (Jure Krišto, *Katolička crkva u totalitarizmu 1945. – 1990.: razmatranja o Crkvi u Hrvatskoj pod komunizmom*, izd. Nakladni zavod Globus, Zagreb 1997.) **4, 1998,** 839-843;

KUHARIĆ-MARTIĆ, Anči:
(1749) *Osamljena žena* **4, 1998,** 708;
(1750) Tu pred grobom Tvojim **4, 2008,** 710-721;
(1751) Kolač od naranče i maka **5, 2008,** 894-902;

KUHTIĆ, Josip:
(1752) Crtice iz povijesti župe sv. Josipa (Trešnjevka) **2, 2004,** 238-244;

KUJUNDŽIĆ, Atif:
(1753) Pjesma kao put Gospodnji (*O pjesništvu Ive M. Andrića*) **6, 1998,** 1191-1196;
(1754) *Atak na naum* **1, 2001,** 57;

KUJUNDŽIĆ, Nedjeljko:
(1755) Fra Andrija Kačić Miošić u svom i našem vremenu **3, 2004,** 450-455;
(1756) Hrvatski heronejski lav (Mato Marčinko, *U Odžaku se branila hrvatska država*, izd. HOR, Zagreb 2004.) **5, 2004,** 967-969;
(1757) Hrvatska odisejada – etape hrvatske etnogeneze **2, 2005,** 342-353;
(1758) Pledoaje za Srednju Europu **4, 2005,** 759-765;
(1759) Kronika stoljeća smrti u Hrvatskoj (Mato Marčinko: *Pobijte ih kao pse*, Zagreb, 2005.) **6, 2005,** 1212-1214;
(1760) Nova prosudba starije hrvatske književnosti (Aleksandra Borowiec: *Literatura i tajemnica* /Književnost i tajna/, Lexis, Krakov, 2007.) **3, 2008,** 572-575;

KUKAVICA, Vesna:
(1761) Branko Franolić – promicatelj hrvatskoga jezika i kulture **1, 1998,** 22-27;
(1762) Nacionalna i sveučilišna knjižnica – riznica znanja i mudrosti **2, 1998,** 267-273;

(1763) Knjiga izvorna svjedoka hrvatske emigracije u Americi (Jure G. Prpić, *Hrvati u Americi*, izd. Hrvatska matica iseljenika, Zagreb 1997.) **4, 1998,** 837-838;
(1764) Asimilacija prepolovila hrvatski narod u Gradišću (Tomislav Jelić, Gradišćanski *Hrvati u Austriji*, izd. „Dr. Feletar", Koprivnica 1997.) **4, 1998,** 838-839;
(1765) Istaknuti hrvatski znanstvenici u Americi (*Istaknuti hrvatski znanstvenici u Americi* / Distinguished Croatian Scientists In America, ur. Janko Herak & Sonja Nikolić, izd. HAD, MH & HMI, Zagreb 1997.) **5, 1998,** 1073-1074;
(1766) Hrvatski latinisti (Branko Franolić, *Works of Croatian Latinists – Recorded in the British Library General Catalogue*, izd. Hrvatski informativni centar Zagreb, London, New York, Toronto, Sydney 1997.) **5, 1998,** 1074-1076;
(1767) Praktična knjižica o Stepincu na 5 jezika (Šimun Šito Ćorić, *Cardinal Alojzije Stepinac: Basic Facts about His Person and Work*, izd. Hrvatski informativni centar & Hrvatski svjetski kongres, Zagreb 1998.) **6, 1998,** 1303-1304;
(1768) Stoljeće društvenog i kulturnog života naših otočana u New Yorku (Anton Bozanić, *Iseljenici cresko-lošinjskog otočja u New Yorku i okolici*, izd. Cres & Mali Lošinj & Čakavski sabor, Cres, M. Lošinj, New York 1998.) **6, 1998,** 1305-1306;
(1769) Hrvatski almanah iz Chicaga **2, 2000,** 387-388;

KUKOLJA, Božo:
(1770) *Život bez nade* **1, 1998,** 48;
(1771) *Promatrajući ptice* **2, 1998,** 300;
(1772) *Slobodan od sna stvarnih pojava* **3, 1998,** 535;
(1773) *Volim promatrati* **4, 1998,** 750;
(1774) *Jesen; Zima* **5, 1998,** 879;
(1775) *Ljepota zemlje i neba* **1, 1999,** 141;
(1776) *U počast zvijezdama* **2, 1999,** 350;
(1777) *Lutajući nebom; Zaljubljenici* **3, 1999,** 503;
(1778) *Četiri godišnja doba* **4, 1999,** 722;
(1779) *Umjesto vapaja; Preobilje sjaja* **1, 2000,** 52; 134;
(1780) *Slika velegrada* **2, 2000,** 343;
(1781) *Ravnodnevica ili o najavljenim a nedosegnutim nebesima* **4, 2000,** 704-705;
(1782) *Na rubu vremena* **5, 2000,** 990;
(1783) *Jasno upozorenje; Krunidba jave i sna* **6, 2000,** 1081; 1159;
(1784) *Zaljubljenici* **2, 2001,** 257;
(1785) *Dok traje dah života* **3, 2001,** 569;
(1786) *Život bez nade; Plavilo; Znam* **4, 2001,** 714;
(1787) *Bliskost života; Rođen sam da te izbavim* **5, 2001,** 931; 942;

KUKULJEVIĆ SAKCINSKA – DAVID, Karmen:
(1788) Bleiburg **3, 1998,** 575-577;
(1789) L' Apprenti sorcier **5, 1998,** 978-981;

KULJIŠ, Miranda:
(1790) *Grad budućih zora* **5, 2009,** 816;

KUMIČIĆ, Eugen Genči:
(1791) Praznici kod djeda **1, 1998,** 129-133;
(1792) Zašto volim Zagreb **1, 1999,** 183-185;

KUMIČIĆ, Gjuro:
(1793) *Vjesnik nove Zore; In diem festum* **4, 1998,** 657-660;
(1794) Prepiska s Vatikanom **4, 1998,** 660-663;

KURAJA, Mirjana:
(1795) *Zvjezdana prašina* **3, 1999,** 502;

KURNIK, Zdravko:
(1796) *Nevrijeme* (haiku); *Bol* (haiku) **1, 1998,** 27;
(1797) *Tragovi rata* (haiku) **5, 1998,** 1013;
(1798) *Otkucaji srca* (haiku) **6, 1998,** 1160;
(1799) *Proljetni zvuci* (haiku) **2, 1999,** 363;
(1800) *Osmijeh na licu* (senryu) **4, 1999,** 746;
(1801) *Igra boja* (haiku) **2, 2000,** 314;
(1802) Misli **4, 2000,** 718;
(1803) *Balada mora* (haiku) **3, 2002,** 416;
(1804) *Ljepota tišine* (haiku) **1, 2003,** 122;
(1805) *Život u gradu* (haiku); *Misli* **4, 2003,** 646-647;
(1806) *Proljetni vijenac* (haiku) **4, 2005,** 721;
(1807) Škola života; Ljepota duše (*misli*) **6, 2006,** 1169; 1202

KURZ, Vesna = **PLAVIĆ,** Marko:
(1808) Prijevod romana o tragičnoj ljubavi iz XIX. stoljeća (Theodor Fontane, *Effi Briest*, izd. Naklada Mlinarec-Plavić, Zagreb 1999.) **3, 2000,** 617-618;

KUTNJAK, Nevenka:
(1809) Tužne sudbine (Ivan Brajdić, *Goranske priče*, izd. POP & POP, Zagreb 2002.) **6, 2003,** 1166-1168;

KUZMANIĆ, M.:
(1809 *) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;

K. V. = VESELIĆ, Krešimir:
(1810) Fabricirana liturgija (*Autour de la question liturgique, avec le Cardinal Ratzinger*, zbornik) **3, 2003,** 567-569;

LALOŠEVIĆ, Miloš:
(1811) U povodu 80. obljetnice života Milka Kelemena **3, 2004,** 589-593;
(1812) In memoriam: Ante Orlić **4, 2004,** 749-751;
(1813) Razgovor s Mariom Čoporom **5, 2004,** 953-955;
(1814) Koncert in memoriam Marku Tajčeviću (Franjevačka crkva Uzvišenja sv. Križa, 23. listopada 2004., u osječkoj Tvrđi) **6, 2004,** 1142-1146;
(1815) *Muzejski krajolici* – likovna izložba Alme Orlić **2, 2005,** 367;
(1816) In memoriam – Mladen Košćec **5, 2005,** 981-982;
(1817) Wolfgang Amadeus Mozart (*U povodu 250. obljetnice rođenja*) **3, 2006,** 597-600;
(1818) In memoriam – Đorđe Šaula **1, 2007,** 179-183;
(1819) METKOVIĆ **5, 2007,** 993-996;
(1820) Portret Ljiljane Matković-Vlašić **2, 2009,** 344-347;

LAMOT, Marija:
(1821) Poezija kao sjećanje (Gordana Tkalec, *Polegnuta u mjesečinu*, izd. Naklada Felsina, Zagreb 2002.) **5, 2002,** 995-998;

LARIO, Veronika = **PECOTIĆ**, Ana:
(1822) Vukovaru, s ljubavlju **1, 1998,** 73-78;
(1823) Put u Greifswald **5, 1998,** 989-1002;
(1824) Preporučeno za Melbourne **5, 1999,** 970-974;
LATKOVIĆ, Radovan:
(1825) Sto godina hrvatske politike u knjizi Dubravka Jelčića *Politika i sudbine* **2, 1998,** 226-240;
LAUŠIĆ, Ante:
(1826) Homerske pjesme kao književno i znanstveno djelo **3, 2004,** 460-468;
LECLERC, Éloi:
(1827) USKRS U GALILEJI ILI SUSRET S USKRSLIM KRISTOM (s francuskoga preveo Stanko Tenšek) **6, 2007,** 1112-1126;
(1828) Uskrs u Galileji ili Susret s uskrslim Kristom – II. **1, 2008,** 50-59;
LENDIĆ, Ivo:
(1829) *Molitva uskrslom Spasitelju* **2, 2002,** 223;
LEVI, Iris = LEINWEBER, Ana Marija:
(1830) Crkva sv. Franje Ksaverskog **2, 2002,** 238;
(1831) Zimski san **6, 2002,** 1104;
(1832) *Gdje si, Učitelju? – Dođi i vidi*; *Slavujev pjev* 6, 2003, 983; 1006;
(1833) Uskrsno pismo sinu **2, 2004,** 298;
(1834) Bistrička kalvarija **2, 2007,** 243;
LEVI, Primo:
(1835) *Pesah* (odabrao i preveo Tvrtko Klarić) **2, 2003,** 210;
LEWIS, Clive Staples:
(1836) Krivozemlje (odabrao i s engleskoga preveo Jerko Grgec) **5, 2003,** 822-827;
LISAC, Josip:
(1837) Hrvatski jezik i poslovice (Danica Škara, *Glas tradicije,* izd. Ziral, Mostar-Zagreb 1997.) **2, 1998,** 406-407;
(1838) Fancevljev zbornik (*Zbornik o Franji Fancevu*, izd. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb – Zadar 1998.) **3, 1998,** 631-632;
(1839) O jednom od pašmanskih govora **4, 1998,** 652-655;
(1840) O primjerima tipa *petero, šestero* **5, 1998,** 1024;
(1841) Hrvatski reprezentativni zbornik (*Croatica*, 27, 1997.) **5, 1998,** 1044-1045;
(1842) Dijalekatno stanje na otoku Ižu **6, 1998,** 1110-1113;
(1843) Uz proučavanje kaljskoga i ošljačkoga govora **5, 1999,** 957-960;
(1844) Osobitosti hrvatskih dijalekatnih idioma **1, 2000,** 118-123;
(1845) Još jedan zbornik o Bartolu Kašiću (*Bartol Kašić u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici*, izd. NSK, Zagreb 1999.) **1, 2000,** 186-187;
(1846) Hrvatska akcentuacija **3, 2000,** 513-514;
(1847) Dobar i koristan zbornik (*Umijeće interpretacije*, Zbornik radova u čast Ive Frangeša, izd. Matica hrvatska, Zagreb 2000.) **4, 2000,** 810-811;
(1848) Antun Gustav Matoš i Jakov Majnarić **5, 2000,** 987-989;
(1849) Brozovo jezično savjetništvo (Ivan Broz, *Filološke sitnice i pabirci*, izd. Pergamena, Zagreb 2000.) **6, 2000,** 1252-1253;

(1850) Izrazito korisna knjiga (*Leksikon hrvatskih pisaca*, izd. Školska knjiga, Zagreb 2000.) **1, 2001,** 200-201;
(1851) Dr. Miro Kačić (1946. – 2001.) **2, 2001,** 392-393;
(1852) Novi čakavski rječnik (Tomislav Maričić Kukljićanin, *Rječnik govora mjesta Kukljice*, izd. Matica hrvatska, Zadar 2000.) **3, 2001,** 631-632;
(1853) Mjesto Barakovićevo u povijesti hrvatskoga književnog jezika **4, 2001,** 770-771;
(1854) Nova žagarasta zbirka (Anka Žagar / Nevenka Arbanas, *Male proze kojima se kiša uspinje natrag u nebo*, izd. Zbirka Biškupić, Zagreb 2000.) **5, 2001,** 1036-1037;
(1855) Dijalektološki o Letnici (Radosav J. Đurović, *Letnički govorni tip*, izd. Filološki fakultet Priština, Vranje 2000.) **6, 2001,** 1236-1237;
(1856) Kajkavsko narječje i njegova proučavanja (s posebnim obzirom na rad Jakoba Riglera) **1, 2002,** 81-89;
(1857) Domaća rič (br. 5, izd. Matica hrvatska, Zadar 1998.) **3, 2002,** 601-602;
(1858) Hrvatski jezik i hrvatska književnost zadarskoga područja **4, 2002,** 672-676;
(1859) Govori Hrvata iločkoga područja **5, 2002,** 872-873;
(1860) Leksik zapadnog dijalekta **2, 2003,** 330;
LIVLJANIĆ, Ive
(1861) Hrvatska i Sveta stolica (*s osvrtom na glagoljaše*) **1, 2009,** 139-148;
LOHFINK, Norbert:
(1862) Vjera i oblik (Razgovor s novijim djelima Petera Handkea; s njemačkog izvornika preveo: Petar Grgec) **1, 2001,** 11-18;
LOKMER, Juraj:
(1863) Frankapansko-pavlinska baština: Naša Gospa frankapanska **1, 2004,** 74-86;
(1864) Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije u Senju te senjski i senjsko-modruški biskupi (povijesno-kulturni vodič) **3, 2004,** 497-511;
(1865) Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije u Senju te senjski i senjsko-modruški biskupi (II.) **4, 2004,** 659-678;
(1866) Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije u Senju te senjski i senjsko-modruški biskupi (III.) **5, 2004,** 887-906;
(1867) Putovanje s biskupom u Rijeku **5, 2005,** 953-961;
(1868) Majka Božja Gorička (I. dio) **3, 2006,** 548-554;
(1869) Majka Božja Gorička (II. dio) **4, 2006,** 711-717;
(1870) Majka Božja Gorička (III. dio) **5, 2006,** 912-919;
(1871) Majka Božja Gorička – IV. **6, 2006,** 1222-1228;
(1872) Majka Božja Gorička (V.) **1, 2007,** 109-115;
LONČAR, I. :
(1872*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 973;
LONČAREVIĆ, Vladimir:
(1873) Pripovjedač grijeha i milosti (Uz novo izdanje romanâ *Grieh* i *Tako svršava* Zvonimira Remete, izd. Mlinarec & Plavić, Zagreb 2002.) **2, 2004,** 345-350;
(1874) Pjesnik trenutka (Mirko Kovačević, *Zagasite sretnosti,* izabrane i nove pjesme, izd. Biblioteka INA, Zagreb 2002.) **5, 2005,** 986-988;
(1875) Hrvatski katolički književni pokret i "Domagoj" **6, 2006,** 1067-1075;
(1876) Hrvatski katolički književni pokret i "Domagoj" *(nastavak)* **1, 2007,** 5-15;

LOPAŠIĆ, Vatroslav:
(1877) Kakav rječnik za živi hrvatski jezik **2, 2005,** 358-361;
LOVRIĆ, Fabijan:
(1878) Pedagoško-odgojni pristup lijepoj književnosti (Božidar Prosenjak, *Sijač sreće*, izd. Alfa, Zagreb 2005.) **4, 2005,** 806-807;
(1879) Hrvatska sakralna baština (Uz izložbu slika Nevenke Nekić, Sumartin, srpanj – Nin, kolovoz, 2007.) **5, 2007,** 996-997;
(1880) *Nad krovom; Hagion; Nespokojne misli* **1, 2008,** 72-74;
(1881) Petica dobrog pjesništva (Bilić, Mario: *Gospodinov štićenik* /pjesme/: izd. ALFA, Zagreb 2006.) **3, 2008,** 575-577;
(1882) Proširenje Kijevskih književnih susreta **4, 2008,** 744-746;
(1883) *Gdje je Betlehem?; Sjećanje* **6, 2008,** 987;
LOVRIĆ, Suzana:
(1884) *studeni; sretan božić; odgovori* **6, 2007,** 1052-1053;
LOVRINČEVIĆ, Jurica:
(1885) *Tiha apokalipsa; Pad* **5, 2003,** 854; 867;
(1886) *Dolje* **6, 2003,** 1025;
(1887) Buđenje **3, 2004,** 562-563;
LUCIANI, Albino:
(1888) U znaku višestoljetne povezanosti Hrvatske i Venecije (odabrao i s talijanskog izvornika preveo Tvrtko Klarić) **1, 2002,** 15-16;
(1889) Uspomena na blaženoga Leopolda Mandića (odabrao i s talijanskog izvornika preveo Tvrtko Klarić) **1, 2002,** 17-21;
(1890) Odabrana pisma (30. lipnja 1935. – 26. rujna 1978.) (odabrao i s talijanskog izvornika preveo Tvrtko Klarić) **2, 2002,** 232- 234;
(1891) Pismo o godišnjim odmorima (odabrao i s talijanskog izvornika preveo Tvrtko Klarić) **3, 2002,** 417- 422;
LUČIĆ, Antun:
(1891*) Misterij i poigravanje svijeta oko zanijetka (Stanko Lasić, *Pravo na rođenje u učenju Crkve*, 2009.) **5, 2009,** 981-986;
LUÍS, Augustina Bessa:
(1892) Zelena filozofija (Preveo Nikica Talan) **1, 1998,** 94-97;
LUKAČEVIĆ, Damir:
(1893) *Buđenje iz samosažaljenja; Rođenje pjesme; Ples života* **4, 2004,** 705-706;
LUKAS, Elizabeth:
(1894) Izlaz iz ovisnosti (preveo s njemačkog Božidar Brezinščak Bagola) **5, 2001,** 1004-1009;
LUKENDA, Marko:
(1895) Zaboravljeni mučenik (Anto Orlovac, *Vjeran do smrti. Život i mučeništvo banjolučkoga svećenika Ante Dujlovića*, izd. Biskupski ordinarijat Banja Luka, 2004.) **1, 2005,** 200-202;
(1896) Dragocjen doprinos žrtvoslovlju (Anto Orlovac, *Palme im u rukama, Život i mučeništvo župnika Krešimira Barišića i uništenje župe Krnjeuša 1941. godine*, Banja Luka – Zagreb, 2008.) **4, 2009,** 765-768;
LUKIĆ, Ljerka:
(1897) Svemirska umjetnost Antona Cetina **5, 2003,** 815-830;

(1898) Svijeće zapaljene suzama **6, 2003,** 1047-1051;

MACAN, Trpimir:
(1899) Hrvatska povijest iz bugarskog pera (Rumjana Božilova, *Povijest Hrvatske*, 1998.) **4, 1998,** 849-851;
(1900) *Pod Pelinama* **5, 2001,** 881;
MACHIEDO, Mladen:
(1901) Prije i poslije Hrvoja Pejakovića (1960. – 1996.) /odabrao i preveo Tvrtko Klarić/ **2, 2003,** 213-216;
MACRURY, Carole:
(1902) *haiku & tanke* (preveo i prepjevao Tomislav Maretić) **2, 2009,** 202 -203;
MADŽARAC, Branka:
(1903) *Dok olovno nebo…* **3, 2002,** 474;
MAHEČIĆ, Timjana:
(1904) *Zvona katedrale* (haibun) **3, 1998,** 515;
(1905) *Noć na Kapelščaku* (haiku) **4, 1998,** 656;
(1906) Velika kola **1, 1999,** 157-167;
(1907) Sličice Zagreba **4, 1999,** 775-776;
(1908) Čarobni prosinac **6, 1999,** 1122-1126;
(1909) Uskršnje čestitke koje nisu nikamo otišle **2, 2000,** 255-260;
(1910) *Plavoćom od Dugog otoka do Long Islanda* (haibun) **5, 2000,** 922-923;
(1911) Pejsaž **6, 2004,** 1097-1100.
(1912) Mjesec i moja sjena **4, 2005,** 673-678;
(1913) *5. kolovoza 1995. godine na TV-ekranu* (sitnopjesni) **4, 2005,** 679;
(1914) *Kajkavski kipčeci* (haiku) **2, 2006,** 266;
(1915) *Svitanje uz Savu* (haiku); *Umejak* (haiku) **5, 2006,** 887-888;
(1916) *Jesen na Medvednici* (haiku) **2, 2008,** 352;
(1917) *V Prigorju* (haiku) **5, 2008,** 893;
MAHIĆ, Admiral:
(1918) Postavljali su svemir – pitanje i odgovor **5, 2004,** 809-810;
(1919) *Memoari mladoga Banjalučanina; Vrtikolo; Dvorac dobrote* **2, 2007,** 382-386;
MAJSTROVIĆ, Vjera:
(1920) *Haiku* **4, 2000,** 719;
MAKALE, Rudolf:
(1921) Umorni osmijeh **4, 1999,** 747-749;
MALIĆ, Marko:
(1922) *Molitva* **4, 2000,** 705;
(1923) *Slika moje domovine* **1, 2001,** 10;
(1924) *Kao nekad* **3, 2002,** 475;
(1925) *Tisuću ledenih suza* **1, 2005,** 128;
(1926) *Oprosti nam* **2, 2005,** 326-327;
(1927) *Romanijo* **3, 2006,** 570;
(1928) *Sretan ti prvi snijeg; Pod mladom pšenicom* **6, 2007,** 1106-1107;
(1929) *Daleka zemjo moja* **1, 2008,** 97;

(1930) *Hrvatska moja; Čuvar malene vile* **6, 2008,** 1065-1066;
(1931) *Spavaj, mati* **6, 2009,** 1013;

MALJKOVIĆ, Ljubica:
(1932) Vječno pjevaju šume djetinjstva (Martin Mihaldinec, *Drveni konjić*, izd. Matica hrvatska i ABC naklada) **1, 2003,** 181-183;

MARAČIĆ, Ljudevit
(1933) Apostolat riječi u o. Ivona Ćuka **1, 2009,** 38-47;

MARČINKO, Mato:
(1934) Vrhunci pjesničkog stvaralaštva Vinka Kosa **1, 1998,** 18-20;
(1935) *Ne prši snijeg* **2, 1998,** 265;
(1936) Legende, kronike i zapisi Nevenke Nekić (izd. Društvo hrvatskih srednjoškolskih profesora, 1997.) **2, 1998,** 393-399;
(1937) *Hrvate osudiše na smrt; I. Polazak na Križni put* **3, 1998,** 464;
(1938) U povodu stotoga rođendana književnika Janka Matka **4, 1998,** 746-750;
(1939) Obiteljski sastanak **6, 1998,** 1156-1160;
(1940) Tomislav Mišir kao dramski pisac **6, 1998,** 1301-1303;
(1941) *Pod Vukovarskim križem* **1, 1999,** 28;
(1942) Hrvatski romar Jakov Ivaštinović **1, 1999,** 49-52;
(1943) *Megla* **3, 1999,** 522;
(1944) Kod "Zelene mačke" **3, 1999,** 523-526;
(1945) Petrinjski biografski leksikon **5, 1999,** 1068-1070;
(1946) *Zapis o smrti* **6, 1999,** 1189;
(1947) *Abecedni popis neprilika s tijelom* **1, 2000,** 43;
(1948) Umro je hrvatski glagoljaški velikan dr. fra Marko Japundžić (1914. – 2000.) **2, 2000,** 310-313;
(1949) Posmrtni razgovor sa slikarom Brunom Bulićem **3, 2000,** 489-498;
(1950) Posmrtni razgovor sa slikarom Brunom Bulićem (II.) **4, 2000,** 686-695;
(1951) Posmrtni razgovor sa slikarom Brunom Bulićem (III.) **5, 2000,** 924-933;
(1952) *Hrvatsku gledam a plakati ne smijem* **6, 2000,** 1108;
(1953) Književna ostavština Brune Bulića **6, 2000,** 1109-1121;
(1954) Izabrani radovi Stjepana Krizina Sakača o hrvatskoj etnogenezi (izd. Darko Sagrak, Zagreb 2000.) **6, 2000,** 1259-1260;
(1955) Bruno Bulić kao književni portretist **1, 2001,** 92-101;
(1956) Mila si nam ti jedina **1, 2001,** 204-207;
(1957) Posmrtni razgovor sa slikarom Brunom Bulićem **2, 2001,** 299-313;
(1958) Povijest školstva u Petrinji (Ivica Golec, *Povijest školstva u Petrinji 1700. – 2000.*, Petrinja 2000.) **2, 2001,** 396-400;
(1959) Slikar Bruno Bulić – građa za monografiju **3, 2001,** 521-529;
(1960) Razmišljanja jednog kršćanina (Tomo Vereš, *Razmišljanja jednog kršćanina*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2000.) **3, 2001,** 635-638;
(1961) Slikar Bruno Bulić – građa za monografiju **4, 2001,** 730-745;
(1962) *Moj andeo mi reče* **6, 2001,** 1083-1084;
(1963) Hrvatska književnost Bosne i Hercegovine necjelovita je bez književnoga udjela Hrvatâ muslimanâ **1, 2002,** 161-169;

(1964) Hrvatska književnost Bosne i Hercegovine necjelovita je bez književnoga udjela Hrvatâ muslimanâ (II.) **2, 2002,** 348-355;
(1965) Retrospektivna izložba akad. kipara Ante Starčevića **2, 2002,** 367-369;
(1966) Župni listovi važan su dio priopćajnoga sustava (*Jana*, Dicmo Donje, i *Zmijavci*) **3, 2002,** 564-570;
(1967) Balada o vukovarskoj ruži (Antologija poezije o ratnom Vukovaru, uredio Petar Vulić, izd. Matica hrvatska, Imotski 2001.) **3, 2002,** 582-586;
(1968) Priručnik mariologije *Ancilla Domini* (izd. Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja, Split, i Hrvatski mariološki institut, Zagreb) **3, 2002,** 588-593;
(1969) Župni listovi važan su dio priopćajnoga sustava (II.) **4, 2002,** 796-803;
(1970) I lutke su se borile za hrvatsku državu **5, 2002,** 940-951;
(1971) Apel za *Studia croatica* **6, 2002,** 1159;
(1972) *Sanjam Hrvatsku* **1, 2005,** 12;
(1973) *Bleiburški Vazam* **3, 2005,** 428-429;
(1974) Svijeća koja je osvjetljivala mrak (Nikolina Marinić, *Pater Stanko Juraj Banić*, izd. Škorpion, Zagreb, i Matica hrvatska – Ogranak Bjelovar, 2005.) **4, 2006,** 802-811;
(1975) *Pismo blaženom Alojziju Stepincu* **1, 2007,** 4;

MARESIĆ, Jela:
(1976) Knjiga o hrvatskom tisku u dijaspori (Sanja Vulić, *Hrvatski tisak u dijaspori*, Korabljica broj 7, Zagreb 2000.) **6, 2000,** 1257-1259;
(1977) Vrijedan doprinos kroatistici (István Nyomárkay, *Kroatističke studije*, izd. Matica hrvatska, Zagreb 2000.) **3, 2001,** 632-634;
(1978) Potpuni rječnik jednoga hrvatskoga književnoga djela – *Judite* Marka Marulića **3, 2002,** 576-579;
(1979) Osmi broj *Etnografije Hrvata u Mađarskoj* **4, 2002,** 804-805;
(1980) *Sabrana blizina* – antologija djela Ivana Goluba (izd. Mozaik knjiga, Zagreb 2003.) **6, 2003,** 1169-1170;

MARETIĆ, Tomislav:
(1981) *U bjelini postanka; Prozor od jučer; Pomama vjetra* **2, 1998,** 225;
(1982) *Hvalospjev ljubavi; U nekoj javi; Ulomci vrtnog razmatranja* **3, 1998,** 449-450;
(1983) *Otočje slobode* **4, 1998,** 751;
(1984) *Velika usta cirkusa* **5, 1998,** 886-888;
(1985) *U središtu svojih kružnica* **6, 1998,** 1104;
(1986) *Mrvice s gozbe* (slapovni pjesmotok); *Rimske sličice* (haikuoidi) **1, 1999,** 29-30;
(1987) *Vlak u krajoliku* (slapovni pjesmotok); *Ritam zemlje* **2, 1999,** 247-248;
(1988) *Ogrlica* **3, 1999,** 454-456;
(1989) *Japanac u Kroaciji; Kamikaze svagdašnji* **4, 1999,** 766; 796;
(1990) *Mlake poslije kiše* (haikai) **1, 2000,** 29-30;
(1991) *Nagorjela večer* **2, 2000,** 231;
(1992) *Sastanak u Sevilji* (putositnice) **3, 2000,** 482;
(1993) *Školjke na stolu* (haiku) **4, 2000,** 776;
(1994) *Dobro je to rekao; Protjecanja* **5, 2000,** 858; 897;
(1995) *Pregršt ključeva* **6, 2000,** 1151;

(1996) *Oris ruba* **1, 2001,** 41;
(1997) *Jutarnji sedef* **2, 2001,** 284;
(1998) *Jarun popodne (1984. – 2000.)* **3, 2001,** 451-455;
(1999) *U mirisu borova* (haiku) **5, 2001,** 882-883;
(2000) *Jesen i fontana* (sitnopjesni) **6, 2001,** 1181;
(2001) *Pahulje pod svjetiljkam* (haiku/sitnopjesni) **1, 2002,** 22;
(2002) *Hodnici* **2, 2002,** 335;
(2003) *Mlake poslije kiše* (haikai); *Oleandri na vjetru* (haiku/sitnopjesni) 4, 2002, 622-624;
(2004) *Taj Kvik je tak hercig* (limerici) **5, 2002,** 840-842;
(2005) *Kad sam treb'o otić' u Oman* **6, 2002,** 1046-1047;
(2006) *Izgreben mačak* (senryu/pjesmičci); *Vjetar onostrani* **3, 2003,** 415-417;
(2007) *Ornitologija* (sitnopjesni) **5, 2003,** 831-832;
(2008) *Krhotine* (sitnopjesni) **1, 2004,** 8-9;
(2009) *Između pjesama* (haiku) **2, 2004,** 245-246;
(2010) *Napokon proljeće* (sitnopjesni) **3, 2004,** 469-470;
(2011) *Nešto je u zraku* (haiku) **4, 2004,** 621-622;
(2012) *Slamnati šešir* (haiku); *Crtež na svjetiljci* (smičak) **5, 2004,** 857-859; 907;
(2013) *Kratki dani* (sitnopjesni); *Zvuci prirode, Sutonski nagovještaji* (rengay – zajedno s Dubravkom Marijanovićem i Draganom Vučetićem); *Još malo* (solo – rengay); *Neka zabava traje* (zajedno s Karinom Klesko) **6, 2004,** 1075-1077; 1101; 1120;
(2014) *Žito na stolu* (pjesmičci) **1, 2005,** 118-120;
(2015) *Zamrznuti slap* (haiku) **2, 2005,** 260-263;
(2016) *Pred uskrslim bajamom* (renga) **2, 2005,** 270-271;
(2017) *Kosov poj* (sitnopjesni) **3, 2005,** 450-453;
(2018) *Boje sutona* (haiku) **4, 2005,** 644-646;
(2019) *Od jandrica do ćućurinaca* (haiku) **5, 2005,** 923-927;
(2020) *Jesenski vjetar* (haiku) **6, 2005,** 1031-1033;
(2021) *Jesen na Glavici* (renga) **6, 2005,** 1048-1049;
(2022) *Udahnem noć; Prvi vrapci* (h a i k u) **1, 2006,** 101; 106-107;
(2023) *Otvoren prozor* (haiku) **2, 2006,** 261-263;
(2024) *Šetnja sa sjenom* (haiku) **3, 2006,** 457-460;
(2025) *Doba sljezova* (haiku) **4, 2006,** 687-689;
(2026) *Od cvrčca do dnevomrčca* (haiku) **5, 2006,** 857-861;
(2027) *Jesenska svjetlost* (haiku) **6, 2006,** 1090-1093;
(2028) *Dnevnički zapis* (haiku) **1, 2007,** 119-121;
(2029) *Lahor u krošnji* (haiku) **2, 2007,** 297-299;
(2030) *U sjeni cvjetnoga kestena* (senryu & haiku) **3, 2007,** 529-532;
(2031) *Kiša* (solo-rengay) **4, 2007,** 659;
(2032) Rudarska svjetiljka i dalje svijetli (Povodom francuskog prijevoda *Rudarske svjetiljke* Marinka Kovačevića) **5, 2007,** 881-888;
(2033) *Pavitina na odrini* (od proljeća do jeseni) **6, 2007,** 1084-1088;
(2034) *Sveval nad obalom* (haiku) **1, 2008,** 6;
(2035) *Latice na vodi* (sitnopjesni) **2, 2008,** 278-280;

(2036) *Leptirov let* (solo-kasen) **3, 2008,** 453-454;
(2037) *Svjetlucanja* (sitnopjesni) **4, 2008,** 722-725;
(2038) *Vježbanje otmjenosti* **5, 2008,** 847-848;
(2039) *Jesenski zalazak* (haiku) **6, 2008,** 1033;
(2040) *Boje ispod snijega* (zimska solo triparshva) **1, 2009,** 99-100;
(2041) *Šetnja kroz bojice* (triparshva) **2, 2009,** 284-285;
(2042) *Kišobrani, čajnik, šturci...* (haiku) **3, 2009,** 423-424;
(2043) Zvjezducanja (renga zajedno s Dubravkom Marijanovićem) **4, 2009,** 637;
(2044) *Od snova do snova* (h a i k u) **5, 2009,** 809-810;
(2045) Pisati, ali i živjeti haiku *(Uz nagradivane haiku pjesme Vladimira Devidéa)* **5, 2009,** 834-841;

MARIĆ, Josip:
(2046) *More mira* **3, 2001,** 460;

MARIĆ, L. :
(2046*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;

MARIĆ, Trpimir:
(2047) Mješoviti pjevački zbor „Kralj Zvonimir" nastupio u Otočcu i Tihaljini **5, 1998,** 1047;

MARIJANOVIĆ, Dragan:
(2048) *Napisana danas* **5, 2003,** 763-764;
(2049) *Triptih o Bosni* **2, 2004,** 251-255;
(2050) *Usred Srednje* **3, 2004,** 448-449;

MARIJANOVIĆ, Dubravko:
(2051) *Zvuci prirode, Sutonski nagovještaji* (rengay) **6, 2004,** 1101;
(2052) *Pred uskrslim bajamom* (renga) **2, 2005,** 270-271;
(2053) *Jesen na Glavici* (renga) **6, 2005,** 1048-1049;
(2054) Zvjezducanja (renga zajedno s Tomislavom Maretićem) **4, 2009,** 637;

MARINOVIĆ, Marinko:
(2055) *Sveti Ante; More* **3, 2001,** 470;
(2056) *Moja majka* **1, 2002,** 44;
(2057) *Sveti Pavao pustinjak* **1, 2003,** 84;
(2058) Od Karlovca do Krbave **5, 2004,** 945-947;
(2059) Stradanje pavlinskoga samostana u Kamenskom za vrijeme domovinskoga rata **1, 2005,** 135-142;
(2060) Prošlost i stanovništvo Mostanja **4, 2005,** 748-756;

MARINOVIĆ-UZELAC, Ante:
(2061) *Impresija; Dvoumljenje* **1, 2002,** 89;
(2062) *Vrana; Nedohvat* **2, 2002,** 253;
(2063) *Poruka; Krajolik; Oklijevanje* **3, 2002,** 475; 498; 528;
(2064) *Atlantis Lusitanije; Snjegovi Dolomita; Kiše Normandije; Na obali jezera Ledro* **6, 2003,** 1010-1012;
(2065) *Mrtvo more; Jame* **1, 2004,** 72-73;
(2066) *Jesen; Jesenske šetnje* **5, 2004,** 837;

MARKOV, I. :
(2066*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 971;

MAROS, Ivan:
(2067) *Jednom; Ivana* **4, 2008,** 644;
(2068) Sanduk **4, 2008,** 666-668;
(2069) Andrićev stil *u Travničkoj hronici, Prokletoj avliji* i *Znakovima pored puta* **5, 2008,** 856-871;
(2070) Andrićev stil u *Travničkoj hronici, Prokletoj avliji* i *Znakovima pored puta* (II.) **6, 2008,** 1090-1105;
(2071) Andrićev stil u Travničkoj hronici, Prokletoj avliji i Znakovima pored puta (nastavak i dovršetak) **1, 2009,** 84-98;
MARŠIĆ, Drago:
(2072) *Ponoćne more; Slutnja; U meni ti* **2, 1998,** 299; 351;
(2073) *Zavičajni haiku; Velika moja mati* **4, 1998,** 663; 751;
(2074) *Let* **5, 1998,** 968;
(2075) *Daleko duboko; Put istine* **1, 1999,** 48; 167;
(2076) *Jesenji san* **3, 1999,** 478;
(2077) *Usud trava* **5, 1999,** 977;
(2078) *Zavičajni haiku; Kurije oko na tabanu* (epigrami) **3, 2000,** 515; 539;
(2079) *Biti zemlja; Prika ljut* **6, 2000,** 1100; 1122;
(2080) *Veliki dub* **1, 2001,** 84;
(2081) *Pričin; Strv* **2, 2001,** 274;
(2082) *Tinove oči* **3, 2001,** 609;
(2083) *Procesija* **4, 2001,** 790;
(2084) *Zavičajni haiku* **2, 2002,** 270;
(2085) *Ne zna ono; Nečista duša* **4, 2002,** 688;
(2086) *Bezdan dana; Još i danas* **5, 2002,** 921;
(2087) *Sirotinjski san* **1, 2003,** 96;
(2088) *Ti misliš ja; Uranak; Mora* **3, 2003,** 456;
(2089) *Ponoćna igra* **4, 2003,** 686;
(2090) *Zavičajni haiku (u desetak poslovica)* **5, 2003,** 922;
(2091) *Misli o Mariji; Iz čemera; Kob* **1, 2005,** 146;
(2092) *Križ drveta maslinova* **2, 2005,** 327;
(2093) *Kako sam mogao, Bože* **5, 2005,** 878;
(2094) *Sudbonosne stranputice* (*Krava; Ovca; Magare; Konj; Koza*) **6, 2005,** 1114;
(2095) *Kad bi moja braća i još ćaća i ja* **1, 2006,** 138;
(2096) Odlazak u ništa **4, 2006,** 768-769;
(2097) *Da si lađa a ja tvoja rijeka; Kućo dobra majko* **5, 2006,** 964-965;
(2098) *Gospodin moj put moj; Vazda tvoj Gospode* **1, 2007,** 16-17;
(2099) *Bijakova i ja; Lipa smrt* **4, 2008,** 708-709;
(2100) *Pita mene smrt* **1, 2009,** 138;
(2101) *Korak prije dana* **6, 2009,** 1043;
MARTIĆ-KUHARIĆ, Anči:
(2102) Boomerang **1, 2000,** 143-146;
(2103) Tu pred grobom tvojim **4, 2008,** 710-721;

(2104) Kolač od naranče i maka **5, 2008,** 894-902;
MARTINIĆ, Juraj:
(2105) *Psalam rodoljuba* **1, 1998,** 98-99;
(2106) U pustinji **3, 1998,** 512;
(2107) *Novi čovjek* **4, 1998,** 781;
MARTINIĆ, Maja:
(2108) (Samo) *lud čovik liti radi* **4, 2006,** 797-799;
MARUŠČEC, Josip Roko:
(2109) *Glad* **4, 1999,** 750;
(2110) *Šum Podravine* **4, 2000,** 757;
(2111) *Kalež; Izdaja* **6, 2002,** 1045; 1082;
MARUŠIĆ, Matko:
(2112) Solin, 4. listopada 1998. **3, 2000,** 576-582;
MARUŠIĆ, Radovan:
(2113) Oda ljudskoj patnji (Tomislav Obrdalj, *Jedan život od Bleiburga do danas*, izd. Hrvatska kulturna zajednica F BiH, Mostar 1998.) **6, 1999,** 1233-1235;
MARUŠIĆ GORIČAN, Marija:
(2114) *Umovanjem i srcem koračati* **2, 1999,** 254;
MATANIĆ, Atanazije J.:
(2115) Dr. Lav Znidarčić i njegovo svjedočenje o nadbiskupu A. Stepincu **2, 1999,** 388-390;
(2116) Osamdesetogodišnjica Družbe kćeri milosrđa (1920. – 2000.) **6, 1999,** 1108-1111;
(2117) Dva pisma u vezi sa smrću pjesnika-svećenika Alekse Kokića (1940.) **6, 2002,** 1083-1085;
MATAS, Duško:
(2118) *Djeca* (haiku) **5, 1998,** 933;
(2119) *Lava Etne* (haiku) **5, 1999,** 869;
(2120) *Rekvijem* (haiku) **3, 2000,** 560;
(2121) *Vidici* (haiku) **3, 2002,** 491;
(2122) *Tragovi* (haiku) **6, 2006,** 1170;
(2123) *More* (haiku) **1, 2007,** 133-134;
(2124) *Zapadna Indija / Mali antili / Karibi* (haiku) **2, 2007,** 362;
MATIĆ, Ante:
(2125) *Pustoš; Dolazak Mesije* **5, 2005,** 865; 874
(2126) Strahote ljudske zloće (Stojan Miloš, *Bleiburg i Križni put (– zločin bez kazne*, izd. Matica hrvatska Livno i Hrvatski informativni centar, Zagreb 2005.) **5, 2005,** 1001-1003;
(2127) Vijenac od stihova (Vlado Puljić, *Nar na dar*, izd. Matica hrvatska, Mostar 2004.) **5, 2005,** 1003-1004;
MATIJEVIĆ, Margareta:
(2128) O Hrvatima u Veneciji (Lovorka Čoralić, *Hrvatski tragovi u Mletcima*, Zagreb 2002.) **3, 2002,** 603-604;
(2129) Vučja narav **4, 2002,** 741-745;
(2130) Urbani anđeli **5, 2002,** 927-929;
(2131) O Veneciji s hrvatskoga gledišta (Lovorka Čoralić, *Venecija – kraljica mora s lagunarnih sprudova*, Samobor 2004.) **1, 2005,** 213-215;

(2132) O Hrvatima u Veneciji (Lovorka Čoralić, *Hrvatski prinosi mletačkoj kulturi*, Zagreb 2003.) **2, 2005,** 391-392;

(2133) Model obrade (i) drugih dalekih zajednica (Lovorka Čoralić, *Barani u Mlecima – povijest jedne hrvatske iseljeničke zajednice*, izd. Hrvatsko građansko društvo Crne Gore – Dom i svijet, Zagreb 2006.) **2, 2008,** 384-386;

MATKOVIĆ, Zlatko:

(2134) Papi na latinskom **2, 2008,** 372-374;

MATOTA, Josip:

(2135) «Nova Evropa» i «Srpski književni glasnik» o uzrocima hrvatske seljačke pobune u rujnu 1920. godine **5, 2005,** 928-941;

(2136) Važan prilog narodnoj i crkvenoj povijesti Hrvatâ (Nikolina Marinić, *Pater Svetislav Stjepan Krnjak*, Knjižnica Zbornik roda Krnjak, Zagreb, 2008.) **6, 2008,** 1162-1164;

(2137) Povjesničar i narodno pamćenje **6, 2009,** 1038-1042;

MATULICH, Walter:

(2138) Pismo dr. Galiću **3, 2002,** 548-549;

McMASTER, Višnja:

(2139) Međunarodni haiku i hrvatska glazba **1, 2001,** 176-177;

MEDVED, Andrej:

(2140) Samo tvarnost i ogoljelost likovnoga tijela (Samostalna izložba Matjaža Kocbeka u Ljubljani – sa slovenskoga preveo Tvrtko Klarić) **3, 2005,** 611-613;

MEHMEDAGIĆ, Enver:

(2141) *Tajkuni; Tragom Wojtyle* **1, 1998,** 17; 28;

(2142) *Prije i nakon; Dilema* **2, 1998,** 277;

(2143) *Pod arkadama samoće; Povratak u mladost* **3, 1998,** 454;

(2144) Prvo i zadnje hodočašće pod komunizmom u Mariju Bistricu **3, 1998,** 584-586;

(2145) *Rapsodija; Poslije; (Hrvatska) Bosna; Minareti 1945. i 1993.* **4, 1998,** 677; 745;

(2146) *Rapsodija; Poslije; U magli* **5, 1998,** 967; 1008;

(2147) *Jesen; Povratak* **6, 1998,** 1125;

(2148) *Proljeće u Veneciji*; *Na odru nacije* **1, 1999,** 123;

(2149) *Lumbarda (Korčula)*; *Na Visu* **2, 1999,** 280;

(2150) *Razmišljanja za dvoje: Onoga kolovoza, Vrijeme i prostor; Kraj jednog sna* **3, 1999,** 463; 518;

(2151) *Naivčina; Zagrebačka kronika 1968.* **4, 1999,** 740-741;

(2152) *Zagrebačka kronika 1968. (II.)* **5, 1999,** 974;

(2153) *Posjet Stravinskom; Jurjevsko groblje* **1, 2000,** 135;

(2154) *Njegov rođendan* **4, 2000,** 752;

(2155) *Klon* **6, 2000,** 1198;

(2156) *U prošlosti i sadašnjosti; Pamćenje i lik* **2, 2002,** 336;

(2157) *Na sredini; Grijesi* **3, 2002,** 529;

(2158) *Orgije; Skučenost prostora* **4, 2002,** 671;

(2159) *Razočaranja; Traženja* **5, 2002,** 901;

(2160) *Stalnost; Plov u vječnost* **6, 2002,** 1060; 1089;

(2161) O tri mišljenja u *Maruliću* 6/2003. **1, 2004,** 173-174;

(2162) Joja Ricov: Salvatore Quasimodo – Antologija **5, 2004,** 969-970;

(2163) *U prostoru* **3, 2005,** 524;

(2164) Dvije knjige (Branimir Kovačević: *Suza za Bleiburg* i *Plavi dječaci*) **4, 2005,** 803-806;

(2165) *Vjenčanje u Innichenu (Süd-Tirol) 2005.* **1, 2006,** 141;

(2166) *Prekratko vrijeme* **6, 2006,** 1109;

MESIĆ, Hrvoje:

(2167) Salomina životna priča (kratki književni prikaz Gavranovog *Krstitelja*) **4, 2008,** 753-755;

(2168) Biti Poncije Pilat (Miro Gavran, *Poncije Pilat*, izd. Mozaik knjiga, Zagreb 2004.) **5, 2008,** 945-947;

(2169) Intertekstualni prostor Gavranove *Judite* **6, 2008,** 1157-1161;

MESINGER, Bogdan:

(2170) Osjećaj za vrijednosti sitnice (Uz izložbu Ante Starčevića na Širokom Brijegu) **3, 2002,** 563-564;

MEŠIN, A. :

(2170*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 973;

M. F. = GLASNOVIĆ, Vlatka:

(2171) 50 godina glazbenog djelovanja Vinka Glasnovića **5, 1999,** 1059-1060;

MIHALDINEC, Martin:

(2172) Sjećanje na književnika Petra Grkca **2, 2002,** 371;

MIHALIĆ, Mihovil Mišo:

(2173) Moje sjećanje na jednu gromovitu svakodnevicu velikog Ranka Marinkovića **4, 2001,** 720-722;

(2174) *Zbogom, Ranko!* **4, 2001,** 722;

MIHALJ, J. :

(2174*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;

MIHALJEVIĆ, Jozo:

(2175) Uz „Sabrana djela" fra Bonifaca dr. Badrova (izd. Franjevački samostan «Gorica», Livno, i Franjevačka teologija, Sarajevo) **1, 1998,** 187-190;

MIHALJEVIĆ, Vlado Kantor:

(2176) Božićna priča za moju djecu; Kipci **6, 1999,** 1127-1131;

(2177) Kantor **6, 2000,** 1205-1208;

(2178) Hrvatske uskrsnice Miroslava Vuka Croate (izd. Dr. Feletar, Zagreb 1998.) **2, 2001,** 413-415;

MIHANOVIĆ, Nedjeljko:

(2179) Đuro Sudeta 3, 2000, 465-472;

(2180) Plaketa *Dobrojutro more* pjesniku Dragutinu Tadijanoviću **6, 2000,** 1244-1247;

(2181) Umjetnička percepcija i stvarnost u romanu *Žalosni Gospin vrt* **6, 2001,** 1182-1189;

(2182) Proza slobodnih asocijacija i preobražene stvarnosti (Nevenka Nekić, *13 strašnih priča i jedna groteska*, Zagreb 2001.) **3, 2002,** 593-598;

(2183) Lirski glas tajanstvene slutnje vječnosti **2, 2003,** 269-279;

(2184) Srećko Karaman **3, 2005,** 500-513;

(2185) Humanističko komuniciranje sa svijetom (o zbirci pjesama u prozi *Pomirenja* Dražena Zetića) **2, 2009,** 368-369;

MIHANOVIĆ-SALOPEK, Hrvojka:
(2186) U čežnji za skladom i načelom (Lujo Medvidović: *Žensko lice Boga*, "Alfa", Zagreb, 2004.) **6, 2004**, 1159-1165;
(2187) In memoriam – Ante Starčević **6, 2007**, 1038-1040;
MIHOVILIĆ, Marija:
(2188) Izbori (*pučki igrokaz*) **5, 2007**, 960-965;
(2189) Seoska idila (*pučki igrokaz*) **6, 2007**, 1149-1154;
(2190) Oporuka (*pučki igrokaz*) **1, 2008**, 153-160;
(2191) Smetišće (*pučki igrokaz*) **2, 2008**, 345-351;
MIJATOVIĆ, Anđelko:
(2192) Knjiga strave i užasa (Blaž Bordić, *Moja sjećanja. Hrvati u okovima velikosrpskog i jugo-komunističkog režima*, Donji Andrijevci 2000.) **1, 2001**, 201-204;
(2193) Vrijedna monografija (S. Dobroslava Mlakić, SCJ: *Družba sestara Presvetog Srca Isusova. Povijesni pregled (1899. – 1999.)*, Zagreb-Rijeka 1999.) **2, 2001**, 415-417;
(2194) Od sjetve do žetve (Fra Kamilo Milas, *Uspomenički zapisi*, izd. ZIRAL, Mostar-Zagreb 2001.) **5, 2001**, 1032-1036;
(2195) Ivo Mašina, hrvatski nacionalni mučenik **5, 2002**, 861-866;
(2196) Još jedno historiografsko kazivanje o Zagrebu (dr. Ivo Perić, *Zagreb od 1850. do suvremenog velegrada*, Muzej grada Zagreba, Zagreb, 2006.) **6, 2006**, 1263-1266;
(2197) Knjiga o povijesti kršćanstva u Bosni i Hercegovini (Andrija Zirdum, *Povijest kršćanstva u Bosni i Hercegovini*, Slovoznak, Plehan, 2007.) **4, 2007**, 825-829;
(2198) Fra Honorije Marijan Herman (1914. – 1990.), osuđenik na smrt i dugogodišnji zatvorenik **4, 2009**, 675-685;
MIJIĆ, I. :
(2198*) *Mediteranski haiku* **5, 2001**, 971;
MIKIĆ, Ljerka:
(2199) *Istina*; *Rijeka života; Put; Zatvoren krug* **3, 2009**, 412-413;
MIKOLA, Kristina:
(2200) *znatiželja; nit; pričaj mi* **4, 2008**, 694-695;
MIKOLAJOVIČ, Talalaj Leonid:
(2201) *Božićna zvijezda* (*s ukrajinskoga preveo i sastavio bilješku o piscu:* Đuro Vidmarović) **6, 2000**, 1064-1067;
MIKOLČIĆ, Krešimir:
(2202) Opraštam svima (govor održan na predstavljanju knjige Lava Znidarčića: *Alojzije Stepinac*) **3, 1999**, 445-447;
MILAN, Vesna:
(2203) *Baladur; Čovik čoviku; Pensiri; Ne virujen ti više* **3, 1998**, 547;
(2204) *Ako je tako...* **4, 1998**, 702;
(2205) *Štajuni; Šterna; To ne more nidan; Prikodražan* **5, 1998**, 981;
(2206) *More*; *Sve izgleda kao prije* **1, 1999**, 80; 91;
(2207) *Karoca gre* **2, 1999**, 277;
(2208) *Nisam te mogao birati* **5, 1999**, 969;
(2209) *Uzvišeni zajedno; Lapiž i pinel* **6, 1999**, 1168;

(2210) *Samo jena je mati* **1, 2000**, 130;
(2211) *Slušam tišinu* **6, 2009**, 1077;
MILČEC, Ivek:
(2212) Kulturne večeri „Frana Mažuranića" **5, 1998**, 1048;
(2213) Književno-literarna večer u Berlinu **2, 2000**, 386;
(2214) Dvadeset godina HKD "V. Fran Mažuranić" **1, 2001**, 179-180;
(2215) 25 godina HKD-a «Vladimir Fran Mažuranić» – Berlin **6, 2005**, 1198-1200;
MILENIĆ, Žarko:
(2216) Pjesničko otkriće (Milja Šera, *Pogleni, Bože, na naše slze*, izd. NZ Matice hrvatske, Zagreb 1996.) **4, 1998**, 843-844;
(2217) Duhovne poruke (Anica Gjerek, *Kristalni šapat*, izd. Nagnuća, Koprivnica 2001.) **2, 2003**, 372-373;
MILIĆ, Marta = **TIJAN LUETIĆ**, Neda:
(2218) Pismo uredništvu **3, 2000**, 601;
MILOHANIĆ-SLAVIĆ, Tomislav:
(2219) "Prst Bojži" **2, 2000**, 272-275;
(2220) Poetski iskorak i raskriljenje u zbirci Rudolfa Ujčića *Arka bjelokosna* **2, 2000**, 393-394;
(2221) Raspinjanje u jaslicama **6, 2000**, 1149-1151;
(2222) Umanjenje i uvećanje života **1, 2002**, 155-157;
(2223) *Jabuka ljubavi; Tihi vitez svojoj djevi; Tri suze; Ti si znak; Veronikin rubac; Zaranjanja* **2, 2006**, 220-222;
(2224) Sljubljene dvije hostije; "Uplaz"; Povratak u viziju; Prva pjesma; Studentov poučak; Put u Ravno **2, 2006**, 250-260;
(2225) *pokušavam razumjeti cvrkut lastavice; Unamuno, oj* **4, 2006**, 734;
(2226) *Rastanak; Ona ista srna; Bračka siesta* **6, 2007**, 1127-1128;
(2227) *Stablo; Djetetov san; To si ti sada, Isuse* **1, 2008**, 138-139;
(2228) *Palimpsest; Jednu večer bijah antena; Jer Bog voli svoje dijete* **5, 2008**, 854-855;
(2229) *Rađanje zvonika; Mariji Posrednici* **5, 2009**, 875-876;
MILOŠEVIĆ, Velimir:
(2230) *Hrvatska idila; Na prodaju; Vrijeme* **4, 2005**, 710-711;
(2231) *Pjesma; Noć* **5, 2005**, 916-917;
(2232) *Minijatura; Badnjak; Molitva* **6, 2005**, 1029;
(2233) *Moj ujo* **1, 2006**, 16;
(2234) *Noć; Vrijeme* **6, 2006**, 1076;
(2235) *Na Petrovoj gori; Osvetnik; Dmitar Zvonimir* **6, 2007**, 1098-1099;
(2236) *Stari dido* **1, 2008**, 90-91;
(2237) *Otarak* **5, 2009**, 820-821;
MILOVAN, Agnes:
(2238) Religiozni aspekti u *Dragom kamenu* Mate Balote **1, 2006**, 60-62;
MIMICA, Marela:
(2239) *Jesenja slikovnica* **1, 1999**, 86;
(2240) *Božićna svjetla* (haiku) **6, 2000**, 1172;
(2241) *U školjci ljeta* (haiku) **3, 2001**, 471;
(2242) *Bijela ponoć; Doba zvončića* (haiku) **6, 2001**, 1071; 1114;

(2243) *Ozračje radosti* (haiku) **2, 2002,** 296;
(2244) *Kapljice: Stara kuća* **3, 2003,** 417; 495;
(2245) *Maslina - drvo Gospodinovo* **4, 2003,** 659;
(2246) *Oživi me: Svečani haiku* **2, 2004,** 210;
(2247) *Jesenji san; Jutarnji haiku* **5, 2004,** 886;
(2248) *Dan sjećanja* **5, 2006,** 907;
(2249) Da postanem **2, 2005,** 227;
(2250) Nevirno more **4, 2005,** 739;
(2251) *Nostalgija; Ni za koga* **2, 2007,** 337;
(2252) *Ushit* **5, 2007,** 907;
(2253) *Božićna želja* **6, 2007,** 1155;
(2254) *Ispunjenost* **2, 2009,** 316;

MIRKOVIĆ, Mario:
(2255) *Ispovijed* **1, 2005,** 143;

MLAKIĆ, Josip:
(2256) Biti (zavičajni) pjesnik **5, 2003,** 760-762;

MOKROVIĆ, Ljiljana:
(2257) U spomen Baltazaru Adamu Krčeliću o 220. obljetnici smrti **1, 1999,** 43-47;
(2258) Europski obzori Vladimira Vidrića **3, 2000,** 475-477;
(2259) *Križ moje nacije* **3, 2000,** 478;

MONTINI, Giovanni Battista:
(2260) Govor povodom smrti kardinala Alojzija Stepinca (preveo s njemačkoga: Eugen Kumičić-Genči) **6, 2001,** 1067-1068;

MOSEBACH, Martin:
(2261) Misa u Kolpinghausu (ulomak iz romana preveo Krešimir Veselić) 3, 2003, 468-474
(2262) Koral ili pučka pjesma (preveo i bilješkama popratio Krešimir Veselić) **4, 2004,** 721-726;

M. P. = GRGEC, Petar, ml.:
(2263) Književne večeri u HKD-u sv. Jeronima **2, 2009,** 188-190;

MOULY, Yves:
(2264) *Hrvatski sinovi* (autor prijevoda s francuskoga izvornika: Stanko Tenšek) **4, 2000,** 685;

MRŠIĆ, Jozo :
(2265) *Ovo je...* **2, 2009,** 210;
(2266) *Povratak; Posječeni trubaduri;* **3, 2009,** 492-496;

MUMINOVIĆ, Džana:
(2267) *Mali čuvar Sturbe* **6, 2004,** 1059-1060;
(2268) *Danas se odaju tajne zemlji ili prijateljima...; Xxx (Zemlja suza...)* **1, 2005,** 110;
(2269) *Presretna; Tri* **2, 2005,** 281-283;

MUŽINIĆ, Zdravko:
(2270) Još jedna plodna i uspješna godina *(Uz XXX. godinu izlaženja časopisa «Marulić»)* **1, 1998,** 15-16;
(2271) 1700. rođendan grada pod Marjanom **1, 1998,** 37-40;
(2272) Za dobro raspoloženje (Ante Sekelez, *Lijepa šala i Bogu je draga,* izd. Franjevačka pastoralna biblioteka, Vrlika 1998.) **2, 1998,** 415-416;

(2273) Proživio je život osamljenika **3, 1998,** 548-552;
(2274) Ta mala, nježna, bespomoćna bića... **5, 1998,** 930-933;
(2275) Povratak razmetnoga sina **5, 1998,** 1025-1027;
(2276) Vrijedan doprinos suvremenoj političkoj publicistici (Mario Mimica, *Drina nije kriva,* MH Split 1998.) **5, 1998,** 1067-1068;
(2277) Jako unitarističko uporište *(O unitarističkim manifestacijama u Splitu poslije prvoga rata)* **1, 1999,** 21-28;
(2278) Jučerašnja rodoljubna nastojanja grada pod Marjanom **3, 1999,** 475-478;
(2279) Trnovit je put do tiskane knjige **5, 1999,** 987-989;
(2280) Tako je govorio A. G. Matoš... (M. Galić, *Domovini iz tudine,* izd. A. G. M., Zagreb 1999.) **5, 1999,** 1070-1072;
(2281) Kompletno izgrađen i idealan muž dr. Stjepan Vukušić **6, 1999,** 1204-1206;
(2282) Stefan Zweig – borac za slobodu čovjeka i za bratstvo naroda **1, 2000,** 68-71;
(2283) Rasadnik duhovnosti i znanja (Uz 300. obljetnicu sjemeništa i Klasične gimnazije u Splitu) **3, 2000,** 602-603;
(2284) Mozaik dragocjenih podataka (O nekim pismima književnika Olinka Delorka) **4, 2000,** 698-703;
(2285) Plodan književnik i vrhunski znalac hrvatskoga jezika (U povodu smrti književnika don Mate Meštrovića) **5, 2000,** 1007-1009;
(2286) Mozaik dragocjenih podataka **6, 2000,** 1123-1126;
(2287) Gorljivi i zaslužni prelat **1, 2001,** 149-151;
(2288) Originalan i uspješan splitski slikar (U povodu 65. godišnjice života Ante Jerončića) **5, 2003,** 942-944;

NAČINOVIĆ, Daniel:
(2289) *Tri madrigala* **5, 2001,** 875-876;
(2290) *Haikuki spava* (s usporednim autorovim prijevodom na engleski uz "ljubaznu reviziju gđe Marije Marin, Detroit, USA") **1, 2002,** 11-12;
(2291) *Na lurdskome mostu* **3, 2002,** 407;
(2292) *Dva soneta: Veslači; Noć* **4, 2002,** 646;
(2293) Sred te se pećine Marija javi (putopis hrvatskog hodočasnika) **4, 2003,** 585-592;

NAJEV, Tomislav:
(2294) *na feti svitanja mahaj cvitanja* **3, 2008,** 495-498;
(2295) *Pastel II.; čitajući Rafaela Albertija; sidrišta* **4, 2008,** 664-665;
(2296) *neodvojivo; grad; iz ciklusa* buđenja; *XI.* **5, 2008,** 838-840;

NAZANSKY, Boris:
(2297) *Huka i haiku* **4, 1998,** 761;
(2298) *Jutarnja zrcala* (haiku) **4, 1999,** 749;
(2299) Cvijet ne treba ubrati (Duško Matas, *Ljubavna priča / Love story,* vlastita naklada, Zagreb 1999.) **5, 1999,** 1063-1065;
(2300) *Kamen koji diše* (haiku) **4, 2000,** 677;
(2301) Raosovi dani 2000. **4, 2000,** 807;
(2302) *Životopisne slike* **1, 2001,** 72;
(2303) Sinestezija dviju (sviju?) umjetnosti **1, 2001,** 177-178;

(2304) *Otisci stvarnosti* (haiku) **6, 2001,** 1104;
(2305) *Osta potez perom* (prvoslovka, premetaljke, kliješta) **2, 2002,** 266;
(2306) Hrvatski haiku i glazba u Bostonu **3, 2002,** 570-572;
(2307) *Od jutra do večeri* (varaždinski haiku) **3, 2005,** 535;
(2307*) Život grada... zar i san? **1, 2006,** 63;
(2308) Žene su šutljive... (*Korak do aforizma*) **6, 2006,** 1137;
(2309) *Kratki zapusi – krotki zapisi* (haiku) **5, 2007,** 929;
(2310) *jesen, zima* ... (haiku) **6, 2008,** 1005;

NEDIĆ, Mato:
(2311) Publika **2, 2009,** 230-233;
(2312) Domisliti tajnu (Vlado Vladić: *Teret smrtnoga života*, vlastita naklada, Zagreb, 2008.) **3, 2009,** 575-576;
(2313) *Duh staroga Ilira; Zvonici crkve na Raščici; Franjini sinovi; Ispovjedna tajna; Ujaci* **4, 2009,** 706-707;
(2314) Roman od priča (Zdenka Čorkalo: *Fratar,* Naklada K. Krešimir, Zagreb, 2008.) **4, 2009,** 768-770;
(2315) Pjesnička molitvena simfonija (Tomislav Marijan Bilosnić, *Molitve, 3000 godina za dar,* Zadar 2009.) **6, 2009,** 1162-1164;

NEGRI, Piero:
(2316) Majstor i njegov učitelj (s talijanskoga preveo: R. G.) **6, 2001,** 1102-1103;

NEKIĆ, Nevenka:
(2317) *Blagoslovljeni Marul* **3, 1998;** 454;
(2318) Originalan, prkosan (*Ognjište*, Hrvatski književni ljetopis, br. 8, Karlovac-Zagreb, prosinac 1997., izd. Nakladno-novinska izdavačka djelatnost, Zlatko Tomičić) **3, 1998;** 624-625;
(2319) Uvid u život novoveške četvrti (Stjepan Sirovec, *Sveti Ivan Krstitelj, Župna crkva i župa Svetog Ivana u Zagrebu 1347. – 1997.*) **3, 1998;** 630;
(2320) *Punta Sabbioni* **4, 1998,** 708;
(2321) Moro i ričela **4, 1998,** 788-793;
(2322) Bratislavska noć **5, 1998;** 982-988;
(2323) *Jesen u Veneciji* **5, 1998;** 988;
(2324) *Moja Slavonija* **1, 1999,** 120;
(2325) Izložba slika Mladena Vulasa **1, 1999,** 189-190;
(2326) *Bosni u pohode: Mjedeni kalež, Tuzla* **2, 1999,** 361;
(2327) *Put do kuće u Ljepunicama; Potonuće crkve sv. Petra i Pavla u Tuzli* **3, 1999,** 555;
(2328) Kuća koju će pojesti vrapci **3, 1999,** 556-559;
(2329) *Mila Gojsalića; Poliptih* **4, 1999,** 730; 741;
(2330) *Sveti Lovro u Petrinji* **5, 1999,** 1008;
(2331) Josip Sanko Rabar: *Drvodjelja i riba* (izd. Školska knjiga, Zagreb 1995.) **6, 1999,** 1230-1232;
(2332) Dunja Kalilić: *Plava jeka* (izd. Matica hrvatska, Ogranak Kaštela, 1995.) **6, 1999,** 1232-1233;
(2333) Šaka svetoga Bone **1, 2000,** 49-52;
(2334) *Sveta Marija iz Biskupije* **1, 2000,** 155;

(2335) Ivan Giljanović: *Mala pješčara iz brda ničega* (izd. Hrvatski centar za kulturu "Zvonimir", Solin 1998.) **1, 2000,** 190-192;
(2336) Na putu za Emaus **3, 2000,** 507-510;
(2337) In memoriam – Dr. Antun Bauer **5, 2000,** 1025-1027;
(2338) Treća poslanica Timoteju **6, 2000,** 1199-1204;
(2339) Legenda o lokrumskom prokletstvu **1, 2001,** 48-54;
(2340) *Notturno u Vicovari kraj Rima* **1, 2001,** 54-55;
(2341) Blaženiku i rabiju Alojziju Stepincu 2001. **3, 2001,** 461;
(2342) Janko Tombor (1825. – 1911.) **4, 2001,** 753-756;
(2343) Mrlja na obrazu grada (Damir Svoboda, *Mrlja na obrazu grada – Gradnja i rušenje Svetišta Srca Isusova na Gajevu trgu u Osijeku*, izd. Matica hrvatska, Osijek 2000.) **6, 2001,** 1229-1231;
(2344) Razgovor s majkom i ocem **1, 2002,** 149-154;
(2345) Dr. Ivan Branislav Zoch **2, 2002,** 355-359;
(2346) Vukovar kroz stoljeća **3, 2002,** 501-505;
(2347) Đavolji rječnik **6, 2002,** 1093-1102;
(2348) Đavolji rječnik (*nastavak*) **1, 2003,** 37-46;
(2349) Pero Pavlović: *Glazba blagih imena* (izd. Naklada Jurčić, Zagreb 2002.) **1, 2003,** 179-180;
(2350) Nečastivi na zrnu Hrvatske **3, 2003,** 411-414;
(2351) Tkalac (Imbro Ignjatijević) **3, 2003,** 457-467;
(2352) Jezično bogatstvo Štambukove lirike (*Ruka radosnica*, izd. Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2002.) **5, 2003,** 962-964;
(2353) Drugi poljubac **6, 2003,** 1055-1062;
(2354)"Crveno jato" Đurđice Ivanišević (vlastita naklada, Zagreb 2003.) **1, 2004,** 189-192;
(2355) Giovanni Battista Piranesi **3, 2004,** 485-494;
(2356) Galić – Botteri: likovno-pjesnička mapa **4, 2004,** 761-762;
(2357) Rozarija Radić: "Otajstva krunice" **4, 2004,** 762-764;
(2358) Svjedoci jednog vremena (izd. Časnički klub 242, Zagreb 2002.) **4, 2004,** 792-794;
(2359) 'Kad bih napokon mogao reći što prebiva u meni' (Ante Sekulić: *Izabrane* pjesme, izd. Katolički institut za kulturu , povijest i duhovnost "Ivan Antunović", Subotica 2004.) **6, 2004,** 1168-1175;
(2360) Zdenka Marković **1, 2005,** 101-109;
(2361) Stihovi puni sjete (Tatjana Radovanović, *Živo stinje,* zbirka stihova na čakavskom narječju, izd. KIZ Ujević, Split, 1999.) **3, 2005,** 626-628;
(2362) Hronsky, Jozef Ciger **2, 2006,** 329-334;
(2363) Dora Pejačević **4, 2007,** 774-783;
(2364) Za tice **1, 2008,** 92-96;
(2365) Devet poglavlja kao devet stotina godina (Mato Marčinko, *Mučenička Hrvatska. Ulomci iz hrvatske povijesti.* Zagreb, HKD sv. Jeronima, 2008.) **3, 2008,** 566-569;

NEWMAN, John Henry:
(2366) Današnje kršćanstvo (preveo i bilješku napisao Krešimir Veselić) **3, 2004,** 541-548;

NEZIROVIĆ, Senahid:
(2367) Moza(i)k poetskih različitosti (Dina Franin, *Kradljivci vremena*, vlastita naklada, Zagreb 2009.) **6, 2009,** 1171-1175;

NIKŠIĆ, Boris:
(2368) Južnojadranski grad u povijesnom presjeku u djelu *Srbi i Arbanasi* Milana Šufflaya **3, 1998,** 529-534;
(2369) Englezi o Nikoli Zrinskom u 17. stoljeću **1, 2000,** 111-116;
NUIĆ, Viktor:
(2370) Neistinito o istinskom *Ogledalu pravde* **4, 2002,** 781-784;
(2371) Još jednom neistinito o istinskom *Ogledalu Pravde* **1, 2003,** 143-152;

O'BRIEN, Catherine:
(2372) Uloga prijevodâ u pjesništvu Margherite Guidacci (*autor prijevoda*: Tvrtko Klarić) **1, 2000,** 23-28;
OCEPEK, Miklavž:
(2373) Recenzija (sa slovenskoga preveo Tvrtko Klarić) **3, 2005,** 436-437;
O'CONNOR, Flannery:
(2374) Hram Duha Svetoga (preveo: Petar Grgec) **3, 2000,** 423-431;
(2375) Crkva i pisac beletristike (preveo: Mladen Jurčić) **3, 2000,** 432-435;
(2376) Tri pisma Flannery O'Connor (ulomke preveli: Petar Grgec i Mladen Jurčić) **3, 2000,** 436-440;
(2377) Zašto neznabošci bjesne?; Tri pisma (s izvornika preveli: Petar Grgec i Mladen Jurčić) **6, 2000,** 1068-1074;
(2378) Katolički romanopisac na protestantskom Jugu (s engleskog izvornika preveo Jerko Grgec) **4, 2009,** 586-595;
OREČ, Zdenko:
(2379) *Sjećanja na oca ložača šumske lokomotive; Rastanak* **3, 2000,** 511-512; 567;
(2380) *Smušeni grafitisi; Stiskovni feleri; Ako, kada* **5, 2001,** 961-962;
(2381) *Ista riječ* **2, 2002,** 324;
OREŠKOVIĆ, Marko:
(2382) Crkveni redovi u starom Zagrebu **1, 1998,** 111-115;
(2383) Zašto je profesor David Starčević otpušten iz službe? **3, 1998,** 579-581;
(2384) Gdje je tiskana prva hrvatska knjiga, Misal iz 1483.? **2, 1999,** 287-289;
(2385) Zaboravljeni bibliotekari knjigoljupci **3, 1999,** 606-609;
(2386) Grobovi u tuđini **4, 1999,** 791-796;
OSOJNIK, Iztok:
(2387) *Jednoga dana u pet popodne* (sa slovenskoga preveo Tvrtko Klarić) **3, 2005,** 432-435;

PAČARIĆ, Stjepan:
(2388) Proslava 210. obljetnice rođenja prvog zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Jurja Haulika (1788. – 1869.) **3, 1998,** 593;
PAHERNIK, Ivan:
(2389) *Klonirana proljeća* (haiku) **3, 2004,** 495-496;
PANDŽIĆ, Ivan:
(2390) Na ishodištima hrvatske povijesnosti i duhovnosti **6, 1998,** 1202-1207;
(2391) Nostalgija kao identitet (Kajetan Kovič, *Put u Trento*, izd. Znanje, Zagreb 1997.) **1, 1999,** 203-205;
(2392) S onu stranu vremena (Ivan Brajdić, *Bajke o vitezovima Domovinskog rata*, izd. Euroteam, Zagreb 1999.) **6, 1999,** 1229-1230;
(2393) Usporedba razlike (Petar Vučić, *Židovstvo i hrvatstvo*, izd. Croatiaprojekt, Zagreb 2001.) **4, 2001,** 844-848;
(2394) Augustin Kažotić – pouzdan pokazatelj hrvatske povijesnosti **6, 2001,** 1162-1175;
(2395) Sabrano iskustvo (Marija Bukovac, *Odsjaj vremena*, izd. Biblioteka Hergešić, Zagreb 2001.) **6, 2002,** 1178-1179;
(2396) Zemljovid duha (Drago Štambuk, *Crni obelisk*, izd. Mozaik knjiga, Zagreb 2001.) **1, 2003,** 175-176;
(2397) Metafizičnost svjetla u hrvatskoj duhovnosti **4, 2003,** 648-651;
(2398) Stvarno i moguće u kolopletu (Ivan Brajdić, *Susret sa sjenama prošlosti*, izd. POP & POP, Zagreb 2002.) **4, 2003,** 739-741;
PANDŽIĆ, Vlado:
(2399) Nadahnjujući uzorci svrhovita govorenja (Ante Konstantin Matas, *Propovijedi i govori*, Zagreb 1999.) **4, 1999,** 842-845;
PAPINI, Giovanni:
(2400) Treći rujna (s talijanskoga preveo Jerko Grgec) **4, 2008,** 660-663;
(2401) Prijatelj Sretko (s talijanskoga preveo Jerko Grgec) **5, 2009,** 842-845;
PARUN, Vesna:
(2402) *Lutka za siročad* **6, 1999,** 1087;
PAŠARA, Velimir:
(2403) *Fortunal sriće; Čeka me školj* **4, 2006,** 718-719;
PAULIĆ, Stjepan:
(2404) Udovica Jana Grbarova **3, 2009,** 516-522;
PAVELA, Dušan:
(2405) *Stari vinograd* **6, 1999,** 1159;
(2406) *Tražit ću Te!* **3, 2000,** 563;
(2407) *Kako li sada zaboravit mogu?* **1, 2001,** 91;
(2408) *Gorštačko dijete* **6, 2001,** 1111;
(2409) *Još nam zlatno žito zori* **4, 2003,** 652-653;
(2410) *Iz kamena život kliče* **1, 2005,** 100;
(2411) *Uzavreli dan ljetni* **4, 2005,** 757;
(2412) *Dužnik* **6, 2005,** 1167-1168;
(2413) Što je, ako ljubav nije? **4, 2006,** 741;
(2414) *Ugodni dan jesenji* **5, 2006,** 920;
(2415) *Trenutak slabosti ili pak nešto drugo* **4, 2009,** 627-628;
PAVELIĆ, Milan:
(2416) *„Evo izabranik moj...!"* **6, 1998,** 1100;
PAVIČIĆ, Ivana:
(2417) *Za mene si...* **6, 1999,** 1111;
(2418) *More* **6, 2000,** 1189;
(2419) *Na kraju puta; Treba sanjati* **3, 2002,** 506;

PAVLOVIĆ, Augustin:
(2420) Zbornik "Ljubav prema istini" (u čast Tome Vereša, izd. Dominikanska naklada Istina, Zagreb 2000.) **5, 2001,** 1025-1032;
PAVLOVIĆ, Pero:
(2421) *Neretva* **4, 1998,** 787;
(2422) *Proljeće duše: Trn; Ruža; Oseka i plima; Jesi klik radosti, neuense, ores; Proljeće duše; Domaja (zemlja izipkana iz nježnosti srca)* **3, 2008,** 427-431;
(2423) Književni ogledi (Miljenko Stojić, *Riječ po riječ*, izd. DHK HB, FRAM-ZIRAL, Dan, Mostar-Zagreb, 2007.) **5, 2008,** 942-944;
PAVLOVIĆ-GRGIĆ, Lidija:
(2424) *Plava slika; Bit će brodova; Prijateljstvo* **6, 2009,** 1007-1008;
PAVUNA, Stanka:
(2425) Sjećanje na svestranog umjetnika Dragutina (Dadu) Vunaka (1925. – 2000.) **2, 2001,** 393-394;
PAŽIN, Drago:
(2426) Stepinac, čovjek za ovo vrijeme **3, 1999,** 452-453;
(2427) Iskrice iz riznice NSK u Zagrebu **1, 2000,** 90-108;
(2428) Dr. Dinko Nedjeljko Šuljak **3, 2000,** 564-567;
(2429) Vatroslav Murvar, *Na izvorima neistina* (izd. Naklada DHK Herceg-Bosne, Mostar 1999.) **4, 2000,** 820-823;
(2430) Nesebični donatori NSK **3, 2001,** 570-574;
(2431) Enigma još traje (O obrađenoj građi dr. Ante Cilige u Zbirci rukopisa NSK) **6, 2001,** 1125-1130;
(2432) Vera Stein Ehrlich (1897. – 1980.), njezina ostavština u NSK **1, 2003,** 115-116;
(2433) Ivan Alilović (Ružići, 1922. – Mostar, 2003.) **2, 2003,** 202;
(2434) Iskrice iz NSK-ove riznice (O darovanoj i obrađenoj ostavštini Miroslava Krleže) **3, 2004,** 565-567;
(2435) Iskrice iz riznice NSK u Zagrebu: „Hrvatska revija" – arhiva **1, 2006,** 89-93;
(2436) Iskrice iz riznice NSK u Zagrebu: Meštrović, Ivan – kipar (1883. – 1962.) **5, 2006,** 908-911;
(2437) Iskrice iz riznice NSK u Zagrebu: Mate Ujević (1901. – 1967.) **6, 2007,** 1138-1142;
PEJAKOVIĆ, Hrvoje:
(2438) *Iz druge ruke* (*I jedna očajna; Kasni Celan; Travanj; Iz druge ruke; Ljubavna; Krhotina kronike*) **2, 2003,** 217-219;
(2439) Poetska gnoseologija (Nikola Šop, *Osvajanje kocke*) **2, 2003,** 220-225;
PEJIĆ, Ilija:
(2440) U školi života **3, 1999,** 585-593;
(2441) Neumorna hrvatska duša **6, 2001,** 1132-1143;
(2442) Prilog bibliografiji Đure Sudete **5, 2003,** 923-924;
(2443) Rod Krnjakâ (Svetislav Stjepan Krnjak: *Prilozi za proučavanje podrijetla roda Krnjak*, izd. Škorpion, Zagreb 2003.) **3, 2004,** 601-602;
PEJKOVIĆ, Stanislav:
(2444) Bileamova magarica (radio-drama) **2, 1999,** 304-314;
(2445) Slovo u obranu djela Jakova Ivaštinovića **5, 1999,** 1040-1043;
(2446) Prazna soba **6, 1999,** 1175-1179;
(2447) Opaske uz pojavu lijeve teologije **1, 2000,** 175-180;
(2448) Primitivne rode; Ptičica **2, 2001,** 279-283; 285-287;
(2449) Joja Ricov, nečastivome ubrk! **2, 2001,** 428-430;
(2450) Operacija: deset godina mraka **6, 2001,** 1085-1088;
(2451) Dobro jutro, Balkane! **3, 2002,** 429-432;
(2452) Hrvat na Lithostrotosu **6, 2002,** 1062-1064;
(2453) Sarkazmom protiv Belzebuba (Nevenka Nekić: *Tajne sfere*) **4, 2004,** 794-796;
(2454) Rashrvaćivanje **3, 2005,** 602-605;
PEJNOVIĆ, Grga:
(2455) Ivan Merz: Utjecaj svete Mise na francuske pisce **5, 1998,** 875-879;
(2456) Lav Znidarčić: Alojzije Stepinac **2, 1999,** 380-384;
(2457) Uz izložbu Josipa Ćosića **6, 2001,** 1222-1223;
PERA, Marcello:
(2458) Relativizam, kršćanstvo i Zapad (s talijanskog izvornika preveo i priredio Jerko Grgec) **3, 2008,** 402 -426;
PERAČKOVIĆ, Nevenka:
(2459) *Razgovor ljubavnikâ* **4, 2004,** 630;
PERDIĆ, Milica:
(2460) *Zavičaju; Ljeto u planini* **3, 2002,** 479; 506;
(2461) *Djevojčice; Pogled* **5, 2002,** 880;
(2462) Za križem iz Vrboske **3, 2004,** 549-550;
(2463) *Balada o mineru* **6, 2004,** 1091.
(2464) *Onako uz put* (haiku) **3, 2005,** 575;
(2465) *Plime; Skupa* **1, 2007,** 99-100;
PERIČIĆ, Eduard:
(2466) Iskrivljeno *Ogledalo pravde* u Međugorju (replika S. Vitkoviću) **4, 2002,** 747-754;
PERIČIĆ, Šime:
(2467) Paška povijest u stihu (Blaž Karavanić, *Povijest paškog otoka u osmercu i desetercu*, izd. Stolni kaptol Sv. Stošije, Zadar 2004.) **2, 2005,** 392-393;
(2468) Obilje vrela za povijest otoka Paga (Blaž Karavanić, *Građa za povijest grada i otoka Paga*, izd. Stolni kaptol Sv. Stošije, Zadar 2006.) **1, 2007,** 203-204;
PERIĆ, Ivo:
(2469) Političko djelovanje Ivana Dežmana **2, 2005,** 272-280;
(2470) Najnovije historiografsko djelo o Istri (Nevio Šetić, *O povezanosti Istre s ostalim hrvatskim zemljama; Naša sloga 1870. – 1915.*, izd. «Dom i svijet», Zagreb 2005.) **3, 2005,** 619-620;
(2471) *Iz mojih đačkih dana* (*Pjesnik iz moje čitanke; Iznenađenje; Pismo roditeljima; Moja majka*) **6, 2005,** 1126-1129;
(2472) Knjiga o bitci na Krbavskom polju (Anđelko Mijatović, *Bitka na Krbavskom polju 1493. godine*, izd. Školska knjiga, Zagreb 2005.) **1, 2006,** 186-187;
(2473) Sa svojim rodnim gradom (Zapisi o Augustu Šenoi) **3, 2007,** 496-503;

(2474) Godišnjak s tematikom porječja Krke (Osvrt na 1. broj "Godišnjaka Titius" za 2008. godinu) **4, 2008,** 777-778;
(2475) *Razglednice mojih uspomena (Zadar – Zagreb)* **6, 2008,** 1118-1119;
(2476) Knjiga o odnosu Katoličke crkve i druge jugoslavenske države 1945. – 1952. (Miroslav Akmadža, *Crkva i država. Dopisivanje i razgovori između predstavnika Katoličke crkve i komunističke državne vlasti u Jugoslaviji*, sv. I., izd. "Tkalčić" i Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2008.) **6, 2008,** 1154-1156;

PERIĆ, Neven:
(2477) Sjaj sonetnih zvijezda (Ivo Mijo Andrić: *Sonetne zvijezde*, izd. S&A Company, Sarajevo 2005) **3, 2006,** 616-617;

PERIĆ-BILOBRK, Marija:
(2478) *Šapat jesenjeg lišća; Oluja; Nema te* **6, 2009,** 1001-1002;

PERVAN, Frane:
(2479) *Poeto* **2, 2001,** 337;

PETERLIN, Davorin:
(2480) *Bračno otrežnjenje; Vjera* **6, 2001,** 1124;

(s.) PETRA:
(2480 *) *Tišine; Poslije kiše; Šutnja* **1, 2001,** 44;
(2480 **) *Tvoja maslina; Uskrsnuće; Obala; Koraci* **6, 2001,** 1097;

PETRAČ, Božidar:
(2481) Čitajući *Slovuboje* Joje Ricova **1, 2001,** 184-188;
(2482) Ljepota, dobrota, istina (Nevenka Nekić, *Grad-zvijezda*, izd. HPEU, Ogranak Karlovac i Klub 90, Karlovac 1998.) **3, 2001,** 627-628;
(2483) Tonči od Svete Marije (predgovor romanu) **5, 2001,** 900-903;

PETRIČEVIĆ, Anka:
(s. Marija od Presvetog Srca):
(2484) *Živjeti s Tobom život* **3, 1998,** 436;
(2485) *Kada me obuzme Tvoja ljubav; Mir pada na moju dušu; Ti ćeš uspraviti moj križ* **4, 1998,** 664; 683; 782;
(2486) *Ostavio si me razapetu na raskrižju; Daj mi snage da ostanem na križu* **1, 2000,** 53-54;
(2487) *O, zjene su tvoje...; Netko tajanstven* **2, 2001,** 226;
(2488) *O, zjene su tvoje...; Netko tajanstven* **3, 2001,** 479;
(2489) *Otplovit ja ću...; Prebacit ću...* **5, 2001,** 918;
(2490) *O, dušo moja...; Ne daj da se ugasi...; Udišem tišinu...* **6, 2001,** 1076; 1193;
(2491) *Ko silnog valovlja šum; Da hostija postanem; O, Ti me stvori...; Usnuti daj mi...; Daj mi srce svoje* **3, 2006,** 427-428;
(2492) *Otkose svoje; Kada odem...* 4, 2006, 757;
(2493) *Čekam Te* **1, 2007,** 22-23;
(2494) Raspjevana vjera (Mila s. Bernardina Crnogorac, *Osmijeh dubine*, izd. CUS, Split, 2006.) **5, 2007,** 1006-1012;
(2495) Nema zvonâ (Žarko Marjanović, *Hrvatski grobograd(i)*, izd. Tonimir, Varaždinske Toplice, 2006.) **1, 2008,** 200-203;
(2496) *Pjesme ljubavi i bola* **6, 2008,** 1084-1085;

(2497) *Bleiburg III.* **2, 2009,** 275;
(2498) *Česma* **3, 2009,** 409;

PETRIĆ, Mario= Petar ml., GRGEC:
(2499) Dvije tribine **3, 2008,** 554-556;
(2500) Jeronimska *Danica* za 2009. **6, 2008,** 1148-1149;
(2501) *Socijalizam i kršćanstvo u* Misterijima *Charlesa Péguyja* **6, 2008,** 1149-1151;
(2502) Dvije tribine **6, 2009,** 1145-1148;

PETRIĆ-TERZIĆ, Vesna:
(2503) *U rukama mjeseca; Stranac* **5, 1998,** 1014;
(2504) *Slutim* **4, 1999,** 750;

PETRIK, Jan:
(2505) Govor prilikom otkrivanja poprsja Petra Grgeca **5, 2000,** 849;

PETROVIĆ, Bernardina:
(2506) Dva vrijedna prinosa čakavskoj leksikografiji (Sanja Vulić, Jela Maresić: *Rječnik klimpuškoga govora*, Panonska ljetna knjiga, 1997.; Sanja Vulić, Jela Maresić: *Rječnik govora Novoga Sela u Gradišću u Austriji*, Panonska ljetna knjiga, 1998.) **3, 1999,** 624-626;

PETROVIĆ, Miro:
(2507) *Škola primijenjene poezije* **5, 2003,** 759;

PETROVIĆ, Stanko:
(2508) Sigrid **2, 2005,** 284-290;

PETRUŠIĆ, Antun:
(2509) Uvod u povijest osnutka i djelovanja osječke Opere **6, 2007,** 1129-1131;
(2510) Glazba kao odraz vlastitoga shvaćanja kršćanske duhovnosti **1, 2008,** 126-137;
(2511) Prvih 100 godina druge hrvatske Opere **1, 1008,** 143-150;
(2512) Prvih 100 godina druge hrvatske Opere (II.) **2, 2008,** 321-333;
(2513) Prvih 100 godina druge hrvatske Opere (*nastavak*) **3, 2008,** 463-474;
(2514) Prvih 100 godina druge hrvatske Opere (*nastavak*) **4, 2008,** 679-693;
(2515) Prvih 100 godina druge hrvatske Opere (V.) **5, 2008,** 873-882;
(2516) Annale komorne opere i baleta u Osijeku 1970. – 1983. **6, 2008,** 1108-1117;
(2517) Djela hrvatskih skladatelja u 100-godišnjoj povijesti Opere osječkoga HNK **1, 2009,** 115-125;
(2518) Djela hrvatskih skladatelja u 100-godišnjoj povijesti Opere osječkoga HNK **2, 2009,** 302-315;
(2519) Kazališne veze Varaždina i Osijeka **3, 2009,** 524-534;
(2520) Wagner u Beču – Verdi u Budimpešti **4, 2009,** 762-764;
(2520*) Wagner u Beču – Verdi u Budimpešti (II.) **5, 2009,** 974-976;
(2521) Hodočašće u Boku kotorsku **6, 2009,** 1148-1151;
(2522) Katarina Veličanstvena **6, 2009,** 1151-1156;

PIASEK, Gustav:
(2523) Gospodine i gospodski sine **5, 2005,** 875-877;
(2524) Ilija **3, 2007,** 574-578;
(2525) Alojz Špičak **4, 2007,** 769-772;

(2526) Vojniku se nikad ne kaže zbogom **6, 2007,** 1089-1094;

PILAŠ, Branko:

(2527) I još nešto o Jagodi Truhelki **4, 1998,** 679-680;
(2528) Tragom „hrvatskoga Andersena" **5, 1998,** 925-928;
(2529) Plemenitost i ljepota (uz 90. obljetnicu rođenja Vojmila Rabadana) **5, 1999,** 866-869;
(2530) Pisac povijesti i mašte Eugen Kumičić **1, 2000,** 125-126;
(2531) Pjesnikinja slavonskih Šokaca Mara Švel Gamiršek **1, 2000,** 128-130;
(2532) Šetač zagrebačkim krajolicima Vjekoslav Majer **3, 2000,** 479-481;
(2533) Za hrvatsku riječ (Stjepko Težak, *Hrvatski naš /ne/zaboravljeni*, izd. Tipex, Zagreb 1999.) **4, 2000,** 823-824;
(2534) Dotaći se njega (Sonja Tomić, *Lojzekov vrt*, izd. Glas Koncila, Zagreb 1999.) **5, 2000,** 1039-1042;
(2535) Priča o djetinjstvu (Nada Iveljić, *Oblaci nad rijekom*, izd. Aura, Sisak 2000.) **6, 2000,** 1267-1269;
(2536) U kraljevstvu bajki (Stjepan Tomić, *Sinovi kralja Svebora*, izd. Krešimir promet, Zagreb 1999.) **6, 2000,** 1269-1270;
(2537) U lirskom ozračju (Magdica, Rožanković, Špoljar, Parun. *Zagorski četverolist*, izd. Kajkavijana, Donja Stubica 2000.) **5, 2001,** 1044-1045;
(2538) Otvaranje novih vidika (Mladen Jurčić, *Na izvoru ponoći*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 1999.) **5, 2002,** 1006-1008;
(2539) Majkama – čuvaricama života **3, 2007,** 549-560;
(2540) Poezija molitve i ljubavi (S. Marija PS /Anka Petričević/, *Tajanstvo dubina*, Symposion, Split, 2007.) **6, 2007,** 1194-1196;
(2541) Narod vjere i domoljublja (Stjepan Tomić, *Bosna koje nema*, Karista, Zagreb, 2007.) **6, 2007,** 1196-1198;
(2542) Tri drame (Stjepan Šešelj, *Dvije smrti i otok*, HKZ – Hrvatsko slovo, Zagreb, 2007.) **6, 2007,** 1198 -1199;
(2543) Marijin dvor Lužnica **1, 2008,** 193-195;
(2544) Čovjek srca i ljubavi (Krešimir Šego, *Fra Slavko*, izd. Informativni centar Mir, Međugorje, 2006.) **2, 2008,** 389-390;
(2545) Pogled u književno djelo Božidara Prosenjaka (*povodom 60 godina života*) **3, 2008,** 515-517;
(2546) Razgovor s književnikom Božidarom Prosenjakom **3, 2008,** 519-530;
(2547) Put života (Mirko Ivanjek, *Put svjetlosti*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009.) **3, 2009,** 574-575;
(2548) Priče vjere i ljubavi (Jelica Gjenero, *Vrijeme za priču*, Laudato, Zagreb i Slikovnice, izd. Glas Koncila – Mak, Zagreb, 2008.) **4, 2009,** 774-777;
(2549) Stazama ljubavi (Kritičke prosudbe o djelima sestre Marije od Presvetog Srca / Anke Petričević, izd. Matica hrvatska, Split 2009.) **6, 2009,** 1175-1176;

PINTARIĆ, Neda:

(2550) Bijeli Hrvat, sv. Vojtjeh Slavniković – navjestitelj slobodne Europe **6, 1998,** 1139-1148;
(2551) Otkrivanje Bijele Hrvatske **2, 1999,** 331-340;
(2552) Smisao i značenje hrvatskoga grba **3, 1999,** 598-599;
(2553) Višeslojna uporaba riječi *Bog* u hrvatskom i poljskom jeziku **4, 2005,** 726-738;
(2554) Jezična slika *doma* u hrvatskom, poljskom i ruskom jeziku **1, 2006,** 111-123;
(2555) Vrijedna knjiga Evgena Paščenka (*Etnogeneza i mitologija Hrvatâ u kontekstu Ukrajine*, Zagreb 1999.) **1, 2006,** 187-190;
(2556) Jezična slika *doma* u hrvatskom, poljskom i ruskom jeziku (II.) **2, 2006,** 288-297;

PINTER, Kornelija:

(2557) *Zašto na obali mora biti more* **1, 1999,** 101;

PINJATELA, Joško:

(2558) Pašmanska bijela pietà **2, 2005,** 292-294;
(2559) *Marija* **1, 2006,** 62;
(2560) *Odlazak* **3, 2009,** 523;

PINJUH, Tvrtko:

(2561) *Pogled iz kupaonice u ulici Andrije Hebranga; Španjolski grad; Moje oči* **4, 2008,** 657-659;

PIRANDELLO, Luigi:

(2562) Crni jarčić (s talijanskog izvornika preveo i bilješkom popratio: Josip H. Nikšić) **2, 2000,** 276-281;

PIŠKORIĆ, Dražen:

(2563) Krijes **3, 2001,** 591-609;

PIŠPEK, Đuro:

(2564) *Za Globočec rieči zvonijo...; Premaletje* **3, 1999,** 538;
(2565) *Očenaš za mamu; Sveta Luca* **6, 2000,** 1183; 1189;
(2566) *Starost* **2, 2001,** 246;
(2567) *Nasmejona mati!; Mlodenci...; Lostavice* **3, 2003,** 481;

PLANINIĆ, Josip Jakov:

(2568) *Razumijem Tvoje suze* **2, 2001,** 274;
(2569) *Jesen* (haiku) **1, 2002,** 36-37;
(2570) *Andrijanin hod* **3, 2002,** 444;
(2571) *Andrijanino proljeće* **4, 2002,** 677;
(2572) *Doba beznađa* **4, 2004,** 720;
(2573) *Ovo danas* **3, 2005,** 534;
(2574) *Čistoća misli* **5, 2005,** 839;
(2575) *Slušajući Händela* **1, 2006,** 54;
(2576) *Zašto mi je potrebno Nebo* **2, 2006,** 361-362;
(2577) Zagonetka (i odgonetka?) budućnosti svemira **4, 2006,** 735-740;
(2578) *Propovijedajte na krovovima* **5, 2008,** 883;
(2579) *Ivančica* **6, 2008,** 1106-1107;
(2580) *Sestre ptice* **2, 2009,** 229;
(2581) Od velikog praska svemira do velikog odskoka 3, 2009, 469-473;
(2582) *Daleki gradovi* **5, 2009,** 887-888;

PLETIKOSA, Jakov:

(2583) Putovanje k Jerozolimu **1, 1998,** 79-80;

PODGORELEC, Franjo:

(2584) Poezija (nad)prisutnosti (Zbirka poezije s. Augustine Barišić: *Nikad nisi sâm*, izd.

Teovizija, Zagreb 2003.) **2, 2004,** 350-354;

POGORILIĆ, Marija:

(2585) *Staza života; Mriža života; Tražim mir* **1, 1998,** 14; 110;
(2586) *Vazam; Maslinova grančica; Oluja* **2, 1998,** 212; 214; 331;
(2587) *Skroz grane; Zašto ljudi; Razbijena čaša* **3, 1998,** 448; 477;
(2588) *Sriča u snu; Jesen kuca na prozor; Pod orihon* **4, 1998,** 663; 691; 755;
(2589) -.....- **5, 1998,** 1008;
(2590) Čestit Božić **6, 1998,** 1095-1096;
(2591) *U smiraj dana* **6, 1998,** 1096;
(2592) *Stari pensiri* **1, 1999,** 47;
(2593) Moja prijateljica Ana **2, 1999,** 237-238;
(2594) *Suza do suze; Pretelju; Čerišnja* **4, 1999,** 722; 805;
(2595) Vazmeno jutro **2, 2000,** 252-253;
(2596) *Zdrhi sriče* **2, 2000,** 313;
(2597) *Kus modrega neba* **6, 2000,** 1162;
(2598) *Dvi grlice* **1, 2001,** 108;
(2599) *Špačo* **2, 2001,** 314;
(2600) Badnja večer **6, 2001,** 1069-1071;
(2601) *Srnela; Mažinin* **1, 2002,** 31; 90;
(2602) *Se dumišljaš* **3, 2002,** 484;
(2603) *Vrgonja* **6, 2002,** 1130;
(2604) *Moje selo; Mati i ja* **3, 2003,** 485;
(2605) *Tepli kruh* **6, 2003,** 1036;
(2606) *Zbudi se* **6, 2004,** 1105;

POKORNY, Viliam:

(2607) Kulturne aktivnosti Hrvatâ u Slovačkoj **5, 1998,** 921-923;

POLEGUBIĆ, Adolf:

(2608) *Novi svjetovi* **6, 1998,** 1207;
(2609) *korak...; Prijatelju na odlasku; zatvoreni obzor* **3, 2000,** 473-474;
(2610) *Suvremeni pristup Bibliji* (izd. Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni 2004.) **5, 2004,** 956-958;
(2611) Uvijek na putu (Mato Valjan, *Uvijek na putu,* propovijedi i razmatranja za nedjeljna i blagdanska evanđelja – godina A, izd. Hrvatska katolička misija Giessen i Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko, Zagreb 2004.) **6, 2004,** 1165-1166;
(2612) Pred izazovom nove religioznosti (*Izazov nove religioznosti,* zbornik radova, izd. Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni 2005.) **5, 2005,** 1011-1013;
(2613) Uvijek na putu (Mato Valjan, *Uvijek na putu, Razmišljanja uz nedjeljna i blagdanska evanđelja,* izd. Hrvatska katolička misija Giessen i Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko, Zagreb, 2005.) **6, 2005,** 1208-1210;
(2614) O budućnosti hrvatskih misija *(Budućnost hrvatskih katoličkih misija u Europi,* zbornik, izd. Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni, 2006.) **5, 2006,** 1037-1039;
(2615) Pred zrcalom Božje riječi (Mato Valjan: *Uvijek na putu. Razmišljanja uz nedjeljna i blagdanska Evanđelja – godina C,* izd. Hrvatska katolička misija Giessen i Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko, Zagreb 2006.) **6, 2006,** 1266-1267;

(2616) *Na licu tvoje majke* **1, 2007,** 108;
(2617) *Moja ljubav* **3, 2007,** 455;
(2618) Spomenik jednoga vremena (Miroslav Barun, *Hrvatska katolička misija Gaggenau-Rastatt – Kronika (Sjećanja),* Hrvatska katolička misija Gaggenau-Rastatt, Gaggenau, 2007.) **4, 2007,** 834-835;
(2619) *da sam otišao jučer; nježnosti* **6, 2007,** 1136-1137;
(2620) Pitanja koja nameće novo vrijeme (*Aktualni trenutak Crkve i domovine,* zbornik, izd. Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni, 2007.) **6, 2007,** 1192-1194;
(2621) *dječače plave kose* **3, 2008,** 440;
(2622) Otrgnuto od zaborava (*Hrvatska katolička misija Bad Säckingen 1972. – 2008.,* Hrvatska katolička misija Freiburg – Bad Säckingen, Freiburg, 2008.) **3, 2008,** 581-582;
(2623) Novi karizmatski pokreti *(Novi karizmatski pokreti i gibanja u Crkvi,* zbornik, Diaspora croatica, knjiga br. 12, izd. Hrvatski dušobrižničkki ured, Frankfurt na Majni, 2008.) **5, 2008,** 940-941;
(2624) Na valovima života (Fra Franjo Trogrlić, *Na valovima života – nagovori za godinu A,* izd. Hrvatska katolička misija Aachen i Franjevački samostan Fojnica, Aachen-Fojnica, 2008.) **6, 2008,** 1164-1165;
(2625) *Banjevački visovi* **3, 2009,** 448;
(2626) *sa sv. Franjom* **4, 2009,** 686;
(2627) *za berlinskog podneva* **6, 2009,** 1061;
(2628) Bogatstvo evanđeoskih dubina (Fra Franjo Trogrlić, *Bogatstvo dubina, Nagovori za godinu C,* izd. Hrvatska katolička misija Aachen - Franjevački samostan Fojnica i FMC Svjetlo riječi – Sarajevo, Aachen 2009.) **6, 2009,** 1181-182;

POLEGUBIĆ, Gojko:

(2629) *Dragulj istine; Čestitka* **2, 1998,** 266;
(2630) Vinikin cvijet **2, 1998,** 301-302;
(2631) Udubljivanje u božansku tajnu (Josip Sanko Rabar, *Drvodjelja/Riba,* izd. Školska knjiga, Zagreb 1995.) **2, 1998,** 407-408;
(2632) *Za snove...; Ribarska lampa* **4, 1998,** 770; 773;
(2633) Izazov na odluku (Mladen Jurčić, *Bitka za smisao,* izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 1997.) **4, 1998,** 852-853;
(2634) *Oda mojim mrtvima* **5, 1998,** 929;
(2635) Dragulji blistava sjaja (Rafael Alberti, *More i Anđeli;* Juan R. Jiménez, *Labirint svjetlosti;* Pablo Neruda, *Isla negra;* izd. Diorama, Zagreb 1997.) **5, 1998,** 1065-1067;
(2636) *Visibabo; Elizejska polja* **6, 1998,** 1180; 1241;
(2637) Povijest papa (Eamon Duffy, *Sveci i grešnici,* izd. Otokar Keršovani, Rijeka 1998.) **6, 1998,** 1299-1300;
(2638) *Mreža; U šatoru prethodnog ljeta* **1, 1999,** 91;
(2639) Vapaj nad krhotinama duše (Stjepan Anđelić, *Krunski svjedok,* izd. Matica hrvatska Dubrovnik) **1, 1999,** 194-195;
(2640) Vrijedni književni dragulj (Morris Langlo West, *Đavolov odvjetnik,* izd. Provincijalat franjevaca trećoredaca, Zagreb 1997.) **1, 1999,** 207-209;
(2641) Tko voli neka izvoli (Milana Vuković Runjić, *Krila od etera,* izd. Ceres, Zagreb 1998.) **1, 1999,** 209-210;

(2642) Vrag nikad ne spava (Giovanni Pico della Mirandola, *Govor o dostojanstvu čovjekovu*, izd. Nova stvarnost, Zagreb 1998.), **1, 1999,** 212-213;
(2643) *Ruža vremena; Svjetlucavo more; Visibabo!* **2, 1999,** 314; 330;
(2644) Čovjek koji voli knjige (Zlatko Crnković, *Knjige mog života*, izd. SysPrint, Zagreb 1998.) 2, 1999, 398-400;
(2645) Pola stoljeća djelovanja (Fra Luka Tomašević, *Hrvatska katolička misija u Münchenu*, Split-München 1998.) **2, 1999,** 404-405;
(2646) *Viseća dolina* **3, 1999,** 518;
(2647) San u tišini svijeta (Nenad Valentin Borozan, *Molitva s anđelom*, izd. DHK Herceg-Bosne, Mostar 1998.) **3, 1999,** 627-629;
(2648) *A što su riječi; Daljina* 4, 1999, 731;
(2649) Tri priče 5, 1999, 975-977;
(2650) *Predvečer; Oblaci; Smrt; Tišina* **1, 2000,** 43; 52; 67; 110;
(2651) Pjesme sklada i suglasja (Jakša Fiamengo, *Dolazak u kruh*, izd. AGM, Zagreb 1998.) **1, 2000,** 198-200;
(2652) Slušaj kako leti perje **3, 2000,** 504-505;
(2653) *Maslina* **3, 2000,** 512;
(2654) *Epitet; Oda mojim mrtvima* **4, 2000,** 748; 767;
(2655) Dar za naše vrijeme (Ivan Golub, *Lice prijatelja*, izd. Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2000.) **4, 2000,** 817-818;
(2656) Bijeli šišmiš **4, 2001,** 760;
(2657) *Samom sebi; Sve što me spajalo* **4, 2001,** 761-762;
(2658) *Molitva; Hrast lužnjak* **3, 2002,** 444; 448;
(2659) Leptiri; Mjesečar **3, 2002,** 445-446; 447;
(2660) *Pjesnik; Čuvarica ognjišta; Nestanak* **5, 2002,** 892; 930;
(2661) *Šum brijestova; Kazaljke malog sata* **3, 2003,** 446;

POPOVIĆ, Mirko:
(2662) Druga strana tuge **3, 1998,** 566-567;
(2663) *Zagrljaj* **6, 1998,** 1096;
(2664) „Plavim" putom **6, 1998,** 1186-1189;
(2665) *Ponovni susret* **1, 1999,** 156;
(2666) *Kruh svagdanji; Ali onu suzu...* **2, 1999,** 303;
(2667) *Bezdan; Nesanica* **3, 1999,** 464; 496;
(2668) *Tišina; Večernja šetnja; Živi li ovdje* **4, 1999,** 721; 785;
(2669) More im šapuće **6, 1999,** 1201-1203;
(2670) Neke druge kiše **1, 2001,** 109-110;
(2671) *Mali večernji izlog* **1, 2001,** 127;

POPOVIĆ, Tonita:
(2672) *Odraz; Skica* **2, 1999,** 285;
(2673) *The end; Može li se pjesmom zatrudnjeti* **1, 2004,** 127;

POPOVIĆ, Vinka Ana:
(2674) *Najnovija pjesma za jesen* **1, 2001,** 58;

POPOVIĆ-POJE, Jasna:
(2675) *Kapelica zatrpana pijeskom; Kaos* **1, 2003,** 89;

POSAVAC, Zlatko:
(2676) Ne bismo smjeli propustiti još jednu obljetnicu vrsne hrvatske književnice, pisca „za mladež" **3, 1998,** 455-463;

POWERS, Jessica:
(2677) Mjesto svjetlosti (autor prijevoda s američkog izvornika Matej Jeličić) **4, 2000,** 645-648;

pr = GRGEC, Radovan:
(2678) O pjesniku Vinku Kosu u HKD-u **1, 1998,** 5;
(2679) Obilježavanje 30. obljetnice smrti Josipa Andrića, u Slovačkoj **1, 1998,** 6-7;
(2680) Književna večer u HKD-u sv. Jeronima (povodom novoga izdanja romana „Petnaest tornjeva" Štefe Jurkić) 3, 1998, 431;
(2681) 130. obljetnica HKD-a sv. Jeronima i 30. obljetnica „Marulića" **3, 1998,** 431-432;
(2682) R. Grgec o "Opiranjima" S. Krčmara **1, 1999,** 4;
(2683) Jakšićev katekizam za odrasle **2, 1999,** 229;
(2684) Značenje djelovanja Kukuljevićeve praunuke **2, 1999,** 230;
(2685) Peršićeva lička proza **2, 1999,** 231;
(2686) Berislavićevi soneti **2, 1999,** 231;
(2687) Kardinal Hauiik i HKD sv. Jeronima **3, 1999,** 432;
(2688) Memoari "slovačkog Stepinca" **3, 1999,** 433;
(2689) O Kašiću u HKD sv. Jeronima **3, 1999,** 434;
(2690) Obljetnice Ive i Antice Juras **3, 1999,** 434;
(2691) Književna večer o *Danici* 2000. **6, 1999,** 1084;
(2692) O novim izdanjima HKD-a sv. Jeronima **6, 1999,** 1085;
(2693) 30. obljetnica izlaženja *Svete Cecilije* u HKD-u **6, 1999,** 1086;
(2694) Jeronimski pisac Milutin Mayer **2, 2000,** 386-387;
(2695) Život i djelo Margherite Guidacci **3, 2000,** 418;
(2696) Uskrs i kalendar **3, 2000,** 419;
(2697) Marčinkova *Muka po Bleiburgu* **3, 2000,** 420;
(2698) Marušićeva *Kronika Krbave i Udbine* **3, 2000,** 420;
(2699) Kalinovačke svečanosti 19. VIII. 2000. **5, 2000,** 848;
(2700) Proslava zaštitnika HKD-a sv. Jeronima **5, 2000,** 857;
(2701) O prvom hrvatskom katoličkom sastanku **6, 2000,** 1057;
(2702) Predstavljanje jeronimske *Danice* za 2001. **6, 2000,** 1058;
(2703) Treća ovogodišnja knjiga J. Ricova **6, 2000,** 1059;
(2704) Knjige o štovanju Antuna Padovanskog i Jude Tadeja **1, 2001,** 7;
(2705) *Krvavim stazama* Jakiše Jelića **1, 2001,** 7;
(2706) Posljednja vijest [umro Luka Brajnović] **1, 2001,** 9;
(2707) Štovanje sv. Nikole **2, 2001,** 221;
(2708) Predstavljanje novih jeronimskih izdanja **2, 2001,** 221;
(2709) Svjetski kalendar i kršćanska era **2, 2001,** 222;
(2710) Predstavljanje zbirke *Moj život pjesmom* **2, 2001,** 223;
(2711) Hrvatski katolički laici u XX. stoljeću **2, 2001,** 224;
(2712) Luka Brajnović (1919. – 2001.) **2, 2001,** 225;
(2713) O datumima Uskrsa **3, 2001,** 442;

(2714) Akademik Babić na jeronimskoj tribini **3, 2001,** 442;
(2715) Pjesništvo Mladena Jurčića **3, 2001,** 443;
(2716) Stihovi Svedrovićeve *Utjehe* **3, 2001,** 443;
(2717) Predstavljanje jeronimske *Danice* za 2002. **5, 2001,** 870;
(2718) 60. obljetnica smrti Velimira Deželića st. **6, 2001,** 1061;
(2719) Četvrta obljetnica smrti Jurja Lončarevića **6, 2001,** 1062;
(2720) *Majčin rukovet* Ane Marije Leinweber **6, 2001,** 1062;
(2721) *Djetinjstvo u Trnju* Tatjane Vranić Kren **6, 2001,** 1065;
(2722) Marčinkov razgovor sa slikarom Bulićem **1, 2002,** 7;
(2723) Jeronimska večer Višnje Sever **1, 2002,** 7;
(2724) Kardinal Franjo Kuharić (1919. – 2002.) **2, 2002,** 221;
(2725) Lendićevi *Božji kotači* u Zagrebu **2, 2002,** 222;
(2726) Propovijedi sv. Antuna **2, 2002,** 394;
(2727) Jeronimsko društvo u Hrvatskom katoličkom pokretu **3, 2002,** 403;
(2728) Ivan Pavao I. – papa smiješka **3, 2002,** 404;
(2729) Jeronimska izdanja o pučkoj pobožnosti **3, 2002,** 405;
(2730) "Zvijezde" prvaka našega vjerskog novinarstva **3, 2002,** 405-406;
(2731) Predstavljanje Vranjkovićevih *Golgotskih svitanja* **3, 2002,** 406;
(2732) *Zapaljene svijeće* Vere Valčić **6, 2002,** 1025;
(2733) Jeronimska *Danica* 2003. **6, 2002,** 1026;
(2734) Književna večer o Ivanu Pavlu I. **6, 2002,** 1027;
(2735) Predstavljanje *Žene* mons. Sheena **6, 2002,** 1028;
(2736) Predstavljanje Grgecova *Zakona srca* **6, 2002,** 1029;
(2737) Predstavljanje *Otajstvenog portala* **1, 2003,** 6;
(2738) S Haulikom je sve počelo **3, 2003,** 396;
(2739) Predstavljanje jeronimske *Danice* za 2004. **6, 2003,** 981;
(2740) Predavanje o kršćanskoj književnosti **6, 2003,** 982;
(2741) Božji put svete Brigite **1, 2004,** 6;
(2742) Druga Stinissenova knjiga u izdanju HKD-a sv. Jeronima **1, 2004,** 7;
(2743) Stepinčevo u HKD-u sv. Jeronima **2, 2004,** 204-205;
(2744) U znaku Franje Saleškoga **2, 2004,** 205-206;
(2745) Marijanske propovijedi sv. Antuna Padovanskog **2, 2004,** 206;
(2746) O svetoj i svjetovnoj Hrvatskoj **3, 2004,** 428;
(2747) "Dobrota je zaista najveća mudrost" **3, 2004,** 429;
(2748) Konferencije p. Gracijana Biršića **3, 2004,** 432;
(2749) Predstavljena jeronimska "Danica" za 2005. **5, 2004,** 977-978;
(2750) Zanimljiva knjiga Antona Zakarije **6, 2004,** 984-985;
(2751) Lik biskupa Langa **6, 2004,** 985-986;
(2752) Socijalni nauk Crkve i dr. Juraj Šćetinec **6, 2004,** 986-987;
(2753) Predstavljanje Huberove knjige o anđelima **6, 2004,** 988;
(2754) Nova knjiga Tatjane Kren **1, 2005,** 7;
(2755) Zadušnica za pokojne članove HKD-a sv. Jeronima **1, 2005,** 7;
(2756) Stepinčevo na književnoj večeri HKD-a sv. Jeronima **2, 2005,** 225;
(2757) Sv. Ivan Vianney i euharistija **2, 2005,** 226;

(2758) *Križni put* Fultona Sheena **2, 2005,** 226;
(2759) O nadbiskupu Stadleru u HKD-u sv. Jeronima **3, 2005,** 417;
(2760) Hrvatska kultura na internetu **3, 2005,** 417-418;
(2761) S. Lambertina Grgec i Ivan Lacković Croata **3, 2005,** 419;
(2762) Duhovni pisac Wilfrid Stinissen **3, 2005,** 419-420;
(2763) Popularna mariologija Gracijana Biršića **3, 2005,** 420-421;
(2764) *Filotea* sv. Franje Saleškoga **4, 2005,** 641;
(2765) Jeronimska «Danica» za 2006. **6, 2005,** 1025;
(2766) Književna večer o dr. Ljubomiru Marakoviću **6, 2005,** 1026;
(2767) Lik prof. Jurja Lončarevića **6, 2005,** 1027;
(2768) U HKD-u sv. Jeronima o euharistiji **6, 2005,** 1027-1028;
(2769) Misa za članove HKD-a sv. Jeronima **1, 2006,** 6;
(2770) Stepinčevo u HKD-u sv. Jeronima **2, 2006,** 213-214;
(2771) O kardinalu Šeperu u HKD-u sv. Jeronima **2, 2006,** 214-215;
(2772) O «dječjoj poeziji» u HKD-u sv. Jeronima **2, 2006,** 215-216;
(2773) Odjeci hrvatske kulture u svijetu **2, 2006,** 216-217;
(2774) «Zanjihana svijest» Viktorije Futač Kren **3, 2006,** 421;
(2775) Novo izdanje ankete o katoličkoj književnosti **3, 2006,** 421-422;
(2776) Vjera i politika **3, 2006,** 422-423;
(2777) Katolička književnost i Hrvatski katolički pokret **3, 2006,** 423-425;
(2778) Jure Juras (1928. – 2006.) **3, 2006,** 426;
(2779) Nova jeronimska „Danica" **5, 2006,** 838-839;
(2780) Hrvatski dječji roman **6, 2006,** 1060-1061;
(2781) Stota obljetnica HKAD-a «Domagoj» **6, 2006,** 1061-1062;
(2782) Stepinčevo u HKD-u sv. Jeronima **2, 2007,** 236-237;
(2783) O krizi kršćanske kulture **2, 2007,** 237-238;
(2784) Još o Šarićevu prijevodu Biblije **2, 2007,** 238-239;
(2785) Jeronimska tribina o p. Gabriću **2, 2007,** 239-240;
(2786) Sjećanja Ruže Sever-Plešnik **3, 2007,** 451;
(2787) Muka po Mati Marčinku **3, 2007,** 451-452;
(2788) O *Grozdu* na jeronimskoj tribini **3, 2007,** 452;
(2789) Jeronimska "Danica" i kršćanska kultura **6, 2007,** 1033-1034;
(2790) O muškim redovničkim zajednicama **6, 2007,** 1035;

Pr. = GRGEC, Petar ml.
(2791) Sjećanje na kardinala Kuharića **3, 2009,** 568 -569;

PRANJIĆ, Kristina:
(2792) Knjižnica u Usori **3, 2008,** 564-565;

PRIZMIĆ, Vinko:
(2793) Mate Skalonja Rus **2, 2000,** 324-331;

PRODANOVIĆ, Živko:
(2794) *Haiku* **3, 1998,** 568;
(2795) Putovanje raznim stranama **3, 1998,** 569-571;
(2796) Priča sa sjeverne strane **4, 1998,** 753-755;
(2797) *S kamena na kamen* (haiku) **5, 1998,** 977;

(2798) *Haiku* **6, 1998,** 1190;
(2799) Hana **1, 1999,** 113-119;
(2800) *Haiku dani* **2, 1999,** 362;
(2801) *S raznih strana* (haiku) **4, 1999,** 777;
(2802) *Haiku* **5, 1999,** 922;
(2803) *Dječak u vodi* (haiku) **6, 1999,** 1132;
(2804) *Ptice gradom lete* (haiku) **1, 2000,** 83;
(2805) Bila su to čudna i opasna mjesta **5, 2000,** 918-921;
(2806) *Haiku* **1, 2001,** 75;
(2807) *Haiku* **4, 2001,** 687;
(2808) *Snovi i nešto još* (haiku) **3, 2004,** 564;
(2809) *pjesma o čovjeku s uvelim maslačkom u očima; tužaljka za delfinom; nestanak; pjesma o pregaženom* **1, 2005,** 70-72;
(2810) *zrnce po zrnce* (haiku) **4, 2005,** 656;
(2811) *susret u ogledalu; san o snovima; ne brinem; te večeri* **4, 2005,** 725;
(2812) *Hod na prstima* (haiku) **6, 2005,** 1173;
(2813) *tražeći ravnotežu* (haiku) **1, 2006,** 110;
(2814) *ptica izvan sjećanja; kroničar; patience; list; težak dan* **2, 2006,** 326-328;
(2815) *Jedanaest kratkih pjesama i jedan haiku* **4, 2006,** 725-727;
(2816) *Na kraju svega* (haiku) **5, 2006,** 932;
(2817) *u jednoj kutiji* (haiku) **6, 2006,** 1149;
(2818) *svijet je vrlo čudan; bijele lađe; ispod prljavog neba;* **6, 2006,** 1159-1162;
(2819) *lutke; čudni su ti drvoredi; bez osobitog obilježja; srna; nešto o propasti svijeta; iznenadni susret* (haiku) **1, 2007,** 71-74; 140;
(2820) *treperave priče* (haiku) **2, 2007,** 311;
(2821) *nešto o mladosti; što reći putniku; jer oni ne gledaju; ogledalo; s obale* **3, 2007,** 579-581;
(2822) *Haiku* **4, 2007,** 751;
(2823) *tjeskoba; tu stajala je breza* **6, 2007,** 1147-1148;
(2824) *samo riječ; pita me povjetarac; sanjao sam* **1, 2008,** 151-152;
(2825) Priča o pehu; Mrtvopisni životopis **2, 2008,** 281-282;
(2826) *pjesma bez ravnoteže; ljutovrane u protuvrtu; drvored u zelenom krajoliku* **3, 2008,** 475-476;
(2827) *Klepsidra* (haiku) **5, 2008,** 815;
(2828) Kratke proze **6, 2008,** 988-991;
(2829) *Haiku* **1, 2009,** 7;
(2830) Mobitelka; Obala u magli; Ružno jutro; Nepoznati nitko, zauvijek **3, 2009,** 410-411;
(2831) *iza zatvorenih očiju; listajući nenapisano; ponavljam zapisano* **3, 2009,** 441-443;
(2832) *iza zatvorenih očiju; ponavljam zapisano; listajući nenapisano; mala ulična crtica; da ti pamet stane* **4, 2009,** 672-674;
(2833) *Verčernja šetnja* (haiku) **4, 2009,** 738;
(2834) Pas reži, a ja ne znam zašto; U ribnjaku; Na mukama mržnje; Most iznad uvriježene rijeke; Živjeti bez jednog kotača u glavi; Glupo pitanje **5, 2009,** 831-833;
(2835) *Haiku* **6, 2009,** 1037;

PROLIĆ, Ante:
(2836) *Podne; Cvit* **2, 1999,** 326;
PROSENJAK, Božidar:
(2837) Na oštrici dvojbe! (Dina Franin, *Zadnji sokovi ljeta,* izd. Bill Commerce, Zagreb 1999.) **6, 2001,** 1231-1232;
(2838) Evanđelje ljubavi za početak i kraj (Ivan Grljušić: *Pod krošnjom stabla,* pjesme, izd. Laus, Split 2000.) **6, 2004,** 1178-1180;
(2839) U borbi za djetinji stav (Jagoda Marović – Sinti*: Preda srca,* pjesme, izd. Nova stvarnost, Zagreb, 2004) **1, 2005,** 210-212;
(2840) Kome treba Spasitelj? (Vatroslav Halambek, *Za mudro i razumno srce,* razgovori, zd. Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb 2005.) **4, 2005,** 801-802;
(2841) Knjiga koja je prerasla svoju prvotnu nakanu (Branko Pilaš, *Rapršena vrela književnih djela,* Školska knjiga, Zagreb, 2004.) **6, 2005,** 1214-1217;
(2842) Listajući tri knjige pjesama (Nikola Petrović: *Prelistavam život,* pjesme, Itg, Zagreb, 2007.) **4, 2007,** 829-833;
(2843) Mašta kojoj se čudi i san (Vesna Miculinić-Prešnjak: *U poljupcu sunca,* priče za djecu, Rijeka, 2007.) **4, 2008,** 752 -753;
(2844) Vječnost je dobila neoborivo svjedočanstvo (Tomislav Marijan Bilosnić: *Listopad,* izd. Udruga 3000 godina Za dar, Zadar, 2008.) **5, 2008,** 937-939;
(2845) «Nani, nani, drogo moje!» (Katja Matković Mikulčić: *Otočni kalendar,* izd. Gradska knjižnica, Velika Gorica, 2008.) **1, 2009,** 166-167;
PRPIĆ, Tajana:
(2846) Zatvorsko dušobrižništvo u procesu resocijalizacije **6, 2004,** 1066-1074;
PRPIĆ-BRKAC, Davor:
(2847) *Utihnuće; Prostranstvo; Početak; Naslonjen na djedovu ruku* **5, 2000,** 975;
(2848) *U rano svitanje; I na kraju samo prah* **6, 2000,** 1127;
(2849) *Nestvarne kreacije; Zaplave se beskraji; Mirno more* **3, 2005,** 592-594;
PŠAK, Katarina:
(2850) *Pjesme o Dravi* **4, 2000,** 696-697;
PULIĆ, Danijela:
(2851) *Uskrs* **2, 2002,** 235;
PURIĆ, Valentin:
(2852) Hrvatska na udaru kritizera **2, 1998,** 359-363;
(2853) Jakša Kušan, *Bitka za novu Hrvatsku* (izd. Otokar Keršovani, Rijeka 2000.) **3, 2000,** 624-626;
(2854) Postoje li u Hrvatskoj katolički nakladnici i publicisti svjesni svog kršćanskog poslanja i društvene uloge? **1, 2001,** 170-173;
(2855) Dvije neizbježne knjige za političku naobrazbu suvremenog hrvatskog naraštaja (Vatroslav Muvar, *Na izvorima srpskih neistina,* izd. Croatiaprojekt, Zagreb 1999.; *Ante Ciliga. Svjedok najvećih laži dvadesetog stoljeća,* izd. Dora Krupićeva, Zagreb 2001.) **4, 2002,** 813-816;
(2856) Prije nacionalnog programa potrebno se izboriti za neosporavani hrvatski nacionalni identitet **5, 2002,** 985-988;
(2857) Tko to širi mit o stvaranju "velike Hrvatske"? **1, 2005,** 166-168;

(2858) Porazna ocjena hrvatskog novin(ar)stva (Gordana Vilović, *Etički prijepori u Globusu i Nacionalu 1999. – 2000.*, Hrvatska politologija 8, Zagreb 2004.) **1, 2005,** 203-208;
(2859) Koga zanima istina, neka pročita... (Michael Libal, *Njemačka politika i jugoslavenska kriza 1991. – 1992.*, izd. Golden marketing & Tehnička knjiga, Zagreb 2004.) **2, 2005,** 393-400;
(2860) Dojmovi s ruba Svjetskog dana mladeži u Kölnu (16. – 21. kolovoza 2005.) **6, 2005,** 1180-1186;
(2861) Zaboravu oteto (ne)poznato djelo uzorne i mudre hrvatske žene (Katarina Zrinska, *Putni tovaruš*, Zvonimir Bartolić, *Zriniana – triptih*, knjiga 2., Matica hrvatska – ogranak Čakovec, Zrinski Čakovec 2005.) **3, 2006,** 609-613;
(2862) Posljedice novovjekog hrvatskog danka u krvi **4, 2006,** 778-784;
(2863) Otkriva li francuska laička država ponovno vjerske vrednote i vjerničko djelovanje u društvu? **2, 2008,** 354-360;
(2864) Povijest (ni)je učiteljica života **1, 2009,** 150-158;
(2865) Knjiga koja razotkriva i pobija mitove hrvatskih titoista (Pero Simić, *Tito – fenomen stoljeća*, izd. Večernji list, Zagreb 2009.) **4, 2009,** 753-761;

PUST-ŠKRGULJA, Vida:
(2866) Gdje si, Seida? **6, 2004,** 1050-1058;

QUILICI, Folco:
(2866*) Jona i more (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 388-389;

RABAR, Josip Sanko:
(2867) *Okultist* **1, 1998,** 21;
(2868) «Blijedi jahač» **1, 1998,** 160-164;
(2869) *Alkoholičar* **2, 1998,** 241-242;
(2870) Tiho dno trajanja (Gojko Polegubić, *Svjetlost juga*, Matica hrvatska – šibenski ogranak, Šibenik 1996.) **2, 1998,** 385-387;
(2871) *Agnostik* **3, 1998,** 439;
(2872) *Boksač* **4, 1998,** 691;
(2873) *Praznovjerac* **5, 1998,** 874;
(2874) Božićni mjuzikl „Mali suci" (Tekst Krešimir Tičić, glazba Mario Nardelli) **6, 1998,** 1282--1285;
(2875) *Hodočasnik* **4, 1999,** 778;
(2876) Filmska postmoderna vizija raja i pakla ili kako je Vincent Ward spojio romantičnu priču i Dantea (*Ja ću budan sanjati*) **4, 1999,** 823-827;
(2877) *Danas; Danas se ispunilo pismo* **5, 1999,** 880-881;
(2878) Razmišljanje pri gledanju *Stepskog vuka* **6, 1999,** 1223-1228;
(2879) *Užitak i patnja; Sâm* **3, 2000,** 499;
(2880) Križ rođenja i Šimun Mag **3, 2000,** 596-600;
(2881) *Dužnosnici; Budilica* **4, 2000,** 678-679;
(2882) Poezija ljubavi (Gordana Tanger, *Diši na mene*, izd. Hrvatski katolički zbor MI, Zagreb 2000.) **4, 2000,** 811-817;

(2883) *Božićna pjesma* **6, 2001,** 1066;
(2884) *Adventska pjesma* **1, 2002,** 30;
(2885) Poruka filma *Gradanin Kane* Orsona Wellesa **1, 2002,** 173-175;
(2886) Poetska molitva Marija Bilića (Duhovni aspekt Bilićeva pjevanja) **1, 2002,** 205-208;
(2887) Učlanjenje u generaciju grobara (izvadak iz dnevnika) **2, 2002,** 285-294;
(2888) *Molitve s ruba: Inkvizitor* **2, 2002,** 295-296;
(2889) Molitve s ruba: *Osudenik na smrt* **3, 2002,** 433;
(2890) Molitve s ruba: *Kičer* **1, 2003,** 27;
(2891) *Bogataš; Doušnik* **2, 2003,** 241-242; 256;
(2892) *Andeli u gostima; priča o Dorothy Day* (američki igrani film, režija: Michael Ray Rhodes) **2, 2003,** 360-362;
(2893) Meditacije Ljubice Štromar (*Zagrebački krokiji*, vlastita naklada, Zagreb 2001.) **2, 2003,** 378-382;
(2894) *Hrvatska* **3, 2003,** 423;
(2895) *Toma* i *Juda* – filmovi Kristove muke i uskrsnuća (režija: Raffaele Mertes) **3, 2003,** 549-553;
(2896) *Moltiva s ruba: Intelektualac* **4, 2003,** 605-607;
(2897) Coppolin film *Drakula* **4, 2003,** 715-716;
(2898) Čežnja za nebom (*O pjesništvu Ive Čuvalo*) **5, 2003,** 780-794;
(2899) *Ključar nuklearne apokalipse; Marginalac* **5, 2003,** 795-799;
(2900) Razlozi vjere Vlade Gotovca **6, 2003,** 1017-1024;
(2901) *Anarhist; Bludnica* **6, 2003,** 1052-1054;
(2902) *Mistik* **1, 2004,** 22-27;
(2903) Isusovi darovi (Božidar Petrač i Ivan Vitez: *Isusovi darovi, vjeronaučna slikovnica*, izd. Alfa, Zagreb, 2003.) **1, 2004,** 183-187;
(2904) *Narkoman* **1, 2005,** 84-87;
(2905) Pečuh: alter ego Zagreba **1, 2005,** 88-92;
(2906) *Mučitelj* **2, 2005,** 295;
(2907) Vlak **2, 2005,** 296-298;
(2908) *Dijete* **3, 2005,** 514-515;
(2909) *Zagreb živi s Titom* (dokumentarni film Lordana Zafranovića, 1980.) **4, 2005,** 778-782;
(2910) Renesansa animacije u Hrvatskoj **4, 2006,** 788-791;
(2911) 17. Animafest – Svjetski festival animiranog filma u Zagrebu **4, 2006,** 791-796;
(2912) *Političar* **5, 2006,** 840-841;
(2913) 15. dani hrvatskog filma **5, 2006,** 1013-1019;
(2914) Kriminal, smrt i komunistički totalitarizam (Zagrebački filmski festival 2006.) **6, 2006,** 1243-1253;
(2915) *Bogataš* **1, 2007,** 30-31;
(2916) Film o ljubavi koja transcendira svijet (*Vječni sjaj bezgrešnog uma*) **1, 2007,** 165-169;
(2917) Od čistog dokumenta do fantastike *(ZagrebDox – Drugi »Međunarodni festival dokumentarnog filma«)* **1, 2007,** 169-176;
(2918) *Paranoik* **2, 2007,** 281-284;
(2919) ZagrebDox 2007. (Treći Međunarodni festival dokumentarnog filma) **2, 2007,** 394-410;

(2920) Proživljena tajna života i smrti (Ivan Babić, pjesnik konačnosti i onostranosti) **3, 2007,** 533-547;
(2921) *Feministica* **3, 2007,** 561-562;
(2922) Izvrsni dokumentarci i pobjeda Babaje (16. *Dani hrvatskog filma*) **4, 2007,** 803-820;
(2923) Mračni krajolik nade (*O filmu* Put lubenica) **5, 2007,** 990-992;
(2924) *Obojeni* **5, 2007,** 935-936;
(2925) *Plaćeni ubojica* **4, 2007,** 766-768;
(2926) Kako shvatiti Zapad? **4, 2007,** 792-795;
(2927) *Matrix* **4, 2008,** 645-656;

RABATTI, Ilaria:
(2928) ... Slavenski notes (autor prijevoda Tvrtko Klarić) **3, 2000,** 447-455;

RADELJ, Petar Marija:
(2929) Jedna stranputica povijesti hrvatske estetike **2, 2002,** 360-366;

RADIĆ, Ivana:
(2930) *Njihalo života; Zlatna pjesma; Zašto; Kako dočekati jesen* **2, 1998,** 242; 266; 331;
(2931) *Jesenja slika* **3, 1998,** 501;
(2932) *Jesenje misli; U proljetnoj noći* **4, 1998,** 770;
(2933) *Kiša* **5, 1998,** 924;
(2934) *Svetom Ocu Ivanu Pavlu II.* **6, 1998,** 1097;
(2935) *Sumnja* **1, 1999,** 7;
(2936) *Svila* **2, 1999,** 276;
(2937) *Vijenac pjesama: Prsten* (I., II., III.) **3, 1999,** 474;
(2938) *Čedu iz 1950; Vijenac pjesama* (IV. – V.) **4, 1999,** 669; 713;
(2939) *Sonet tebi; U vječnom krugu; Tuga – početak sreće* **1, 2000,** 76; 142;
(2940) *I tako svakog dana; U proljetnoj noći* 2, 2000, 254;
(2941) *Mala lipanjska slika* **4, 2000,** 772;
(2942) *Trakošćan* **2, 2001,** 356;
(2943) *Magla* **4, 2001,** 752;
(2944) *Sjećanje na Marija; Kiša* **5, 2001,** 949;
(2945) *Polnoćka* **6, 2001,** 1063;
(2946) *Ravnodušnost* **1, 2002,** 44;
(2947) *Zlatna pjesma; Kalendar praznina* **2, 2002,** 241;
(2948) *Mladom proljeću; U spomen Griču* **3, 2002,** 464;
(2949) *Tihi trenuci* **6, 2002,** 1103;
(2950) *Noć prije odlaska; Kiša* **1, 2003,** 88; 96;
(2951) *Proljeće* **3, 2003,** 499;
(2952) *Ne znam što voliš; Srodnost* **4, 2003,** 583-584;
(2953) *Velečasni Vilim Cecelja* **5, 2003,** 847;
(2954) *Živica* **4, 2005,** 747;
(2955) *Mrtvu ocu* **5, 2006,** 975;

RADIĆ, Milan:
(2956) *Franjo Asiški* **1, 1998,** 93;
(2957) *Nova pjesma starom gradu* **2, 1998,** 274;

(2958) *Masline; Blagdan popodne; Jutro* **3, 1998,** 490; 501;
(2959) *Putovanje* **4, 1998,** 773;
(2960) *Korijenje u plamenu* **5, 1998,** 924;
(2961) *Smreke uz more* **6, 1998,** 1197;
(2962) *Bura* **1, 1999,** 7;
(2963) *Svibanjski protesti* **2, 1999,** 276;
(2964) *Kućna čistačica* **3, 1999,** 474;
(2965) *Svjetionik* **4, 1999,** 750;
(2966) *Hrastovički sin; Ivani za prvi rođendan sina* **5, 1999,** 869; 927;
(2967) *Žena u plavom; Brijeg za nebo* **1, 2000,** 131;
(2968) *Riznica hrvatske riječi; Mjesečina* **2, 2000,** 275;
(2969) *Vedrina* **4, 2000,** 756;
(2970) *Vidljivi i nevidljivi teret* **2, 2001,** 356;
(2971) *Slavonska zlatom izvezena; Konavoka* **4, 2001,** 719; 752;
(2972) *Isusu za rođendan* **6, 2001,** 1063;
(2973) *Prastara uskrsna pjesma* **2, 2002,** 269;
(2974) *Pjesnik ljepote i tišine; Šestine* **2, 2002,** 314;
(2975) *Posavski prozor; Petrinjčica* **3, 2002,** 442; 448;
(2976) *Smiješak jutra* **6, 2002,** 1103;
(2977) *Čitanje* **1, 2003,** 46;
(2978) *Berba; Iskreni ćao* **2, 2003,** 297;
(2979) *Jedan jablan; Brige* **3, 2003,** 499;
(2980) *Pjesma duši Vilima Cecelje* **5, 2003,** 848;
(2981) *Drvene jasle* **6, 2004,** 989;
(2982) *Slušam tišinu* **5, 2006,** 951;
(2983) *Seoski Badnjak* **6, 2007,** 1155;
(2984) *Šuma spava* **6, 2009,** 1100;

RADOŠ, Nikica:
(2985) Tako je govorio Herkov **6, 2000,** 1166-1171;
(2986) Satkani od zvjezdane prašine **2, 2001,** 324-330;
(2987) Slučaj života **6, 2001,** 1105-1110;
(2988) Zlatna nit povijesti Hrvata **6, 2004,** 1133-1139;

RADOVANČEVIĆ, Ljubomir:
(2989) Začudna mnogojezična zbirka (Zijad Duraković, FIAT LUX, zbirka pjesama, izd. C. T. Poslovne informacije, Zagreb 2004.) **2, 2005,** 400-402;

RADOVANOVIĆ, Tatjana:
(2990) *Prostori i međuprostori* **2, 1998,** 335;
(2991) *Vrtnja; Želja* **3, 1998,** 514; 535;
(2992) *Djeca rata; Prozaična pjesma* **4, 1998,** 655;
(2993) *Gomile* **2, 1999,** 248;
(2994) *Osvještenje* **5, 1999,** 960;

RAJČIĆ, Dragica:
(2995) *Kad kuća bude gotova; Vukovar '91.; Kad mi se jezik* **1, 2004,** 99;

RALBOVSZKY, Anica:
(2996) *Čega je bilo u jabuci?* **2, 1999,** 298;
RAMLJAK, Ivan Ićan:
(2997) Igranje žandara u Jozinoj krčmi **1, 2001,** 103-108;
RATZINGER, Joseph:
(2998) Nebo (s engleskoga preveo i priredio Mladen Jurčić) **6, 2008,** 967-981;
(2999) Smrt i besmrtnost (s engleskoga preveo i priredio Mladen Jurčić) **5, 2009,** 877-886;
REBIĆ, I. P. = GRGEC, Radovan:
(3000) Trg žrtava fašizma **2, 2000,** 385;
REBOK, Juraj:
(3001) Sjećanje na neke ljude i događaje iz NDH **2, 2000,** 289-297;
(3002) Sjećanje na neke ljude i događaje iz NDH (II.) **3, 2000,** 526-537;
RELKOVIĆ, Ivica:
(3003) O 'trostrukoj ulozi Ljiljane Šop' **6, 2004,** 1127-1129;
REM, Vladimir:
(3004) Slavonska periodika od početka do danas **4, 2008,** 696-707;
(3005) Zavičajni folklor i hrvatska književnost **5, 2008,** 884-892;
(3006) Raspjevana Slavonija **6, 2008,** 1059-1064;
(3007) Politika i kultura kao glavna obilježja starijeg slavonskobrodskog novinstva **2, 2009,** 329-333;
(3008) Slavonskobrodski tisak i novinstvo u Slavoniji **6, 2009,** 1101-1109;
REMETA, Zvonimir:
(3009) Hiba (autor napomene: Ivo Balentović) **5, 1999,** 978-986;
(3010) Najprije majka **2, 2003,** 203-208.
REMETIN, Keti:
(3011) Slijedi me **3, 1998,** 498-500;
(3012) *Na tvoju riječ* **3, 1998,** 506;
(3013) Trag u oku **4, 2008,** 672 -676;
(3014) Jedanaeste godine **5, 2008,** 849-853;
RENDIĆ, Smiljana:
(3015) Mon Église... **4, 2002,** 764-781;
(3016) Iz pisama Radovanu Grgecu **3, 2005,** 454-495;
REPAR, Primož:
(3017) Križarstvo i Edvard Kocbek (I.) (sa slovenskoga prevela: Vida Pust-Škrgulja) **5, 2004,** 819-836;
(3018) Križarstvo i Edvard Kocbek (II.) (sa slovenskoga prevela: Vida Pust-Škrgulja) **6, 2004,** 1023-1048;
(3019) Križarstvo i Edvard Kocbek (III.) (sa slovenskoga prevela: Vida Pust-Škrgulja) **1, 2005,** 48-69;
(3020) Ostavio nas je Miklavž Ocepek (sa slovenskoga preveo Tvrtko Klarić) **3, 2005,** 430-431;
R. G. = GRGEC, Radovan:
(3021) Hrvoslav Ban (1924. – 2000.) **3, 2000,** 421;
(3022) Prof. Josip Velebit (1911. – 2000.) **3, 2000,** 421;

(3023) Dr. Lav Znidarčić (1918. – 2001.) **1, 2002,** 5-6;
(3024) Ivan Merz: *Ljubav i čistoća* (Priredio Božidar Nagy, izdao FTI, Zagreb 2002.) **3, 2002,** 575-576;
(3025) Prof. Grgo Pejnović (1915. – 2002.) **4, 2002,** 621;
(3026) Nevenka Bakoš (1926. – 2002.) **5, 2002,** 839;
RICOV, Joja:
(3027) Orfejska zrelost (Mile Klarić, *Suza za najljepšu*) **2, 1998,** 399-402;
(3028) Duška Crmarić-Salečić: Čestica živa Amputirane **3, 2000,** 561-562;
(3029) Milada Lipćíková – metafizički simbolizam **1, 2001,** 181-182;
(3030) Mukopoj Imothae Rvatâ (pribilješke uz Kljenkov "Zavjet") **3, 2001,** 472-479;
RISTIĆ-MEMIŠEVIĆ, Stanka:
(3031) *Balada o lišću* **1, 2001,** 57;
ROGIN, Josip:
(3032) Krombi kaput moje mladosti **1, 1998,** 124-125;
(3033) Pištoljubac Dragec **4, 1998,** 771-772;
(3034) Lamentacije gospodina Iceka **5, 1998,** 972-976;
(3035) Čovjek koji je volio dalekovode **6, 1998,** 1219-1221;
(3036) Pismoznanci i drmatori **3, 2000,** 583-585;
(3037) Zadnji Božić u kuriji Katarine Zrinske u selu Zrinščini **6, 2009,** 1009-1012;
ROMICH, Vjekoslav:
(3038) *Poklonstvo sjenama* **4, 2007,** 697;
(3039) *Sve se kreće STABLA stoje i dišu* (*haiku*) **1, 2008,** 142;
RONCHEY, Silvia:
(3040) Password (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 386-387;
ROSANDIĆ, Dragutin:
(3041) Zavičajna lička proza Jure Peršića, **1, 1999,** 206;
(3042) Jezična praksa u jezikoslovnom zrcalu (Stjepko Težak, *Hrvatski naš (ne)zaboravljeni*, izd. Tipex, Zagreb 1999.) **1, 2000,** 208-211;
ROSITO, Massimiliano Giuseppe:
(3043) Narudžba i sloboda nadahnuća (autor prijevoda: Tvrtko Klarić) **2, 2000,** 244-246;
ROŠČIĆ, Maja:
(3044) *U sjeni križa* **4, 2008,** 616;
ROŽANEC, Marjan:
(3045) *Jesenska meditacija; Tuđin; Budi to što jesi!* – (sa slovenskog izvornika preveo Tvrtko Klarić) **5, 2004,** 817-818;
ROŽANKOVIĆ, Iva:
(3046) *Pod okriljem snova* **2, 1998,** 276;
(3047) *Pjesma tišine* **6, 1998,** 1269;
RUKAVINA, Tomo:
(3048) *Palatin u sumraku* **1, 2006,** 94;
RUNJE, Petar:
(3049) Staroslavenski misal pisan latinicom u srednjem vijeku **3, 2003,** 493-494;
(3050) Inkunabule (tiskane knjige) u rukama zadarskih glagoljaša **4, 2003,** 643-645;
(3051) Škola i skriptorij u Sv. Mariji u Zadru **4, 2004,** 716-719;

RUPČIĆ, Grga:
(3052) Ispaćeni, ali uspravni (Klara Polak-Poljarević, *Svi moji gradovi*, izd. Senjsko književno ognjište, Senj 1997.) **2, 1998,** 412-415;
(3053) U potrazi za identitetom (Milan Krmpotić, *Osmi patuljak*, izd. Otokar Keršovani, Rijeka 1997.) **3, 1998,** 614-616;
(3054) Poezija srodnih srdaca (Nina Novak, *Srce u zalog dajem*, izd. Senjsko književno ognjište, Senj 1998.) **5, 1998,** 1062-1065;
(3055) Okvir za uspomene **1, 1999,** 87-90;
(3056) Utjeha zvijezda **3, 1999,** 513-517;
(3057) Prepoznavanje dubine (Zoran Kršul, *Vrijeme koje ti je potrebno da skončaš*, izd. Pučko otvoreno učilište „Dr. Ante Starčević", Gospić 1999.) **1, 2000,** 211-212;
(3058) Mamuran od čarolije (Miroslav Zdunić, rukovet pjesama) 1, 2000, 213;
(3059) Lika za početnike (Marko Čuljat, *Lika priča ljepotom*, izd. Lika press NIO, Gospić 1999.) **1, 2000,** 214;
(3060) Opojnost naracije (Ivan Ićan Ramljak, *Trogodišnje putovanje*, izd. Alfa, Zagreb 1999.) **1, 2000,** 214-216;
(3061) Rosandić – Gospiću 4, 2000, 805-806;
(3062) Fantazija za Amaliju (Amalija Zoričić, *Vrutak vruće lave*, izd. Senjsko književno ognjište, Senj 2000.) **6, 2000,** 1250-1252;
(3063) Raseljena osamljenost (Rajko Glibo, *Dozivke*, izd. Riječ, Vinkovci) **1, 2002,** 199-203;
(3064) Dva značajna jubileja **6, 2002,** 1086-1089;
(3065) Gnijezda sumornosti (Rajko Glibo, *Sneni proplamsaji*, izd. Ekološki glasnik, Zagreb 2003.) **4, 2003,** 733-736;
(3066) Ovedrine Rajka Glibe (*Moj Megido*, izd. Alfa, Zagreb) **5, 2003,** 964-967;
(3067) Kronologija patnje (Pavao Račić: *Ličani*, istiniti roman o obitelji Račić, izd. Naklada P. P. Pavičić, Zagreb 2004.) **3, 2004,** 596-599;
(3068) *Pjesma* **6, 2005,** 1152;
(3069) *Portret Ličanina* **2, 2006,** 349;
(3070) Da se ne zaboravi (Milan Marušić: *Žrtve komunističkog zlodjela u Zagrebu, svibnja 1945.*) **1, 2007,** 204-207;
(3071) *Kiša ili suze; Što me sili* **2, 2007,** 371;
(3072) Usklađena tišina (Klara Polak-Poljarević, *Kradem ti se u večeri*, Društvo pisaca HNKJŽ Mostar) **6, 2007,** 1199-1201;
(3073) *Ispovijed riječi* **5, 2008,** 806;
RUSSELL, Jeffrey Burton
(3074) Zagubljeni raj (preveo i priredio Mladen Jurčić) **1, 2009,** 8-24;
RUŠINOVIĆ, Jakov:
(3075) *Nokturno* **1, 2001,** 144;

SABOLEK, Leona:
(3076) Nova hrvatska izdanja u Madžarskoj **4, 1998,** 836;
(3077) Hrvatski kalendari (*Hrvatski kalendar* i *Kalendar svetoga Ante* za 2009.) **2, 1999,** 407;
(3078) San o svijetu (Nenad Radanović, *Između neba i zemlje*, izd. Hrvatsko društvo za znanost i umjetnost) **6, 1999,** 1245-1246;
(3079) Riječi životoka (Fra Ljubo Hrgić, *Posljednji krug*, izd. Svjetlo riječi, Sarajevo 1999.) **6, 1999,** 1246-1247;
SAINT PIERRE, Michel de:
(3080) Muke velečasnog Delancea (Ulomak romana – uvod i prijevod: Krešimir Veselić) **1, 2006,** 95-100;
SAMARDŽIJA, Marija:
(3081) Živjelo slikarstvo! (Mato Marčinko, *Posmrtni razgovor sa slikarom Brunom Bulićem*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2001.) **4, 2002,** 825-826;
SANČEVIĆ, Zdravko:
(3082) Diplomat Agostino Casaroli, kard. Franjo Šeper i hrvatski katolički puk Božji **4, 2002,** 755-763;
(3083) Otvoreni hrvatski martirologij i općinstvo svetih **1, 2006,** 125-137;
SANDBURG, Carl:
(3084) *Dvoje; Košulja; Gumbi; Šapat u poljskoj bolnici* (odabrao i preveo Tomica Bajsić) **4, 2002,** 667-668;
SARKOTIĆ, Slavica:
(3085) *Ponedjeljkom u očekivanju Franje Asiškog; Budi opet dječak* **2, 2009,** 234-235; 263;
(3086) *Jezik mog naroda* **3, 2009,** 514-515;
(3087) *Vrata od anđelâ; Sličnosti u ovoj blagoj jeseni* **5, 2009,** 925-926;
SARZI, Roberto:
(3088) Sudjelovanje Hrvata u prevratničkom petodnevlju (autor prijevoda Tvrtko Klarić) **4, 2001,** 688-691;
(3089) Sužanj u Mantovi - Andreas Hofer (autor prijevoda Tvrtko Klarić) **5, 2001,** 879-880;
SAX, Ljerka:
(3090) *Nježnoj Slavi Raškaj* **5, 2006,** 963;
SAX, Smiljka:
(3091) *Našoj katedrali* **1, 1998,** 60;
(3092) Sjećanje na izložbu «Biedermeier u Hrvatskoj» **1, 1998,** 158-160;
(3093) *Moji snovi* 2, 1998, 295;
(3094) Na blagdan Presveta Srca Isusova i uz godinu Duha Svetoga **4, 1998,** 682;
(3095) *Mom Zagrebu* **4, 1999,** 705;
(3096) *Isus: "Treba sve dovesti k meni!"* **1, 2000,** 156;
(3097) *Moj odlazak* 3, 2000, 563;
(3098) *Mojoj praprabaki Pauli iz Slovačke* **6, 2002,** 1085;
SCAPARRO, Fulvio:
(3099) Djeca, Pinokio i Petar Pan (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 393-394;
SCHEFFCZYK, Leo:
(3100) Crkva kao *Communio* (autor prijevoda: Krešimir Veselić) **2, 2006,** 223-236;
SCHIFFLER, Ljerka:
(3101) *Hortulus animae* **3, 2009,** 398-399;
SEKULIĆ, Ante:
(3102) Podgora naša, opjevana i oplakana **6, 2002,** 1179-1181;

SEMERAD, I. :
(3102*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;
SENTE, Anica Slavka:
(3103) Pregled orguljarskog zanatstva u Hrvatskoj **2, 2003,** 284-288;
(3104) Povijesni razvoj orgulja, "kraljice instrumenata" **1, 2004,** 88-91;
(3105) S. Anđela Rukavina (Dominikanka) **2, 2009,** 317-328;
SESAR, Ivana:
(3106) Poezija Tomislava Dorotića **3, 2007,** 506-528;
SEVER, Višnja:
(3107) *Pred odlazak u Jajce* **1, 1998,** 99;
(3108) *Ocu; Motrim sjaj zvijezda; Bez povratka* **3, 1998,** 477; 514;
(3109) *Na ušću rijeke; 1998. intendantu osječkog kazališta g. Željku Čagalju; Fenix 1997.* **4, 1998,** 780; 787;
(3110) *Na Dušni dan 1947.* **5, 1998,** 971;
(3111) *Susreti* (waka) **4, 1999,** 663;
(3112) *Conclusio* **3, 2001,** 512;
(3113) *Iskušenje* **4, 2001,** 780;
(3114) *Mami* **5, 2002,** 871;
(3115) *Do viđenja* **6, 2004,** 1104;
(3116) *Oproštaj* **3, 2006,** 555;
SEVER-PLEŠNIK, Ruža:
(3117) *Isto kao i lani* **1, 1998,** 123;
(3118) *Hvala Ti, Bože!* **5, 1998,** 971;
(3119) *Dvije sestre* **6, 1998,** 1185;
(3120) *Pisma tati* **1, 2000,** 71;
(3121) *Moja seka Višnja* 1, 2005, 144-145;
SHIGEMOTO, Yasuhiko:
(3122) *Haiku o Hirošimi* (s engleskoga preveo Tomislav Maretić) **6, 1999,** 1107;
SIERRA, Javier:
(3123) Italija: Sputnik u sedamnaestom stoljeću?; Kronovizor (sa španjolskog izvornika preveo i priredio Jerko Grgec) **2, 2008,** 267-277;
SIKIRIĆ, Krsto:
(3124) Sjećanje na bleiburšku tragediju **5, 2003,** 931-939;
SILAJ, Kristina:
(3125) *Plava piroda* (Emotivna duga Dine Franin) **2, 2003,** 382-383;
SINOVČIĆ, Marko:
(3126) *Šimun – Petar* **1, 2006,** 27;
SIVRIĆ, Ivan:
(3127) O junacima i svecima (Miljenko Stojić, *Ne dirajte bijelog labuda*, izd. FRAM-ZIRAL
(3128) Naklada K. Krešimir, Mostar-Zagreb, 2005.) **1, 2006,** 195-197;
SKENDEROVIĆ, Bruno:
(3129) Formiranje nacionalne svijesti kod Bunjevaca u Bačkoj **3, 1998,** 478-490;
(3130) Povijest hrvatskoga školstva u suvremenoj Mađarskoj (Marina Mandić, *Naša gimnazija*, izd. Nemzeti könyvkiadó, Budimpešta 1996.) **3, 1998,** 618;

SKOPAL, Ranko:
(3131) Prvo usahnuće zime (Kratak /p/ogled na zbirku *Zadnji sokovi ljeta* Dine Franin) **6, 2004,** 1180-1181;
SLADEK, Mirko:
(3132) Prevedena autobiografija znamenitog isusovca (Autobiografija isusovca Bartola Kašića u prijevodu i izvorniku, s latinskoga preveo Vladimir Horvat, D.I., izd. Školska knjiga, Zagreb, 2006.) **4, 2007,** 835-837;
SLADIĆ, I. :
(3132*) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;
SLAMNIG, Svevlad:
(3133) Žetva dosljedna pjesnika (*o novoj zbirci pjesama* Blage Vrankića) **1, 1998,** 173-174;
(3134) Novska – najzahvalnija životna postaja hrvatskoga prosvjetitelja Luke Ilića Oriovčanina (Luka Ilić Oriovčanin, *Narodni slavonski običaji*, reprint, Gradsko poglavarstvo grada Novske, 1997.) **1, 1998,** 185-187;
(3135) Izvor i uvjet smisla (Mladen Jurčić, *Bitka za smisao*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 1997.) **1, 1998,** 192-193;
(3136) Suvremena hrvatska kulturna plovidba treba svjetionike (1. knjiga *Sabranih djela* Vinka Kosa, Matica hrvatska, Čakovec 1997.) **1, 1998,** 193-196;
(3136*) Uzorno, poletno i plemenito govorništvo (Tomo Vereš, *Sveti Vlaho i Dubrovnik*, izd. Nova stvarnost, Zagreb 1998.) **3, 1998,** 596-597;
(3137) Studija o Jakovu Majnariću i njegovoj romanci (Ivan Brajdić, *Jakov Majnarić, pjesnik romance „Na te mislim"*, izd. Matica hrvatska, Delnice 1998.) 4, 1998, 823;
(3138) Zapis o hrvatskoj naivi **5, 1998,** 1045-1046;
(3139) Na crti borbe za hrvatski identitet (*Osvit*, br. 1-2, 1998., Mostar) **6, 1998,** 1297-1299;
(3140) Vrijedna likovna izložba u sklopu proslave srebrnoga jubileja HKM Hanau **2, 1999,** 391-392;
SLATINEK, Stanko:
(3141) Josip Botteri Dini u [mariborskoj] galeriji *Ars sacra* (preveo Tvrtko Klarić) **1, 2002,** 171-173;
SLIPAC, Drago:
(3142) *Zaljubljenički jezik* Josipa Jakova Planinića **1, 2003,** 180-181;
SLOMŠEK, Anton Martin:
(3143) Pjesme; Basne; Mudre izreke (preveo sa slovenskoga Božidar Brezinščak Bagola) **5, 1999,** 861-865;
SMERDEL, Ton:
(3144) Rukovet novolatinskih pjesama (s latinskoga prepjevao Mato Marčinko) **5, 1999,** 870;
(3145) Tri pjesme (s latinskog prepjevao Mato Marčinko) **1, 2008,** 18-19;
SMITH, Huston:
(3146) Osobitosti i razlike u kršćanstvu (s engleskoga preveo: Matej Jeličić) **5, 2000,** 884-897;
SMRK-HABAZIN, Ana:
(3147) *Semantički credo* **3, 2007,** 548;
(3148) Bogatstvo malene pjesme (Dina Franin, *U dašku vjetra / In the Breath of the Wind*, izd. Hrvatski književni krug, Zagreb, 2006.) **3, 2007,** 643-644;
(3149) *Duhu Svetomu* **4, 2007,** 746;

(3150) *U prolasku mir...: Misao; Tragaocu* **1, 1008,** 104-106;

SOCCI, Antonio:

(3151) Herojsko suočavanje s klaonicom povijesti (s talijanskoga preveo i priredio Ante Gradiška) **3, 2008,** 532 -534;

SOLOMONOVIĆ, Zvjezdana:

(3152) *Pred vratima života* **2, 2001,** 348-352;

SOLŽENJICIN, Aleksandar:

(3153) Kako je komunizam ugušio Rusiju? (s francuskoga preveo Ante Gradiška) **2, 2006,** 299-306;

SOLJAČIĆ, Ivo:

(3154) Izgnanici **3, 1999,** 596-597;

(3155) Primanje počasnih članova u HKDPD (= Hrvatsko katoličko društvo prosvjetnih djelatnika) **1, 2003,** 170-171;

(3156) National Geographic Society i Haški sud **4, 2003,** 694-701;

(3157) *Da mi je Tebe, ljubavi moja* **2, 2004,** 337;

(3158) Pogled na Priču o izgubljenom sinu **1, 2006,** 102-105;

SOVIĆ, Ivan:

(3159) Stjepko Težak (1926. – 2006.) **1, 2007,** 176;

(3160) Knjiga o hrvatskoj crkvenoj i povijesnoj baštini pavlinskoga reda u Garić-gradu i naseljima Moslavačkoga gorja (Ruža Lenac-Brleković, *Spomenar garićkim pavlinima*, izdavač Merkur MGM, Sisak 2008.) **2, 2009,** 363-367;

SPAEMANN, Robert:

(3161) Europska kultura i banalni nihilizam ili Jedinstvo mita, kulta i etosa (s njemačkog izvornika preveo Krešimir Veselić) **4, 2006,** 690-697;

SPIEKER, Manfred:

(3162) Okvir za uspješan život (s njemačkoga preveo Juraj Planinc) **2, 2007,** 355-361;

STAHULJAK-CHYTIL, Višnja:

(3163) Moj prvi susret sa Slovačkom **4, 2002,** 662-664;

STANČIĆ JAKOVLJEVIĆ, Vera:

(3164) Savjeti kćeri **2, 1999,** 328-329;

(3165) *Nije teorija* **3, 1999,** 479;

STANIĆ, Anto:

(3166) Majka i otac u knjizi pjesničke ljubavi (Ivo Mijo Andrić, Atif Kujundžić, Velimir Milošević: *Majci, ocu i životu*, izd. NIK "Kujundžić" i "Of-set", Tuzla 2004.) **3, 2004,** 594-595;

STANIĆ, Josip Stanios:

(3167) *Smrt i anđeo* **1, 2002,** 52-53;

(3168) *Kunj hrvatskog pjesnika* **2, 2002,** 271-272;

(3169) *I taj sam posao obavio* **5, 2003,** 878-879;

(3170) *Uzaludne godine* **3, 2004,** 473-474;

(3171) *Uvijek kad sunce zalazi* **4, 2004,** 715;

(3172) *Tamo gdje prolaze vlakovi* **5, 2004,** 879;

(3173) *Kad snijeg pada vide se daljine* **6, 2004,** 996-998;

(3174) *Duša domovine; S brda zovuć gluhu dolinu* **1, 2005,** 46-47;

(3175) *Davno u našoj drvenjari; Petrinjski divlji golub; Koraci; Suncokreti; Put od Križa do Petrinje* **5, 2005,** 859; 899-900;

(3176) *Potok; Svi sveti; Bosna i stećci* **6, 2005,** 1040-1041;

(3177) *Svećenje kućâ; Mr. Joso, moj djed kad se vratio iz Amerike; Čekajući na prijelazu kod raspela* **1, 2006,** 58-59;

(3178) *Po tudini; Zaogrnut u jesen; Kroejša* **2, 2006,** 246-249;

(3179) *Starac s jednim zubom, i sa psom, iz Liechtensteina* **3, 2006,** 493;

(3180) *Preko brda* **5, 2006,** 962;

(3181) *Stari sivi vlak iz magle; Preko rijeke u zlo vrijeme; Na jednom brdu, u duševnoj bolnici* **2, 2007,** 344-346;

(3182) *Prazni dani; Majka kupuje djetetu iznošen kaput* **1, 2008,** 48-49;

(3183) *Nespokojan na sedam brežuljaka; Zubi* **5, 2009,** 903-904;

STANTIĆ, Ante:

(3184) Značajna knjiga o Ivanu Merzu (Fabijan Veraja, *Ivan Merz pioniere dell'Azione cattolica in Croazia /1896. – 1928./*, izd. Libreria Editrice Vaticana) **1, 2001,** 194-197;

STARČEVIĆ, Ante:

(3185) *Ljeto* **5, 1998,** 1003;

(3186) *Monument* **6, 1998,** 1174;

(3187) *Izložba* **4, 1999,** 774;

(3188) *Šešir* **2, 2001,** 366;

(3189) *Lubenice* **5, 2001,** 931;

(3190) Likoslovlja po Ricovu (Joja Ricov, *Likoslovlja*, izd. Matica hrvatska, Kali 2001.) **2, 2002,** 380-381;

(3191) Vladimir Filakovac – slikar (1892. – 1972.) **6, 2002,** 1090-1092;

(3192) Ernestinovo **6, 2004,** 1102-1103;

(3193) Ivan Meštrović stigao u Zagreb! **3, 2005,** 576-577;

STARČEVIĆ, Ivo:

(3194) *Križ na sebe* **4, 2007,** 717-718;

(3195) *Kafić onkraj boilnice* **6, 2008,** 1129;

STARČEVIĆ, Marija:

(3196) Uz 50. godišnjicu smrti prof. Ive Jurasa (14. 12. 1948.) **6, 1998,** 1121-1124;

STARČEVIĆ-KAPETANOVIĆ, Nevenka:

(3197) *Spoznaja* **1, 1998,** 35;

(3198) *Nakon očišćenja; Najvjernijem* **5, 1998,** 920;

(3199) *List iz bakina dnevnika* **6, 1998,** 1184;

(3200) *Ponad grada; U najljepšem zagrebačkom perivoju* **1, 1999,** 42; 52;

(3201) *Postignuće; Svim mojim ljubavima* **2, 1999,** 341;

(3202) *Pozdrav Praizvoru* **4, 1999,** 704;

(3203) *Molba* **6, 1999,** 1209;

(3204) *Haiku* **2, 2000,** 320;

(3205) *Sjedinjenje I; Bogotvorje* **3, 2000,** 512; 575;

(3206) *Haiku* **3, 2001,** 529;

STEIN, Edith:
(3207) Iz života jedne židovske obitelji (s njemačkoga preveo i uvodnu riječ napisao Krešimir Veselić) **1, 2007,** 24-29;
(3208) Iz života jedne židovske obitelji – *nastavak* (s njemačkoga preveo Krešimir Veselić) **2, 2007,** 319-336;
(3209) Iz obiteljske povijesti – Dvije najmlađe (s njemačkog izvornika preveo Jozo Mršić) **5, 2009,** 795-808;
(3210) Pismo papi Piju XI. (s njemačkog izvornika preveo Perica Grgec) **6, 2009,** 999-1000;
STIPČEVIĆ, Aleksandar:
(3211) Iadertina ecclesiastica (Petar Dujam Munzani, *Pastirska pisma*. Priredio Pavao Galić. Zadar: Dr. Pavao Galić, 2007.) **5, 2008,** 936;
STIPKOVIĆ, Franko:
(3212) Križ nad gromačom **4, 2000,** 732-748;
(3213) Krunica **5, 2001,** 999-1003;
(3214) Pregovarač **1, 2007,** 101-107;
(3215) Zlatokosa **6, 2007,** 1100-1105;
(3216) Napad na selo **2, 2008,** 284-288;
STOGOFF, Ilja:
(3217) Muke Kristove (s ruskoga, iz rukopisa, prevela Irena Lukšić) **1, 2007,** 49-70;
(3218) Muke Kristove (II.) (s ruskoga, iz rukopisa, prevela Irena Lukšić) **2, 2007,** 244-268;
STOJIĆ, Miljenko:
(3219) *Za zvijezdom (Ćuh onostranosti; Majčina ljubav; Pobjednici; Mi se volimo; Tri mudraca)* **6, 2005,** 1174-1178;
(3220) Priča o blizini (Ivan Aralica, *Sunce*, izd. Verbum, 2006.) **3, 2006,** 613-615;
(3221) Je li Mlakić velik pisac (Josip Mlakić, *Psi i klaunovi*, izd. VBZ, Zagreb 2006.) **4, 2007,** 840-841;
(3222) *Isprika za Došašće; Jednom na Badnji dan* **6, 2008,** 982-983;
STOPAR, Rudi:
(3223) *Ptice* **(haiku) 2, 2007,** 353-354;
(3224) *Čajana* **(haiku) 4, 2007,** 677;
STRIŽAK, Oleksij:
(3225) Sorbi, Srbi, Hrvati i Ukrajina (s ukrajinskoga preveo Đuro Vidmarović) **2, 1998,** 253-265;
STRIŽIĆ, Živko:
(3226) *Moja majka* **1, 2004,** 92;
SUBOTIĆ, Mladen:
(3227) Sat na zvoniku **1, 2003,** 71-83;
SUŠAC, Gojko:
(3228) Vrtlar i ruža (Gojko Polegubić, *Nebesko smilje*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 1999.) **4, 2000,** 828-830;
SUŠAC, Mate:
(3229) *Kao klepsidra; Pjesma iz preživjele bilježnice; Sumrak nad Gladušom; Starim, živote moj; xxx* **2, 2008,** 289-292;

SUZUKI, Koji:
(3230) Prijevod odabranih haiku (s engleskoga preveo Tomislav Maretić) **5, 2000,** 979-980;
SVETIĆ, Ivan:
(3231) *Glave; Slijepa ulica; Svjetionik; Zdenac* (haiku) **2, 1998,** 339;
(3232) *Knjiga; Bosna* (haiku) **3, 1998,** 527;
(3233) *Glave; Slijepa ulica* (haiku) **4, 1998,** 761;
(3234) Cvit usrid drače (Slavica Lončarić, *Kapja od soli*, izd. Matica hrvatska, Pula 1998.) **4, 1998,** 833-834;
(3235) Ljetna priča (Ivo Balentović, *Slom Ivana Mekog*, izd. Privlačica, Vinkovci 1997.) **5, 1998,** 1068-1069;
(3236) Titraji beskraja (Mirko Validžić, *Dom i domovina – dohvat beskraja*, priredio Emil Kazimir Žeravica, izd. Matica hrvatska, Pula 1998.) **6, 1998,** 1300-1301;
(3237) Za album (Marija Kovač, *Ostari s manun*, Pula 1998.) **4, 1999,** 836;
(3238) *Jedra Jadrana; Umorno more* **1, 2001,** 83;
SWIRSZCZYŃSKA (SWIR), Anna:
(3239) *Pjesma punine; Ja perem košulju; Gradeći barikade; Žena kaže svom susjedu; On ruši barikade; Dvadeset mojih sinova; Čekala sam ovih trideset godina* (odabrao i preveo Tomica Bajsić) **5, 2002,** 857-860;

ŠAFAR, Dragutin Em.:
(3240) Sličnosti sudbinâ dvaju naroda **6, 1998,** 1170-1174;
(3241) Sodoma i Gomora propasti ruskog boljševističkog imperija **1, 2000,** 132-134;
(3242) Krimski – veliki prijatelj Hrvata **5, 2001,** 943-946;
ŠALAT, Davor:
(3243) Pohvala Božje ljepote (Mala Terezija, *Izabrane pjesme*, izd. Hrvatska karmelska provincija sv. Oca Josipa, 1997.) **1, 1998,** 166-168;
(3244) «Povijest hrvatske književnosti» (Dubravko Jelčić, izd. Naklada Pavičić, Zagreb 1997.) **1, 1998,** 182-183;
(3245) Dubok pjesnički izazov (Drago Štambuk, *Morski Božić; Alat bola; Krvavi most*, izd. Ceres, Zagreb 1997.) **3, 1998,** 632-633;
ŠARIĆ, Draženka:
(3246) *Beseda; Ča* **1, 1999,** 90;
(3247) *Va žmulju dana; Pivat more* b 255;
(3248) *Ocu va spomen; Kot čovik* **6, 2006,** 1118;
ŠARIĆ, Tomislav:
(3249) Povodom otuđenja biskupskoga križa **3, 2002,** 443;
(3250) *Zvon* **1, 2003,** 83;
ŠAŠKO, Ivan:
(3251) Pred vitrajima u crkvi sv. Josipa (Trešnjevka) **2, 2004,** 222-237;
(3252) Spomen i pokajanje (Georges Cottier, *Pamćenje i kajanje. Zašto Crkva traži oprost?*, izd. Nakladni zavod Globus, Zagreb 2005.) **4, 2005,** 783-791;
ŠERIĆ, Franjo:
(3253) Moj dug fra Julijanu Jeleniću **6, 2001,** 1194-1196;

ŠIKIĆ, Ivica:
(3254) Poslije kijameta **3, 2006,** 571-588;
(3255) Priče za malu djecu (izbor iz neobjavljene zbirke *Ljubijske novelete*) **5,** 2006, 921-931;
(3256) Poetski povratak rodnom ognjištu (Jure Karakaš: *Stara Lika* /sličice/, izd. Nova knjiga Rast, Zagreb 2005/6., str.69) **5, 2006,** 1039-1042;
(3257) Priče za malu djecu (II.) **6, 2006,** 1191-1202;
(3258) Priče za malu djecu (III.) *(izbor iz neobjavljene zbirke «Ljubijske novelete»)* **1, 2007,** 141-151;
ŠIKIĆ, Slobodan Martin:
(3259) *Pali s Marxa... iliti raj bez pakla; Pjesnikova riječ; Zla pomirba* **1, 2000,** 44;
ŠIMIČIĆ, Elza:
(s. Elizabeta od Presvetoga Trojstva):
(3260) Duhovitost svete Terezije **4, 2009,** 597-604;
ŠIMIĆ, Krešimir:
(3261) Oluja – poeta theologus **5, 2003,** 833-846;
(3262) Otvoreno pismo Krsti Brodnjaku **6, 2003,** 1026-1035;
(3263) Nepravedna *justicija* i jahač na bijelcu **2, 2004,** 277-289;
(3264) Ljubav pred vratima **3, 2004,** 551-557;
(3265) Apokalipsa po Arapoviću (Borislav Arapović: *Gog i Magog hrvatski*, izd. Društvo hrvatskih književnika Herceg-Bosne, Mostar 2004.) **3, 2004,** 602-604;
(3266) Jobovska suzvučja u Ive Andrića **5, 2004,** 838-844;
(3267) Slikarova i Pjesnikova teološka vizija 1, 2005, 111-117;
(3268) Tragom traga onoga (Borislav Arapović, *Prolomom,* izd. Društvo hrvatskih književnika Herceg-Bosne, Mostar, 2005.) **6, 2005,** 1201-1202;
ŠIMIĆ, Nikola (Tonin)
(3269) *Kugla sladoleda; Batinanje po lastovski* **1, 2009,** 114;
(3270) *Suza; Volim te gledati more* **2, 2009,** 301;
ŠIMOVIĆ, Dragan:
(3271) *Vatra ; Dok usavršavam hitanje kamenčića u more; Slušaj što kažu ljudi; Velika istina; Živjeti u gradu* **3, 2006,** 439-444;
(3272) *Sedam pjesama umjesto tužnog rastanka* **1, 2007, 79-86;**
ŠIMUNDIĆ, Mate:
(3273) Jedino znanost i nauk **3, 1998,** 581-583;
ŠIMUNDŽA, Drago:
(3274) Srednjovjekovno-renesansni i univerzalni Marulić **2, 1998,** 289-294
(3275) Poezija duše (Slavica Čilaš, *S izvora*, izd. Narodno sveučilište, Split 1992.) **3, 1998,** 620-622;
(3276) Didaktička struktura simboličkih *portreta* Side Košutić **6, 2004,** 1078-1090;
ŠIMUNOVIĆ, Fani:
(3277) *Trešnja u cvatu; Topot konja* **3, 2000,** 537;
(3278) *Demon noći* **4, 2001,** 772;
(3279) *Proljeće* **3, 2002,** 432;
ŠIMUNOVIĆ, Josip:
(3280) *Kako su se prevarili tvoji protivnici* **2, 2000,** 356;
(3281) *Još na svijetu ima dobrih ljudi* **3, 2000,** 519;
(3282) Svjetlo Kalvarije (Josip Janković, *Svjetlo Kalvarije*, vlastita naklada, Čakovec 1999.) **4, 2000,** 824-828;
(3283) *Blaženstva* **6, 2000,** 1209;
ŠIPUŠ, Jadranka:
(3284) *Čuvari noći; Plamen* **4, 2002,** 703;
(3285) *Dom; Sam; Čudno stablo; Za Dianu* **5, 2002,** 866;
ŠKUNCA, Stanko:
(3286) Poratna sjećanja jednog franjevca (fra Berard Ante Barčić, *Poratna sjećanja jednog franjevca*, izd. Franjevački provincijalat, Zadar 2008.) **6, 2008,** 1161-1162;
ŠOKČEVIĆ, Petar:
(3287) Sjećanja na Matu Babogredca **5, 2005,** 866-873;
ŠOP, Nikola:
(3288) Božićna priča **6, 2003,** 984-988;
(3289) *Pjesma najmanjem čovjeku* **6, 2004,** 1008;
(3290) *Molitva da ne budem više pjesnik; Pregxo ke ne plu mi estu poet* (prijevod na esperanto Lucija Borčić, a na kineski – Guozhu) **2, 2005,** 235-236;
ŠTIMEC, Spomenka:
(3291) Česky Krumlov – zlatno zrno u meandru Vltave **1, 2005,** 73-83;
ŠTOKOVIĆ, Ariana:
(3292) *Bezimena* **3, 1999,** 527;
(3293) *Snježica* **4, 1999,** 797;
ŠTUHEC, Ivan Janez:
(3294) Svježina sakralnoga ciklusa (Uz samostalnu izložbu Vladimira Blažanovića u Mariboru) (sa slovenskoga preveo Tvrtko Klarić) **2, 2003,** 365-367;
ŠUBAŠIĆ, Mira:
(3295) *Glazba je tvoja...; Velika subota; Na Bijelom Brdu* **5, 2009,** 846-848;
ŠUK, Vladimir:
(3296) *Tatin poljubac; Tokovi nove sreće* **1, 2003,** 26; 49;
ŠUŠIĆ, Ivica:
(3297) *Versi hrvatski* (Noćas me opet pohodi kiša; Pustite me, dobro sam; Molitva vjetru; Kad budeš imao vremena; Treba otputovati) **4, 2008,** 596-599;
ŠUTRIN, Rozario:
(3298) Sida Košutić *(*uz 40. obljetnicu smrti) **4, 2006,** 786-787;

TADIĆ, Ljiljana:
(3299) *Pjesnik od loze; Vrsta pjesme: ljubavna; Trupla, crna teška trupla* **1, 2008,** 75-77;
TADIĆ, Ružica:
(3300) Requiem nade (Mario Bilić, *Knjiga ljubavi*, izd. Albatros, Zagreb 1998.) **1, 1999,** 207;
TADIN, M. :
(3301) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 971;
TALAN, Nikica:
(3302) Kratka povijest Romanskoga seminara (Odsjeka za romanistiku) Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu **1, 1998,** 41-47;

(3303) Hrvatsko-brazilske kulturne i povijesne veze kroz stoljeća **3, 1998,** 536-546;
(3304) Vivat, crescat, floreat gimnasium nostrum classicum Zagrebiense **3, 1998,** 597-599;
(3305) Hrvatsko-brazilske kulturne i povijesne veze kroz stoljeća – II. **4, 1998,** 714-744;
(3306) Hrvatsko-brazilske kulturne i povijesne veze kroz stoljeća – III. **5, 1998,** 934-967;
(3307) Zaboravljeni Castro **6, 1998,** 1181-1184;
(3308) Brazil u hrvatskoj (prijevodnoj) književnosti **5, 1999,** 934-956;
(3309) Svijet kao "zagonetka" u propovjedništvu p. Antónia Vieire **6, 1999,** 1180-1189;
(3310) Dva "mistika" suvremenog portugalskog pjesništva **1, 2000,** 62-63;
(3311) Portugalski roman devedesetih **3, 2001,** 545-556;
(3312) Sv. Franjo Ksaverski i "portugalske Indije" **1, 2004,** 28-32;
(3313) Almeida Garrett – preporoditelj portugalskog jezika i književnosti **2, 2004,** 256-260;
(3314) Život i djelo Antuna Pušića (I.) **2, 2005,** 242-259;
(3315) Život i djelo Antuna Pušića (II.) **3, 2005,** 440-449;
(3316) „Portugalski dnevnik" gradišćanskoga Hrvata – „indologa" Ivana Filipa Vesdina (1748. – 1806.) **3, 2006,** 461-477;
(3317) „Portugalski dnevnik" gradišćanskoga Hrvata – „indologa" Ivana Filipa Vesdina – nastavak (1748. – 1806.) **4, 2006,** 665-686;
(3318) Portugal – "obećana zemlja"(?!) **3, 2007,** 476-494;
(3319) Portugal – "obećana zemlja"(?!) – II. **4, 2007,** 678-696;
(3320) Portugal – "obećana zemlja"(?!) – III. **5, 2007,** 908-928;
(3321) Portugalski folklor **6, 2007,** 1054-1083;

TALIĆ, Amir:
(3322) Bećo **4, 2007,** 712-716;

TALIĆ, Daria:
(3323) *Susret* **3, 1999,** 584;

TANODI-KUKOLJA, Barbara:
(3324) *Sagradila sam svoj dom* **1, 1998,** 93;
(3325) *Boje dana i noći* **2, 1998,** 300;
(3326) *Znam i zbog toga šutim* **3, 1998,** 535;
(3327) *Pred jednom slikom Edgara Degasa* **4, 1998,** 750;
(3328) *Tako to biva* **5, 1998,** 967;
(3329) *Na stazama snа* **1, 1999,** 141;
(3330) *Idilično sjećanje* 2, 1999, 350;
(3331) *Kita čemera; Buđenje* **3, 1999,** 503;
(3332) *Na izmaku ljeta; Utjeha* **4, 1999,** 712;
(3333) *U prisutnosti naše odsutnosti* **1, 2000,** 116;
(3334) *Opće potonuće* **1, 2000,** 134;
(3335) *Snohvatica* **2, 2000,** 343;
(3336) *Oproštaj s oblacima; Životni boj; Osjećaj sna* **3, 2000,** 560;
(3337) *Tri želje* **4, 2000,** 712;
(3338) *Jutarnja želja i poruka; Kroćenje snova* **5, 2000,** 990;
(3339) *Očarana suncem; Pozdrav zorama* **2, 2001,** 257; 336;
(3340) *Gledajući zvijezde; Jutarnja želja i poruka* **4, 2001,** 719; 729;
(3341) *Jesenji hvalospjev ljetu* **5, 2001,** 962;

(3342) *Psalam danu* **1, 2002,** 44;
(3343) *Moja tejnja* **3, 2002,** 437;
(3344) *Kesna jesen* **5, 2002,** 870;

TANOVIĆ, Ivan = **PRODANOVIĆ,** Živko:
(3345) Putovi sjećanja (*prozni fragmenti*) **1, 2002,** 146-148;

TASSO, Torquato:
(3346) Procesija križarâ na Maslinsku goru (*Oslobođeni Jeruzalem,* XI., 1-15) (s talijanskog izvornika preveo i priredio Mirko Tomasović) **2, 2008,** 233-239;

TEA:
(3347) *Suza* **1, 1998,** 48;

TEKEYAN, Vahan:
(3348) *San; Zemlja prašine; Molitva na pragu sutrašnjice* (odabrao i preveo Tomica Bajsić) **1, 2003,** 35-36;

TENŠEK, Stanko:
(3349) Provansalski pjesnici na hrvatskom **4, 2000,** 668-677;
(3350) Francuz opjevao hrvatsku pobunu **4, 2000,** 680-684;
(3351) Saint-Exupéry – pilot, pjesnik i filozof **6, 2000,** 1075-1080;
(3352) Najvažniji kulturni događaji u protekloj godini **3, 2001,** 485-488;
(3353) Kršćanski manifest u deset točaka **5, 2001,** 963-970;
(3354) Yves Le Pape – kipar Isusova smiješka **6, 2001,** 1077-1082;
(3355) Dominique Gazel-Bilen, francuska pjesnikinja - naše gore list **1, 2002,** 54-56:
(3356) Božji ustanik (*Zgode iz života Abbé Pierrea*) **2, 2002,** 255-265;
(3357) Božji ustanik (2.) **3, 2002,** 449-457;
(3358) Božji ustanik (3.) **4, 2002,** 636-645;
(3359) Božji ustanik (4.) **5, 2002,** 881-891;
(3360) Victor Hugo (uz 200. obljetnicu rođenja) **6, 2002,** 1048-1060;
(3361) «Do mira ćemo doći jer drugoga izbora nema» **5, 2005,** 834-838;
(3362) Noviji francuski pjesnici kršćanskoga nadahnuća **6, 2005,** 1050-1056;
(3363) »Božja mjesta« u djelima Marguerite Duras **3, 2006,** 445-446;
(3364) Židovski pjesnik propovijedao korizmu u Parizu **3, 2006,** 452-435;

TEODORI, Massimo:
(3365) NE ofenzivi klerikalizma (s talijanskog izvornika preveo Ante Gradiška) **2, 2009,** 335-337;

TERHAJ, Josip:
(3366) Nadomak perivoja **2, 1998,** 352-357;
(3367) Djevojka Arsenija **6, 1998,** 1228-1241;
(3368) Povjetarac u valovlju **4, 1999,** 732-739;
(3369) Gos'n Pero i kakadu **2, 2000,** 344-349;
(3370) Romska pasacalle **6, 2000,** 1222-1229;

TERZE, Ivan:
(3371) Intervju s Radovanom Grgecom u okviru Dana kršćanske kulture **3, 2007,** 616-618;

TESTORI, Giovanni:
(3372) *Zemlja ljubi Krista* (odabrao i preveo Tvrtko Klarić) **2, 2003,** 211-212;

TEŽAČKI, Biserka = **TEŽAČKI-KEKIĆ**, Biserka:

(3373) *Gregor Samsa; Mladen; Tea; Teo* **2, 2004,** 299-300;

TEŽAČKI-KEKIĆ, Biserka:

(3374) *Žagor živoga cvijeća* **5, 2007,** 956-959;

TEŽAK, Stjepko:

(3375) Garestin – Feniks Varoš – Varaždin: Sonetni vienec **1, 2002,** 64-65.

TIČIĆ, Ante:

(3376) Biti pjesnik tvori poziv, a ne zanimanje (Ante Dabo, *Bljeskalice – haiku*, izd. Matica hrvatska, Pula 1997.; *Uzmorske sličice* – haiku, izd. Matica hrvatska, Pula 1998.) **4, 1998,** 851-852;

(3377) *Zadarska vila* **2, 2001,** 247;

TIJAN LUETIĆ, Neda:

(3378) Još o prvom medicinskom fakultetu u Sarajevu **3, 1999,** 595-596;

TKALEC, Gordana:

(3379) *Vrapčeki; Angel* **6, 2000,** 1067;

(3380) *Oni oko mene* **1, 2001,** 78;

(3381) *Pod dieždem* **4, 2001,** 677;

(3382) *Popustila sam kušnji žalosti* **5, 2001,** 876;

T. M. = MACAN, Trpimir:

(3383) Zbornik o zločinu (*Crveni teror u Dubrovniku. Listopad 1944*, izd. Matica hrvatska, Dubrovnik 1998.) **3, 1999,** 619;

(3384) Pretpreporodni Dubrovnik (Stjepan Ćosić, *Dubrovnik nakon pada Republike*, Dubrovnik 1999.) **5, 1999,** 1061-1062;

(3385) Ján Chryzostom Korec, *Od one barbarske noći* (izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 1999.) **5, 1999,** 1062-1063;

(3386) Stjepan Krasić: *Pet stoljeća dominikanske nazočnosti u Korčuli 1498. – 1998* **1, 2000,** 187;

(3387) Zbornik radova o Vjekoslavu Klaiću **2, 2001,** 417-418;

(3388) Butorčev Perast **2, 2001,** 418-419;

(3389) Vlasićka antologija (*Sveti Vlaho dubrovački parac u hrvatskoj književnosti*, izd. Matica hrvatska, Dubrovnik 2001.) **4, 2001,** 848-849;

(3390) Sekulić o karmelićanima (Ante Sekulić, *Karmelićanski prinosi hrvatskoj kulturi*, izd. DHK i Hrvatski centar P.E.N.-a, Zagreb 2001.) **5, 2001,** 1043;

(3391) Hrvati u Veneciji (Lovorka Čoralić, *U Gradu svetoga Marka*, Zagreb 2001.) **6, 2001,** 1228-1229;

(3392) Hrvatski smrtni put (Mate Šimundić, *Hrvatski smrtni put*, Prilog novijoj hrvatskoj povijesti, izd. Matica hrvatska, Split 2001.) **1, 2002,** 204-205;

(3393) Fotomonografija o palači Kršnjavoga (Olga Maruševski, *Iso Kršnjavi. Kultura i politika na zidovima palače u Opatičkoj 10*, izd. HIP, Zagreb 2002.) **5, 2002,** 994-995;

(3394) Sudionik i svjedok (Hrvoje Kačić: *Serving my country*, Zagreb 2002.) **1, 2003,** 173-174;

(3395) Novi Hoškov prinos hrvatskoj crkvenoj povijesti (Franjo Emanuel Hoško, *Josip Pavišević – svjedok jozefinizma u Slavoniji i Podunavlju*, Zagreb 2003.) **6, 2003,** 1168-1169;

(3396) *Kaj* 2003. **3, 2004,** 599-601;

(3397) Smione tvrdnje o začetničkom i presudnom značenju hrvatske državne politike (Anton Zakarija: *Od Selimira do Zvonimira*, izd. HKD. sv. Jeronima, Zagreb, 2004.) **6, 2004,** 1147-1152;

(3398) Zločin bez kazne (Stojan Miloš, *Bleiburg i križni put – zločin bez kazne*, izd. Ogranak Matice hrvatske Livno i Hrvatski informativni centar, Livno – Zagreb 2004.) **2, 2005,** 372;

(3399) *Kaj* 2004. **3, 2005,** 614-616;

(3400) Iz povijesti tehničke visokoškolske nastave (Marija Kaštelan-Macan, *Vizionari kemijsko-inženjerskoga studija*, izd. Mentor, Zagreb 2004.) **3, 2005,** 616-619

(3401) Zimsko štivo **2, 2006,** 378-384;

(3402) Ljetno štivo **6, 2006,** 1255-1260;

(3403) *Kaj* 2006. **2, 2007,** 417-418;

(3404) Proljetno štivo **3, 2007,** 626-632;

(3405) Siječanjske bilješke **1, 2008,** 196-199;

(3406) Veljačke bilješke **2, 2009,** 350-354;

TODOROVIĆ, Mirsad Goran:

(3407) *Korupcija; Bosnia; Stranac* **3, 2008,** 513-514;

TOJČIĆ JUŠIĆ, Ana:

(3408) *Haiku* **4, 2001,** 745;

TOKIĆ, Dario:

(3409) Smrt kao most (Wilfrid Stinissen, *Ja ne umirem, ja ulazim u život*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb, 2003.) **2, 2003,** 363-365;

(3410) Knjiga za dušu i za tijelo (Wilfrid Stinissen, *Vječnost u vremenu*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2003.) **1, 2004,** 181-183;

TOLJANIĆ, Radovan:

(3411) *Čovjek šuma; Ja ću napisati pjesmu* **2, 1998,** 288;

(3412) *Primorska pjesma; Baščanski nokturno; Na oproštaju s ljetom* (haiku) **3, 1998,** 500; 528;

(3413) *Balada o mojoj čežnji* **4, 1998,** 773;

(3414) *Zasniježeni; Zaboravljanje života* **5, 1998,** 968; 1016;

(3415) *Moja osamljenost ima napukline; Vrijeme kiše* **6, 1998,** 1185;

(3416) *Utjeha; Kad kuća ostane sama* **1, 1999,** 42;

(3417) Jutarnja zvijezda **1, 1999,** 135-136;

(3418) *Lipanjski memento; Bosiljak u kasno ljeto* **2, 1999,** 277;

(3419) *Kišne sjene; Balada o lastavicama i tuzi* **3, 1999,** 464;

(3420) *Između perunika i mora; U igri stvaranja* **4, 1999,** 776;

(3421) *Svetkovina tišine; Zidar vedrine* **5, 1999,** 1008; 1019;

(3422) *Vrijeme za molitvu; Smrt, nježnost* **6, 1999,** 1131; 1206;

(3423) *Tragom misli; Zaručnici mora; Ostavljeno more* **1, 2000,** 87; 116; 137;

(3424) *U naborima molitve; U drhtaj večeri; Ljubav mora; Jutro, anđeli* **3, 2000,** 501; 524;

(3425) *Nad tamnim mramorom; Okrilje samoće; Kasno ljeto* **6, 2000,** 1100; 1208;

(3426) *Kroz godišnja doba* (haiku) **2, 2001,** 246;

(3427) *Čekajući anđela* **3, 2001,** 471;
(3428) *Otkrivenje tišine* **5, 2001,** 942;
(3429) *Posvećenje; Oblik čekanja, bremenite molitve* **1, 2002,** 31;
(3430) *Kad vrate me oluje: Dozrelo ljeto: Balada o pjesmama i samoći; Dok zriju dunje* **3, 2002,** 439; 458; 479;
(3431) *Večernji odlazak; Zatočenik sunca* **4, 2002,** 629;
(3432) Fascinantna etnografska monografija (Ivan Žic: *Vrbnik na otoku Krku – narodni život i običaji*; pretisak) **4, 2002,** 819-820;
(3433) *Svijetla svila oproštaja; Studeni vrtovi* **5, 2002,** 922;
(3434) Čarolija priče o drevnom gradiću (Marija Kraljić, *Vrbnik – grad i okolica*, trojezično izdanje, izd. Župni ured Vrbnik, Vrbničko kulturno društvo Frankopan, Vrbnik 2002.) **6, 2002,** 1184-1186;
(3435) *Spoznaja nadolazećeg; Buđenje žudnje* **1, 2003,** 113;
(3436) *Dar ljubavi; Kuća bez mene; Osuda riječi; Večernja plima* **3, 2003,** 467; 484; 491;
(3437) Riznica vrbničke čakavštine (Astrid Lindgren, *Emil i Lönneberga*, prijevod na vrbničku čakavštinu Vlasta Sindik Pobor, vlastita naklada prevoditeljice, Boden, Švedska – Vrbnik, Hrvatska 2000.) **3, 2003,** 563-564;
(3438) *Svijetla kiša sunca* **4, 2003,** 686;
(3439) *Snijeg u okrugu tišine; Bjelina; Nevera; Dosanjano putovanje; Još uvijek* **4, 2004,** 645-646;
(3440) *O mokrim prozorima, studenom vjetru, soli; Plamen jeseni; Sati utjeha* **4, 2005,** 698-699;
(3441) *Školjka trubljača; More i bijeli jedrenjak; Opravdanje* **2, 2006,** 286-287;
(3442) *Mramorni anđeo* (haiku); *Ledeno more* (haiku) **3, 2006,** 478-479;
(3443) Pet pjesama u prozi **5, 2007,** 879-880;
(3444) *Rekli su mi da sam izgubio osmijeh; Prosinac* **6, 2007,** 1143;
(3445) Tri pjesme u prozi (*Pismo; U pregibu staze; Nenadano*) **1, 2008,** 37;
(3446) *Dok truniš bjelinu; Na pustopoljini mrtvih anđela; Između riječi; Soba sjeverna vjetra* **5, 2008,** 872;
(3447) *Kuća od soli; Poslije soli; Sad kad jesen gospodari* **5, 2009,** 866;

TOMAŠIĆ, Ivana:
(3448) *Besmrtna duša* **5, 2001,** 931;

TOMAŠINJAK-GAGIĆ, Snježana Josipa:
(3449) *Plava ptica* **4, 1998,** 678;

TOMIČIĆ, Jurica:
(3450) Golden knight i Pablo Picasso **2, 2009,** 249;

TOMIČIĆ, Zlatko:
(3451) Čarobno zrcalo **5, 2000,** 995-1000;
(3452) U Svetoga Dizmuša **1, 2001,** 20-26;
(3453) Imotska krajina i mitsko vrijeme: sretao sam ovdje boga Dioniza i Silvana **2, 2001,** 338-345;
(3454) Nutarnja neprozirnost romana **4, 2001,** 795-798;
(3455) Faustovska duša je dvostruka (Mirko Grmek, *Mistika riječi*, izd. Ceres, Zagreb 2000.) **2, 2002,** 378-380;

TOMIĆ, Đuro:
(3456) *Prijatelj* **1, 2003,** 117;

TOMIĆ, Sonja:
(3457) I dok je srca... (Branko Pilaš, *Domovina u srcu*, izd. Školska knjiga, Zagreb 2000.) **1, 2001,** 191-194;

TOMIĆ, Stjepan:
(3458) *Dva pečata* **1, 2000,** 72-76;
(3459) U selu i oko njega *(Seljačka muka* u stihovima Ane Verić*)* **1, 2005,** 208-210;
(3460) Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti **6, 2008,** 1067-1083;
(3461) Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti – (*nastavak II.*) **1, 2009,** 101-113;
(3462) Dragocjenost duhovne literature (Evelyn Underhill: *Mistični put I-II, razvoj duhovne svijesti čovječanstva*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2008.) **1, 2009,** 167-173;
(3463) Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti – (*nastavak III.*) **2, 2009,** 211-228;
(3464) Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti – (*nastavak IV.*) **3, 2009,** 425-440;
(3465) Recepcija Škarićeva prijevoda Biblije (1856. – 1861.) **3, 2009,** 498-513;
(3466) Recepcija Škarićeva prijevoda Biblije (1856. – 1861.) II. *nastavak* **4, 2009,** 687-705;
(3467) Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti – (*nastavak V.*) **4, 2009,** 726-737;
(3468) Recepcija Škarićeva prijevoda Biblije (1856. – 1861.) III. *nastavak i dovršetak* **5, 2009,** 905-924;
(3469) Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti – (*nastavak VI.*) **5, 2009,** 948-964;
(3470) Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti – (*nastavak VII.*) **6, 2009,** 1110-1128;

TOPIĆ, Nada:
(3471) *Iza spuštenih trepavica; Njena kap; Nokat Božji; Osobni potresi; Metamorfoza; Pod trepavicama; Moja mama; Sloboda* **3, 2004,** 526-527;

TOSKIĆ, Cecilija:
(3472) Opća enciklopedija u devet tomova **6, 2003,** 1007-1009.
(3473) Priča o jednom adventskom kalendaru **6, 2005,** 1030;
(3474) *Čovjeku, koji je odlučio živjeti* **6, 2006,** 1066;

TRNSKI, Mladen:
(3475) Tri kvadrata u jednoj *šlajfni* (Boris Nazansky – Julio Radilović-Jules, *Velikani u strip-anegdoti*, vlastita naklada, Zagreb 2003.) **5, 2003,** 967-969;

TROGRLIĆ, Stipan:
(3476) Koristan povijesni pregled (Stanko Josip Škunca: *Povijesni pregled Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri;* objavio Provincijalat Franjevačke provincije sv. Jeronima, Pula–Zadar 2006.) **2, 2007,** 430-432;
TURKALJ, Tea:
(3477) *San; Lutalica; Krila; Kofein; Moj put* **5, 2000,** 882-883;
TUROLDO, David Maria:
(3478) *Jedva Ništavilo* (odabrao i preveo Tvrtko Klarić) **2, 2003,** 209;

UDIKOVIĆ MATEK, Marija
(3479) *Bratu mati* **3, 2009,** 474;
UKRAINČIK, Ezra:
(3480) Erec Izrael (*ulomci*) **3, 2003,** 435-445;
UNDERHILL, Evelyn:
(3481) Život u sjedinjenju (s engleskog izvornika preveo i priredio Mladen Jurčić) **1, 2008,** 20-36;
(3482) Buđenje jastva (s engleskog izvornika preveo i priredio Mladen Jurčić) **2, 2008,** 249-263;
(3483) Glasovi i viđenja (s engleskog izvornika preveo i priredio Mladen Jurčić) **3, 2008,** 441-452;
UNGARETTI, Giuseppe:
(3484) *Krist, zabrinuti drhtaj* (odabrao i preveo Tvrtko Klarić) **2, 2003,** 209;
UŠIĆ, Mijo Miće:
(3485) Priče iz djetinjstva **3, 1998,** 572;
(3486) *Daleko je moj "Ča"* **6, 2000,** 1221;
(3487) *Istra na krožeri* **1, 2001,** 158;
(3488) *Duševni mir* **2, 2001,** 331;
(3489) *Šišmiš* **6, 2001,** 1131;
(3490) *Babin Pas* **3, 2002,** 499;
(3491) *Idila na njivi* **1, 2003,** 55;
(3492) Švedski stol za umirovljenike **3, 2003,** 477-480;
(3493) *Budi cito* **6, 2003,** 1016;
(3494) Kratka priča **3, 2004,** 558-559;
(3495) *Ditinjstvo moje* **3, 2006,** 512-513;
(3496) *Hiperinflacija mozga ili...* **4, 2006,** 710;
(3497) *Ogledalo života iliti retrovizor* **1, 2008,** 161-162;
(3498) Štorice – priče kroz rođendane **2, 2008,** 335-344;
(3499) *Penzionerska... kletva* **1, 2009,** 126;
(3500) *Transplantacija duše* **3, 2009,** 544-545;
VALČIĆ, Ante Toni:
(3501) Sjećanje na veslačku regatu između ribara iz mjesta Kali na Ugljanu i ribara s otoka Ošljaka, održanu na Jadranski dan 1929. g. **3, 2000,** 516-518;
(3502) *Tužna je zima na školju; Ne truj dušu svoju* **2, 2001,** 288;
(3503) *Kuća muoga dida; Dešperonomu* **4, 2001,** 759;

VALČIĆ-BELIĆ, Vera:
(3504) *Pjesma o ljubavi* **6, 2000,** 1148;
(3505) *Pred jamom u svibnju 1945.* **2, 2005,** 320;
VALIDŽIĆ, Mirko:
(3506) *Sjećanje u suzama* B 20;
VALLA, Lorenzo:
(3507) Govor u slavu svetoga Tome Akvinskoga (*s latinskog izvornika preveo* Matej Jeličić) **2, 2001,** 236-241;
VARGA, Mirko:
(3508) *Haiku* **2, 1999,** 286;
(3509) Haiku za 3. milenij, Ludbreg 2000 **4, 2000,** 720-723;
VASILJ, Ljiljana = MILOŠEVIĆ, Ljiljana:
(3510) *Ugasit ću se...; Srebrni mjesec...* **2, 1999,** 248; 314;
(3511) *Odgovor pjesnikinje* **5, 1999,** 927;
(3512) *Ravnico, dušo moja beskrajna* **1, 2006,** 41;
(3513) *Nemoj zaspati* **6, 2007,** 1132;
(3514) *Larisa!; Kad umrem...* **2, 2008,** 283;
VAUGHAN, Henry:
(3515) *Mir* (odabrala i prevela Đurđica Garvanović Porobija) **4, 2003,** 636;
VEGH, Željko:
(3516) Hrvatsko ladanje **2, 1998,** 243-251;
(3517) Humor u Hrvata **4, 1998,** 692-701;
(3518) Ljetno jutro Frana Galovića **5, 1998,** 901-904;
(3519) Bistričko prasvetište **2, 1999,** 343-349;
(3520) Smijeh đavolâ **5, 1999,** 1027-1038;
(3521) Križni put slikara Josipa Resteka u Čučerju **2, 2000,** 332-342;
(3522) Pred slikom Majke Božje Kamenite **4, 2000,** 758-767;
(3523) Politika Zapada prema Hrvatskoj u člancima i knjigama dr. Milana Šufflaya (I.) **1, 2001,** 61-71;
(3524) Politika Zapada prema Hrvatskoj ... (II.) **2, 2001,** 262-273;
(3525) Politika Zapada prema Hrvatskoj ... (III.) **3, 2001,** 561-569;
(3526) Politika Zapada prema Hrvatskoj ... (IV.) **4, 2001,** 781-790;
(3527) Politika Zapada prema Hrvatskoj ... (V.) **5, 2001,** 974-991;
(3528) Politika Zapada prema Hrvatskoj ... (VI.) **6, 2001,** 1145-1160;
(3529) Politika Zapada prema Hrvatskoj ... (VII.) **1, 2002,** 91-112;
(3530) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku između dva svjetska rata (I.) **2, 2002,** 297-313;
(3531) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (II.) **3, 2002,** 512-525;
(3532) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (III.) **4, 2002,** 720-739;
(3533) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (IV.) **5, 2002,** 902-919;
(3534) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (V.) **6, 2002,** 1110-1127;
(3535) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (VI.) **1, 2003,** 123-141;
(3536) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (VII.) **2, 2003,** 303-322;
(3537) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (VIII.) **3, 2003,** 509-531;

(3538) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (IX.) **4, 2003,** 660-685;
(3539) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (X.) **5, 2003,** 904-921;
(3540) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (XI.) **6, 2003,** 1114-1140;
(3541) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (XII.) **1, 2004,** 128-154;
(3542) Britanski izvoz totalitarne ideologije fašizma u Hrvatsku... (XIII.) **2, 2004,** 301-336;
(3543) Mozaik Majke Božje Bistričke u Nazaretu, slikara Josipa Resteka **4, 2004,** 707-714;
(3544) Svetojeronimska *Danica* u povjerljivim spisima Državne zaštite Savske banovine **1, 2005,** 129-133;

VELDIĆ, Sunčica Ana:
(3545) *Sestro, dobro je vrijeme za inćune...; Mnoga bića slidu tvoj trag* **2, 2005,** 290-291;

VENEZIANI, Marcello:
(3546) Naša zlatna telad (s talijanskog izvornika preveo Jerko Grgec) **3, 2009,** 385-386;

VEREŠ, Tomo:
(3547) Kako riješiti bunjevačko pitanje u Bačkoj? **1, 1998,** 148-152;
(3548) Joyce i Akvinac **3, 1998,** 440-442;
(3549) Jókaijev roman „Tri mramorne glave" i dubrovačko redovništvo **3, 1998,** 443-448;
(3550) Nauka i znanost **4, 1998,** 795-796;
(3551) Ivan Meštrović, branitelj hrvatske samobitnosti **5, 1998,** 908-911;
(3552) Položaj Hrvatâ u Vojvodini **6, 1998,** 1101-1103;
(3553) Sartreova zagonetna nada **1, 1999,** 38-41;
(3554) Vrijedna knjiga o dominikancima u Korčuli **2, 1999,** 278-280;
(3555) Krist – iznimka u svome vremenu **6, 1999,** 1088-1094;
(3556) Sveučilište u Zagrebu nije najstarije u Hrvatskoj **4, 2000,** 649-657;
(3557) Dvije krupne pogreške u dva rječnika hrvatskoga jezika **1, 2001,** 167-170;
(3558) Lorenzo Valla i Toma Akvinski **2, 2001,** 242-245;
(3559) Najstarije hrvatsko sveučilište nije osnovano 1495. godine **3, 2001,** 463-470;
(3560) Um i razum **4, 2001,** 678-686;
(3561) Novi izbor iz djela Tome Akvinskoga (Augustin Pavlović, *Pariške rasprave Tome Akvinskoga*, izd. Demetra, Zagreb 2001.) **4, 2001,** 830-834;
(3562) Otvoreno pismo hrvatskim jezikoslovcima **6, 2001,** 1208;
(3563) Vojvođanski multikulturni centar (*Habitus*, br. 3-4/2001., izd. Centar za multikulturalnost, Novi Sad) **6, 2001,** 1234-1236;
(3564) Philippe Joseph Benjamin Buchez (Katolički društveni mislilac i djelatnik) **1, 2002,** 29-30;

VERGA, Giovanni:
(3565) Lov na vuka (autor prijevoda Josip H. Nikšić) **5, 1999,** 1009-1012;
(3566) Sloboda (autor prijevoda s talijanskog izvornika Josip H. Nikšić) **2, 2000,** 267-270;

VESELIĆ, Krešimir:
(3567) Put u Madrid ili U traženju zajedničkog **2, 2003,** 280-283;
(3568) Pismo iz dijaspore **2, 2003,** 338-342;
(3569) Misli Josepha Ratzingera o novoj i staroj Liturgiji **1, 2007,** 42-47;

VETRIH, Maja:
(3570) Lice Krista **2, 2001,** 390-392;

(3571) Inauguracija Akademskog hrvatsko-slovenskog kulturnog društva "Maribor" **4, 2001,** 826-829;

VID, Ivan = **PRODANOVIĆ,** Živko:
(3572) *Haiku* **4, 1998,** 752;
(3573) *Sluti se* (haiku) **1, 1999,** 112;
(3574) *Haiku put* **1, 2005,** 134;
(3575) *prolaze slike* (haiku) **3, 2005,** 525;

VIDAL, César:
(3576) Zašto je ljevica mrtva ili Sedam razloga za njeno napuštanje (sa španjolskoga preveo Jerko Grgec) **2, 2009,** 276-283;

VIDMAR, Maja:
(3577) *Torbar; Predaja* (*sa slovenskoga preveo* Tvrtko Klarić) **3, 2004,** 560-561;
(3578) *Tri molitve* (*sa slovenskoga preveo* Tvrtko Klarić) **3, 2005,** 438-439;

VIDMAROVIĆ, Đuro:
(3579) *Feofanija; Smrt starice u Ukrajini* **1, 1998,** 71; 97;
(3580) Predstavljanje Ukrajine i Ukrajinaca (kolo, časopis Matice hrvatske, br. 3, 1997 /VI./) **4, 1998,** 824-833;
(3581) Knjiga o sudbini Gradišćanskih Hrvata ili kako se suprotstaviti odnarođivanju (Andi Novosel, *Pohota* (pjesme), izd. Založba Drava, Klagenfurt/Celovec 1994.) **5, 1998,** 1052-1062;
(3582) Aleksandr Šimonovič Korotko **6, 1999,** 1143-1148;
(3583) Čije je "Slovo o plku Igoreve"? **2, 2001,** 315-322;
(3584) Hrvati u Sloveniji između povijesti i politike **3, 2001,** 530-538;
(3585) Žeđa duša moja za Bogom jakim, živim (Jozefina Glasnović, *Duhovna razmišljanja i molitve*, Zagreb 2000.) **4, 2001,** 839-841;
(3586) Knjiga o Židovima u Izraelu (Amos Oz, *Crna kutija*, izd. HENA COM, Zagreb 2001.) **1, 2002,** 178-183;
(3587) Fukare kao hrvatska sudbina **6, 2002,** 1144-1155;
(3588) Ezra Ukrainčik (1904. – 1968.) i njegov putopis po Svetoj zemlji **3, 2003,** 424-434;
(3589) Jesu li vedri *Rovinjski obzori*? (izd. HKD Franje Glavinića i Matice hrvatske, Rovinj, god. XI., br. 2) **3, 2003,** 559-563;
(3590) Zahvalnost dr. Larisi Kruševljnickoj za prijateljstvo prema hrvatskome narodu **6, 2003,** 1103-1113;
(3591) Detalj iz života Ante Jakšića i Jurja Lončarevića **3, 2004,** 475-482;
(3592) Radovi Jurja Lončarevića posvećeni Hrvatima u Mađarskoj **4, 2004,** 680-688;
(3593) Uz pomoć ukrajinskoga slikara Kazimira Maleviča do Kristovog savršenstva (Tomislav Marijan Bilosnić: «33», «3000 godina za dar», Zadar 2004.) **4, 2005,** 811-816;
(3594) Zaboravljeni hrvatski dostojnik oltara (Silvio Vismara, *Fra Bonifacije Pavletić redovnik Bolničke braće – Concettina*, izd. Kršćanska sadašnjost i Spiritus movens, Zagreb-Kutina 2004.) **4, 2005,** 816-819;
(3595) Tišina koja govori u našim srcima (Davor Šalat, *Košulja tišine*, izd. Stajergraf, Zagreb 2002.) **5, 2005,** 1004-1007;
(3596) Naopaka klepsidra (Stanko Majdak, *Često i preko ruba*, izd. Partenon, Zlatar 2004.) **5, 2005,** 1007-1011;

(3597) Prilog temi «Stepinac i Židovi» (Hinko Blumschen, *Lovčevi zapisi 1018. – 1940.* Odabrao i priredio Marijan Kiš, "Tivatiskara", Varaždin, 2004.) **6, 2005,** 1210-1212;

(3598) Ostap Bender među Hrvatima (Nevenka Nekić: *Hobotnica. Kratki roman bez ključa*, izd. Naklada Bošković, Split, 2006.) **3, 2006,** 601-605;

(3599) Knjiga gorke istine (Miljenko Stojić: *Dobro jutro kolonijo*, DHK HB, DAN, Mostar Zagreb, 2006.) **5, 2006,** 1029-1033;

(3600) Hrvatska znači izreći veliku riječ (Tomislav Marijan Bilosnić: *Ogrlica*, «3000 godina za dar», Zadar, 2006.) **1, 2007,** 185-191;

(3601) Knjiga posvećena voljenoj ženi (Stjepan Svedrović: *Vječni šapat*, Zagreb 2006.) **2, 2007,** 425-427;

(3602) Razmišljanja židovskog intelektualca (Israel Shahak, *Židovska povijest, židovska religija – tri bremenita tisućljeća*, izd. Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2006.) **3, 2007,** 601-613;

(3603) Usne trepere od nemoći (Davor Šalat, *Uspavanka pod pepelom*, izd. Društvo hrvatskih književnika, Zagreb 2005.) **5, 2007,** 1004-1006;

(3604) Obnova putopisa/povjesnice kao književnoga žanra (Tomislav Marijan Bilosnić: *Stara Liburnija*; *V Hrvateh*; *Hrvatski knezovi i kraljevi*, izd. „3000 Zadar", Zadar 2007) **6, 2007,** 1206-1215;

(3605) Literarna sjećanja na golootočki logor (Zvonimir Dubravski, *Kaudinski jaram. Pripovijesti & putopisi*, izd. Matica hrvatska, Čakovec-Osijek, 2007.) **1, 2008,** 207 – 213;

(3606) Ratne rane nikada ne zacjeljuju (Adela Vidas Car, *Fran Vidas – dobrotvor iz Hreljina. Dokumenti i sjećanja*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb, 2007.) **2, 2008,** 379-384;

(3607) Hrvatski pjesnik Zlatko Tomičić smio se pozivati na pripadnost "narodu izabranom" **5, 2008,** 906-908;

VINKOVIĆ, Adrijan:

(3608) *Žalosni ljudi; Hoću li...* **4, 2002,** 689;

VIRCONDELET, Alain:

(3609) Duras i Bog – mračna potraga (s francuskoga preveo Stanko Tenšek) **3, 2006,** 447-449;

VITKOVIĆ, Stanislav:

(3610) *Tkalčić* 1/1997 **1, 1998,** 198-199;

(3611) «Život u skrovitosti» – Sestre od Pohoda BD Marije u Zagrebu (izd. Sestre od Pohoda Marijina, Zagreb 1997.) **1, 1998,** 199-200;

(3612) Liturgijska razmišljanja jednog svećenika **6, 1998,** 1273-1275;

(3613) Alojzije Viktor Stepinac – Pisma iz sužanjstva (1951. – 1960.) **6, 1998,** 1288-1292;

(3614) *Tkalčić* 2/1998 **6, 1998,** 1292-1294;

(3615) Biskup dr. Đuro Kokša (1922. – 1998.) **1, 1999,** 15-17;

(3616) Dobrodošli homiletski priručnici (Vladimir Zagorac: *Vazmeni* i *Božićni homilijar*, izd. Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1999. odn. 1998.) **2, 1999,** 396-398;

(3617) Krist prisutan u svojoj riječi (Vladimir Zagorac, *Nedjeljni homilijar*, izd. Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1999.) **5, 1999,** 1072-1073;

(3618) "Tkalčić" (Godišnjak Društva za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, sv. 3, Zagreb 1999.) **1, 2000,** 206-207;

(3619) Vladimir Zagorac: *Blagdanski i sakramentalni homilijar* (izd. Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1999.) **2, 2000,** 400-401;

(3620) Tri knjige dr. Stjepana Kožula (*Martirologij Crkve zagrebačke*, *Terra combusta* i *Sakralna umjetnost bjelovarskog kraja*) **2, 2000,** 401-403;

(3621) „So was gibt es heute nicht" (Marija Barbieri i Marjana Mrak, *Josip Gostić. Takvog pjevača danas nema*, izd. Kulturno društvo "Jože Gostić", Homec 2000.; *Josip Gostić*, dvostruki nosač zvuka, izd. „Orfej" HRT, Zagreb 2000.) **3, 2000,** 605-607;

(3622) Druga strana istine o TDKS-u **1, 2001,** 160-166;

(3623) Božji ugodnici obitelji Franje Asiškoga (Bonaventura Duda, *Sveci i blagdani franjevačkog kalendara*, izd. "Brat Franjo", Zagreb 2000.) **2, 2001,** 422-424;

(3624) Novi "Tkalčić" (Godišnjak Društva za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, sv. 4, Zagreb 2000.) **2, 2001,** 426-428;

(3625) Nadbiskup Franić ostaje kod osude TDKS-a **3, 2001,** 618-620;

(3626) Agostino Casaroli: Mučeništvo strpljivosti (*Sveta Stolica i komunističke zemlje 1963. – 1989.*, izd. Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2001.) **6, 2001,** 1245-1248;

(3627) Iskrivljeno "Ogledalo pravde" u Međugorju **3, 2002,** 553-557;

(3628) "Tkalčić" (Godišnjak Društva za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, sv. 5, Zagreb 2001.) **3, 2002,** 598-601;

(3629) Međugorje – da ili ne **5, 2002,** 958-965;

(3630) *Crkveno pjevanje u Hrvatskoj* (Uredio Goran Ivanišević, izd. Ćirilo-Metodov kor, Zagreb 2002.) **1, 2003,** 168-169;

(3631) Završetak razgovora s fra Viktorom Nuićem **2, 2003,** 354-359;

(3632) "Tkalčić" (Godišnjak Društva za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, sv. 6, Zagreb 2002.) **4, 2003,** 742-744;

(3633) Đani Šegina (1924. – 2003.) **1, 2004,** 179-180;

(3634) Hrvati u Germanicumu (Stjepan Sirovec: *Hrvati i Germanicum*, izd. FTI Družbe Isusove u Zagrebu i Hrvatski povijesni institut u Beču, Zagreb 2004.) **3, 2004,** 604-605;

(3635) Novi "Tkalčić" (Godišnjak Društva za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, br. 7, Zagreb 2003.) **3, 2004,** 605-607;

(3636) "Veritatem facientes in caritate" (*Zbornik radova međunarodnog simpozija o kardinalu Franji Šeperu*, izd. Glas Koncila i KS, Zagreb 2003.) **4, 2004,** 776-780;

(3637) Antifašističko otuđenje imovine (Miroslav Akmadža: *Oduzimanje imovine Katoličkoj Crkvi i crkveno-državni odnosi od 1945. do 1966. godine: primjer zagrebačke nadbiskupije*, izd. Društvo za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić", Zagreb 2003.) **4, 2004,** 780-784;

(3638) (Ne)otkrivene tajne TDKS-a **6, 2004,** 1122-1126;

(3639) Rodoslovna rasprava o rodu Patačića (Pavao Maček, *Rod Patačića od Zajezde*, izd. „Tkalčić", Zagreb 2004.) **6, 2004,** 1158-1159;

(3640) Pjesma sina nizina (Ante Sekulić: *Izabrane pjesme*, izd. Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost «Ivan Antunović», Subotica 2004.) **6, 2004,** 1167-1168;

(3641) Doprinos spoznaji istine (Stjepan Kožul, *Stradanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji za vrijeme II. svjetskog rata i poraća*, izd. Društvo za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije «Tkalčić», Zagreb 2004., str. 704) **1, 2005,** 191-193;

(3642) Vrhbosanska nadbiskupija nekad i sad (*Vrhbosanska nadbiskupija početkom trećeg tisućljeća*, izd. Nadbiskupski ordinarijat vrhbosanski i Vikarijat za prognanike i izbjeglice. Sarajevo-Zagreb 2004.) **1, 2005,** 194-197;

(3643) Životopis pisan s ljubavlju (Josip Lang, *Život i rad msgr. dr. Matije Stepinca, apostolskoga protonotara i kanonika štioca*, pretisak, izd. Župa sv. Petra, Zagreb 2004.) **2, 2005,** 384-386;

(3644) TKALČIĆ br. 8/2004. **2, 2005,** 387-389;

(3645) Moja sjećanja na kardinala Šepera **6, 2005,** 1042-1047;

(3646) Vrijedna i zanimljiva monografija (Stjepan Sirovec, Mladen Rajačić i suradnici: *Monografija Sveti Križ Začretje 1334. – 2004.*) **2, 2006,** 399-401;

(3647) Kalnički arhiđakonat (danas Bjelovarsko-kalnički) zagrebačke nadbiskupije (izd. «Tkalčić», Zagreb 2005, str. 396) **2, 2006,** 403-405;

(3648) Stjepan Razum: „Dr. Stjepan Kožul, kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog ..." (Izd. «Tkalčić», Društvo za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, Zagreb 2006., str. 424.) **1, 2007,** 191-194;

(3649) «Tkalčić» (Godišnjak Društva za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, broj 10, Zagreb 2006., str. 998) **1, 2007,** 194-197;

(3650) Život i djela Ivana Krstitelja Tkalčića (Zbornik radova. Uredio Stjepan Razum. Izd. Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije «Tkalčić», Zagreb 2006.) **2, 2007,** 422-424;

(3651) Spomenica župe sv. Lovre u Lovrečkoj Varoši (Priredio Stjepan Razum, izd. Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije «Tkalčić», Zagreb 2006., str 272) **2, 2007,** 424-425;

(3652) Živio u miru! (oproštajni govor od Radovana Grgeca 21. XI. 2007. na Mirogoju) **6, 2007,** 1025-1026;

(3653) Crkveno-državni odnosi u Jugoslaviji nakon II. svjetskog rata (Miroslav Akmadža: *Crkva i država. Dopisivanje i razgovori između predstavnika Katoličke Crkve i komunističke državne vlasti u Jugoslaviji. Svezak I. 1945.-1952.* Izd. "Tkalčić" i Hrvatski institut za povijest. Zagreb 2008.) **6, 2008,** 1152-1154;

(3654) Deset godina žrtvoslovnika (Dr. Stjepan Kožul, *Deset godina nakon Martirologija Crkve zagrebačke* /1998. – 2008./. Daljnji doprinos hrvatskom žrtvoslovlju. Izd. «Tkalčić», Zagreb 2008.) **1, 2009,** 174-175;

(3655) Mudrošću protiv jednoumlja (Miroslav Akmadža, Franjo Šeper – Mudrošću protiv jednoumlja, izd. „Tkalčić", Zagre i „Otokar Keršovani", Rijeka 2009.) **6, 2009,** 1158-1162;

VLADIĆ, Vlado:

(3656) Drama i smisao (s. Marija od Presvetog srca, Anka Petričević, *Znak vječnosti*, dramski radovi, izd. Simposion, Split 1997.) **4, 1999,** 837;

(3657) Fenomen jedne knjige (Zdravko Gavran, *Stijenj. Pasatističke pjesme*, izd. Naklada Jurčić, Zagreb 2005.) **2, 2007,** 419-422;

(3658) Put ljubavi – put za svakoga čovjeka (Richard Green, *Put ljubavi*, izd. Izvori, Zagreb 2007.) **1, 1008,** 213-215;

(3659) Prepoznatljivost pjesništva Pere Pavlovića (Pavlović, Pero. *Ljubav. A zemlja riječ zori*, Zagreb, 2008.) **6, 2008,** 1165-1168;

VLADOVIĆ-RELJA, Elžbieta:

(3660) Umovi - stradalnici totalitarizma (Czeslaw Milosz, *Zasužnjeni um*, izd. Nova stvarnost, Zagreb 1998.) **4, 1999,** 839-840;

(3661) Sunce sa šeširom (*Radost pisanja* Wislave Szymborske, pjesme u izboru, prijevodu i s pogovorom Zdravka Malića, izd. Nova stvarnost, Zagreb 1997.) **4, 2000,** 808-810;

VLAHOVIĆ, Josip:

(3662) Langobardi u Italiji i u Dalmaciji **6, 1998,** 1175-1180;

(3663) Tragovi Langobarda u Dalmaciji **6, 2004,** 1114-1119;

VOBORSKI, Željko:

(3664) *tužne su srebrne* **5, 1998,** 1020;

(3665) *Marcela* **6, 1998,** 1153;

(3666) Spomen-poprsje utemeljitelju hrvatske etnologije **6, 1998,** 1281-1282;

(3667) *Čekanje* **4, 1999,** 711;

(3668) Izdavačka djelatnost tijekom 20. stoljeća u Novskoj, Jasenovcu i Lipovljanima **5, 1999,** 990-1008;

(3669) *Tužaljka* 3, 2005, 513;

(3670) * * * **2, 2006,** 298;

(3671) Luka Žiljar (uz 70. godišnjicu smrti) **4, 2006,** 720-724;

(3672) Kolovoz **5, 2007,** 889;

(3673) Fotomonografija novljanskih župa **6, 2007,** 1187;

(3674) Šalata – moj početak **6, 2008,** 1130-1134;

(3675) Muzej u kući **2, 2009,** 347-349;

(3676) O. Honorije Marijan Herman **3, 2009,** 570-573;

VOGRINEC, Marijan:

(3677) *Na rubu* **1, 1998,** 14;

(3678) *Gospodin Rafo* drugi put među Hrvatima (Petar Grgec, *Gospodin Rafo*, izd. HKD sv. Jeronima, 2. izdanje, Zagreb 1997.) **1, 1998,** 174-176;

(3679) U duhovnom ozračju latiniteta (Dr. Jozo Marević, *Hrvatsko-latinski enciklopedijski rječnik*, izd. Školska knjiga, Zagreb 1997.) **1, 1998,** 180-181;

(3680) Domagoj nije otputovao u Ameriku **2, 1998,** 296-299;

(3681) Riznica latinske mudrosti (Jozo Marević, *Riznica latinskog jezika*, izd. Školska knjiga, Zagreb 1997.) **3, 1998,** 603-604;

(3682) Kum Pavle nije se odazvao pozivu u vojsku **4, 1998,** 756-760;

(3683) *Od iskona; Odustajanje* **6, 1998,** 1109;

(3684) *Ultramarin*; *Uspomena* **2, 1999,** 239;

(3685) *Smiraj* **3, 1999,** 527;

(3686) *Magma u krvi; Ponor* **4, 1999,** 703;

(3687) *Na rubu* **1, 2000,** 82;

VOJNO-JASENECKI, Valentin:

(3688) "Odbacimo od sebe svako breme" (preveli: Đuro Vidmarović i Jelena Zaričnaja) **5, 2004,** 915-924;

VOJTJEHOVSKY, Mladen:

(3689) *Ivančica* **6, 2000,** 1183;

(3690) *Voda; Starost; Gemišt* **6, 2002**, 1065; 1102;
(3691) *Zagorski suton* **1, 2003**, 110;
(3692) *Visibaba* **2, 2003**, 268;
(3693) *Konec kraja* **6, 2003**, 1046;
VOLJAVEC, Ksenija:
(3694) Prvi *Haiku dani - Dubravko Ivančan* **4, 1999**, 827-829;
(3695) *Hrvatsko zagorje* (Časopis za kulturu Krapinsko-zagorske županije) **3, 2000**, 618-619;
VRANIĆ, Tatjana = KREN, Tatjana:
(3696) *Ključ: Hrvatski štit; Sedam molbi* **1, 1998**, 28; 36; 128;
(3697) *Vazam* **2, 1998**, 215;
(3698) *Proljeće* **2, 1999**, 298;
(3699) *Pretvorba; Darodarivatelj; Oče naš* **3, 1999**, 478; 517; 547;
VRANIĆ-BLAŽINIĆ, Lidija:
(3700) U Trnju Sigečica (Tatjana Vranić, *Djetinjstvo u Trnju*, izd. HKD sv. Jeronima, Zagreb 2001.) **1, 2002**, 193-195;
VRANJICAN, Zoran:
(3701) *Hamlet* **3, 1998**, 491-492;
(3702) *Gdje spavaju naše obasjane želje?* **6, 1998**, 1169;
(3703) *Most slobode* **3, 2000**, 549-550;
(3704) *Zeus* **4, 2000**, 658-659;
(3705) *Strah od hridi* **5, 2000**, 934-935;
(3706) *Žurba na posao* **6, 2000**, 1182;
(3707) *Pojavnosti* **3, 2001**, 444-447;
(3708) *Žurba na posao* **3, 2002**, 539;
VRANJKOVIĆ, Slavko:
(3709) Krvava žetva **1, 2001**, 142-144;
(3710) Uskrsna zvona **2, 2002**, 239-240;
VRATOVIĆ, Vladimir:
(3711) Hrvatski latinisti Kotorani – pjesničke vrste i teme **2, 2001**, 275-277;
(3712) Pabirci latinsko-hrvatski (1) **2, 2001**, 379-380;
(3713) Pabirci latinsko-hrvatski (2) **3, 2001**, 539-542;
(3714) Pabirci latinsko-hrvatski (3) **4, 2001**, 773-779;
(3715) Pabirci latinsko-hrvatski (4) **5, 2001**, 932-940;
(3716) Pabirci latinsko-hrvatski (5) **3, 2002**, 480-483;
(3717) Pabirci latinsko-hrvatski (6) **1, 2003**, 118-121;
(3718) U pohvalu od grada Šibenika (Napisao Milivoj Zenić, izd. Gradska knjižnica "Juraj Šižgorić", Šibenik 2002.) **1, 2003**, 172-173;
(3719) Pabirci latinsko-hrvatski (7) **3, 2003**, 542-544;
VRBANAC, Ivan Vid = **PRODANOVIĆ**, Živko:
(3720) *Haiku* **3, 2000**, 488;
VRGA, Boris:
(3721) Slikar i grafičar Zdenko Gradiš **6, 1999**, 1160-1167;
(3722) Svečanost boja i vizija (*Povodom 50. godišnjice umjetničkog djelovanja Gašpara Bolkovića Pika*) **1, 2001**, 119-122;

(3723) Prilozi za portret Mladena Pejakovića **6, 2001**, 1176-1180;
VRKIĆ ŽURA, Slavica:
(3724) Prva hrvatska etnografkinja **2, 2001**, 357-364;
VRLJIČAK, Joza:
(3725) Kratka povijest revije *Studia Croatica* **1, 2000**, 181-182;
VUČETIĆ, Dragan:
(3726) *Zvuci prirode; Sutonski nagovještaji* (rengay) **6, 2004**, 1101;
(3727) *Pred uskrslim bajamom* (renga) **2, 2005**, 270-271;
(3728) *Jesen na Glavici* (renga) **6, 2005**, 1048-1049;
VUČICA, M. :
(3729) *Mediteranski haiku* **5, 2001**, 971;
VUČIĆ, Dragana:
(3730) *Lipin čaj; Zašto slušam Anđela šutnje; Oporuka* **1, 2008**, 78-79;
VUČINIĆ, Ana = **GASSELICH VUČINIĆ**, Ana:
(3731) Razmišljanje o svemiru **3, 2003**, 496;
(3732) Kratki osvrt na svijet životinja **1, 2004**, 154;
(3733) *Ususret Uskrsu* **2, 2004**, 207;
(3734) *Lutka na koncu* **6, 2004**, 1015;
(3735) *Einsteinov duh u knjizi života* **4, 2005**, 720;
(3736) *Zid plača* **3, 2006**, 450-451;
(3737) *Školjka* **5, 2006**, 911;
(3738) *Neprijatelji* **6, 2006**, 1221;
(3739) *Tko zna gdje i tko zna kada* **3, 2008**, 518;
(3740) *U paklu nema prijatelja* **4, 2008**, 732-735;
(3741) *Hrvatska oda slobode* **5, 2008**, 903-904;
(3742) *Pozornica života* **6, 2008**, 1135-1136;
VUJANOVIĆ, Vojislav:
(3743) Zgažena duhovna svjetiljka Vladimira Jurčića **1, 2008**, 80-89;
(3744) Zgažena duhovna svjetiljka Vladimira Jurčića (II.) **2, 2008**, 305-311;
VUKASOVIĆ, Ante:
(3745) Zašto Ivan Biondić svoje grijehe pripisuje drugima? **1, 1998**, 135-145;
(3746) Susreti hrvatsko-slovačkoga prijateljstva **3, 2000**, 603-605;
VUKELIĆ-ROŽIĆ, Đurđa:
(3747) *Život bez žica* **4, 2007**, 773;
VUKOVIĆ, Mladen:
(3748) Kružićev duh kruži nad Klisom **5, 1998**, 1017-1020;
(3749) Don Quijoteov hihot **5, 2001**, 924-930;
VUKOVIĆ, Vera:
(3750) *Slika, spomen* **6, 1999**, 1142;
VULIĆ, Petar:
(3751) *Prah mora* (haiku) **1, 2001**, 148;
VULIĆ, Sanja:
(3752) *Novi glas*, magazin HAK-a, 1/1997 i 2/1997 **1, 1998**, 190-192;

(3753) Scenski tekstovi Stipana Blažetina (Stipan Blažetin, *Korenje*, izd. Hrvatski znanstveni zavod, Pečuh 1998.) **4, 1998,** 855-856;
(3754) Leksikografija i pjesništvo ivanečkoga kraja u Hrvatskome zagorju **2, 1999,** 315-319;
(3755) Iz hrvatske grafijske prošlosti (Milan Nosić, *Gajev preteča Josip Završnik i njegovo djelo*, izd. Hrvatsko filološko društvo, Rijeka 1997.) **1, 2000,** 203-204;
(3756) Blagdanska imena u čakavskim gradišćanskohrvatskim govorima u Mađarskoj **2, 2000,** 315-317;
(3757) Antroponimijska istraživanja u Bosni i Hercegovini (Milan Nosić i Magdalena Vidinić, *Bosanskohercegovačka hrvatska prezimena 1*, izd. HFD, Rijeka 1999.) **3, 2000,** 626-627;
(3758) Knjiga za hrvatsku djecu u Mađarskoj (Đuro Franković, *Eci, peci, pec...*, izd. Informativni centar Virovitica i Glavnogradska hrvatska samouprava u Budimpešti, Virovitica 1998.) **4, 2000,** 753-756;
(3759) Jezične zanimljivosti u djelima Jurja Muliha **6, 2000,** 1153-1158;
(3760) Književno djelo Ivana Petreša **1, 2001,** 123-127;
(3761) Kroatistički obzori u Hrvatskom iseljeničkom zborniku **2, 2001,** 409-411;
(3762) Zapažanja jezikoslovca Ivana Milčetića o jeziku moravskih Hrvata kraju 19. stoljeća **3, 2001,** 557-560;
(3763) O jeziku i o književnim djelima pisaca rođenih u Santovu u 19. stoljeću **4, 2001,** 767-769;
(3764) Izbor iz hrvatskog tiska u dijaspori **5, 2001,** 951-952;
(3765) Novi podravski rječnik (Jela Maresić, *Đurđevečki rječnik*, Zagreb 1999.) **6, 2001,** 1224-1226;
(3766) Znanstveni skup o kajkavcima na gradišćanskohrvatskom govornom području **1, 2002,** 175-176;
(3767) Izbor iz tiska u Gradišću **1, 2002,** 177-178;
(3768) Izabrane pjesme Đuse Šimare-Pužarova (*Još uvijek snivam*, Pečuh 2001.) **2, 2002,** 376-377;
(3769) Načela pri obradbi tvorbe riječi u *Gramatici gradišćanskohrvatskoga književnoga jezika* **3, 2002,** 496-498;
(3770) Književnik i znanstvenik Ivan Horvat **4, 2002,** 704-707;
(3771) O dvjema jezičnim značajkama današnjega gradišćanskohrvatskoga književnoga jezika **5, 2002,** 868-870;
(3772) O nekim sukladnostima između sklonidbenih oblika suvremenoga hrvatskoga književnoga jezika krajem 19. i početkom 20. stoljeća i današnjega gradišćanskohrvatskoga književnoga jezika **6, 2002,** 1128-1130;
(3773) O pjesništvu i pjesničkom jeziku Tomislava Žigmanova **1, 2003,** 90-96;
(3774) Rimski klasik u gradišćanskohrvatskom prijevodu (Šimun Palatin, *Horvatcki Virgiliuš*, izd. Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov, Željezno 2000.) **3, 2003,** 556-559;

WATTS, Isaac:
(3775) *Himna* (odabrala i prevela Đurđica Garvanović Porobija) **4, 2003,** 632;

WÖLFING, Marie Luise:
(3776) Pisma iz dnevnika jedne majke (s njemačkog prevela Mira Sax) **6, 1999,** 1207-1209;

YOSHIMURA, Ikuyo:
(3777) *Haiku* (s engleskoga preveo Tomislav Maretić) **1, 2000,** 48;

ZAHAROVIČ, Ivan = **KREMER,** Zdenko:
(3778) Goranka **6, 1999,** 1190-1200;
(3779) *Mirogojski razgovori* **1, 2000,** 147-149;
(3780) *In illo tempore* **2, 2000,** 309;
ZAIĆ KUBATOVIĆ, Marija:
(3781) Ustrajni tražitelj izvorâ (Ante Sekulić, *Pavlinski prinosi hrvatskoj književnosti*, izd. Sekcija BHK i Hrvatskoga centra P.E.N.-a, Zagreb 1997.) **3, 1998,** 618-620;
ZAKARIJA, Anton:
(3782) Porijeklo i pojava Slavena **3, 1999,** 465-473;
(3783) Religija i društvo **5, 1999,** 911-921;
(3784) Crkva i politika (od Budimira do Zvonimira) **4, 2001,** 699-713;
ZALAR, Ivo:
(3785) Petar Preradović i hrvatski jezik **3, 1998,** 507-511;
(3786) Nekoliko sličica iz sjećanja na pokojnoga Alojzija Stepinca **1, 1999,** 6-7;
(3787) Još ponešto o dr. Mili Budaku **1, 2005,** 162-165;
(3788) Preporod jednog sela **2, 2005,** 365-366;
(3789) Vidim svjetlo na kraju tunela (*odgovor na tekst Ivana Gabelice*) **5, 2006,** 982-986;
ZAMAGNI, Stefano:
(3790) Laicitet je već zastario – treba ga obnoviti! (*s talijanskog izvornika preveo* Ante Gradiška) **2, 2009,** 337-339;
ZAMBATA, Slaven ml.:
(3791) *Kuća iz djetinjstva* **1, 2001,** 47;
ZANELLA, Davor:
(3792) Čaga u plesnjaku sestara Coronelli **6, 2003,** 1095-1102;
ZANINOVIĆ, Mićo:
(3793) *Hektorovićeva kvadrifora: Pofalnica meštru Marku Marulu; Poslanica dum Mavru Vetranoviću; Poslanica dum Franji Petriću; Zir* **5, 2009,** 791-794;
ZATAGIĆ, Senada:
(3794) *Maske; Recept za makovnjaču; Još jedna metamorfoza* **6, 2009,** 1017-1018;
ZELIĆ BUČAN, Benedikta:
(3795) Prijevod ne smije biti (neznalačka) prerada teksta **2, 1999,** 384-388;
(3796) Značenje dr. Franje Tuđmana u ogledalu novije hrvatske povijesti **1, 2000,** 31-42;
ZINK, Jörg:
(3797) Izbor pjesama iz zbirke "Kad se spusti večer" (prevela s njemačkog i sastavila bilješku o piscu Štefanija Gjuraš) **4, 2001,** 723-726;
ZIRDUM, Anto:
(3798) Situiranje apokrifne proze Nikole Šopa u panoramu reprezentativne bosanskohercegovačke fantastične (*fantasy*) pripovijetke **6, 2003,** 989-997;

(3799) Stadlerovo sjećanje na prvi boravak u BiH **1, 2004,** 10-14;
(3800) Stadler kod Strossmayera **2, 2004,** 247-250;
(3801) Travnička gimnazija i sjemenište **3, 2004,** 433-435;
(3802) Stadler dolazi u Sarajevo **4, 2004,** 631-635;
(3803) Najstariji hodočasnik **6, 2004,** 1061-1064;
(3804) Tajna misija **2, 2005,** 228-234;
(3805) Zapisi ili putevi širenja **5, 2005,** 918-922;
(3806) Dobar dan **4, 2006,** 763-767;
(3807) Prvi liječnik Bosanac **1, 2007,** 135-139;
(3808) HKD Napredak Vitez – od kontinuiteta prema vrsnoći **1, 2007,** 201-203;

Z. M.:
(3809) In memoriam – Nikola Ivanović **2, 1998,** 218;

ZNIDARČIĆ, Lav:
(3810) Moja zahvala kolegici Benedikti Bućan – Zelić **5, 1998,** 1022-1024;
(3811) Uz „Svjedočanstvo nedavne prošlosti" Lojze Buturca u br. 5/1998. g. „Marulića" **6, 1998,** 1275-1276;
(3812) U *Maruliću* o knjizi *Alojzije Stepinac* **3, 1999,** 600-603;
(3813) Stogodišnjica rođenja dr. Ivana Protulipca **4, 1999,** 724-725;

ZOKO, Božica:
(3814) Unatoč i usprkos (Ljubo Stipišić Delmata, *Ovisnici o očajanju*, Solin 2005.) **5, 2007,** 1001-1004;
(3815) Nema problema! 2, 2009, 195-196;

ZORIĆ, Bruno:
(3816) *Na izvorima života hrvatskim* **2, 1999,** 281;
(3817) *Stali smo* **3, 2000,** 456;
(3818) *Iza zatvorskih koliba* **4, 2000,** 703;
(3819) *Treba zakoraknuti u nova buđenja* **5, 2000,** 916-917;
(3820) *Zaleđena suza* **1, 2001,**144;
(3821) *Moje obale jedre* **2, 2006,** 307-309;
(3822) Iz mojih zatvorskih uspomena (*dnevnik*) **6, 2006,** 1110-1117;
(3823) *Posadio sam jedan cvijet; Oblaci meki, surovi i blagi; Uz vodu; Crveni krovovi* **4, 2009,** 744;

ZRILIĆ, M. :
(3824) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 971;

ZRINOVIĆ, Vicko = **ROŠČIĆ,** Nikola Mate:
(3825) "Istina o TDKS-u"?! **3, 2001,** 620-624;

ZUBALJ, Duško:
(3826) *Klaun; Hora ruit, venit mors* **6, 2004,** 1065;

ZWEIG, Stefan:
(3827) Dvadeset i četiri sata iz života jedne žene (I.) (*s njemačkog izvornika preveo* Jozo Mršić) **2, 2009,** 286-294;

ŽAFA, Zvjezdana:
(3828) *U prolazu, sve je to u prolazu* **1, 1008,** 124-125;
(3829) *I have to come to Sweden* **2, 2008,** 318-320;
(3830) *Goražde* **3, 2008,** 502-506;

ŽERAVICA, Emil Kazimir:
(3831) *Vukovarski perpetuum mobile* **1, 1999,** 127;
(3832) *Moja mala gospa Marija* **5, 1999,** 961;
(3833) "Zloslutno ljeto" (prvo objavljeno prozno djelo Ante Dabe) **5, 1999,** 1066-1067;
(3834) Fra Rafin uzlet k nebu **2, 2004,** 291-297;

ŽERJAVIĆ, Goran:
(3835) Dr. Juraj Žerjavić (1842. – 1910. – 2002.) **2, 2002,** 267-269;
(3836) Franjo Anderlić (1857. – 1930. – 2007,) **6, 2007,** 1144-1146;

ŽGANJER, Branimir:
(3837) *Pokladna razglednica; Šenoin Zagreb* **1, 1998,** 93;
(3838) Ovdje je bakin dom **2, 1998,** 213-214;
(3839) *Zvona Svetoga Marka* **2, 1998,** 215;
(3840) *Plavkasto svanuće; Posramljeni Medveščak* **3, 1998,** 559; 571;
(3841) Kip majke s djetetom **3, 1998,** 573-574;
(3842) *Meteorološka stanica na Griču; Pogled s Pantovčaka prema jugu* **4, 1998,** 664; 702;
(3843) *Od fijakera do motora* **5, 1998,** 924;
(3844) Tajanstvenost žućkaste pustinje **6, 1998,** 1259-1269;
(3845) Tajanstvenost žućkaste pustinje (II.) **1, 1999,** 168-174;

ŽIC, Albin:
(3846) *Po zemlji bez znaka tajno pogubljeni Hrvati 1945++++1991.* **2, 2001,** 346;
(3847) Ulica predaka (*pripovijest za mlade*) **2, 2007,** 312-317;
(3848) *Tužno oko* **2, 2007,** 318;
(3849) Zao među zlima **5, 2007,** 930-934;

ŽIGMANOV, Tomislav:
(3850) Troknjižje o nestajućem narodu Srijema (Marko Kljajić, *Golubinci kroz povijest*, izd. HRID, Subotica 1996.; *Slankamen kroz povijest*, izd. HRID, Subotica 1996.; *Kako je umirao moj narod*, izd. HRID, Subotica 1997.) **3, 1998,** 611-614;
(3851) Pouzdana obradba kontinuiteta pisane hrvatske riječi (Milovan Miković, *Život i smrt u gradu*, izd. KIzKPD "Ivan Antunović" i Hrvatsko akademsko društvo, Subotica 1999.) **1, 2000,** 200-203;

ŽITNIK-ŽITO, Davorin:
(3852) *Snuboki*; *Lagviča spoved* **1, 2000,** 71; 110;

ŽITOMISLIĆ, Jure = **MARETIĆ,** Tomislav:
(3853) Povodom *Haiku-susreta, 33. memorijalnog dana A-bombe* u Kyotu **1, 2000,** 45-47;

ŽIVKOVIĆ, Mirko:
(3854) Warren Zimmerman: Izvori jedne katastrofe **6, 1999,** 1214-1220;
(3855) O prof. dru Milanu Šufflayu **4, 2000,** 799-800;

ŽOLDAK, Bogdan:
(3856) Stoji (*autor prijevoda s ukrajinskoga* Aleksa Pavlešin) **4, 2001,** 727-728;

Ž. P.:
(3857) Uspješna književna manifestacija **3, 1998,** 592-593;

ŽUBRINIĆ, Darko:
(3858) Društvo prijatelja glagoljice **4, 1998,** 814-816;
(3859) Zov iz Like **1, 2000,** 182-184;
ŽUPAN, Senka:
(3860) *Cerovačke pećine* **4, 1998,** 781;
ŽUPANOVIĆ, Lovro:
(3861) O opusu za glasovir Ferde Livadića **6, 1998,** 1242-1258;
ŽUVIĆ, N.:
(3862) *Mediteranski haiku* **5, 2001,** 972;

Kazalo autorâ

ABDAGIĆ, Haris: 1
A-Ć., S.: 2
ADAMIĆ, Stanislava: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
AIMONE, Eleonora: 28
AKRAPOVIĆ, Goran 29
ALAGIĆ, Suvad: 30, 31
ALCALÁ, César: 32
AMORIM, Jorge de: 33
ANDRIĆ, Ivo Mijo: 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66
ANDRIJAŠEVIĆ, Mihovil: 67
ANĐELIĆ-MASLOVARIĆ, Rajka: 68, 69, 70, 71, 72
ANĐELOVIĆ, Petar: 73
ANTONINI, Roberto: 74
ANTONIOLI, Francesco: 75
ANTOŠ, Marija: 76, 77
ANTUN (*Padovanski*): 78
ARMANDA, Ivan: 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103
ARMANDA, Joško: 104
ASIĆ-KLOBUČAR, Đurđica: 105, 106
A. Z. = ZAKARIJA, Anton: 107

BABIĆ, Marko: 108, 109, 110, 111
BABIĆ, Stjepan: 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 132, 131, 132, 133, 134
BAČIĆ, Ante Fratrić: 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147
BAČIĆ, Slaven: 148, 149, 150
BAJSIĆ, Tomica: 151, 152, 153, 154
BAJUK-PECOTIĆ, Lidija: 155, 156, 157
BAKOVIĆ, Matijas: 158
BAKŠIĆ, Mirsad: 159, 160, 161
BALAŠKO, Josip: 162, 163
BALENTOVIĆ, Ivo: 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181
BAMBARA, Gino: 182
BAMBIĆ, Maša: 183, 184, 185
BANČIĆ, Slavko: 186
BANGO, Marija: 187
BANIĆ, Stanko: 188
BANOVIĆ, Marinko Bane: 189
BARAC, Mladen: 190
BARBERO, Alessandro: 191
BARIŠIĆ, Željko: 192
BAROJA Y NESSI, Pío: 193
BARŠIĆ, Bruno: 194, 195, 196
BARTOLIĆ, Zvonimir: 197
BARTULOVIĆ, Danica: 198, 199, 200, 201, 202, 203
BARUN, Boris-Jakov: 204, 205
BAŠAGIĆ, Safet-beg: 206
BAUER, Jerko: 207
BAZDULJ, Muharem: 208
BAŽANT, Josip: 209
BEBEK, Borna: 210
BEBEK, Sanja: 211
BEDIĆ, Marko: 212
BEGOVIĆ, Tereza: 213, 214, 215, 216, 217
BELLOTTI, Armando: 218
BENČIČOVÁ, Júlia: 219
BERGMANN, Ingrid: 220
BERISLAVIĆ, Ivan = CHYTIL, Berislav: 221, 222, 223, 224, 225, 226
BERTOŠA, Smiljana: 227, 228
BEŠLIĆ, Josip: 229, 230
BEUS, Tvrtko: 231, 232, 233

BEUS DELIJA, Gordana: 234
BEZIĆ, Živan: 235, 236, 237, 238, 235, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257
BIANCHI, Enzo: 258
BIĆANIĆ, Nikola: 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277
BILETIĆ, Boris: 278
BILIĆ, Anica: 279, 280
BILIĆ, Mario: 281, 282, 283, 284, 285
BIONDIĆ, Ivan: 286, 287, 288
BIRIN, Ante: 289
BIRŠIĆ, Gracijan: 290, 291
BJELOBABA, Viktorija Zorica: 292, 293
BLAGIĆ, Marijan: 294
BLAKE, William: 295
BLANCHE, Patrick: 296
BLAŽEVIĆ, M.: 297
BOGDANIĆ, Neven: 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314
BOGLIONE, Marco: 315
BÖLL, Heinrich: 316
BORIĆ, Dominko: 317, 318
BOROVČAK, Damir: 319, 320, 321, 322
BORRUSO, Silvano: 323
BOŠKOVIĆ, Marko: 324
BOŠNJAK, Đuro: 325, 326, 327, 328, 329
BOŠNJAK, Marijan: 330, 331, 332
BOTTERI-DINI, Josip: 333
BOZANIĆ, Josip (*kardinal*): 334
BRAENOVIĆ, Josip: 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 341*
BRAJDIĆ, Ivan: 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353
BRAJDIĆ-KRUZ, Božena: 354
BRAŠNJIĆ, Hazim: 355, 356
BRATULIĆ, Josip: 357
BRČIĆ, Vlado: 358, 359, 360
BREZINŠČAK BAGOLA, Božidar: 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367
BRITVEC, Božica = *s. Božica Alojzija od Sv. Lica*: 368
BRKA, Amir: 369, 370, 371
BRKIĆ-MILINKOVIĆ, Misijana: 372
BRONTË, Emily: 373
BUCHEZ, Philipe: 374
BUCKLEY, William ml: 375
BUDIMČIĆ, Blaženka: 376, 377, 378
BUDULICA, Ivica Strikan: 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385
BUFFONI, Franco: 386
BULIĆ, Magdalena Made: 387, 388, 389, 390, 391, 392
BULJAN, Alojz: 393, 394
BUŠIĆ, Franko: 395, 396
BUŠIĆ, Krešimir: 397
BUTURAC, Lojzo: 398, 399, 400, 401, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439

CACCIARI, Massimo: 440
CAPAR, Nikola: 441
CASTELLANI, Leonardo: 442
CATTANEO, Ruggero: 443, 444
CAVICCHIOLI, Gilberto: 445,
CENDRARS, Blaise: 446
CEROVNIČKI, M. P.: = PAVLIĆ, Mate: 447
CICMAREK, Matek: = KLARIĆ, Tvrtko: 448, 449, 450
CIPRA, Katarina: 451, 452, 453, 454, 455, 456, 456 *, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468
CIPRA, Marijan: 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480
CMUK, Miroslav: 481, 482
COMO, James: 483
COPIĆ, Boris: 484
CRNOGORAC, Bernardina: 485, 486, 487
CRNOGORAC, Nada: 488, 489
CVETKOVIĆ, Željka: 490

ČALOGOVIĆ, Pavao: 491
ČAPEK, Velimir: 492, 493
ČEMERSKY, Vladimir = **ROSANDIĆ**, Dragutin: 494
ČIĆ, Emil: 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505
ČIKER, Crnika = KLARIĆ, Lucija: 506
ČILAŠ, Slavica: 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515
ČIŽMEŠIJA, Zinka: 516, 517, 518, 519
ČOLAKOVIĆ, Enver: 520
ČOLAKOVIĆ, Zlatan: 521
ČORALIĆ, Lovorka: 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531
ČULIĆ, Hrvoje: 532
ČUPKOVIĆ, Gordana: 533, 534,
ČUTURA, Vlado: 535
ČUVALO, Iva: 536, 537, 538, 539

ĆAVAR, Boris: 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551
ĆEVANIĆ, Majska: 552,
ĆOSIĆ, Anto: 553,
ĆOSIĆ, Josip (Agramer): 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562
ĆOSIĆ, Maja: 563, 564
ĆOSIĆ, Marko: 565
ĆURIĆ, Josip: 565 *

DAMIŠ, Ivan: 566, 567
DARABOŠ, Predrag: 568
DARLINGTON, Norman: 569,
DEGREL, Vjera: 570
DEROSSI, Julije: 571
DEROSSI, Zlata: 572
DESPOT, Pavao: 573
DETIĆ-VESELI, Vanja: 574, 575
DEVIDÉ, Vladimir: 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584
DEŽELIĆ, Đuro: 585, 586,
DIMNJAKOVIĆ, Janko: 587
DOBRÍKOVÁ, Maria: 588
DONAT, Branimir = ZANE, Tvrtko: 589
DOROTIĆ, Branimir: 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603
DOROTIĆ, Jere: 604
DRAGANIĆ, Biserka Ana: 605, 606
DRAGAR, Milanka: 607
DRAGOŠEV, Aleksandra: 608
DRMIĆ, Ilija: 609
DRNOVŠEK, Igor: 610
DROPULJIĆ, Tomislav: 611
DRUMMOND, William: 612
DUGAČKI, Vladimir: 613
DUGEČ, Malkica: 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652
DURAKOVIĆ, Asaf: 653, 654, 655, 656, 657
DURAKOVIĆ, Zijad: 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681
DUSPER, Hrvoje: 682
DUŠAK, Davor: 683

EŠIĆ, Šimo: 684

FABI, Massimo: 685
FAJ, Zdravko: 686
FARKAŠ, Jelica: 687, 688
FILIPOVIĆ, Ivana Ruža: 689
FILIPOVIĆ-GRČIĆ, Ina: 690, 691
FIŠTER, Mira = s. Marija Petra od Presvete Euharistije: 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701
FLEGER, Dora: 702, 703
FOFI, Goffredo: 704
FOMA: 705
FRACCHIA, Umberto: 706
FRANCETIĆ, Slavica: 707
FRANČIĆ, Anđela: 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714
FRANIĆ, Frane: 715
FRANIĆ, M. : 715 *
FRANIN, Dina: 716
FUGOŠIĆ, Vinko: 717

GABELICA, Ivan: 718, 719, 720, 721
GABOR, Vasyl: 722, 723
GAGIĆ, Smiljka: 724, 725
GALIĆ, Pavao: 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 787*
GALOWETZ, Matija pl. de = KLARIĆ, Tvrtko: 788
GAMBRA CIUDAD, Rafael: 789
GARAŠIĆ, Nikola: 790, 791
GARVANOVIĆ-POROBIJA, Đurđica: 792
GASSELICH VUČINIĆ, Ana = VUČINIĆ, Ana: 793, 794
GAVRAN, Ignacije: 795
GAVRIĆ, Anto, O. P.: 796, 797
GAVRIĆ, Anto: 798, 799
GAVROSKI, Anamarija: 800, 801
GAZEL-BILEN, Dominique: 802
GERMAIN, Sylvie: 803
GERNHARDT, Robert: 804
GETLIHER, Alojz: 805,
GLASNOVIĆ, Vlatka: 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815
GLAVAŠ, Mario: 816
GLIBO, Rajko: 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868
GLUHAK, Vlasta: 869, 870
G. M. = GRGEC, Radovan: 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883
G. P.: 884,
GRABAR, Sergij: 885
GRABČANOVIĆ, Mustafa: 886
GRACIN, Juraj: 887
GRADIŠKA, Ante: 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897,898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 937*
GRAHOVAC, Željko: 938
GREČL, Domagoj: 939
GRGEC, Jerko: 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 951 *, 952
GRGEC, Perica = GRGEC, Petar, ml.: 953, 954, 955
GRGEC, Petar, ml.: 956, 957, 958
GRGEC, Radovan: 959, 969, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 981, 981, 981, 981, 981, 981, 981, 981, 991, 991, 991, 991, 991, 991, 991, 991, 991, 991, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1064*, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074
GRGIN, Tomislav: 1075, 1076
GRUBEŠIĆ, Verica: 1077
GRUBIĆ, Predrag: 1078, 1078, 1080, 1081, 1081*
GRUBIŠIĆ, Vinko: 1082
GRUJIĆ, Dražen: 1083
GUEDES, Fernando: 1084
GUIDACCI, Margherita: 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090,
GVERIĆ, Ante: 1091

HABAZIN, Ana = **SMRK-HABAZIN** Ana: 1092, 1093
HADŽIALIĆ, Sabahudin: 1094
HAJSZAN, Robert: 1095
HAJTOV, Nikolaj: 1096
HALOŽAN, Jože = TOPOLOVEC, Jože: 1097
HANZLOVSKY, Mladen: 1098, 1099
HANŽ, Branko: 1100, 1101
HANŽEK, Branko: 1102
HARNI, Slavko: 1103, 1104
HAVER, Fadila Nura: 1105
HEĆIMOVIĆ, Vesna: 1106
HERES, Tomislav = MARČINKO, Mato: 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135
HIKEC, Andrija: 1136, 1137
HLAVAČEK, Vesna: 1138
HOPKINS, Gerard Manley: 1139
HORBEC, Davorin: 1140
HORVAT, Franjo: 1141, 1142
HORVAT, Tihomir: 1143, 1144
HORVAT, Vladimir: 1145, 1146, 1147
HORŽINEK, Marija: 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153
HORŽINEK, Miroslav: 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159
HRG, Franjo: 1160
HRVOJČEC, Stela: 1161, 1162
HUDEC, Ivan: 1163
HUGO, Victor: 1164, 1165
HUNJADI BAŠEK, Blaženka: 1166
HURT, Elisabeth: 1167

ILIČIĆ, Petar: 1168, 1169
ILIĆ, Miroslav: 1170
ILLE, Ana: 1171, 1172, 1173
ILJAZAGIĆ, Mevlida: 1174
IRVANEC, Oleksandr: 1175
ISHKAN, Moushegh: 1176
IVANIŠEVIĆ, A.: 1176 *
IVANIŠEVIĆ, Goran: 1177
IVELJA, Ana: 1178
IVEZIĆ-TALAN, Melanija: 1179, 1180, 1181, 1182, 1183
IVKIĆ, Dajana: 1184
IVKIĆ, Dragica: 1185

JAČMENICA-JAZBEC, Verica: 1186, 1187
JAKL, Ladislav: 1188
JARAK, Vjeko Božo: 1189
JELENIĆ, Biserka: 1190
JELIČIĆ, Matej: 1191
JEMBRIH, Alojz: 1192
JEMBRIH, Ivica: 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200
JERNEJ, Josip: 1201, 1202
JESENOVIĆ, Franjo: 1203
JEVAK, Zlatko: 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239
JONJIĆ, Tomislav: 1240,
JOSCA, Giuseppe: 1241
JUDAK, Viliam: 1242
JURAGA-KOVAČEV, Niveska: 1243
JURAS, Antica: 1244
JURAS, Zlatko: 1245, 1246
JURČIĆ, Mladen: 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369,

1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386
JURIĆ, Mijo: 1387
JURIĆ, Sonja: 1388
JURIŠIĆ, Šimun: 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1400*
JUZBAŠIĆ, Vinko: 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406

KABALIN, David: 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415
KADIĆ, Husein: 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422
KALMAR, Aleksandar: 1423, 1424, 1425
KARABIN, Marijan: 1426, 1427
KARAKAŠ, Jure: 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450
KATALINIĆ, Kazimir: 1451, 1452
KATIĆ, Zoran: 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466
KAUZLARIĆ, Ana: 1467, 1468, 1469
KAUZLARIĆ, Nevenka: 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484
KAZIJA, Tomislav: 1485
KERO, Pavao: 1486
KERUM, Ž.: 1486 *
KIPLING, Rudyard: 1487
KIRIĆ, Hrvoje: 1488
KLAIĆ, Šimo: 1489
KLARIĆ, Ivan J.: 1490
KLARIĆ, Kazimir: 1491, 1492, 1493, 1494, 1495
KLARIĆ, Lucija: 1496, 1497
KLARIĆ, Tvrtko: 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1531*, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1544*
KLAUS, Václav: 1545
KLESKO, Karina: 1546
KLJAJO-RADIĆ, Marina: 1547, 1548, 1549
KNEŽEVIĆ, Sanja: 1550
KOCAJ, Željko: 1551, 1552
KOCBEK, Edvard: 1553
KOCBEK, Matjaž: 1554, 1555
KOLANOVIĆ, Maša: 1556
KOLAR, Nina: 1557
KOLÁŘ, Petr: 1558
KOLARIĆ, Juraj: 1559
KOLAR-ĐUDAJEK, Magdalena: 1560, 1561
KOLIMBATOVIĆ, Drago: 1562, 1563, 1564, 1565, 1566
KOLJCOV, Aleksej: 1567
KORČINSKI, Orest: 1568
KORDIĆ, Ivan: 1569
KORDIĆ, Nada: 1570
KORDIĆ, Zdravko Augustin: 1571
KOREN, Ljubica Željkova: 1572
KORSKY, Ivo: 1573
KOSOR, Josip: 1574
KOSTRÉ, Stjepan Adrian: 1575, 1576
KOVAČ, Fuad: 1577
KOVAČ, Marijan: 1578, 1579, 1580
KOVAČEVIĆ, Marko: 1581, 1582, 1583, 1584, 1585
KOVAČEVIĆ, Mladen: 1586
KOVAČEVIĆ, Tomislav: 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593
KOVAČIĆ, Milivoj: 1594, 1595, 1596, 1597, 1598
KOŽUL, Stjepan: 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643

KRAJAČIĆ-BEUTZ, Mira: 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655,1656
KRALJ, Neven = JURČIĆ, Mladen: 1657
KRALJEVIĆ, Ivka: 1658, 1659, 1660, 1661, 1562, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667
KRANJČIĆ, Ivan: 1668
KRASIĆ, Stjepan: 1669, 1670
KRASNOV, Gjuro: 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676
KREMER, Zdenko: 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1697*, 1698, 1699
KREN, Tatjana: 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716
KREN, Viktorija: 1717, 1718, 1719
KREŠIĆ, Tomislav: 1720, 1721
KRIŽANOVIĆ, Veselko: 1722, 1723, 1724
KRMEK, Ljubo: 1725, 1726, 1727, 1728
KRMPOTIĆ, Ante: 1729, 1730, 1731
KRMPOTIĆ, Lazar Ivan: 1732
KRMPOTIĆ, Marijan: 1733
KRPIĆ, Marija: 1734
KRSTIĆ, Dubravko: 1735, 1736, 1737
KRSTULOVIĆ, Ivan: 1738, 1739
KRUŠLIN, Paola: 1740, 1741
KRUZ, Božena (Lucija): 1742, 1743, 1744, 1745, 1746
KRZNARIĆ, Natalija: 1747
KUDELIĆ, Zlatko: 1748
KUHARIĆ-MARTIĆ, Anči: 1749, 1750, 1751
KUHTIĆ, Josip: 1752
KUJUNDŽIĆ, Atif: 1753, 1754
KUJUNDŽIĆ, Nedjeljko: 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760
KUKAVICA, Vesna: 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769
KUKOLJA, Božo: 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1784, 1785, 1786, 1787
KUKULJEVIĆ SAKCINSKA – DAVID, Karmen: 1788, 1789
KULJIŠ, Miranda: 1790
KUMIČIĆ, Eugen Genči: 1791, 1792
KUMIČIĆ, Gjuro: 1793, 1794,
KURAJA, Mirjana: 1795,
KURNIK, Zdravko: 1796, 1797, 1798, 1799, 1800, 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807
KURZ, Vesna = PLAVIĆ, Marko: 1808
KUTNJAK, Nevenka: 1809
KUZMANIĆ, M.: 1809 *
K. V. = VESELIĆ, Krešimir: 1810

LALOŠEVIĆ, Miloš: 1811, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820
LAMOT, Marija: 1821
LARIO, Veronika = PECOTIĆ, Ana: 1822, 1823, 1824
LATKOVIĆ, Radovan: 1825
LAUŠIĆ, Ante: 1826
LECLERC, Éloi: 1827, 1828
LENDIĆ, Ivo: 1829
LEVI, Iris = **LEINWEBER**, Ana Marija: 1830, 1831, 1832, 1833, 1834
LEVI, Primo: 1835
LEWIS, Clive Staples: 1836
LISAC, Josip: 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860
LIVLJANIĆ, Ive 1861
LOHFINK, Norbert: 1862
LOKMER, Juraj: 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872
LONČAR, I. : 1872*
LONČAREVIĆ, Vladimir: 1873, 1874, 1875, 1876
LOPAŠIĆ, Vatroslav: 1877
LOVRIĆ, Fabijan: 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883
LOVRIĆ, Suzana: 1884
LOVRINČEVIĆ, Jurica: 1885, 1886, 1887

LUCIANI, Albino (Ivan Pavao I., papa): 1888, 1889, 1890, 1891
LUČIĆ, Antun: 1891*
LUÍS, Augustina Bessa: 1892
LUKAČEVIĆ, Damir: 1893
LUKAS, Elizabeth: 1894
LUKENDA, Marko: 1895, 1896
LUKIĆ, Ljerka: 1897, 1898

MACAN, Trpimir: 1899, 1900
MACHIEDO, Mladen: 1901
MACRURY, Carole: 1902
MADŽARAC, Branka: 1903
MAHEČIĆ, Timjana: 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917
MAHIĆ, Admiral: 1918, 1919
MAJSTROVIĆ, Vjera: 1920
MAKALE, Rudolf: 1921
MALIĆ, Marko: 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931
MALJKOVIĆ, Ljubica: 1932
MARAČIĆ, Ljudevit: 1933
MARČINKO, Mato: 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975
MARESIĆ, Jela: 1976, 1977, 1978, 1979, 1980
MARETIĆ, Tomislav: 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045
MARIĆ, Josip: 2046
MARIĆ, L. : 2046*
MARIĆ, Trpimir: 2047
MARIJANOVIĆ, Dragan: 2048, 2049, 2050
MARIJANOVIĆ, Dubravko: 2051, 2052, 2053, 2054
MARINOVIĆ, Marinko: 2055, 2055, 2057, 2058, 2059, 2060
MARINOVIĆ-UZELAC, Ante: 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066
MARKOV, I. : 2066*
MAROS, Ivan: 2067, 2068, 2069, 2070, 2071
MARŠIĆ, Drago: 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101
MARTIĆ-KUHARIĆ, Anči: 2102, 2103, 2104
MARTINIĆ, Juraj: 2105, 2106, 2107
MARTINIĆ, Maja: 2108
MARUŠČEC, Josip Roko: 2109, 2110, 2111
MARUŠIĆ, Matko: 2112
MARUŠIĆ, Radovan: 2113
MARUŠIĆ GORIČAN, Marija: 2114
MATANIĆ, Atanazije J.: 2115, 2116, 2117
MATAS, Duško: 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124
MATIĆ, Ante: 2125, 2126, 2127
MATIJEVIĆ, Margareta: 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133
MATKOVIĆ, Zlatko: 2134
MATOTA, Josip: 2135, 2136, 2137
MATULICH, Walter: 2138
McMASTER, Višnja: 2139
MEDVED, Andrej: 2140
MEHMEDAGIĆ, Enver: 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166
MESIĆ, Hrvoje: 2167, 2168, 2169
MESINGER, Bogdan: 2170
MEŠIN, A.: 2170*

M. F. = GLASNOVIĆ, Vlatka: 2171
MIHALDINEC, Martin: 2172
MIHALIĆ, Mihovil Mišo: 2173, 2174
MIHALJ, J.: 2174*
MIHALJEVIĆ, Jozo: 2175
MIHALJEVIĆ, Vlado Kantor: 2176, 2177, 2178
MIHANOVIĆ, Nedjeljko: 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185
MIHANOVIĆ-SALOPEK, Hrvojka: 2186, 2187
MIHOVILIĆ, Marija: 2188, 2189, 2190, 2191
MIJATOVIĆ, Anđelko: 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198
MIJIĆ, I.: 2198*
MIKIĆ, Ljerka: 2199
MIKOLA, Kristina: 2200
MIKOLAJOVIČ, Talalaj Leonid: 2201
MIKOLČIĆ, Krešimir: 2202
MILAN, Vesna: 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211
MILČEC, Ivek: 2212, 2213, 2214, 2215
MILENIĆ, Žarko: 2216, 2217
MILIĆ, Marta = **TIJAN LUETIĆ**, Neda: 2218
MILOHANIĆ-SLAVIĆ, Tomislav: 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229,
MILOŠEVIĆ, Velimir: 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237
MILOVAN, Agnes: 2238
MIMICA, Marela: 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254
MIRKOVIĆ, Mario: 2255
MLAKIĆ, Josip: 2256
MOKROVIĆ, Ljiljana: 2257, 2258, 2259
MONTINI, Giovanni Battista: 2260
MOSEBACH, Martin: 2261, 2262
M. P. = GRGEC, Petar, ml.: 2263
MOULY, Yves: 2264
MRŠIĆ, Jozo : 2265, 2266
MUMINOVIĆ, Džana: 2267, 2268, 2269
MUŽINIĆ, Zdravko: 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288

NAČINOVIĆ, Daniel: 2289, 2290, 2291, 2292, 2293
NAJEV, Tomislav: 2294, 2295, 2296
NAZANSKY, Boris: 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2307*, 2308, 2309, 2310
NEDIĆ, Mato: 2311, 2312, 2313, 2314, 2315
NEGRI, Piero: 2316
NEKIĆ, Nevenka: 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365
NEWMAN, John Henry: 2366
NEZIROVIĆ, Senaid: 2367
NIKŠIĆ, Boris: 2368, 2369
NUIĆ, Viktor: 2370, 2371

O'BRIEN, Catherine: 2372
OCEPEK, Miklavž: 2373
O'CONNOR, Flannery: 2374, 2375, 2376, 2377, 2378
OREČ, Zdenko: 2379, 2380, 2381
OREŠKOVIĆ, Marko: 2382, 2383, 2384, 2385, 2386
OSOJNIK, Iztok: 2387

PAČARIĆ, Stjepan: 2388
PAHERNIK, Ivan: 2389
PANDŽIĆ, Ivan: 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398
PANDŽIĆ, Vlado: 2399
PAPINI, Giovanni: 2400, 2401
PARUN, Vesna: 2402

PAŠARA, Velimir: 2403
PAULIĆ, Stjepan: 2404
PAVELA, Dušan: 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415
PAVELIĆ, Milan: 2416
PAVIČIĆ, Ivana: 2417, 2418, 2419
PAVLIĆ, Mate: 447
PAVLOVIĆ, Augustin: 2420
PAVLOVIĆ, Pero: 2421, 2422, 2423
PAVLOVIĆ-GRGIĆ, Lidija: 2424
PAVUNA, Stanka: 2425
PAŽIN, Drago: 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437
PEJAKOVIĆ, Hrvoje: 2438, 2439
PEJIĆ, Ilija: 2440, 2441, 2442, 2443
PEJKOVIĆ, Stanislav: 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454
PEJNOVIĆ, Grga: 2455, 2456, 2457
PERA, Marcello: 2458
PERAČKOVIĆ, Nevenka: 2459
PERDIĆ, Milica: 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465
PERIČIĆ, Eduard: 2466
PERIČIĆ, Šime: 2467, 2468
PERIĆ, Ivo: 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476
PERIĆ, Neven: 2477
PERIĆ-BILOBRK, Marija: 2478
PERVAN, Frane: 2479
PETERLIN, Davorin: 2480
(s.) PETRA: 2480 *, 2480 **
PETRAČ, Božidar: 2481, 2482, 2483
PETRIČEVIĆ, Anka (s. Marija od Presvetog Srca): 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498
PETRIĆ, Mario= GRGEC, Petar ml.: 2499 2500, 2501, 2502
PETRIĆ-TERZIĆ, Vesna: 2503, 2504
PETRIK, Jan: 2505
PETROVIĆ, Bernardina: 2506
PETROVIĆ, Miro: 2507
PETROVIĆ, Stanko: 2508
PETRUŠIĆ, Ančica: 79
PETRUŠIĆ, Antun: 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2520*, 2521, 2522
PIASEK, Gustav: 2523, 2524, 2525, 2526
PILAŠ, Branko: 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549
PINTARIĆ, Neda: 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556
PINTER, Kornelija: 2557
PINJATELA, Joško: 2558, 2559, 2560
PINJUH, Tvrtko: 2561
PIRANDELLO, Luigi: 2562
PIŠKORIĆ, Dražen: 2563
PIŠPEK, Đuro: 2564, 2565, 2566, 2567
PLANINIĆ, Josip Jakov: 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582
PLETIKOSA, Jakov: 2583
PODGORELEC, Franjo: 2584
POGORILIĆ, Marija: 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606
POKORNY, Viliam: 2607
POLEGUBIĆ, Adolf: 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628
POLEGUBIĆ, Gojko: 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661
POPOVIĆ, Mirko: 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671
POPOVIĆ, Tonita: 2672, 2673
POPOVIĆ, Vinka Ana: 2674
POPOVIĆ-POJE, Jasna: 2675
POSAVAC, Zlatko: 2676

POWERS, Jessica: 2677
pr = GRGEC, Radovan: 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790
Pr. = GRGEC, Petar ml. 2791
PRANJIĆ, Kristina: 2792
PRIZMIĆ, Vinko: 2793
PRODANOVIĆ, Živko: 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835
PROLIĆ, Ante: 2836
PROSENJAK, Božidar: 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845
PRPIĆ, Tajana: 2846
PRPIĆ-BRKAC, Davor: 2847, 2848, 2849
PŠAK, Katarina: 2850
PULIĆ, Danijela: 2851
PURIĆ, Valentin: 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865
PUST-ŠKRGULJA, Vida: 2866

QUILICI, Folco: 2866*

RABAR, Josip Sanko: 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927
RABATTI, Ilaria: 2928
RADELJ, Petar Marija: 2929
RADIĆ, Ivana: 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955
RADIĆ, Milan: 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984
RADOŠ, Nikica: 2985, 2986, 2987, 2988
RADOVANČEVIĆ, Ljubomir: 2989
RADOVANOVIĆ, Tatjana: 2990, 2991, 2992, 2993, 2994
RAJČIĆ, Dragica: 2995
RALBOVSZKY, Anica: 2996
RAMLJAK, Ivan Ićan: 2997
RATZINGER, Joseph: 2998, 2999
REBIĆ, I. P. = GRGEC, Radovan: 3000
REBOK, Juraj: 3001, 3002
RELKOVIĆ, Ivica: 3003
REM, Vladimir: 3004, 3005, 3006, 3007, 3008
REMETA, Zvonimir: 3009, 3010
REMETIN, Keti: 3011, 3012, 3013, 3014
RENDIĆ, Smiljana: 3015, 3016
REPAR, Primož: 317, 3018, 3019, 3020
R. G. = GRGEC, Radovan: 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026
RICOV, Joja: 3027, 3028, 3029, 3030
RISTIĆ-MEMIŠEVIĆ, Stanka: 3031
ROGIN, Josip: 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037

ROMICH, Vjekoslav: 3038, 3039
RONCHEY, Silvia: 3040
ROSANDIĆ, Dragutin: 3041, 3042
ROSITO, Massimiliano Giuseppe: 3043
ROŠČIĆ, Maja: 3044
ROŽANEC, Marjan: 3045
ROŽANKOVIĆ, Iva: 3046, 3047
RUKAVINA, Tomo: 3048
RUNJE, Petar: 3049, 3050, 3051
RUPČIĆ, Grga: 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073
RUSSELL, Jeffrey Burton: 3074
RUŠINOVIĆ, Jakov: 3075

SABOLEK, Leona: 3076, 3077, 3078, 3079
SAINT PIERRE, Michel de: 3080
SAMARDŽIJA, Marija: 3081
SANČEVIĆ, Zdravko: 3082, 3083
SANDBURG, Carl: 3084
SARKOTIĆ, Slavica: 3085, 3086, 3087
SARZI, Roberto: 3088, 3089
SAX, Ljerka: 3090,
SAX, Smiljka: 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098
SCAPARRO, Fulvio: 3099
SCHEFFCZYK, Leo: 3100
SCHIFFLER, Ljerka: 3101
SEKULIĆ, Ante: 3102
SEMERAD, I. : 3102*
SENTE, Anica Slavka: 3103, 3104, 3105
SESAR, Ivana: 3106
SEVER, Višnja: 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116
SEVER-PLEŠNIK, Ružica: 3117, 3118, 3119, 3120, 3121
SHIGEMOTO, Yasuhiko: 3122
SIERRA, Javier: 3123
SIKIRIĆ, Krsto: 3124
SILAJ, Kristina: 3125
SINOVČIĆ, Marko: 3126
SIVRIĆ, Ivan: 3127, 3128
SKENDEROVIĆ, Bruno: 3129, 3130
SKOPAL, Ranko: 3131
SLADEK, Mirko: 3132
SLADIĆ, I. : 3132*
SLAMNIG, Svevlad: 3133, 3134, 3135, 3136, 3136*, 3137, 3138, 3139, 3140
SLATINEK, Stanko: 3141
SLIPAC, Drago: 3142
SLOMŠEK, Anton Martin: 3143
SMERDEL, Ton: 3144, 3145
SMITH, Huston: 3146
SMRK-HABAZIN, Ana: 3147, 3148, 3149, 3150
SOCCI, Antonio: 3151
SOLOMONOVIĆ, Zvjezdana: 3152
SOLŽENJICIN, Aleksandar: 3153
SOLJAČIĆ, Ivo: 3154, 3155, 3156, 3157, 3158
SOVIĆ, Ivan: 3159, 3160
SPAEMANN, Robert: 3161
SPIEKER, Manfred: 3162
STAHULJAK-CHYTIL, Višnja: 3163
STANČIĆ JAKOVLJEVIĆ, Vera: 3164, 3165
STANIĆ, Anto: 3166
STANIĆ, Josip Stanios: 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183
STANTIĆ, Ante: 3184
STARČEVIĆ, Ante: 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193
STARČEVIĆ, Ivo: 3194, 3195
STARČEVIĆ, Marija: 3196
STARČEVIĆ-KAPETANOVIĆ, Nevenka: 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206
STEIN, Edith: 3207, 3208, 3209, 3210
STIPČEVIĆ, Aleksandar: 3211
STIPKOVIĆ, Franko: 3212, 3213, 3214, 3215, 3216
STOGOFF, Ilja: 3217, 3218
STOJIĆ, Miljenko: 3219, 3220, 3221, 3222
STOPAR, Rudi: 3223, 3224
STRIŽAK, Oleksij: 3225

STRIŽIĆ, Živko: 3226
SUBOTIĆ, Mladen: 3227
SUŠAC, Gojko: 3228
SUŠAC, Mate: 3229
SUZUKI, Koji: 3230
SVETIĆ, Ivan: 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238
SWIRSZCZYŃSKA (SWIR), Anna: 3239

ŠAFAR, Dragutin Em.: 3240, 3241, 3242
ŠALAT, Davor: 3243, 3244, 3245
ŠARIĆ, Draženka: 3246, 3247, 3248
ŠARIĆ, Tomislav: 3249, 3250
ŠAŠKO, Ivan: 3251, 3252
ŠERIĆ, Franjo: 3253
ŠIKIĆ, Ivica: 3254, 3255, 3256, 3257, 3258
ŠIKIĆ, Slobodan Martin: 3259
ŠIMIČIĆ, Elza (s. Elizabeta od Presvetoga Trojstva): 3260
ŠIMIĆ, Krešimir: 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268
ŠIMIĆ, Nikola (Tonin): 3269, 3270
ŠIMOVIĆ, Dragan: 3271, 3272
ŠIMUNDIĆ, Mate: 3273
ŠIMUNDŽA, Drago: 3274, 3275, 3276
ŠIMUNOVIĆ, Fani: 3277, 3278, 3279
ŠIMUNOVIĆ, Josip: 3280, 3281, 3282, 3283
ŠIPUŠ, Jadranka: 3284, 3285
ŠKUNCA, Stanko: 3286
ŠOKČEVIĆ, Petar: 3287
ŠOP, Nikola: 3288, 3289, 3290
ŠTIMEC, Spomenka: 3291
ŠTOKOVIĆ, Ariana: 3292 , 3293
ŠTUHEC, Ivan Janez: 3294
ŠUBAŠIĆ, Mira: 3295
ŠUK, Vladimir: 3296
ŠUŠIĆ, Ivica: 3297
ŠUTRIN, Rozario: 3298

TADIĆ, Ljiljana: 3299
TADIĆ, Ružica: 3300
TADIN, M.: 3301
TALAN, Nikica: 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321
TALIĆ, Amir: 3322
TALIĆ, Daria: 3323
TANODI-KUKOLJA, Barbara: 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344
TANOVIĆ, Ivan = **PRODANOVIĆ**, Živko: 3345
TASSO, Torquato: 3346
TEA: 3347
TEKEYAN, Vahan: 3348
TENŠEK, Stanko: 3349, 3350, 3351, 3352, 3353, 3354, 3355, 3356, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3364, 3364
TEODORI, Massimo: 3365
TERHAJ, Josip: 3366, 3367, 3368, 3369, 3370
TERZE, Ivan: 3371
TESTORI, Giovanni: 3372
TEŽAČKI, Biserka = **TEŽAČKI-KEKIĆ**, Biserka: 3373
TEŽAČKI-KEKIĆ, Biserka: 3374
TEŽAK, Stjepko: 3375
TIČIĆ, Ante: 3376, 3377
TIJAN LUETIĆ, Neda: 3378
TKALEC, Gordana: 3379, 3380, 3381, 3382
T. M. = MACAN, Trpimir: 3383, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3404, 3405, 3406
TODOROVIĆ, Mirsad Goran: 3407
TOJČIĆ JUŠIĆ, Ana: 3408
TOKIĆ, Dario: 3409, 3410
TOLJANIĆ, Radovan: 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3423, 3424, 3425, 3426, 3427, 3428, 3429, 3430, 3431, 3432, 3433, 3434, 3435, 3436, 3437, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443, 3444, 3445, 3446, 3447
TOMAŠIĆ, Ivana: 3448

TOMAŠINJAK-GAGIĆ, Snježana Josipa: 3449
TOMIČIĆ, Jurica: 3450
TOMIČIĆ, Zlatko: 3451, 3452, 3453, 3454, 3455
TOMIĆ, Đuro: 3456
TOMIĆ, Sonja: 3457
TOMIĆ, Stjepan: 3458, 3459, 3460, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465, 3466, 3467, 3468, 3469, 3470
TOPIĆ, Nada: 3471
TOSKIĆ, Cecilija: 3472, 3473, 3474
TRNSKI, Mladen: 3475
TROGRLIĆ, Stipan: 3476
TURKALJ, Tea: 3477
TUROLDO, Davide Maria: 3478

UDIKOVIĆ MATEK, Marija: 3479
UKRAINČIK, Ezra: 3480
UNDERHILL, Evelyn: 3481, 3482, 3483
UNGARETTI, Giuseppe: 3484
UŠIĆ, Mijo Miće: 3485, 3486, 3487, 3488, 3489, 3490, 3491, 3492, 3493, 3494, 3495, 3496, 3497, 3498, 3499, 3500

VALČIĆ, Ante Toni: 3501, 3502, 3503
VALČIĆ-BELIĆ, Vera: 3504, 3505
VALIDŽIĆ, Mirko: 3506
VALLA, Lorenzo: 3507
VARGA, Mirko: 3508, 3509
VASILJ, Ljiljana = **MILOŠEVIĆ**, Ljiljana: 3510, 3511, 3512, 3513, 3514
VAUGHAN, Henry: 3515
VEGH, Željko: 3516, 3517, 3518, 3519, 3520, 3521, 3522, 3523, 3524, 3525, 3526, 3527, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533, 3534, 3535, 3536, 3537, 3538, 3539, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544,
VELDIĆ, Sunčica Ana: 3545
VENEZIANI, Marcello: 3546
VEREŠ, Tomo: 3547, 3548, 3549, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555, 3556, 3557, 3558, 3559, 3560, 3561, 3562, 3563, 3564
VERGA, Giovanni: 3565, 3566
VESELIĆ, Krešimir: 3567, 3568, 3569
VETRIH, Maja: 3570, 3571
VID, Ivan = **PRODANOVIĆ**, Živko: 3572, 3573, 3574, 3575
VIDAL, Cesar: 3576,
VIDMAR, Maja: 3577, 3578
VIDMAROVIĆ, Đuro: 3579, 3580, 3581, 3582, 3583, 3584, 3585, 3586, 3587, 3588, 3589, 3590, 3591, 3592, 3593, 3594, 3595, 3596, 3597, 3598, 3599, 3600, 3601, 3602, 3603, 3604, 3605, 3606, 3607
VINKOVIĆ, Adrijan: 3608
VIRCONDELET, Alain: 3609
VITKOVIĆ, Stanislav: 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615, 3616, 3617, 3618, 3619, 3620, 3621, 3622, 3623, 3624, 3625, 3626, 3627, 3628, 3629, 3630, 3631, 3632, 3633, 3634, 3635, 3636, 3637, 3638, 3639, 3640, 3641, 3642, 3643, 3644, 3645, 3646, 3647, 3648, 3649, 3650, 3651, 3652, 3653, 3654, 3655
VLADIĆ, Vlado: 3656, 3657, 3658, 3659
VLADOVIĆ-RELJA, Elžbieta: 3660, 3661
VLAHOVIĆ, Josip: 3662, 3663
VOBORSKI, Željko: 3664, 3665, 3666, 3667, 3668, 3669, 3670, 3671, 3672, 3673, 3674, 3675, 3676
VOGRINEC, Marijan: 3677, 3678, 3679, 3680, 3681, 3682, 3683, 3684, 3685, 3686, 3687
VOJNO-JASENECKI, Valentin: 3688
VOJTJEHOVSKY, Mladen: 3689, 3690, 3691, 3692, 3693
VOLJAVEC, Ksenija: 3694, 3695
VRANIĆ, Tatjana = **KREN**, Tatjana: 3696, 3697, 3698, 3699
VRANIĆ-BLAŽINIĆ, Lidija: 3700
VRANJICAN, Zoran: 3701, 3702, 3703, 3704, 3705, 3706, 3707, 3708
VRANJKOVIĆ, Slavko: 3709, 3710
VRATOVIĆ, Vladimir: 3711, 3712
3713, 3714, 3715, 3716, 3717, 3718, 3719
VRBANAC, Ivan Vid = **PRODANOVIĆ**, Živko: 3720
VRGA, Boris: 3721, 3722, 3723
VRKIĆ ŽURA, Slavica: 3724
VRLJIČAK, Joza: 3725
VUČETIĆ, Dragan: 3726, 3727, 3728
VUČICA, M.: 3729
VUČIĆ, Dragana: 3730
VUČINIĆ, Ana = **GASSELICH VUČINIĆ**, Ana: 3731, 3732, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3739, 3740, 3741, 3742
VUJANOVIĆ, Vojislav: 3743, 3744
VUKASOVIĆ, Ante: 3745, 3746
VUKELIĆ-ROŽIĆ, Đurđa: 3747,
VUKOVIĆ, Mladen: 3748, 3749
VUKOVIĆ, Vera: 3750
VULIĆ, Petar: 3751
VULIĆ, Sanja: 3752, 3753, 3754, 3755, 3756, 3757, 3758, 3759, 3760, 3761, 3762, 3763, 3764, 3765, 3766, 3767, 3768, 3769, 3770, 3771, 3772, 3773, 3774

WATTS, Isaac: 3775
WÖLFING, Marie Luise: 3776

YOSHIMURA, Ikuyo: 3777

ZAHAROVIČ, Ivan = **KREMER**, Zdenko: 3778, 3779, 3780
ZAIĆ KUBATOVIĆ, Marija: 3781
ZAKARIJA, Anton: 3782, 3783, 3784
ZALAR, Ivo: 3785, 3786, 3787, 3788, 3789
ZAMAGNI, Stefano: 3790
ZAMBATA, Slaven ml.: 3791
ZANELLA, Davor: 3792
ZANINOVIĆ, Mićo: 3793
ZATAGIĆ, Senada: 3794
ZELIĆ-BUČAN, Benedikta: 3795, 3796
ZINK, Jörg: 3797
ZIRDUM, Anto: 3798, 3799, 3800, 3801, 3802, 3803, 3804, 3805, 3806, 3807, 3808
Z. M.: 3809
ZNIDARČIĆ, Lav: 3810, 3811, 3812, 3813
ZOKO, Božica: 3814, 3815
ZORIĆ, Bruno: 3816, 3817, 3818, 3819, 3820, 3821, 3822, 3823
ZRILIĆ, M: 3824
ZRINOVIĆ, Vicko = **ROŠČIĆ**, Nikola Mate: 3825
ZUBALJ, Duško: 3826
ZWEIG, Stefan: 3827

ŽAFA, Zvjezdana: 3828, 3829, 3830
ŽERAVICA, Emil Kazimir: 3831, 3832, 3833, 3834
ŽERJAVIĆ, Goran: 3835, 3836
ŽGANJER, Branimir: 3837, 3838, 3839, 3840, 3841, 3842, 3843, 3844, 3845
ŽIC, Albin: 3846, 3847, 3848, 3849
ŽIGMANOV, Tomislav: 3850, 3851
ŽITNIK-ŽITO, Davorin: 3852
ŽITOMISLIĆ, Jure = **MARETIĆ**, Tomislav: 3853
ŽIVKOVIĆ, Mirko: 3854, 3855
ŽOLDAK, Bogdan: 3856
Ž. P.: 3857
ŽUBRINIĆ, Darko: 3858, 3859
ŽUPAN, Senka: 3860
ŽUPANOVIĆ, Lovro: 3861
ŽUVIĆ, N: 3862

Kazalo prevoditeljâ

BAJSIĆ, Tomica: 446, 1176, 3084, 3239, 3348
BALENTOVIĆ, Ivo: 1096
BILIĆ, Vlatko: 1188, 1545, 1558
BLAŽEKOVIĆ , Ana: 28
BORČIĆ, Lucija: 3290
BREZINŠČAK BAGOLA, Božidar: 1097, 1894, 3143

CACAN, Fikret: 1567

GARVANOVIĆ-POROBIJA, Đurđica: 373, 612, 1487, 3515, 3775
GJURAŠ, Štefanija: 3797
GOJČETA, Matea: 219
GRADIŠKA, Ante: 936, 937, 937*, 3151, 3153, 3365, 3790
GRGEC, Jerko: 32, 75, 190, 259, 315, 323, 375, 440, 442, 483, 704, 789, 1836, 2378, 2400, 2401, 2458, 2866*, 3040, 3099, 3123, 3546, 3576
GRGEC, Perica= GRGEC, Petar, ml.: 1167, 3210
GRGEC, Petar, ml.: 1862, 2374, 2376, 2377
GUOZHU: 3290

JELIČIĆ, Matej: 374, 2677, 3146, 3507
JURČIĆ, Mladen: 2375, 2376, 2377, 2998, 2999, 3074, 3481, 3482, 3483

KLARIĆ, Tvrtko: 74, 78, 182, 219, 386, 445, 685, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1554, 1555, 1835, 1888, 1889, 1890, 1891, 1901, 2140, 2372, 2373, 2387, 2928, 3020, 3043, 3045, 3088, 3089, 3141, 3294, 3372, 3478, 3484, 3577, 3578
KUMIČIĆ, Eugen Genči: 2260

LOVRIĆ, Fabijan: 1139
LOVRIĆ, Gorica: 1139
LUKŠIĆ, Irena: 3217, 3218

MARČINKO, Mato: 3144, 3145
MARETIĆ, Tomislav: 569, 1902, 3122, 3230, 3777
MEHMEDAGIĆ, Enver: 295
MRŠIĆ, Jozo : 3209, 3827

NAČINOVIĆ, Daniel: 2290
NIKŠIĆ, Josip H.: 193, 706, 2562, 3565, 3566

PAVLEŠIN, Aleksa: 722, 723, 1175, 3856
PUST-ŠKRGULJA, Vida: 1553, 3017, 3018, 3019

R. G. = Radovan Grgec: 2316

SALOMAHA, Pantalejmon: 885
SAX-MATIČEVIĆ, Mira: 220, 3776
SEDLÁK, Peter: 1242

ŠEGO, Ljubica: 296

TALAN, Nikica: 33, 1084, 1892
TENŠEK, Stanko: 802, 803, 1164, 1165, 1827, 1828, 2264, 3609

VESELIĆ, Krešimir: 2261, 2262, 2366, 3080, 3100, 3161, 3207, 3208
VIDMAROVIĆ, Đuro: 607, 885, 1568, 2201, 3688
VITKOVIĆ, Stanislav: 1241

ZARIČNAJA, Jelena: 3688

Priredio: **Tvrtko Klarić**

Mišljenja i reagiranja

Prilozi u ovoj rubrici izražavaju osobne stavove svojih autora, s kojima se uredništvo može, ali i ne mora slagati.

Politički harakiri hrvatske *desnice*

Iz izvandomovinskog ugla

Republika Hrvatska ima svojega trećega predsjednika. Izabran je prije svega od onih koji su ga upravo zbog njegove ljevičarske opredijeljenosti ionako htjeli, ali zacijelo i od mnogih drugih, koji ga nikada ne bi bili birali da su u završnici imali mogućnost izbora između njega i nekoga konkurenta suprotne ideološke orijentacije, nakon što su ionako, iz raznih razloga, bili protiv njegovoga protukandidata iz dojučer istoga političkoga tabora. Kao na dodatnu zanimljivost pri ovim izborima, podsjećamo da je u drugom krugu lansirana krilatica, da bi od dva preostala kandidata trebalo glasovati za *manje zlo*, očito trebala ići u prilog samo Bandiću, iako je posve nedvojbeno da je bilo glasača koji su za Josipovića glasovali samo zato što su baš njega smatrali takvim, dakle *manjim zlom*. Tako su se i kod ovih izbora mnogi, uključujući i one koji na birališta nisu ni izašli, jednostavno (na svoj način) umjesto „*za*", opet radije opredijelili – „*protiv*"!

Cjelokupna ta konstelacija toliko je pogodovala kasnije izabranome Josipoviću da je bilo mišljenja da bi on bio pobijedio i da u onih desetak dana završne kampanje nije ni izlazio iz kuće (što je pak neke još dodatno samo učvršćivalo u njihovom uvjerenju da je novi predsjednik Hrvatske izabran i uz, običnim smrtnicima nevidljivu, pomoć nekih centara moći izvan Hrvatske). Tako se dogodilo da je u zemlji s devedesetak posto deklariranih vjernika, za predsjednika države, nakon što nije imao *pravoga* (ideološkog) protukandidata, legalno i demokratski izabran čovjek koji sâm sebe naziva agnostikom.

(Ne čudi što su s tim u vezi uskoro po završetku izbora na daleko i široko postavljana pitanja kako će takav čovjek izgovoriti svoju predsjedničku zakletvu, i što je još važnije, ako i bude izgovorio predviđenu formulu *tako mi Bog pomogao*, što će to njemu, agnostiku, značiti? Da li uopće i *mrvicu* više od, recimo, one nekada smišljeno lansirane izreke *časna pionirska* ili eventualno one, u svojoj biti perfidnije *druže Tito, mi ti se kunemo?* Jer, zakletva ili prisega,

bilo da se njome želi jamčiti istinitost nečega što se već dogodilo ili pak odlučnost za počinjenje nečega u budućnosti, svoju uvjerljivost dobiva tek ako se prisežnik pritom ili pozove na neki viši, opće priznati, ali i njemu samome važeći autoritet, ili pak ako, za slučaj neispunjenja svojega obećanja, na sebe unaprijed prizove bilo kakvo zlo, dakle ako sâm ukalkulira barem nekakve, makar samo i teoretske *sankcije*).

Na možebitno pitanje kako je pored, ne samo već uobičajene žestine u političkom razračunavanju, nego i pored bitnih svjetonazorskih razlika između dviju najvećih političkih stranaka u Hrvatskoj, takav scenarij uopće bio moguć, mi ćemo ovdje ponuditi razmišljanja koja će biti u skladu s našim i inače proklamiranim motom – *iz drugog ugla*! Pritom nam se čini da bismo jedan dio objašnjenja na postavljeno pitanje mogli potražiti u poznatoj izreci: *Duobus litigantibus tertius gaudet* (*Dok se dvojica svađaju, treći se veseli*).

Koliko god nam se upravo navedena izreka činila jednostavnom i u gotovo svakodnevnom životu prepoznatljivom, mi ćemo se, u traženju primjene njezina smisla na sadašnju hrvatsku političku scenu, najprije vratiti na predsjedničke izbore od prije pet godina, kada je tadašnji predsjednik države svoj drugi mandat dobio zacijelo ne toliko zahvaljujući svojim (već i tada od mnogih osporavanim) osobinama, koliko činjenici što je HDZ u tadašnju predizbornu kampanju upregnuo kandidatkinju koja nije imala baš nikakvih izgleda za uspjeh. O tome da li su pri takvu postupku (i u to vrijeme najjače političke stranke u Hrvatskoj) posrijedi bili možda nečiji osobni (*dalekosežni*) interesi, ili kakva druga politička igra, sada je teško nagađati, iako se scenarij, doduše u samo nešto malo drukčijoj inačici, ponovio i prilikom ovih izbora, s krajnjim ishodom da najjača hrvatska politička stranka, zahvaljujući samo i isključivo svojem unutarnjem stanju i postupcima, eto već petnaest godina nije dala predsjednika države iz svojih redova, koji bi, barem po svojem *političkom podrijetlu*, i barem teoretski gledano, ujedno mogao biti i – vjernik.

Ako je režija u predizbornoj kampanji od prije pet godina, po kojoj je pobjednik tadašnjih izbora u stvari bio unaprijed odlučen, bila samo naslućivana, scenarij koji se odigrao prigodom ovih predsjedničkih izbora, bio je tako proziran da bi ga se moglo nazvati *političkim harakirijem hrvatske desnice*. Da se ukratko prisjetimo: Od dvanaest kandidata samo trojica su bili iz jasno deklariranog tzv. *lijevog tabora* (Josipović, Kajin i Pusić) dok se *nezavisni* Bandić toga političkoga podrijetla ipak nije mogao posve osloboditi, pa su mišljenja o tome što mu je više štetilo, da li samo to podrijetlo ili pak njegova želja da ga se (za ovu prigodu) otarasi, prilično podijeljena. Svi ostali kandidati, pa i oni *nezavisni*, koji po svojem političkom podrijetlu potječu iz dotadašnjeg *desnog* (ili u najmanju ruku *prodesnog*) tabora, čak i bez obzira što se (i ako se) nisu takvima izjašnjavali, zapravo su bili, ako ne baš posve *desni*, a ono sigurno ne na strani onih *lijevih*.

I umjesto da barem dio kandidata koji nisu bili *na strani lijevih*, na vrijeme zajedno sjednu i uvide da za većinu njih u toj utrci nema ama baš nikakvih izgleda, te da međusobno izaberu jednoga, dvojicu ili možda čak i trojicu najizglednijih, oni su se, tako mnogobrojni, i odjednom ipak tako *raznobojni*, međusobno tako pobijali i osporavali da su oni *iz lijevoga tabora* mogli samo trljati ruke i mirno spavati, nemajući potrebe miješati se u te međusobne svađe onih *s desna*. Osim, naravno, ako su ona dvojica *nezavisnih s desna* bili ipak samo novoj situaciji prilagođeni (eventualno i *ubačeni?*) dio onoga scenarija koji je bio na djelu i prije pet godina? Tako se prošla predizborna kampanja u zapravo odlučujućem prvom krugu svela na, s jedne strane, prilično smireno čekanje i u konačan uspjeh uvjerene *ljevice* i, s druge strane, na međusobna prepucavanja i svađe – posve *obezglavljene desnice*. *Obezglavljene* i zato što bi i za možebitni gore spomenuti dogovor bio potreban *onaj netko* koji bi bio u stanju ne samo stati ispred svih, nego dogovor onda i uspješno provesti. Ali takvoga na hrvatskoj desnici, i to ne samo onoj organiziranoj u političkim strankama, nego i među njezinim pristašama izvan političkih struktura, izgleda da jednostavno nije bilo. (Ionako prilično zakašnjeli pokušaj jednoga od izbornih stožera *s desna* da se jedan od konkurentskih kandidata povuče u korist njihovoga, ali ne i obratno, nije bio rezultat nekog zajedničkog dogovora, pa kao takav nije niti mogao uroditi nikakvim plodom).

Prethodno spomenuta *obezglavljenost desnice* ima, dakle, po našem uvjerenju, svoje korijene još u događajima prigodom predsjedničkih izbora od prije pet godina, da bi formalno i praktički bila potvrđena prijevremenim i čak do danas ničim objašnjivim odlaskom Sanadera s dužnosti predsjednika HDZ-a i vlade, i da bi za vrijeme minule predizborne kampanje kulminirala politički inače *nedopustivom i posve nerazboritom neslogom*, a onda čak i hinjenim (ili možda ipak i nekakvim *pravim?*) pokušajem nekakvoga, jedva ikome shvatljivoga *političkoga udara* unutar dotične stranke, a možebitno i vlade. Ostat će na politolozima, a možda i na sociolozima i psiholozima, da se jednom ipak dođe do saznanja što sve, eventualno i tko je sve stajao iza svih tih događaja, koji su ne samo percepciju, nego, očito, i stvarno stanje u hrvatskoj *desnici* posljednjih godina tako bitno promijenili i osiromašili.

Jer, ovdje nije neumjesno postaviti pitanje, da li navodno 90% svih hrvatskih medija *u rukama ljevice* (taj podatak ovih smo dana kao privatno mišljenje jednoga od sugovornika mogli čuti na HTV-u), dakle da li tu i takvu činjenicu, treba smatrati uzrokom ili posljedicom gotovo posvemašnjega nestanka hrvatske *desnice* s javne scene? Ili pak, u drugoj inačici nešto konkretnije, čemu, tj. da li uzroku ili posljedici takvoga stanja, treba pripisati činjenicu da nam hrvatska javna televizija kod većine imalo ozbiljnijih problema u Republici Hrvatskoj, redovito servira mišljenja gotovo uvijek istih *predstavnika hrvatskoga naroda*, kao što su Kajin, Pupovac, Pusić, Puhovski, i još nekih njihovih istomišljenika, na koji ih se način stavlja u povlašteni položaj, da baš oni u bitnome mogu utjecati na formiranje javnoga mnijenja, postavljajući svoja osobna stajališta za mjerilo hrvatskih vrednota i svekolike (sadašnje!) hrvatske stvarnosti? Ili je možda čak moguća i treća, najjednostavnija inačica te iste dileme, a koja bi glasila: nije li možda hrvatska *desnica* (ovdje dakako, ona *politički strukturirana*) i sama pretežno – *lijeva*?

Što se pak tiče novoizabranoga predsjednika Republike Hrvatske, bez obzira što je izabran izričitom voljom tek oko trećine sveukupnog hrvatskog biračkog tijela (u *izvandomovinstvu* samo s desetak posto) sada je na svima nama da ga kao legalno i demokratski izabranoga prihvatimo kao svojega, s velikom nadom da pored svega što je do sada bio i što do sada nije bio, i što sada jest i što sada nije, za vrijeme svojega mandata ne zaboravi biti i – Hrvat!

Marijan Karabin, (Schaffhausen)

Vrijedan podsjetnik

(Branka Hlevnjak i Višnja Sever–Siglhuber: *Zorka Sever, slikarstvo 1910.-1973.*, izd. Muzej Moslavine Kutina i Udruga za promicanje oblikovanja i umjetnosti Zagreb, 2008.)

Ova kapitalna zbirka slikarskoga opusa Zorke Sever, predstavljena u Galeriji ULUPUH u Zagrebu, pred Božić godine 2009., vrijedan je podsjetnik na djelo naše poznate političke uznice, čiju su obitelj „antifašisti" nakon Drugog svjetskog rata razapinjali zbog neostvarene mladenačke ljubavi njene starije kćerke Višnje.

Predstavljanje je otvorila voditeljica u Galeriji ULUPUH Maša Štrbac, koja je krasnoslovila tri pjesme što su ih Zorki Sever posvetile njezine kćeri Višnja i Ružica, a potom su o Zorki i njezinu djelu govorile autorice monografije Branka Hlevnjak i Zorkina kći Višnja, kojima se pjesmom posvećenom autorici pridružio poticatelj i moderator kulturnih zbivanja u Moslavini Drago Pasarić i Vesna Kolarić DVD-om o slikarici.

Zorka Sever rodila se godine 1894. u obitelji Gjure i Alberte Getz u Popovači, a slikarski dar naslijedila je od majke Alberte (Berte), koju je, kao i njezinu braću, Milka i Aleksandra, resila crtačka nadarenost, koja nije zaobišla ni Zorkinu sestru Danicu, redovnicu u uršulinskom samostanu u Varaždinu. Iako je umjetničkim genom „zarazila" neposredne potomke (kao što će Zorka „zaraziti" i svoje!), majka Berta je, u skladu s pogledima onoga doba, vjerovala da je za njezinu kćerku učiteljski poziv najbolje rješenje. Zorka je završila učiteljsku školu, a mladenačke umjetničke porive tek je djelomično ostvarila kad je, zajedno s Ankom Krizmanić, 1910. i 1911. učila u privatnoj slikarskoj školi slikara i grafičara Tomislava Krizmanića.

Zorku Sever Bog je obdario raznovrsnim talentima, pa se nije istakla samo kao slikarica nego i kao etnografkinja, koja je na osobit način prikazala povijest i prostor svoje Moslavine, a za svoj rad primila potkraj 20-ih godina prošloga stoljeća nacionalna i međunarodna priznanja. Uz to, pisala je i anegdote, pjesme i priče za djecu na kajkavskom i standardnom hrvatskom jeziku, koje su, s njezinim ilustracijama, objavljivane u pojedinim časopisima. Njezinih osam slikovnica, sa 127 ilustracija, nažalost nije objavljeno, jer nije bilo nakladnika, te su, „uz iznimku svjetski proslavljene Ivane Brlić-Mažuranić i njezina prvog ilustratora Vladimira Kirina, u hrvatskom kulturnom prostoru, u slikovni-

cama za djecu dugo prevladavali njemački, a dijelom i ruski nakladnici".

Zorka Sever imala je 13 samostalnih i 5 skupnih izložbi. Samostalno je izlagala i u Barceloni 1928. te u Kopenhagenu 1929.

U slikarskom dijelu njezina opusa posebno mjesto zauzimaju portreti, među kojima je i 300 portreta njenih supatnica, stražara i rukovoditelja, koje je slikala kao politička uznica u vrijeme svoga mučeništva od 1946. do 1949. u ženskom zatvoru u Požegi, u koji su je s kćerkom Višnjom spremili „antifašisti", zbog Višnjine mladenačke ljubavi s hrvatskim domobranskim časnikom Jucom Ugarkovićem iz Gospića. 20-godišnju Višnju Sever Vojni sud u Novoj Vesi u Zagrebu osudio je na smrt strijeljanjem, pa ju pomilovao i strijeljanje zamijenio 13-godišnjom robijom, a njezini roditelji, Zorka i Josip, osuđeni su na po 4 godine.

Ova je monografija vrijedan album u kojemu divne Zorkine slike i duhovite, lepršave ilustracije na luksuznom papiru očituju slavnu hrvatsku slikaricu, etnografkinju i spisateljicu, upisanu u hrvatsku mučeničku političku povijest.

Nikola Bićanić

Veljački osvrti

Kaj *2009.*

Nastojeći dati pregled raznolikosti svojega časopisa kao „raznolikosti identitetske podloge hrvatske kulture i znanosti", uredništvo u trećem broju donosi u povodu njegove obljetnice i 35 godina djelovanja njegova nakladnika, kulturno-znanstvene udruge Kajkavsko spravišče prinose s kolokvija Časopis Kaj u kontekstu nacionalne periodike i njegov 40-godišnji doprinos hrvatskoj znanosti i kulturi: Vinko Brešić, *Kaj i hrvatska časopisna tradicija* (13-17), Ivo Kalinski, *Kajeve antologije kao časopisna i knjižna izdanja* (18-22), Ivan Zvonar, *Usmena kajkavska književnost u kritičkom izboru i obzorju časopisa Kaj* (23-44), Mijo Lončarić i Martina Kuzmić, *Glavnina kajkavskih govora u dijalektološkim radovima u Kaju* (45-60), Josip Lisac, *Časopis Kaj i Gorski kotar* (61-68), Božica Pažur, *Poticajna uloga časopisa Kaj u obnovi i reafirmiranju suvremene novokajkavske književnosti* (69-78) i *Pavlinsko kulturno nasljeđe u izdanjima Kajkavskoga spravišča i časopisa Kaj* (99-110), Andrija Tomašek, *Kaj – čimbenik hrvatske glazbene publicistike (79-87)*, Nela Tarbuk, *Povijesnoumjetničke teme u časopisu Kaj* (88-93) i Tomislav Premerl, *Povijesnoumjetnička i graditeljska baština kajkavskih krajeva u časopisu Kaj* (94-98). Tu su i nekrolog *Stjepan Draganić – pokretač časopisa Kaj* (9-10) te blok *In memoriam Đurđici Cvitanović,* povjesničarki umjetnosti (1924.-2009.), iz pera Jože Skoka, Marija Beusana, Marije Roščić, Tomislava Premerla i Božice Pažur.

Osim redovitih rubrika poezije odraslih i školaraca, časopis objavljuje prozne sastavke, kratke priče i putopise sa svrhom „sa suvremenoga stajališta reafirmirati kajkavski književni kontinuitet i proznu vrstu".

Povijesni je članak Franje Pajura *Kako je Vrbovec postao središnje mjesto okolice* (br. 6, 61-76).

U članku *Kajkavska barokna propovjedna književnost i oberdeutsche Literatur* (br. 1-2, 23-36) Pajur konstatira da „kajkavska barokna propovjedna književnost, kao i kajkavska književnost uopće, dijeli sudbinu one književnosti njemačkoga jezičnog područja poznate pod imenom 'južnonjemačka katolička književnost' odnosno 'gornjonjemačka književnost': i jednoj i drugoj se negirala vrijednost, kako jezična, tako i književna", pa nastavlja kako se u novije vrijeme o obje mijenja mišljenje i zaključuje da „dje-

la kajkavskih pisaca, poglavito dobrih stilista poput baroknih propovjednika Habdelića ili Zagrepca. [...] književna su [...] svakako svojim izrazom tj. dominacijom poetske funkcije u njemu."

Joža Skok, *Juraj Habdelić u književnokritičkoj i književnoznanstvenoj recepciji varaždinskih autora* (br. 4-5, 33-55), piše o autorima od Ivana Kukuljevića Sakcinskoga do Zvonimira Bartolića, na kojih se radu temelji sva relevantna literatura o Habdeliću.

Ljerka Perči, *O sporu izdavača Josipa (Josepha) v. Platzera i autora Franza Antona Wernera* (br. 4-5, 56-80), istražujući izdavalačke njihove pothvate piše članak iz kulturnoga života u Varaždinu između 1842. i 1850.

Iz povijesti umjetnosti su članci: Krasanka Majer i Edita Šurina, *Prilog poznavanju kapela na području općine Zagorska Sela* (br. 1-2, 93-110), Mladen Houška i Romana Mačković, *Srednjovjekovni Zelingrad* (br. 6, 47-60), grad kraj Svetoga Ivana Zeline, u posljednje vrijeme objekt arheološkoga istraživanja i konzervatorskih radova, i Ivan Srša, *Imaju li zidne slike u crkvi sv. Ivana u Ivaniću Miljanskom i skriveno značenje?* (1-2, 61-91). Blok, članak Vladimira Crnkovića i recenzije knjige Vladimira Malekovića *O izvornoj ili naivnoj umjetnosti* (br. 1-2, 123-136), posvećen je tomu preminulom povjesničaru umjetnosti i muzealcu (1936.-2003.), a o akvarelistu Živku Toplaku piše Božica Jelušić, *Dravski vodenmuž* (br. 4-5, 127-131).

Folklorne su tematike sastavci Slavice Moslavec, *Iz albuma Sandrora Erdödyja. Narodna nošnja i tradicijski likovni izraz* (br. 1-2, 111-122), koja kaže da je riječ o najstarijim likovnim prikazima moslavačko-zagorske nošnje s početka XIX. st., Spomenke Vlahović, *Tradicijska etno-kuća iz Varaždinskih Toplica* (br. 4-5, 91-98) i Ljiljane Stanko, *Vrbovečka nošnja* (br. 6, 77-88).

Školskoga su značaja članci: Jasminka Lisac, *Primjer metodičke pripreme za nastavnu jedinicu: Narječja Gorskoga kotara* (br. 1-2, 37-56), Siniša Horvat, *Fizikalna zbirka varaždinske gimnazije* (br. 4-5, 99-114), Suzana Jagić, *Povijesne okolnosti osnutka pučkih škola u Višnjici, Ivancu, Maruševcu i Bednji 1839. godine* (br. 4-5, 115-126).

Ostali su prilozi: S. Vlahović: *Izgradnja replike rimske keramičke peći u Varaždinskim Toplicama* (br. 4-5, 81-90), Željko Slunjski, *Ličanin s kajkavskim biljegom* (br. 4-5, 132-138), o sveučilišnom profesoru, metodičaru Dragutinu Rosandiću, Damir Kremenić, *Križno drevo pri Ivšanu* (br. 6, 89-96) i Srećko Ljubljanović, *Požežani u Zagrebu u XIV. stoljeću* (br. 6, 97-104).

Osvrt na *Kaj* svježega je nadnevka, ali kako nekad zalutaju i neka starija izdanja, pridružio bih mu još ove.

Kološepska predromanika

Arheološko istraživanje crkvenoga graditeljstva na dubrovačkom je području potaknula obnova spomenika nakon potresa 1979. i Domovinskoga rata na početku 1990-ih. Ono je, među ostalim, urodilo spoznajama bitnima za postanak, brojnost, inačice, obilježja i točniju dataciju u znanosti odavna poznatoga predromaničkoga južnodalmatinskoga kupolnoga tipa crkava i napose skulpture čime se dokazuje postojanje kvalitetne klesarske (i kiparske) radionice u doba hrvatske predromanike.

Arheolog i konzervator Ivica Žile u svojoj se knjizi, *Predromaničko crkveno graditeljstvo otoka Kološepa* (Dubrovnik 2003.), spajajući poznate i neobjavljene rezultate istraživanja sa svojima, pozabavio crkvenim graditeljstvom na Kološepu, otoku u Elafitima (osobno ih volim zvati Otocima, kako su ih, Insulae, bilježili i stari dubrovački izvori).

Pristupno se dotaknuo prapovijesnih i povijesnih nalaza na Otocima do propasti Zapadnoga Rimskoga Carstva pa kasnoantičkih, starokršćanskih spomenika na Šipanu i Lopudu, istaknuvši ih kao primjere povezanosti kasne antike i ranoga srednjega vijeka na dubrovačkom području.

Doprijevši tako do razdoblja svoje specijalnosti, pisac kaže da nakon predromaničkih adaptacija starokršćanskih crkava i primjera kontinuiteta počinje izgradnja predromaničkih crkava. Pritom pisac donosi glavna obilježja toga osebujnoga graditeljskoga sloga, napose južnodalmatinskoga kupolnoga tipa, kamenoga namještaja i zidnoga oslikavanja te daje pregled čitavoga dubrovačkoga područja. Naposljetku je istaknuo Otoke što su "po broju evidentiranih predromaničkih sakralnih građevina svakako najbogatiji na dubrovačkom području" (Šipan s Jakljanom 14, Lopud 8 ili 9 i Kološep 6).

U poglavlju o kološepskim crkvenim građevinama i njihovoj kamenoj skulpturi potanko je opisao njihov smještaj, dosadašnje istraživanje, konstrukciju crkava ili arheološku rekonstrukciju crkvišta, način zidanja, namještaj, sve uz poredbenu raščlambu, raspravljanje o datacijama i titularima te s obilatim ilustracijskim gradivom.

Sažimajući tuđe i svoje rezultate, kaže da su sve građevine "građene tipičnom predromaničkom tehnikom, od nepravilna kamena, ponekad preklesanog i povezanog slojem žbuke", da su im zidovi izvana i iznutra završno obrađeni zaglađenom vapnenom žbukom te da su jedino u Svetom Nikoli na Novom groblju, gdje je on vodio konzervatorske radove, nađeni ostatci fresaka iz IX. ili možda X. stoljeća.

Pišući o skulpturi, kaže da su kameni ulomci, većinom sa Svetoga

Mihajla u Donjem Čelu, gdje je sam vodio istraživanje i datirao ga u XI. stoljeće, ponovo upotrijebljeni antički mramorni i oni isklesani od domaćega vapnenca, što je česta pojava na dubrovačkom području. Napose se pozabavio oltarnom pregradom s uklesanim natpisom i likom arhanđela Mihajla.

Temeljem istraživanja na tim spomenicima zaključuje da je ono ne samo upotpunilo spoznaje o predromaničkoj skulpturi potkraj XI. stoljeća nego i tipološki korpus tadašnjega sakralnoga graditeljstva "bacajući više svjetla na prijelaz predromaničke u ranoromaničku umjetnost", dok ostala skulptura "upućuje na zrelo predromaničko razdoblje 9. ili 10. stoljeća".

Raspravljajući o dubrovačkoj predromaničkoj klesarskoj radionici, u literaturi nazvanoj južnodalmatinska, a ocjenjujući skulpturu na širem području, kaže da se "može govoriti o istom radioničkom krugu koji su promicale dvije kvalitetne klesarske radionice – u Dubrovniku i Kotoru".

Žilina je knjiga prinos temeljitijem poznavanju hrvatske predromanike, napose dubrovačke.

O "srpskim" Konavlima

Ne kanim pisati o knjižici Đorđa Ćapina *Srpski Konavli i hrvatska kultura* (Herceg-Novi 2003.) kao plodu znanstvenoga istraživanja, to više što pisac bitne dijelove zapravo nije potkrijepio znanstvenim instrumentarijem. Kanim upozoriti kako je pisac, ne baš izvorno i jako pero, svojataški i zlonamjerno pisao o narodnosnoj i konfesionalnoj prošlosti Konavala te kako stoji na velikosrpskim idejnim pozicijama ne odričući se ni znanstveno neodrživih stajališta, a ni političkih pa ni ratnih gubitničkih akcija.

Evo nekoliko mjesta.

U prvom dijelu, *Odnos prema srpskim spomenicima u Konavlima*, kaže kako rad treba "da pruži dokaze o nekim primjerima njihova uništavanja i prepravljanja. Konavli nisu izuzetak. Sličnih primjera ima u svim srpskim zemljama, posebno u onim koje su bile pod austro-ugarskom okupacijom. [...] Razbijanje jedinstvenog srpskog etničkog i kulturnog prostora pokušava se postići, između ostalog, i manipulacijom spomenicima."

"Srpski i pravoslavni karakter Konavli su u potpunosti sačuvali do prve polovine XV vijeka, kada padaju pod vlast Dubrovnika. I pored viševjekovne agresivne akcije Rimokatoličke crkve, koja je uspjela da pokatoliči konavosko stanovništvo, tragovi njegovog pravoslavnog porijekla vidljivi su i danas." To su mu na primjer "stari srpski narodni običaji" krsna slava (u dubrovačkom kraju krsno ime, običaj, inače balkanski, rjeđe sačuvan u bosanskohercegovačkih, dalmatinskih, ličkih i slavonskih Hrvata) i badnjaci (običaj ukorijenjen u mnogim hrvatskim krajevima kao dio europske predaje).

"Dubrovačka Republika se zadovoljila formalnim prevođenjem stanovništva u rimokatoličku vjeru, ali uglavnom nije dirala postojeće vjerske objekte i narodne običaje. [...] Tek od pada pod Austriju 1815. godine počinje sistematska akcija na denacionalizaciji, iskorjenjivanju starih srpskih narodnih običaja i uništavanju i prepravljanju srpskih spomenika. Akcija traje do pada Austro-Ugarske 1918, a nastavlja se još većim intenzitetom za vrijeme tzv. Nezavisne Države Hrvatske i komunističke SR Hrvatske u bivšoj SFRJ. Sve do početka austrijske okupacije, pa i mnogo kasnije, hrvatsko ime je potpuno nepoznato u Konavlima. Tek od druge polovine XIX vijeka, kada su svi rimokatolici srpskog jezika proglašeni Hrvatima, postepeno se uz pritisak vlasti i Crkve i Konavljani počinju izjašnjavati kao Hrvati."

Dalje tvrdi kako u Konavlima nakon Drugoga svjetskoga rata "nisu vršena arheološka rekognosticiranja i iskopavanja, ili ako jesu, njihovi rezultati su sakrivani od naučne javnosti. [...] Hrvatske vlasti su isključivo iz političkih razloga sprečavale istraživanje, jer bi njihovi rezultati samo mogli štetiti hrvatskom 'pravu' na okupirane srpske zemlje i otvorenim pretenzijama na druge srpske oblasti (Boka kotorska)." Da, baš komunistička vlast!

Crkve se nisu rušile samo za austro-ugarske okupacije nego sve do 1960-ih i 1970-ih "da bi se prikrile njihove pravoslavne karakteristike". Pisac se mogao sjetiti kako su okupatorske vlasti dopustile podizanje reprezentativne pravoslavne crkve usred Dubrovnika a i šteta što su ih srpskocrnogorski osvajači nanijeli konavoskim, ne samo crkvenim, spomenicima i blagu.

On također stećke drži "značajnim svjedočanstvom pravoslavne prošlosti Konavala", a karakteristični su mu "za srpski prostor od Like do Skadarskog jezera, a na sjeveru do Posavine". Za potvrdu da stećci, koji se nalaze "isključivo unutar srpskog etničkog prostora – pripadaju vjernicima Istočne pravoslavne crkve" poziva se ni na koga drugoga nego na "nepristranoga" Vasu Glušca i njegovu *Istinu o bogumilima* (Beograd 1941/1945., pretisak 1992.), a bogumile tj. krstjane, pripadnike Crkve bosanske proglašuje nepostojećima. Konavoski stećci su, dakako, namjerno premještani i lomljeni kao što su na suvremenim grobljima uništeni gotovo svi stariji nadgrobni spomenici. Takvo atribuiranje stećaka nema nikakva uporišta u suvremenoj stručnoj literaturi i njih se ne može pripisivati nijednoj konfesiji posebno.

Danas nijedan ozbiljan istraživač ne će tako raspravljati o narodnosnom i konfesionalnom razvoju što od kasne

antike nije bio jednolik, jednom sastavnicom zadan te odmah i cjelovito završen. Stoga piščeve tvrdnje ne odaju samo njegovu znanstvenu nesnošljivost i insuficijenciju, nego i svjesno nasljedovanje poznate protuhrvatske tendenciozne, krivotvoriteljske i svojataške srpske historiografske i kulturološke produkcije.

Naglasit će on također kako "najotvorenije falsifikovanje istorije u novije doba predstavljaju spomen-ploče povodom hiljadugodišnjice krunisanja hrvatskog kralja Tomislava 1925." te da je za to iskorišten i "zgodan politički momenat (rođenje princa Tomislava Karađorđevića 1928.)" da se one "posiju i po srpskom primorju, daleko van granica Hrvatske kralja Tomislava i preko 250 kilometara vazdušne linije daleko od istočne etničke granice Hrvatske." Potiskujući tako hrvatsku granicu poprilično na sjeverozapad, zanesen je uspio povezati proslavu 1925. s prinčevim rođenjem 1928!

Najposlije kad piše o napadaju na Dubrovnik, grad i kraj, i ratnim strahotama, služi se smicalicom: "Ja lično nisam 'ubijao, pljačkao i palio' po Konavlima." I konstrukcijom o dogovornom ratu: "Što se tiče paljenja Konavala 1991, koje sigurno nikome ne služi na čast, mislim da je u onoj velikoj i krvavoj igri u kojoj su dogovorno učestvovali svi tadašnji glavari (i srpski i hrvatski) imalo jednu jedinu svrhu: definitivno vezivanje teritorije Dubrovačke Republike za Hrvatsku [...]."

Dakako, nisu srpski i crnogorski napadači u službi beogradske politike napali Konavle da ih osvoje i pripoje svojoj Velikoj Srbiji, nego kako bi ga s ostalim dubrovačkim područjem i Dubrovnikom sačuvali Hrvatskoj! Istinoljubivo i velikodušno!

Neku svoju polemiku na računalnoj mreži, naveliko i kojekako iskorištavanom mediju, trgu na koji dolazi tko hoće, donosi i trži što hoće i kako hoće, čak je iskoristio da neku reakciju protumači "u kontekstu kulturnog, moralnog i civilizacijskog nivoa savremene Hrvatske", na što čak upućuje u naslovu svoje knjižice, a što je zapravo klevetnička generalizacija cijeloga jednoga naroda. Isto je tako protuhrvatskim i protuvatikanskim karikaturama ukrasio svoj umotvor i podignuo mu znanstvenu razinu.

Sve u svemu nastavio je rabotu učenih i manje učenih u duhu politike što je dovela do mnogočega tragičnoga, sve do rata na početku 1990-ih, i za koju nisam siguran da je odbačena, kao što nije odbačeno ni velikosrpstvo njezina intelektualnoga kruga, o čem svjedoče dijelom i recentna srbijanska publicistička i učenija izdanja, o kojima se u Hrvatskoj malo piše, a zacijelo i zna.

T. M

Gdje su oni stali, mi nastavljamo.
Pokojni svećenici Vrhbosanske nadbiskupije od 1882. do 30. 04. 2007.

(Uredio Franjo Marić, izd. Vrhbosanska nadbiskupija, Sarajevo 2007., str. 156)

Vrhbosansku nadbiskupiju sa sjedištem u Sarajevu utemeljio je 5. srpnja 1881. papa Leon XIII. svojom bulom "Ex hac Augusta", a uz prethodnu suglasnost cara i kralja Franje Josipa I. Prvim vrhbosanskim nadbiskupom i metropolitom imenovao je papa, opet uz pristanak vladarov, svete uspomene dr. Josipa Stadlera, a danas njome, poslije Stadlera, Šarića, Alaupovića, Čekade i Jozinovića, kao šesti nadbiskup upravlja Vinko Puljić, kojeg je papa Ivan Pavao II, u znak osobitog priznanja za njegovu hrabrost u teškim danima rata i vjerno pastirsko služenje Crkvi i Božjem narodu, uvrstio u kardinalski zbor.

Knjiga govori o svim pokojnim svećenicima Vrhbosanske nadbiskupije, od mons. Josipa Bezića, generalnog vikara i prepošta Kaptola (1817. – 1893.), do mons. Marka Kamenjaša (1927. – 2007.). U razdoblju od travnja 1893. do travnja 2007. godine umrlo je 218 vrhbosanskih svećenika. Najduži život imali su Viktor Baier, te nadbiskupi dr. Marko Alaupović i dr. Ivan Šarić, a najkraći Alojzije Mihaljević i Josip Marušić (obojicu su ubili partizani), te Kaleb Violoni. Dvadesetdvojica dijecezanskih svećenika pali su kao žrtve komunističkih ili četničkih zločina, a na zatvorske kazne "narodni sudovi" osudili su dvadesetćetvoricu. Najduže je robijao – i ostao uvijek uspravan i dosljedan – kanonik mons. dr. Čedomil Čekada, stariji brat nadbiskupa Smiljana.

Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić u svom predgovoru pod naslovom "Čuvajmo spomen na svoje pokojne svećenike" ističe: *Svećenici ove nadbiskupije zaslužuju da čuvamo spomen na svakog od njih, jer su nas zadužili svojim životom i radom. Mi nastavljamo tamo gdje su oni stali ... Također bih želio da ova knjiga na osobit način bude poticaj da se pokojnih svećenika sjetimo u svojim molitvama, zahvaljujući Bogu za sve što su učinili.*

U knjigu nisu uključeni pokojni franjevci ili drugi redovnički svećenici nego samo oni inkardinirani u Vrhbosansku nadbiskupiju. Nadbiskupu Stadleru povjerila je Sveta stolica da odmah u Sarajevu osnuje prvostolni kaptol i sagradi veliko i malo sjemenište za odgoj i školovanje budućih dijecezanskih svećenika, a u nadbiskupiji nije tada uopće bilo dijecezanskog klera. Stoga je mons. Stadler pozvao u Bosnu isusovce, da budu profesori i odgojitelji u sjemeništima, a da bi mogao uspostaviti kaptol, morao je dovesti u nadbiskupiju svećenike iz Hrvatske i Slovenije. Dakako, s vremenom se formirao domaći dijecezanski kler,

pa su i svi nadbiskupi, osim Stadlera, bili rodom iz Bosne.

U ovom prikazu želio bih upozoriti samo na nekoliko propusta koji nipošto ne umanjuju vrijednost djela kao cjeline.

Mons. dr. Marko Alaupović (1885. – 1979.), treći vrhbosanski nadbiskup, preuzeo je upravu obezglavljene nadbiskupije 1945. godine kao generalni provikar, u osobito teškim okolnostima. Nadbiskup Šarić otišao je u emigraciju, a njegov generalni vikar dr. Antun Buljan sklonio se, u strahu za vlastiti život, u Zagreb. Mostarski biskup dr. Petar Čule robijao je u Zenici, biskupu Čekadi nisu komunističke vlasti dopustile da upravlja banjalučkom biskupijom, pa u cijeloj vrhbosanskoj crkvenoj pokrajini (BiH) nije neko vrijeme bilo nijednog biskupa. Mons. Alaupović bio je u to vrijeme prepošt (arhiđakon) vrhbosanskog prvostolnog kaptola, predsjednik Crkvenog suda i apostolski protonotar, a tek 21. svibnja 1950. godine imenovao ga je papa Pio XII. naslovnim biskupom. Prema knjizi o kojoj pišemo mons. Alaupović je otada upravljao nadbiskupijom kao apostolski administrator, do imenovanja nadbiskupom vrhbosanskim poslije smrti nadbiskupa Šarića u Madridu (16. srpnja 1960.). No prema Draganovićevu šematizmu iz 1974. Alaupović je upravljao nadbiskupijom kao generalni provikar od 1945. do 1955., a otada kao generalni vikar. Koji je od ova dva podatka točan? Svakako, papa bl. Ivan XXIII. imenovao je 7. rujna 1960. dr. Marka Alaupovića nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim, a papa Pavao VI. odlikovao ga 31. 8. 1967. godine dostojanstvom asistenta papinskog prijestolja. Nadbiskup Alaupović sudjelovao je na svim zasjedanjima II. Vatikanskog koncila. Imenovanjem novih kanonika (Jozinović, Starčević, Petrović, Vidović) nastojao je obnoviti prvostolni kaptol, a nakon povratka kanonika Čekade s robije, povjerio mu je brigu za vrhbosanske sjemeništarce i bogoslove koji su se svi morali školovati izvan nadbiskupije jer su komunistički vlastodršci zatvorili bogosloviju u Sarajevu i sjemenište (s glasovitom klasičnom gimnazijom) u Travniku. Mlađe svećenike slao je na više studije i specijalizacije. Osim izuzetno teškog položaja Hrvata katolika u BiH, ne smijemo zaboraviti ni to da je dr. Alaupović postao vrhbosanskim nadbiskupom u 76. godini života.

Mons. dr. Ivan Šarić (1871. – 1960.) u 25. godini života postaje vrhbosanskim kanonikom, a u 37. godini pomoćnim biskupom nadbiskupu Stadleru. U životopisu nije spomenuto da je poslije smrti nadbiskupa Stadlera (8. 12. 1918.) gotovo četiri godine upravljao nadbiskupijom kao kapitularni vikar, pa ga je tek 2. svibnja 1922. papa imenovao nadbiskupom metropolitom (velikosrpska vlada kraljevine SHS opstruirala je njegovo promaknuće). Papa Pio XI. odlikovao ga je prigodom srebrnog biskupskog jubileja dostojanstvom asistenta papinskog prijestolja. Što najviše čudi, u životopisu nije uopće spomenut Šarićev prijevod Svetog Pisma Starog i Novog Zavjeta, čije je novo – popravljeno – izdanje objavljeno prije nekoliko godina u izdanju Hrvatskog biblijskog društva i Vrhbosanske nadbiskupije, uz još nekoliko suizdavača, među kojima je i HKD sv. Jeronima.

Na ovoj knjizi, uz glavnog urednika prof. Franju Marića, surađivali su Ilija Matanović, dr. Mato Zovkić, dr. Zdenko Spajić i Josip Tadić.

Zaključujemo s kardinalom Puljićem:

Mrtve predajem milosrđu Božjem, a žive zaštiti i zagovoru Kraljice apostola.

Stanislav Vitković

Uskoro objavljujemo

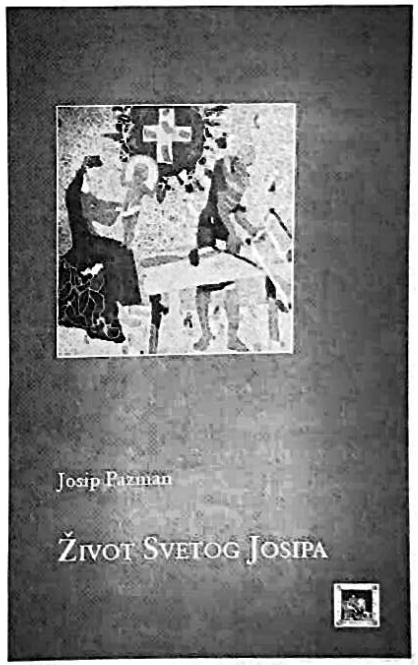

Nakon 110 godina od prvog izdanja još uvijek svježe i iscrpno štivo o životu samozatajnog poočima Bogočovjekova!

"Glasnik srca Isusova i Marijina", veljača 2010., donosi, pod naslovom "Politika u svjetlu Svijećnice", članak *Vladimira Kovačevića* o karakternome i moralnom profilu tipičnih političara. Autor tvrdi kako među ljudima koji se profesionalno bave politikom ima otprilike isto onoliko moralnih osoba kao i u svakoj drugoj profesiji, te upozorava na previsoka očekivanja u tom pogledu. Ipak, svi bi vjernici, kaže, mogli biti poput Krista, "znak osporavan", po kojemu bi i naši političari prepoznali da su katolici blagotvorna snaga društvenog mira i napretka.

* * *

Hrvatski katolički mjesečnik "Naša ognjišta", siječanj-veljača 2010., objavljuje peti dio kritičkog ogleda *Ivice Milivončića* "O žrtvama s dostojanstvom". Milivončić piše da antifašizam nije ni politička ni socijalna doktrina, nego samo moralan i hrabar čin otpora zlu fašizma i nacizma. Polazeći od teze da je antikomunizam također civilizacijsko naslijeđe današnje Europe, analizira *Mesićevu* i *Goldsteinovu* apologiju komunizma, te naposljetku ukazuje na nemogućnost opravdanja zločina iz osvete.

* * *

Liturgijsko-pastoralni list "Živo vrelo", br. 13/2009., donosi tekst *Ivice Raguža* "O anđelima, našim sugrađanima", promišljanje teologije i liturgije kao anđeoskog očitovanja Boga. Autor ističe kako u suvremenoj teologiji tema anđela, koji su na najizrazitiji način Božji glasnici, pada u zaborav i angelologija se proglašava zastarjelom.

* * *

U "Bogoslovskoj smotri" br. 4/2009. *Ivan Rogić* u ogledu "Pet tvrdnja o dvoziđu – Kratak osvrt na hrvatske prilike 20 godina nakon rušenja Berlinskog zida" istražuje modernizacijsku bilancu novije hrvatske povijesti kroz pet glavnih tvrdnji (prva je da hrvatska državna samostalnost *nije* izravna posljedica rušenja zida, nego rezultat autonomne hrvatske obrane od agresije). Bilanca je, na žalost, uzmak od nacionalne suverenosti.

* * *

Slovenska katolička revija "Ognjišče" donosi u rubrici *Gost meseca* razgovor s urednikom kulturne rubrike toga lista i pokretačem rubrike *Preporučamo*, monsinjorom *Silvestrom Ćukom*, povodom njegova 70. rođendana. "Slučaja ni, vse je milost", kaže Ćuk citirajući završetak *Bernanosova* romana "Dnevnik seoskoga župnika", te ističe kako do te spoznaje dolazi misleći kršćanin kada se osvrće na prijeđeni životni put.

* * *

Glasilo Hrvatskog društva političkih zatvorenika, "Politički zatvorenik", siječanj 2010., donosi, pod naslovom "Kako je potrošen legitimitet", razmišljanje *Tomislava Jonjića* o hrvatskim predsjedničkim izborima. Autor se prvenstveno osvrće na činjenicu da su se Hrvati u drugome krugu izbora našli pred alternativom koja u ideološkom smislu nije bila alternativa, jer nijedan od kandidata nije pokazao spremnost da izmakne titoističko-računovskom kišobranu.

* * *

"Glas Koncila", br. 1/2010., objavljuje, pod naslovom "Licemjerni odnos države prema ovisnostima", intervju sa psihijatrom na Odjelu za ovisnosti KB "Sestre milosrdnice", dr. *Zoranom Zoričićem*, o novonastaloj pošasti patološkog kockarstva u Hrvatskoj, pri čemu Zoričić ističe kako problem nije u tome što država ne želi razviti sustave za tretman i suzbijanje kockarske ovisnosti, nego u tome što uopće nije shvatila da problem postoji.

* * *

Po završetku sastanka bilateralne komisije za židovsko-katolički dijalog, održanog u Rimu od 17. do 20. siječnja 2010., u izjavi za tisak izneseni su zaključci susreta, koji se odnose na zajedničko zalaganje katolikâ i Židovâ u zaštiti svega stvorenoga. U izjavi se naglašava kako je hitno potrebno priznati transcendentnu dimenziju svega stvorenoga, kao bitan čimbenik za jamstvo održivoga razvoja i etički odgovornoga napretka.

* * *

Glasilo Vrhbosanske biskupije "Katolički tjednik" od 31. siječnja 2010. donosi komentar *Brane Vrbića* "Gledati površno", napisan u povodu blagdana sv. Franje Saleškog (24. 1.), zaštitnika novinarâ i pisaca. Autor upozorava na to da se većina medija pretvara u tabloide, a novinari u skupljače skandala i trivijalnosti, što je donekle pripisivo i proboju novih tehnologija, koje stvaraju nove odnose u medijskome svijetu. S druge strane, novinarstvo u kojemu su osnovne postavke objektivnost i istina, sve više iščezava.

* * *

U katoličkom listu "Zvonik", siječanj 2010., *Filip Čeliković* promišlja, u članku pod naslovom "Kriza", moralne aspekte globalne ekonomske krize. Kaže da, čak i kada bismo imali priliku uprijeti prstom u odgovorne za

razne krize, našli bismo se u sobi ogledalâ.

* * *

U glasilu Franjevačke provincije Bosne srebrene, "Svjetlu riječi", 1/2010., *Marinko Pejić* piše o političkoj uvjetovanosti današnje ekumenske prakse. Ističe kako se na institucionalnoj razini primjećuje da je uspjeh na polju ekumenskog dijaloga bio uglavnom djelomičan i nedovoljan, ali ne dovodi to u vezu s teškoćama dijaloga kao takvog, nego upućuje vjernike na tegobnu konkretizaciju teološkog konsenzusa među pripadnicima različitih konfesija.

* * *

Talijanska katolička revija "Famiglia cristiana", br. 1/2010., objavljuje intervju *Maurizija Turrionija* s redateljem *Giuseppeom Tornatoreom*, naslovljen "Cinema una scintilla di coscienza" (Kino, iskra savjesti). Jedan od najpoznatijih talijanskih režisera govori o uspjehu svoga novoga filma "Baarèa", a osvrće se također na teškoće u radu kulturnih djelatnika u Italiji. Prema njegovu sudu, Italija gubi identitet koji ju je uvijek krasio. Najviše ga boli afirmacija shvaćanja po kojemu kultura nije više od izgubljena vremena i novca bačenog u vjetar.

* * *

Krajem prošle, 2009. godine u Varšavi je najavljeno kako će poljski astronom *Nikola Kopernik* (1473. – 1543.) 2010. godine, dakle punih 467 godina nakon smrti, biti dostojno pokopan 22. svibnja ove godine u katedrali u Fromborku, gdje će, ispod pokrajnjeg oltara, počivati prije 4 godine iskopani ostaci kostiju njegove noge i lubanje.

* * *

Kršćanska obiteljska revija "Kana", br. 1/2010., počela je s objavljivanjem feljtona *Stjepana Tomića* o nekoliko najvećih teoloških polemika u 19. stoljeću u Hrvatskoj, između ostaloga i o zamjerkama *Škarićevu* prijevodu Biblije te o nesporazumima u vrijeme Prvoga vatikanskoga sabora (1871.) glede papine nepogrešivosti, dakle o temama o kojima ste, iz pera istoga autora, imali već priliku opsežnije se informirati u posljednja dva godišta revije *Marulić*.

* * *

U sklopu redovite rubrike *Hrvatski areopag*, glasnik sv. Antuna Padovanskog "Veritas", br. 1/2010., objavljuje tekst *Jakova Blaževića* o neučinkovitosti sve rasprostranjenije upotrebe različitih vrsta kristalnih, magnetnih ili bakrenih narukvica u palijativne svrhe. S obzirom na to da se danas u Hrvatskoj slične stvari kupuju u ljekarnama radi otklanjanja ili ublažavanja svih vrsta boli, Blažević pokušava educirati čitatelje o znanstveno potvrđenim karakteristikama takvih terapija.

* * *

"Glas Koncila" od 10. siječnja 2010. donosi, pod naslovom "RH mora opozvati ili poštivati Dejtonski sporazum", reportažu *Vlade Čuture* o Hrvatima u Mostaru. U tekstu se naglašava kako je za mnoge svjetske i europske političare Bosna i Hercegovina tek političko vježbalište. Iako se, kaže autor, radi o europskoj državi, mnogi njezini atributi daleko su od demokratskih i civilizacijskih standarda, počevši od nepravilne podjele na entitete, pa sve do nepriznavanja konstitutivnosti hrvatskome narodu koji stoljećima živi na tim prostorima.

* * *

U ekskluzivnom intervjuu za portal H_2Onews, emitiranom 14. siječnja 2010., svećenik *Giancarlo Centioni* govorio je, kao posljednji preživjeli iz te organizacije, o tajnoj mreži koju je za II. svjetskog rata stvorio papa *Pio XII.* radi pomaganja Židovima da umaknu pred nacističkim progonima. Preko te mreže židovskim su se obiteljima dostavljale putovnice i novac od Tajništva Svete stolice, u ime Pija XII.

* * *

U Zagrebu je 9. siječnja ove godine, u prostorijama kazališta "Komedija", održana svečana akademija u povodu dijamantnoga svećeničkog jubileja fra *Bonaventure Dude*. Slavlje je, uz prisutnost mnoštva poštovalaca istaknutog hrvatskog franjevca, bibličara i teologa, predvodio kardinal *Josip Bozanić*, koji je slavljeniku predao odličje "Pro Ecclesia et Pontifice", kojim ga je odlikovao *Benedikt XVI.*

* * *

Časopis suvremene kulture "Etudes", siječanj 2010., donosi, pod naslovom "La différence chrétienne" (Kršćanska razlika), esej isusovca *Christopha Theobalda* o implikacijama teološke geste II. vatikanskoga koncila. Posljednjem koncilu stavlja se na teret obezvređivanje proročke zadaće kršćanstva u korist prilagođavanja modernome svijetu. Ipak, autor u svome tekstu pokazuje koliko i sporni koncilski zaključci iziskuju reinterpretaciju kršćanskoga identiteta i nov način razmatranja uloge Crkve u modernome društvu. Tom su izazovu, prema njegovu mišljenju, uspješno odgovorili i *Ivan Pavao II.* i *Benedikt XVI.*, suprotstavljajući se, svaki na svoj način, aberacijama zapadnjačkoga modernitета.

* * *

Revija Međunarodnog instituta *Jacques Maritain* "Notes et documents", svibanj-kolovoz 2009., objavljuje članak *Piera Viotta*, profesora Milan-

skog sveučilišta, o Maritainovu tumačenju "slučaja Galileo". Autor ukazuje na Maritainovo mišljenje da su teolozi koji nisu mogli nadići ideje renesansnoga aristotelizma, i koji nisu razlikovali između metafizike i filozofije prirode, a ne papa, osudili Galileja, iz čega proizlazi da je on bio osuđen upravo kao filozof prirode. Prema autorovu mišljenju taj nesporazum nastavlja se i danas svaki put kad se bez posredništva filozofije prelazi sa znanosti na teologiju.

* * *

Mjesečnik za književnost, umjetnost i društvo "Republika", br. 12/2009., donosi, u prijevodu sa slovenskog jezika, esej *Iztoka Simonitija* o suvremenosti i religiji, naslovljen, "Bogovi ne umiru". Na samome kraju teksta autor zaključuje da moderna, koja je kolijevka slobode, nije neprijateljica vjere i vjernikâ, ali je kritički nastrojena prema profesionalnom kleru koji, zbog potreba za *materialia*, nema energije za *spiritualia*, što je pak bit svakog vjerskog osjećaja.

Ispravak u *Maruliću* 6/2009

U 2./3. retku odozgo na str. 1137, u članku Marijana Karabina *Za "fazne promjene mentaliteta"*, umjesto: *ja unaprijed dopuštam mogućnost da se s mojim prosudbama i slože svi...* trebalo je: *... i ne slože svi...*
Ispričavamo se autoru i čitaocima.

Sadržaj

Perica Grgec: Mati Marčinku na spomen 1
* **Iva Čuvalo:** Jednom ćete doći 4
S. M. Petra od Presvete Euharistije: Karmel u pitanjima (III.) 5
* **Malkica Dugeč:** Kišne stranputice 9
Mladen Jurčić: Znakovi prolaska (*nastavak*) 10
* **Rajko Glibo:** Domaća zadaća 29
Stjepan Paulić: Još jednom na Montmartre 30
* **Ljerka Mikić:** Slijepi putnik 33
Pablo Molina: Naprednjačka diktatura (*sa španjolskoga preveo* Jerko Grgec) 34
* **Živko Prodanović:** iz kartaškog svijeta 46
Stjepan Tomić: Pregled rađanja sustavne dogmatske misli na hrvatskom jeziku u *Katoličkom listu* (1849. – 1870.) s posebnim osvrtom na polemike o papinoj nezabludivosti – II. Dogmatski odgovori na izazove (*dovršetak*) 47
Nove publikacije 66
Tvrtko Klarić: Bibliografija HKR *Marulić* (1998. – 2009.) 67

Mišljenja i reagiranja

Marijan Karabin: Politički harakiri hrvatske desnice 217

Mozaik

Nikola Bićanić: Vrijedan podsjetnik 221

Knjige

T.M.: Veljački osvrti (*Kaj* 2009.; Kolačepska predromanika; O „srpskim" Konavlima;) 223
Stanislav Vitković: Gdje su oni stali, mi nastavljamo. Pokojni svećenici Vrhbosanske nadbiskupije od 1882. do 30. 04. 2007. (Uredio Franjo Marić, izd. Vrhbosanska nadbiskupija, Sarajevo 2007.) 229

Vijesti

Iz domovine i svijeta 232

MARULIĆ - hrvatska književna revija, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.
Uređuje redakcijski kolegij.

Autori priloga u ovom broju:

Nikola Bićanić

Iva Čuvalo

Malkica Dugeč

Rajko Glibo

Perica Grgec

Mladen Jurčić

Marijan Karabin

Tvrtko Klarić

Trpimir Macan

Ljerka Mikić

Pablo Molina

Stjepan Paulić

S. M. Petra od Presvete Euharistije

Živko Prodanović

Stjepan Tomić

Stanislav Vitković

ISSN 0350-4220